

ЦЕНТР ПРОГРЕСИВНОЇ ОСВІТИ «ГЕНЕЗУМ»

Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції

ІННОВАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: АДАПТАЦІЯ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

26 грудня 2023 р.

Ужгород – 2023

УДК 373.1

ББК 74.2

Інновації та стратегії розвитку в дошкільній освіті: адаптація до сучасних викликів: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, Україна, 26 грудня 2023 року). Ужгород: Центр прогресивної освіти «Генезум», 2023. – 296 с.

У збірнику містяться результати практичних та теоретичних досліджень вихователів ЗДО, що були подані на Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Інновації та стратегії розвитку в дошкільній освіті: адаптація до сучасних викликів». Даний збірник розрахований на вихователів, керівників гуртків, адміністрацію та інших учасників освітнього процесу ЗДО. Тематика публікацій свідчить про різноманітність інтересів педагогічної спільноти у напрямку перспектив впровадження інновацій у роботу закладів дошкільної освіти. Опубліковані матеріали адресовані як фахівцям, так і тим, хто цікавиться сучасним станом організації роботи українських закладів дошкільної освіти.

Організатори конференції приймали матеріали у авторській редакції, що позначилося на тому, що у збірнику тез доповідей із максимальною точністю відображається орфографія і пунктуація, яка була обрана авторами публікацій.

Усі матеріали подаються у оригінальній редакції авторів тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації та стратегії розвитку в дошкільній освіті: адаптація до сучасних викликів».

© Колектив авторів, 2023

© Центр прогресивної освіти «Генезум», 2023

Зміст

Секція 1. Досвід вихователя закладу дошкільної освіти у форматі освітніх трансформацій

Паляниця К.В. Рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням для використання у роботі з дітьми-логопатами.....	7
Легарєва М.О. Тренінг для практичних психологів, соціальних педагогів та педагогічних працівників «Подолання кризових ситуацій, техніки зцілення».....	11
Скакун М.В. Музична дистанційна освіта дошкільників у період воєнного часу.....	16
Горбуліна В.С. Конспект заняття-розваги з цікавої математики для дітей з затримкою психічного розвитку «Королівство кольорових паличок».....	20
Зикова О.М., Саликова М.О. Проект «Сюрпризи від зими (адвент-календар)»	28
Стахєєва М.І. Розвиток мовленнєвої компетентності дошкільника за допомогою мнемотехніки.....	37
Ярошенко М.О. Розвиток сенсорно-пізнавальної компетентності дитини раннього віку через поліфункціональні ігри та посібники... ..	40
Рогова О.М. Синквейн - новітня інноваційна методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку.....	45
Неділько Н.М. Заняття «Казка «Рукавичка» для дітей старшого дошкільного віку.....	49
Кириченко С.І. Заняття з розвитку мовлення і культури мовленнєвого спілкування, ознайомлення з природним довкіллям для дітей середнього дошкільного віку за твором В.О. Сухомлинського «Лебедина пір'їнка» на тему: «Пригоди маленької пір'їнки».....	52
Руда Л.В. Інтегроване заняття з дітьми старшого дошкільного віку на тему: «Де ночує водяна лілея».....	56
Ляшенко І.І. Відкриваючи двері творчості: нетрадиційні техніки малювання для дошкільнят.....	59
Максюта Т.Б. Сценарій інсценізації екологічної казки «Як бджілка квіти шукала» із використанням музично-ритмічних вправ для дітей старшого дошкільного віку.....	63
Ткачук Н.І. Підсумкове комплексне заняття з пріоритетом патріотичного виховання для дітей середнього дошкільного віку на тему: «Моя Батьківщина це Україна».....	66
Марчук І.М. Розвага «Пригода у лісі» (дитина у природному довкіллі) І молодша група.....	68
Буйвал О.В. Українці ми малі.....	70
Гаврилюк М.І. Заняття основ здоров'я «Квітка здоров'я» у середній групі.....	72

Котвіцька Р.М. Заняття з основ здоров'я «Красива і неповторна» у середній групі.....	76
Никитенко І.Є. Конспект заняття з розвитку зв'язного мовлення для дітей середньої групи «У бабусі на подвір'ї».....	78
Топал Л.В. Сценарій свята для старшої групи «Покрова прийшла – свято принесла».....	80
Чигрин Г.І. План роботи з батьками II молодшої - Б групи на I квартал 2023/2024 навчального року.....	86
Шмельова Н.Ф. Впроваджуємо елементи Stem-освіти у ЗДО: рекомендації для залучення дітей з особливими освітніми потребами.....	90
Кошман Л.Г. Інтегроване заняття для дітей старшої групи «Все буде смачно».....	97
Репетіло С.В., Шестопап С.О. Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку «Дивовижні пригоди у лісовій школі»...	99
Кравченко О.Ю. Онлайн-заняття з аплікації для старшого дошкільного віку на тему: «Ракета виходить на орбіту».....	103
Бабенко С.І. Чарівниця вода.....	106
Берегова І.А. Математична скарбничка для дошкільнят.....	111
Донченко О.В. Пошуково-дослідницька діяльність «Пригоди повітряної кульки».....	114
Келеберда І.С. Розвага з англійської мови «Happy English».....	119
Шаткова М.В. Підсумкове - інтегроване заняття на тему: «Веселий День народження» для старшого дошкільного віку.....	121
Рогузько Т.В. Консультації для батьків. Перша зустріч з батьками..	126
Селіна І.А. Інтегроване заняття для дітей середнього віку «Дивовижний світ Марії Примаченко очима дітей».....	131
Акімова І.В. Конспект заняття з логіко-математичного розвитку з елементами театралізованої діяльності для дітей 4-го року життя на тему: «Подорож до казки «Три ведмеді».....	135
Шашко Г.М. Конспект інтегрованого заняття з дітьми 6-го року життя групи ЗПР із загальним недорозвиненням мовлення за твором Т.Г. Шевченка «Садок вишневий коло хати».....	137
Комаровська О.В. Конспект комплексного заняття «Слідами Колобка» з елементами кольоротерапії, експериментування, технологій ТРВЗ та мнемотехніки для дітей II молодшої групи.....	142
Лега Г.В. Формування свідомого ставлення дошкільників до навколишнього середовища у процесі впровадження освітнього курсу «Освіта для сталого розвитку».....	147
Ремінна В.М. Тематична розробка дидактичних ігор дітей раннього віку з сенсорного розвитку (з досвіду вихователя).....	150
Молочна К.Т. Комбіноване заняття з розвитку мовлення і культури мовленнєвого спілкування та ознайомлення із соціумом на тему: «Букет осінніх квітів».....	155

Селіна І.А. Інтегроване заняття для дітей середнього дошкільного віку «Чарівний гудзик в гості завітав».....	157
Марчук І.М. Розвага для молодшої групи «Пригода у лісі».....	161
Юзвішин Е.Г. Спортивне свято «Бім і Бом на старті» старша група.	163
Соколовська Л.Я. Світ на долоні використання «Кола Луллія» для ознайомлення дітей з природою.....	166
Бахурська С.В. Динамічне заняття «Лісові звірята» II молодша група.....	170
Ільчук Н.П. Конспект інтегрованого заняття з сенсорного виховання для старшої групи «Подорож новорічних черевичків»....	173
Періг Н.М. Конспект інтегрованого заняття з математики «Зимова пригода» для дітей 4-5 р.ж. групи з інклюзивною формою навчання..	176
Дідиченко В.М. Сценарій розваги для дітей старшого дошкільного віку «Вечорниці на Андрія».....	179
Івлєва О.Р. Чи потрібно читати книжки під час війни? Наша відповідь: «Так!».....	183
Скринська О.Є. Конспект інтегрованого заняття на тему: «День народження бджілки Устинки».....	187
Драгунова А.В. Конспект інтегрованого заняття для дітей старшого дошкільного віку з використанням блоків Дьєнєша та кубиків історій Рорі «Космічна подорож».....	190
Шаршонь Л.М. Реалізація національно-патріотичного виховання у закладі дошкільної освіти.....	193
Бортнік Н.І. Використання технології критичного мислення дошкільників в освітньому процесі.....	198

Секція 2. Технології та інновації в дошкільній освіті

Аношина І.П. Вплив інноваційних технологій на формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників.....	203
Процюк Л.М., Безпала О.Л. Соціально-психологічний лікбез на тему: «Психологічне здоров'я та соціальне благополуччя в період переходу від війни до миру – допоможи самому собі».....	206
Ковальська І.О. Сучасний освітній простір закладу дошкільної освіти як педагогічний феномен і фундамент якісної дошкільної освіти.....	214
Рачинська Н.П. Інновації в ЗДО: нові можливості для розвитку та навчання.....	218
Васільєва-Вертелецька Л.П. Розвиток діалогічного мовлення в грі за інноваційною ігровою технологією О.А. Бізікової в роботі з дітьми 5-6 років.....	222
Панасюк І.Б. Формування ціннісно-змістовних орієнтирів у дітей старшого дошкільного віку в процесі реалізації освітнього проєкту «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки».....	227

Висторобець О.М. Ділова гра для вихователів «Пророщення моральних зерен у серцях вихованців».....	236
Скоп А.С. Конспект інтегрованого заняття з математики на тему «Сніжинки-веселинки» у старшій групі.....	244
Григоренко Г.В. Розвиток логіко-математичних уявлень засобами ТРВЗ у дітей з особливими освітніми потребами.....	247
Демідова А.М. Використання іграшки «Pop it» в логопедичній роботі.....	252
Непомняща Л.Ю. Громадянська компетентність. Виховання через читання В. Сухомлинського «Соромно перед соловейком».....	256
Голуб В.І. Виховання особистості дітей дошкільного віку через спілкування з природою.....	261
Демченко Н.А. Сучасні підходи до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.....	264
Гавриленко-Ковальова М.М., Мармуров В.В. Нові підходи до навчання іноземної мови в дошкільних закладах освіти (англійська мова і нейропсихологічні вправи).....	268
 Секція 3. Психологічний супровід дітей раннього та дошкільного віку в сучасних умовах роботи ЗДО	
Кравченко С.А. Ігри та вправи для формування емоційної сфери особистості дітей старшого дошкільного віку.....	271
Шокодько Л.В. Використання мультимедійних презентацій вихователями в закладах дошкільної освіти.....	276
Ящеріцина І.О. Арт-терапія як засіб формування психологічної стійкості у дітей дошкільного віку.....	281
Лугова Т.В. Формування економічної свідомості у дітей дошкільного віку.....	286
Відомості про авторів.....	291

СЕКЦІЯ 1. ДОСВІД ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФОРМАТІ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Паляниця К.В.,
вихователь
ЗДО (ясла-садок) № 21 «Волошка»
м. Суми, Сумська область, Україна

РУХЛИВІ ІГРИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ НАВАНТАЖЕННЯМ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У РОБОТІ З ДІТЬМИ-ЛОГОПАТАМИ

Постановка проблеми. Проблема інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку в усі часи була актуальною і потребувала відповідних досліджень психологів і педагогів. Встановлено, що психіка кожної дитини з порушеннями розвитку характеризується багатьма специфічними особливостями. Мовлення як вища психічна функція дуже часто порушується не лише сама по собі, а разом з іншими психічними процесами. Часто недоліки мовлення супроводжують недорозвиток або затримку психічного розвитку, особливості сенсорної та моторної сфери, несформованість емоційно-вольового регулювання. Подолати ці недоліки допоможе гра, яка є провідним видом діяльності у дошкільному віці. Вона охоплює всі сторони особистості: дитина рухається, говорить, сприймає, думає; у процесі гри активно працює її уява, пам'ять, посилюються емоційні та вольові прояви. Коли дитина отримує в грі певне завдання, вона виконує його не лише жестом, рухом, але й словами, намагаючись, щоб її мовлення було чітким, виразним, емоційно-забарвленим. А так, як діти не можуть перебувати довго у статичному положенні, використовують рухливі ігри – важливий засіб забезпечення природної потреби дитини в русі. А якщо одночасно виконувати розумове завдання – це бажана для дошкільника діяльність. Рух та гра для малюка – стан його існування, умова розвитку, пізнання світу.

Аналіз останніх публікацій. У своїх публікаціях вчителі-логопеди – Ірина Кривда та Оксана Лавриненко розкривають зміст і спрямування рухливих ігор з інтелектуальним навантаженням, ознайомлюють з історією їх виникнення та подають низку нових зразків для використання в роботі з дошкільнятами.

Автори О.Г. Рібцун, Ю.В. Рібцун розкрили специфіку організації та проведення ігрової діяльності, пов'язану з психофізичними та мовленнєвими особливостями дітей, розробили комплекси рухливих ігор, спрямованих на формування правильної звуковими.

Автори Ольга Коваленко, Тетяна Епіфанова представили рухливі ігри з розумовими завданнями для розвитку мовлення.

Після авторських публікацій почали з'являтися варіанти рухливо-інтелектуальних ігор, створюваних педагогами з різних куточків України.

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості застосування рухливих ігор з інтелектуальним навантаженням у роботі з дітьми-логопатами.

Виклад основного змісту. Що таке рухлива гра-вправа з інтелектуальним (або навчальним) навантаженням? Вона поєднує у собі дві складові: рух задля нього самого, а також одночасне виконання інтелектуального завдання, задля чого й проводить із дітьми цю гру педагог чи інший дорослий [2, с. 5].

Навіщо потрібні рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням? Завдяки ним діти не залишаються досить довго у статичному положенні на заняттях із навчання грамоти, математики, розвитку мовлення.

Замість звичайної короткотривалої фізкультхвилинки впроваджувати триваліший рух та урізноманітнювати його, не виходячи за межі тематики заняття й водночас не зменшуючи розумового напруження.

Підтримувати у дітей інтерес до інтелектуальної роботи, коли їм доводиться виконувати завдання на повторення та закріплення навчального матеріалу, на вправлення, тренування. Ідея створення рухливих ігор з інтелектуальним навантаженням виникла у логопеда-дефектолога Ірини Кривди, бо саме дефектологи часто змушені пропонувати дітям ці види діяльності. Спонукальним мотивом було бажання оптимізувати процес навчання, зробити його ефективнішим [1, с. 72].

Багаторазове повторення, закріплення матеріалу, що вивчається, важко дається навіть звичайним дошкільнятам. Рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням особливо необхідні дітям із ЗНМ, ЗПР, ММН, ФФНМ, МЗНМ.

Отже, педагог пропонує рухливу гру з інтелектуальним навантаженням як ненав'язливе спонукання до навчальної діяльності, а дитина згодна виконувати його умови, аби лишень грати.

Тож на часі, окрім відомих класичних рухливих ігор Е. Вільчковського, стала потреба в динамічних іграх із певним розумовим навантаженням. Так народився й увійшов у педагогічну практику новий вид ігор, який посів рівнозначне місце поряд із дидактичною, сюжетно-рольовою та власне рухливою іграми.

То чому ж згадувані ігри-вправи схвально оцінили педагоги, і чому вони подобаються дітям віком від 4 до 10 років? Ігри з інтелектуальним навантаженням потребують від дитини дисциплінованості, бажання та вміння узгоджувати свої дії з діями інших гравців, що нелегко не лише тому, хто не відвідував дошкільний заклад, а й тому, хто ходив до дитячого садка, але не мав відповідної підготовки. Щоб успішно діяти у такій грі, треба уважно вислухати умову, добре знати навчальний матеріал, закладений у змісті, вміти переносити його з теоретичної площини у практичну, слухати відповіді товаришів і за потреби швидко віднаходити інший варіант. Дитина збиралася відповісти, а хтось випередив її (нагадуємо тут постійну умову: не повторювати чужих відповідей). Та головне виключена ситуація, коли відповідають лише найактивніші діти, а більшість пасивно сприймає інформацію, очікуючи, що хтось інший відповість, знайде правильне рішення.

Зазначені ігри вчать дітей відповідати за свої дії, спонукають до більшої розумової активності, ніж традиційні види роботи (бесіда, відгадування загадок тощо), а разом з тим вони легші для опанування й приносять велике задоволення дітям. Гра настільки природна для малят, що вони ладні грати й грати, вдячно приймаючи всі умови, захоплюватися видовищністю, перебігом подій, можливістю рухатися, мати успіх серед однолітків. А педагог водночас не забуває заохочувати вихованців, відзначати вдалі відповіді, знахідки, ненав'язливо допомагати.

Рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням сприяють:

- 1) співдружності педагога з дошкільником і дітей між собою;
- 2) активізації інтересу дитини до мовлення;
- 3) бажанню засвоїти дошкільником ті чи інші уміння та навички;
- 4) реформуванню старих та появі нових мовленнєвих навичок;
- 5) застосуванню набутих навичок у повсякденному житті.

Під час проведення ігор педагогам треба дотримуватись загальних правил:

1. Добираючи мовленнєвий матеріал, педагоги мають враховувати зону найближчого розвитку дошкільника, потенційні можливості для активізації розумової діяльності.

2. В іграх варто поєднувати багатоваріативні мовленнєві завдання із розвитком максимальної кількості аналізаторів, успішно повторюючи, поступово ускладнюючи та варіюючи не тільки зміст мовленнєвого матеріалу, а й правила гри.

3. Обов'язково треба враховувати індивідуальні мовленнєві можливості кожної дитини, її психофізичні особливості та ступінь вираження мовленнєвого дефекту, забезпечувати поступове ускладнення не лише мовленнєвого матеріалу, а й мовленнєво-мисленнєвих завдань.

4. Гра повинна бути живою, цікавою, привабливою для дітей, включати яскраву, виразну, доступну для дошкільників наочність, що відповідає формі проведення гри.

5. Під час ігор у деяких дітей виникають певні утруднення. Щоб не викликати негативної поведінкової чи мовленнєвої реакції у дитини, кожен педагог має дуже тактовно ставитися до виправлення помилок дошкільників [3, с. 10].

Ефект використання у педагогічному процесі ігрової діяльності з певним інтелектуальним навантаженням беззаперечний: педагог залучає вихованців до гри, щоб вони краще засвоювали навчальний матеріал, а дитина завжди охоче налаштовується на закріплення вивченої теми, аби мати змогу пограти.

Організація ігрової діяльності в дошкільному закладі вимагає врахування індивідуальних і психологічних особливостей дітей. Вихователів необхідно досить ретельно продумувати склад команд, які братимуть участь у грі. Важливо, щоб кожную команду складали діти з різним рівнем мовленнєвого розвитку [4, с. 219]. Це підвищує відповідальність усіх членів команди за виконання поставленого завдання і тим самим стимулює прагнення сильніших дітей допомогти слабшим. Із сором'язливими, нерішучими дітьми варто

проводити попередню підготовчу роботу, спрямовану на усвідомлення ігрового завдання. Тому напередодні проведення рухливої гри з інтелектуальним навантаженням вихователь проводить індивідуальне заняття зі слабшими дітьми, під час якого залучає їх до дидактичної гри з аналогічним ігровим завданням.

Використовую рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням у спеціальній групі для дітей з порушенням мовлення на заняттях, і у повсякденному житті. Як правило, їх мета полягає в активізації, закріпленні, узагальненні набутих знань, удосконаленні практичних умінь і навичок. Проводжу ігри у вигляді естафети, змагання, що стимулює дітей до спілкування, формуванню умінь уболівати за іншого, досягати спільного результату, разом переживати радість перемоги або підтримувати одне одного у моменти невдач. У грі діти запам'ятовують і пригадують більше, ніж у будь-якій іншій діяльності, вони здатні триваліший час зосереджувати увагу. Рухаючись і граючи, дитина здатна пізнати більше, ніж сидячи на одному місці під час занять. Розвиток мовлення та інтелекту краще проводити саме в рухливій ігровій діяльності, під час якої відбуваються актуалізація і закріплення вже набутих знань. Дошкільники починають вживати слова, які до цього часу були в пасивному словнику. Водночас діти засвоюють нові слова, назви речей та їх властивостей значно швидше, ніж поза грою.

Колективні рухливі ігри з інтелектуальним навантаженням проводжу з усією групою, де комбіную та дозую навантаження, змінюю умови відповідно до конкретної навчальної ситуації. Ці ігри спрямовую на розв'язання завдання з усіх напрямів мовленнєвого розвитку дітей:

- формування навичок зв'язного мовлення;
- удосконалення граматичної будови мовлення;
- активізації словника;
- виховання звукової культури мовлення;
- навчання грамоти.

Індивідуальні рухливі ігри-вправи з інтелектуальним навантаженням використовую для корекційної роботи з дитиною:

- відпрацювання поставлених звуків;
- формування фонематичного слуху;
- опанування звуковим аналізом.

Пропоную використовувати батькам ці ігри під час закріплення вивченого матеріалу вдома.

Висновки. Комплексне поєднання в грі завдань фізичного та інтелектуального розвитку дошкільника надають цьому методу універсальності. Інтелектуальне навантаження гри може стосуватися різних розділів програми і тим самим забезпечувати всебічний розвиток дитини. Саме завдячуючи багатоваріативним іграм у цікавій та доступній для дошкільнят формі може коригуватися й уточнюватися їх звуковимова, розвиватися фонематичні процеси, збагачуватися лексика, удосконалюватися граматична будова, формуватися зв'язне мовлення, навички вирішення проблемно-пошукових ситуацій, відбуватися позитивні зрушення в

пізнавальній та емоційно-вольовій сфері, що стане якісною лінгвістичною підготовкою до шкільного навчання.

Література

1. Брушневська І. Закономірності розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. Педагогічний часопис Волині. 2016. № С. 70-75
2. Коваленко О.М. Мовленнєві ігри для дошкільників. Навчаємо в русі. / О.М. Коваленко, Т.В. Єпіфанова. Харків: Основа, 2016. 239 с.
3. Рібцун Ю.В. Дошкільнятко: корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: навч.-метод. посіб. / Ю.В. Рібцун. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 192 с.
4. Рібцун Ю.В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс / Ю.В. Рібцун. Тернопіль: Мандрівець, 2012.

Лєгарєва М.О.,
практичний психолог
Сумська початкова школа № 11
м. Суми, Сумська область, Україна

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ, СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ «ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ТЕХНІКИ ЗЦІЛЕННЯ»

Мета: сформувати в учасників тренінгу уявлення про особливості подолання кризових ситуацій та методи профілактичної роботи в закладах освіти в конфліктний та постконфліктний період з урахуванням уже наявного у них життєвого досвіду.

Цільова аудиторія: практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники, вчителі.

Очікувані навчальні результати:

1. Знання:
 - категорій потреб дитини, які є важливими чинниками формування поведінкових моделей у підлітковому віці;
 - причин формування негативних моделей поведінки підлітків; методів і технік подолання кризових ситуацій.
2. Уміння:
 - аналізувати та виявляти причини формування негативних поведінкових моделей учнів/вихованців;
 - визначати потреби підлітків, які потребують подальшого розвитку;
 - розпізнавати етапи проживання втрати та способи їх подолання;
 - стимулювати вираження емоцій та почуттів через когнітивно-поведінкову сферу.
3. Вироблення установок:
 - компетентності;

- професіоналізму;
- відповідальності;
- інноваційності;
- гнучкості;
- рефлексії.

4. Набуття досвіду:

- навички роботи з методами і техніками психо-соціальної підтримки учасників навчально-виховного процесу в кризових ситуаціях.

Хід заняття

Форма проведення: тренінг.

Час проведення: 2 години.

1. Вправа «Олівець».

Мета: налаштувати учасників на продуктивну групову діяльність, встановлення контакту, активізувати членів групи, підняти настрій, зняти емоційне напруження, створити атмосферу групової довіри і прийняття.

2. Знайомство.

Мета: самопрезентація учасників тренінгу Матеріал: МАК-карти «Монстрики почуттів».

Завдання:

- з запропонованих персонажів оберіть того, який вам до вподоби на даний момент;
- опишіть 2-3 реченнями «Який він?»;
- дайте відповідь на запитання «Чого він найбільше хоче?».

Самопрезентація та обговорення.

3. Вправа «Модель безпечної поведінки».

Мета: набуття навичок визначення основних життєвих потреб дітей та підлітків; вміння аналізувати та виявляти причини формування негативних поведінкових моделей учнів/вихованців.

Матеріал для роботи: аркуш з вказаними групами потреб, ручки.

Тренер: Організовуючи превентивну та профілактичну роботу в закладах освіти в конфліктний та постконфліктний період, слід враховувати, що діти/вихованці, залежно від віку, вже мають певний життєвий досвід, на формування якого впливає рівень задоволення основних потреб дитини на кожному з вікових етапів. У свою чергу, задоволеність чи незадоволеність основних потреб дитини має безпосередній вплив на формування її поведінкових моделей.

Основні потреби можна об'єднати у такі групи:

I. Опікунські потреби (наприклад: безпека, харчування, зовнішній вигляд, одяг, особиста територія, власність).

II. Потреби розвитку (наприклад: стан здоров'я, фізичний та статевий розвиток, навчання, освіта, вподобання, зацікавлення, хобі, духовні потреби (релігія, традиції, знання про суспільство та Всесвіт, культура, правила етики та естетики, вміння організації відпочинку), емоційні потреби, почуття власної вартості (приналежність, неповторність, влада, взірці), життєві вміння, задоволення та розваги).

III. Соціальні потреби (спілкування з родиною, друзями, ровесниками, вміння працювати в команді тощо).

Тренер об'єднує учасників у 3 малі групи (за категоріями потреб).

1 етап.

Завдання: розпишіть задоволення яких потреб необхідно дитині (відповідно з отриманим підписаним аркушем), щоб вона почувалася комфортно.

2 етап (використовується метод «Карусель»).

Завдання: проаналізувати та прописати на отриманому від іншої групи аркуші усі можливі ситуації в житті дитини, через які її потреби з відповідних категорій можуть залишитися повністю або частково не задоволені.

3 етап (використовується метод «Карусель»).

Завдання: продемонструвати на отриманій «життєвій моделі дитини» наслідки незадоволення відповідної категорії потреб: формування характеру та поведінки підлітків під впливом визначених ситуацій.

4 етап.

Тренер: До кожної групи повернулися «діти», які пережили психологічну травму, тому що опинилися в кризовій ситуації.

Презентація отриманих результатів.

Запитання для обговорення:

1. Що ви відчували, коли:

- створювали «моделі задоволеної дитини»?
- руйнували моделі інших?
- отримали свою зруйновану модель?

2. Чи хотіли б ви відновити свої моделі? Чи легко це буде зробити?

3. Що легше – запобігти руйнуванню чи відновлювати?

Тренер підбиває підсумок та наголошує на тому, що моделі поведінки людини формуються під впливом багатьох чинників. Проте кожна з названих ситуацій у житті дитини дорівнює втраті.

4. Вправа «Стежка втрат».

Тренер: Що ж відбувається з дитиною, яка щось втрачає у своєму житті? Що вона відчуває?

Пригадайте три події у своєму житті, які асоціюються зі словом «ВТРАТА». Спробуємо вибудувати «Стежку втрат». На кожному з етапів «стежки втрат» необхідно аналізувати почуття та дії людини:

«Втрати» (здоров'я, близькі люди, гідність, самооцінка, матеріальні втрати):

1. Шок;
2. Відмова повірити (заперечення);
3. Переговори;
4. Злість (екстернальна: злість на інших (асоціальні дії); інтернальна: злість на себе (аутоагресія, депресія);
5. Розуміння;
6. Прийняття;
7. Здатність подолати втрату.

Запитання для обговорення:

- Як довго може тривати кожен з етапів переживання втрати?
- Які фактори можуть впливати на особливості переживання втрат тією чи іншою людиною (природа втрати, вік людини, її життєвий досвід, ступінь прив'язаності до особи чи до речей, кількість попередніх втрат, присутність тих, хто зможе допомогти)?
- Чи важливо практичному психологу (соціальному педагогу чи будь-якому з педагогічних працівників) знати етапи, які проходить дитина у своєму переживанні втрат та можливі моделі поведінки на цих етапах? Чому?

Тренер: Будь-яка втрата – це травма, яка може мати негативний вплив на психофізіологічне здоров'я людини. Тому практичним психологам важливо знати дитячі реакції на травму, ознаки та симптоми посттравматичного стресового розладу у дітей, володіти навиками першої психологічної допомоги, методами і техніками профілактики наслідків травматичних подій та посттравматичних стресових синдромів.

5. Техніка-мотив «Безпечне місце».

Мета: навички візуалізації, релаксації, визначення безпечного місця для черпання ресурсів у кризових і травматичних ситуаціях.

Хід вправи: мотив можна задавати як у індивідуальній формі, так і у груповій. Коли мотив задається індивідуально, психолог постійно підтримує діалогічний зв'язок з клієнтом. При груповій формі імагінації можливе як мовчазне уявлення образу, так і спільне, при якому учасники по черзі озвучують свої фантазії.

Супровід імагінації:

- Зручно влаштуйтесь, можна заплющити очі, відчуйте, як дихання вирівнюється, а тіло поступово набуває приємної розслабленості (якщо мотив задається дітям, вони можуть не заплющувати очі і відразу зображувати уявлений образ на папері).

- Уявіть собі безпечне місце, будь-яке безпечне місце, яке ви бачили, або яке малює вам ваша уява. Все, що уявляється - добре, з будь-яким образом можна працювати. Як тільки ви щось уявите, скажіть про це.

- Яка погода в образі? Який час доби? Пора року? Який ви маєте вигляд у цьому образі? В якому віці ви себе відчуваєте? Який у вас настрій?

- Роздивіться уважніше безпечне місце. Наскільки воно є надійним? Як ви відчуваєте себе тут? Чи потрібно посилювати безпечність цього місця - якщо так, то як ви це зробите? Що вам хотілося б зробити у цьому місці?

- Як ви себе почуваєте? (запитання про посилення надійності безпечного місця слід повторювати доти, доки клієнт відчує повну безпеку, спокій та відчує себе розслаблено).

- Уявлення образу добігає кінця - чи є щось важливе, що ви ще не встигли зробити? Чи можете ви зараз закінчити уявлення цього образу? Виберіть місце у образі, де вам було б комфортно завершити цю фантазію. Запам'ятайте все добре і, коли будете готові, потягніться, як після сну і відкрийте очі.

Запитання для обговорення:

- Як ви себе почуваєте?
- Що вам сподобалось у образі?
- Були моменти, які вам не сподобались?
- Були моменти, які вас здивували, неочікувані для вас?

Далі слід попросити намалювати уявлене. Можна використовувати техніку «Улюблена тварина в безпечному місці».

6. Вправа «Чарівна скринька».

Мета: створення позитивного настрою на завершальному етапі тренінгового заняття.

Тренер. У кожного з нас в житті виникали ситуації, коли ми потребували слушної життєвої поради. Пропоную вам скористатися послугами «Чарівної скриньки» і отримати корисну пораду, якою ви зможете скористатися найближчим часом.

7. Рефлексія заняття. Метод «Завершення речення».

Мета: підбиття підсумків заняття.

Матеріали: «Дерево життя», стікери, ручки.

Тренер: Пропоную вам завершити речення, записати його на стікерах і прикріпити до «Дерева життя».

Запропоновані речення:

- Я дізнався ...
- Мені сподобалося...
- У своїй роботі я буду використовувати.

Література

1. Алімов О.Ф., Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування в екстремальних та кризових умовах: Навчальний посібник. – Х.: УЦЗУ, 2008. – 122 с.
2. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / Упоряд. Л.А. Шик, Н.І. Дикань, О.М. Гладченко, Ю.М. Черкасова — Х.: Вид. група «Основа», 2012. -127, [1] с.
3. Правила безпеки та можливості отримання допомоги у період конфлікту в Україні: метод. рек. – К.: Агентство “Україна”. – 2014. – 48 с.
4. Профілактика та корекція посттравматичних стресових розладів: психологічні аспекти. Методичний посібник / Упор.: Д.Д. Романовська, О.В. Ілащук. – Чернівці: Технодрук, 2014. – 133 с.
5. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З.Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос, Л.І. Литвиненко, Царенко Л.Г.; за ред. З.Г. Кісарчук. – К.: ТОВ “Видавництво “Логос”. – 207 с.
6. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості/В. Рибалка. — К.: Шк. світ, 2009. — 128 с. — (Бібліотека «Шкільного світу»).
7. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів

психологічної служби системи освіти України) [Електронний ресурс] / авт. кол.: О.П. Абухажар, Н.М. Акімова, В.В. Білецька та ін; упор.: В.Г. Панок, Ю.А. Луценко – К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014.- 497 с.

8. Психосоциальная поддержка в кризисной ситуации. Методическое пособие для педагогов. — Детский фонд ООН UNICEF, Всеукраинский союз молодежных общественных организаций, «Христианская ассоциация молодых людей Украины» (УМСА Украины). - К., 2015. - 76 с.

9. Сыропятов О.Г., Дзеружинская Н.А. Техники психотерапии при ПТСР: практическое пособие. - К.: Украинская военно-медицинская академия. 2014.

10. Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту: навчально-методичний посібник. — К.: Агентство “Україна”. - 2015. - 176 с.

11. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек./Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В. Залеська та ін. — К.:МЖПЦ«ЛаСтрада-Україна»,2014. — 84 с.

Скакун М.В.,

музичний керівник

Красноградський ЗДО (ясла-садок) № 5

м. Красноград, Харківська область, Україна

МУЗИЧНА ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ДОШКІЛЬНИКІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО ЧАСУ

Ще нещодавно вважалося, що музичне виховання дітей дошкільного віку можливе лише за умови прямого контакту дитини та педагога. Але удосконалення і розвиток інформаційних та навчальних технологій надало змогу спростувати це твердження.

За умов використання інтернет-ресурсів і сучасних методичних розробок, дистанційний музичний розвиток дошкільнят є не тільки можливим, а й успішним.

Реалії сьогодення, введення правового режиму воєнного стану, перехід закладів освіти на дистанційне навчання змусили нас вчитися освоювати новий формат побудови освітнього процесу.

Саме дистанційне навчання дозволяє забезпечити неперервність освітнього процесу у випадках надзвичайних обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

На даному етапі необхідним стало визначення позитивних та негативних сторін дистанційної освіти. Дистанційне музичне виховання дошкільників має ряд переваг:

- дитина знаходиться вдома, у звичній для себе атмосфері;
- заняття з музичного розвитку починається за власним бажанням дитини у зручний для неї час, що викликає позитивні емоції;

- сором'язливій та замкненій дитині легше почувати себе поряд з близькими;

- якщо дитина втомилася, заняття можливо припинити або перенести.

Разом з тим, у процесі переходу на дистанційну освіту виникають окремі труднощі:

- відсутність методичного матеріалу щодо проведення дистанційних музичних занять із дошкільниками, методичного супроводу проведення музичних ігор;

- недостатній обсяг компетенції з організації дистанційного навчання;

- відсутність деяких технічних засобів;

- неможливість слідкувати за правильністю виконання завдань дітьми;

- нетривала концентрація уваги дитини дошкільного віку;

- знаходження дитини в ізоляції від колективу, що позбавляє її можливості повторювати за товаришами, неможливість виконати завдання як інші або краще за інших.

Для того, щоб сформувати і розвинути у дітей стійкий пізнавальний інтерес, необхідно організувати процес дистанційного навчання так, щоб дитина займалась активно, з захопленням і цікавістю. На допомогу приходять мультимедійні посібники, які полегшують процес знайомства дітей з новим матеріалом. Інформаційно-комунікаційні технології полегшують засвоєння дітьми навчального матеріалу.

Використання ІКТ, розробка власних мультимедійних проєктів, навчально-методичних та ігрових посібників, впровадження їх в практику роботи музичного керівника, дозволяє зробити процес навчання цікавішим, а розвиток дитини ефективнішим.

Більш раціональним у дитячому садку є асинхронний метод навчання, коли музичний керівник записує відеозаняття або мотиваційне відео і передає його батькам для самостійного опрацювання.

Організація процесу дистанційного освіти потребує планового підходу, а саме:

1. Визначення теми заняття.

2. Визначення типу заняття (ознайомлення, розучування, закріплення).

3. Розробка конспекту.

4. Підбір матеріалу для доступного подання матеріалу.

5. Забезпечення контролю за тривалістю заняття відповідно до вікових особливостей дошкільників.

6. Підбір рекомендацій для батьків з музичної освіти дошкільників.

Музичне виховання дітей у закладі дошкільної освіти проходить під час безпосереднього спілкування музичного керівника і дитини під час заняття. Діти слухають музику, розучують пісні, вивчають таночки, грають в музично-ритмічні ігри за показом музичного керівника.

При переході на дистанційне спілкування необхідно в цікавій та доступній формі викласти музичний матеріал, так щоб діти і батьки були максимально задіяні у музично-творчій діяльності.

Плануючи заняття у різних вікових групах, слід, за можливості, дотримуватися включення усіх видів музичної діяльності:

- слухання музики;
- співи;
- музично-ритмічні рухи;
- гра на музичних інструментах.

В кожній віковій групі завдання викладаються за розкладом двічі на тиждень.

Для слухання музики пропонуємо кращі твори класичної музики М. Глінки, А. Вівальді, М. Лисенка, М. Щуровського; українську народну музику (<https://youtu.be/MDaIIAY6a40> слухання музики Д. Кабалевський «Клоуни»).

Для виховання у дітей музичного смаку та допомоги у розумінні змісту твору, переданого виконавцем, рекомендуємо підібрати твори для прослуховування у виконанні професійних музикантів (<https://youtu.be/9WZhpgwE63s> «Український музичний інструмент сопілка»). Доцільним є використання відео, де музичні твори виконували діти – учні музичної школи.

За відгуками батьків, дітям дуже подобаються музичні оповідання (<https://youtu.be/hRakQmBFJU4> «У кожного козака свій характер»).

Кращому сприйняттю матеріалу допомагає демонстрація портретів композиторів, використання ілюстрацій до музичного твору, підбір слайдів чи відео. За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій діти можуть віртуально потрапити в концертний зал, познайомитись з різними музичними жанрами. Яскраво і доступно можна познайомити дітей із різними видами мистецтва, такими як театр, балет, опера, продемонструвавши не лише ілюстрації, а й відеоролики (<https://youtu.be/meiKpuCeTSs> «Музична казка за творами Й.С. Баха»).

Найскладнішим, звичайно ж, є навчання дітей співу, адже використання мінусової фонограми неприпустиме для дітей дошкільного віку. На допомогу прийде диктофон, за допомогою якого музичний керівник записує свій спів під акомпанемент фортепіано та асаpella, пропонуючи дітям після вивчення слів виконати пісню разом. Діти дослухаються до голосу педагога, намагаються йому підспівувати. Додатково дітям даються поняття «заспів», «приспів», «програш».

Музично-дидактичні та музично-ритмічні ігри пропонується викладати у формі розвиваючих музичних відео-завдань. Вони дають змогу у доступній формі позитивно впливати на тембровий, мелодійний, динамічний слух, почуття ритму, здатність розрізняти характер і настрій музичного твору (<https://youtu.be/0c3jpYfOMVvk> «Гра з брязкальцями»).

Використання відео-таночків у виконанні дітей та героїв мультфільмів допомагає дотриманню рухової активності дітей. Такі інтерактивні танці не потребують спеціальної підготовки і попереднього розучування.

Мають місце яскраві презентації, відео-кліпи для знайомства з танцями та особливостями їх виконання (<https://youtu.be/jNlMDXKucKo> руханка «Весняночка»).

Важливим є ознайомлення дітей з українськими народними інструментами та прийомами гри на них (<https://youtu.be/Dfcvf0wM0MY> «Дошкільникам про українські народні музичні інструменти»).

Зважаючи на те, що значна кількість дітей не мають вдома дитячих музичних інструментів, доцільним є проведення майстер-класу з виготовлення саморобних шумових інструментів.

Звичайно ж, дистанційне заняття дошкільника неможливе без участі батьків. Важливим є встановлення взаємодії з батьками, роз'яснення необхідності співучасті в дистанційних заняттях дітей, розуміння вагомості музичних занять для повноцінного розвитку дошкільників. Доцільним є обговорення форм співпраці та домовленість про конструктивний зв'язок.

Корисними будуть консультації для батьків щодо музичного виховання у родині, поради зі слухання музики, рекомендації дотримання правильної постави при співі та з охорони дитячого голосу.

Всі ці особливості необхідно враховувати при підготовці та проведенні дистанційних занять з музичного виховання (<https://youtu.be/gUB7odtfuNA> консультація для батьків «Навіщо дитині ляльковий театр?»).

Аналізуючи результати вивченого досвіду, можемо з впевненістю сказати, що музичне виховання дітей дошкільного віку можливе в умовах дистанційної форми, хоча і потребує методичної та технічної підтримки.

Музичний керівник, який досконало користується комп'ютером та сучасним мультимедійним обладнанням, створює власні навчальні ресурси і використовує їх у своїй музично-виховній діяльності, спроможний дистанційно навчити не тільки слухати музику, а навіть співати та танцювати.

Отже, перехід на дистанційне музичне виховання та використання комп'ютерних технологій на музичних заняттях є засобом реалізації цілей і завдань, поставлених перед музичним керівником на сучасному етапі.

Горбуліна В.С.

вчитель-дефектолог

КЗДО КТ (ясла-садок) № 241

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ-РОЗВАГИ З ЦІКАВОЇ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ «КОРОЛІВСТВО КОЛЬОРОВИХ ПАЛИЧОК»

Мета: використання едьютейнмент-технології в наданні можливості отримувати дитиною задоволення від засвоєння математичних знань; ефективне використання універсальної педагогічної технології – кольорових паличок Кюїзенера, як специфічного дидактично-ігрового матеріалу, що дає можливість дітям накопичувати чуттєвий досвід, вирішувати численні математичні завдання, закріплення знань дітей про цифри та числове значення кольорових паличок Кюїзенера; виховання культури інженерного мислення за технологією STRIM-освіти; формування у дітей сенсорно-пізнавальної та математичної компетенції, а саме – підведення до розуміння, що числа не залежать від величини предметів, їх розміщення та інших властивостей; ознайомлення зі складом числа «7» з двох менших чисел; вправлення в порядковій та кількісній лічбі, визначення попереднього та наступного числа.

Розвивати: навчально-пізнавальні навички – уміння слухати, цілеспрямовано здійснювати елементарну інтелектуальну та практичну діяльність; розвивати логічне мислення, уяву, увагу, пам'ять, комбінаторні здібності, кмітливість, готовність вирішувати проблемні завдання.

Виховувати: активність, самостійність, вміння розмірковувати, інтерес до логіко-математичних знань.

Демонстраційний матеріал: панно «Місто кольорових паличок», силуети «королів», комплект кольорових смужок Кюїзенера, цифри-магніти, знаки, 7 площинних геометричних фігур: великий червоний і синій круги, два великі сині квадрати, три маленькі сині круги; картки «Кольорові сходинки», картки до гри «Найди пару».

Роздатковий матеріал: палички Кюїзенера (6 комплектів); атрибути до гри «Знайди будиночок для палички», силуети «королів різнокольорових паличок «Невирішені приклади», каси цифр та знаків «+», «=», «-»; силуети потяга.

Попередня робота: розповідання та обговорення казки «Місто кольорових паличок», проведення розвивальних ігор з паличками Кюїзенера, заучування вірша «Кольорові сходинки».

Хід заняття

I. Вступна частина.

Діти стоять півколом.

1. Організаційний момент.

Вчитель-дефектолог: Добрий день починається з гарного настрою, веселої посмішки, тож посміхніться, малята, один одному, гостям і побажайте всім доброго дня. (Діти вітаються).

2. Мотивація діяльності дітей.

Вчитель-дефектолог звертає увагу дітей на панно «Місто кольорових паличок»:

- Малята, чи пам'ятаєте ви, хто збудував місто кольорових паличок?
- Хто живе в цих гарненьких будиночках?
- А ви знаєте, що всі кольорові палички мають своїх королів і королеви проводять математичні змагання або турніри, де визначають найрозумніших членів королівства.

Королеви вирішили перевірити, чи й справді наші дітки такі розумні. Вони приготували для вас завдання. Якщо ми виконаємо ці завдання, то, можливо, отримаємо титул «Найрозумніший». Ну що, приймаємо виклик? (Так!)

II. Основна частина.

Вчитель-дефектолог: Перше завдання від королеви білих паличок. Вона хоче перевірити, чи знаєте ви кольорові числа і пропонує порахувати кольорові сходинки.

Діти рахують сходинок:
 Ми по сходах крокуємо,
 І всі сходинок рахуємо,
 Десять кольорових сходинок
 Всі ми знаєм назубок:
 Перша - біла як сніжок,
 Друга - із червоних пелюсток,
 Третя - ніжний весняний листок,

Четверта - ніби коричневих ниток
 моток,
 П'ята – жовтого соняха цвіт,
 Шоста - темно-зелений горіх,
 Сьома - чорний, пухнастий котик,
 Восьма - фіалки весняний привіт,
 Дев'ята - голубий веселий струмок,
 Десята - помаранчевий сонячний
 зайчик.

Вчитель-дефектолог: Діти, ви добре виконали це завдання і королева білих паличок запросила до нас клоуна, який нам приніс цікаві завдання. Вам треба порахувати кульки і накрити фішкою цифру, яка означає кількість кульок.

	4 7 3		3 8 1
	4 5 6	4 8	
	3 7 2		1 5 6
	9 5 3		2 1 4

Вчитель-дефектолог: Молодці! Добре знаєте кольорові числа, вмієте рахувати, переходимо до наступного завдання. Друге завдання від королеви червоних паличок. Ви повинні знайти будиночок для паличок, які загубилися.

Ігрова вправа «Знайди будиночок для палички».

Мета: формувати уявлення про числовий ряд, попереднє та наступне число.

На столі, на таці, лежать кольорові смужки. Навколо таці лежать картки з пропущеними сходишками. Діти повинні заповнити пропущені кольорові числа.

Вчитель-дефектолог: Третє завдання від королеви світло-зелених паличок. Вона запрошує малят у подорож на транспорті. А що це за транспорт потрібно відгадати. Він не водний і не повітряний, але перевозить і пасажирів і вантажі, але не по асфальтованій дорозі, а по якій? (по рейкам). Отже, що це? (потяг). Потяг ми будуємо з кольорових паличок. Першим їде паровозик (як ми його назвемо?), а за ним їдуть десять вагончиків один за одним. Потяг ви повинні збудувати самі, тож переходимо в конструкторське бюро. Працюємо парами, допомагаючи один одному. (Діти сідають за столи, будують потяг з 10 кольорових паличок).

Ігрова вправа «Прогулянка на поїзді».

Мета: удосконалювати знання дітей про числовий ряд, склад числа з одиниць, властивості кольорових чисел.

Вчитель-дефектолог: Ну що, збудували потяг?

- Скільки вагонів у вашого потяга? (десять)
- Який номер у жовтого вагона? (п'ять)
- Якого кольору шостий вагон? (темно-зелений)
- Який номер у вагона, який стоїть між червоним і коричневим? (третій)
- Який вагон найдовший? (десятий, помаранчевий)
- Який найкоротший? (перший, білий)
- Знайдіть вагон, який стоїть поряд з чорним, але не фіолетовий? (темно-зелений, шостий)
- Який вагон зліва від блакитного? (фіолетовий, восьмий)
- Вагон якого кольору тобі найбільше подобається? Скільки ось таких пасажирів (вчитель показує білу паличку) в ньому розміститься?

Вчитель-дефектолог: Четверте завдання від королеви коричневих паличок. Потрібно придбати квиток на потяг, щоб у ньому їхати. Палички – це ваші гроші. Які палички потрібно взяти, якщо квиток коштує 6 гривень. Назвіть, які палички потрібно взяти (одну темно-зелену, шість білих, дві світло-зелені, три червоних...).

Ігрова вправа «Придбай квиток».

Мета: формувати вміння вирішувати проблемну ситуацію, закріпити знання про склад числа «6» з одиниць та менших чисел.

Діти виконують завдання.

Вчитель-дефектолог: Працювали ми завзято, але час відпочивати. Королева жовтих паличок пропонує музичну паузу для всіх. Але, ось біда, до королеви у замок хтось потрапив і залишив там багато слідів. Треба допомогти королеві прибратись.

П'яте завдання.

Мета: закріпити лічбу в межах 10 на зображених предметах, вчити розрізняти цифри в межах 10, формувати розуміння того, що числа не залежать від величини предметів, їх розміщення та інших властивостей.

Танок з «королевами» під музичний супровід.

Діти беруть в руки силуети королев і танцюють під музику на килимку. Під кінець музики вишиковують числовий ряд кольорових чисел в прямому та зворотному порядку. Вчитель змінює королев після кожного разу. Гра проводиться 2-3 рази.

Вчитель-дефектолог: Відпочили, а тепер зустрічаємо королеву темно-зелених паличок.

Шосте завдання.

Гра-завдання «Склад числа 7».

Мета: познайомити дітей зі складом числа 7, показати незалежність числа від характеру множини, величини елементів, їх розміщення та кольору.

Вчитель-дефектолог звертає увагу на магнітну дошку, де розміщені геометричні фігури (3 синіх малих круга, 1 великий синій круг, 1 великий червоний круг, 2 великі сині квадрати).

- Діти, що вибачите? (геометричні фігури)
- Які? (круги, квадрати)

- Скільки всього геометричних фігур? (сім)
- Знайдіть цифру «7».
- Розділіть ці фігури на 2 групи за кольором (одна червона і шість синіх)
- Скільки фігур синього кольору? (шість) Позначте цифрою.
- Скільки фігур червоного кольору? (одна) Позначте цифрою.
- Скільки всього було фігур? (сім) Отже, «7» - це які числа? (шість та один)
- А чи можна розділити ці фігури на 2 групи по іншому? (можна, на круги і квадрати)
- За якою ознакою? (по формі)
- Скільки квадратів? (два) Позначимо цифрою «2».
- А скільки кругів? (п'ять) Позначимо цифрою «5». Отже, «7» - це які числа? (п'ять і два)
- А чи можна ще по іншому розділити ці 7 геометричних фігур на 2 групи? (можна, на великі і маленькі). Позначимо кількість великих і малих фігур цифрами (4 великих і 3 маленьких). Отже, «7» - це ще «4» і «3».
- З яких двох менших чисел складається число «7»? (1 та 6, 6 та 1, 2 та 5, 5 та 2, 3 та 4, 4 та 3).

Вчитель-дефектолог: Наступне завдання від королеви чорних паличок. У королеви чорних паличок скоро день народження. Вона хоче прикрасити свою оселю барвистими килимками, щоб було красивіше та веселіше. Вона запрошує вас в майстерню килимів.

Сьоме завдання.

Гра-вправа «Килимок для королеви чорних паличок».

Мета: закріплення складу числа «7» з двох менших чисел.

Діти сідають за столи і викладають склад числа «7» з кольорових паличок.

1 чорна (7)

1 біла + темно-зелена (1+6)

Червона + жовта (2+5)

Світло-зелена + коричнева (3+4)

Коричнева + світло-зелена (4+3)

Жовта + червона (5+2)

Темно-зелена +біла (6+1)

Вчитель-дефектолог: Королева вдячна всім дітям за барвисті килимки.

Далі восьме завдання від королеви фіолетових паличок - «Бліц-турнір», що означає уважно слухати і швидко відповідати:

- Скільки сонечок на небі? (одне)
- Скільки рук у мене і у тебе? (дві)
- А вогнів у світлофора? (три)
- А скільки лапок у пса Тризора? (чотири)
- А скільки пальців на одній руці? (п'ять)
- А скільки пальців в кулаці? (п'ять)
- А скільки лапок у жука? (шість)
- А скільки їх у павука? (вісім)
- Скільки кольорів веселка має? (сім)»

Вчитель-дефектолог: Молодці! Справились з завданням.

Вчитель-дефектолог: Дев'яте завдання від королеви блакитних паличок. Королева хоче перевірити, чи вміють малята вирішувати приклади на додавання (співвідношення числа з кількістю предметів).

До вас у неї ще одне прохання: допомогти їй організувати частування гостей. Давайте допоможемо визначитись «королеві», які харчі їй треба закупити. Діти вирішують приклади на картках.

Вчитель-дефектолог: Десяте завдання від королеви помаранчевих паличок. Королева помаранчевих паличок уважно слідувала за вашою роботою і хоче дізнатися, чи любите ви казки?

- Назвіть, будь ласка, казки, в назвах яких є числа. («Вовк і семеро козенят», «Білосніжка і сім гномів», «Троє поросят», «Двоє жадібних ведмежат», «Казка про двох цапків», «Три ведмеді», «П'ятеро з одного стручка»)...

- Діти, ви добре знаєте назви казок, а тепер королева пропонує по пазлам на комп'ютері відгадати назви казок (демонстрація відеопазлів за допомогою відеоредактора).

III. Заключна частина.

Вчитель-дефектолог: Помаранчева королева десяток – найголовніша королева в місті кольорових паличок. Вона вважає, що ви виконали всі завдання, і тому присвоює вам звання «Найрозумніші» і дарує вам приз – альбом «Цікаві ігри з кольоровими паличками для найрозумніших».

Підсумок.

Вчитель-дефектолог:

Закінчилась наша гра,

Вже на прогулянку пора.

Працювали ви завзято,

Дуже вправні ви, малята,

А тепер скажіть мені

Що сподобалось, що ні?

Діти висловлюють свої міркування.

Література

1. Позднякова В.В. «Розвиток логіко-математичної компетентності дітей» «Пізнавально-ігрові комплекси». – Харків: Вид. група «Основа», 2011.
2. Палова Є.Н. «Дидактичні ігри-заняття в ДНЗ» (старший вік). – Вороніж: ЧП Лакоценін С.С., 2007.
3. Комарова Л.Д. «Як працювати з паличками Кюїзенера. Ігри та вправи з навчання дітей математики 5-7 років». – Москва: Вид. ГНОМ і Д, 2084.
4. Крутій К.Л., Грицишина Т.І. STREAM-освіта дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення // Дошкільне виховання. – 2016. – №1. С.3-7
5. Крутій К. Сучасне заняття та освітні ситуації // Дошкільне виховання. – 2016. – №9. – с.6-10.
6. Крутій К.Л. Едьютейнмент: навчання як розвага // Дошкільне виховання. – 2017. – № 1. – с.2-6.
7. Крутій К.Л. STREAM – освіта або Стежинки у Всесвіт. Концептуальні засади парціальної програми формування культури мислення в дошкільників // Інформаційний збірник для директора та завідувача дитячого садочка. – 2017. – № 9-10 (62), травень. – с.57-76.

Зикова О.М.,

вихователь

Сумська початкова школа № 14
м. Суми, Сумська область, Україна

Саликова М.О.,

вихователь

Сумська початкова школа № 14
м. Суми, Сумська область, Україна

ПРОЄКТ «СЮРПРИЗИ ВІД ЗИМИ (АДВЕНТ-КАЛЕНДАР)»

Мета проекту: розширити знання дітей про зиму, зимові місяці; продовжити формувати явлення дітей про частину доби, послідовність днів тижня; збагатити уявлення дітей про традиції, звичаї різдвяних та новорічних свят; навчити працювати у колективі, спільно виконуючи завдання; розвивати організаторські, творчі здібності, уяву, пам'ять, увагу; створити умови для розвитку пізнавальної цікавості, ініціативності та відповідальності вихованців; виховувати дружелюбність, вміння співпрацювати з своїми одногрупниками та батьками; формувати позитивні емоції, естетичне та моральне задоволення від своєї діяльності.

Вид проекту: пізнавально-інформаційний з заданим результатом.

За тривалістю: середньої тривалості.

За кількістю учасників: колективний.

За характером контактів: у межах групи.

База реалізації: Сумська початкова школа № 14 старша група «Грайлики».

Освітня область: пізнання, комунікація, художня творчість.

Завдання:

- виконувати всі завдання адвент-календаря;
- конкретизувати і поглибити уявлення дітей про зиму (стан погоди, характерні опади, стан рослин); особливості життя диких тварин і птахів у зимовий період;
- встановлювати найпростіші зв'язки між умовами зимового часу року і поведінкою тварин;
- розвивати прагнення спілкуватися з однолітками в процесі ігрової діяльності;
- познайомити дітей з народними традиціями, звичаями, пов'язаними з народними зимовими святами;
- розвивати пізнавальну активність, мислення, уяву, комунікативні навички;
- розвивати продуктивну діяльність дітей, вдосконалювати навички й уміння в малюванні, ліпленні, аплікації; розвивати творчі здібності;
- формувати первісні уявлення про виразні можливості музики, її здатності передавати різні емоції, настрої.

Очікувані результати реалізації проекту:

- вміння називати зимові природні явища;
- участь у зимових забавах;
- виховання допитливості і емоційної чуйності;
- розширення і активізація мовного запасу дітей на основі поглиблення і узагальнення уявлень про свято Миколая, а також у процесі знайомства з розповідями, віршами, прислів'ями, загадками на тему Різдва та Нового року;
- застосування сформованих навичок зв'язного мовлення в різних ситуаціях спілкування;
- відображення знань, накопичених в процесі реалізації проекту, в різних видах діяльності (образотворчої, театралізованої, розумової, ігровий, мовної).

I. Організаційний етап.

Попередня робота: спостереження, збір матеріалу, бесіди, читання художньої літератури.

Розробка проекту:

- донести до учасників проекту важливість даної теми;
- створити розвиваюче середовище: підібрати матеріали, іграшки, атрибути для ігрової, дидактичні ігри, ілюстрований матеріал, художню літературу по темі «Зима», «Різдво»;
- підібрати матеріал для продуктивної діяльності;
- скласти перспективний план заходу.

II. Продуктивний етап.

План реалізації проекту ділиться на строки, види діяльності, мети.

Дата	Назва	Мета	Матеріали	Хід гри
27.11. 2023	Бесіда пісень осінь-перший подих зими.	Систематизувати уявлення дітей про пору року — осінь, про послідовність змін у природі восени; ознайомити зі змінами, що відбуваються в природі восени; дати уявлення про характерні ознаки пізньої осені в живій та неживій природі; розкрити зв'язок між змінами в природі та умовними періодами осені (рання, золота, пізня); учити пов'язувати народну мудрість із харак-ми ознаками осені.	Сюжетна Картина «Пізня осінь»	-Про яку пору року ми говорили на минулому занятті? - Назвіть осінні місяці. -Який самий листопадний місяць? - Яким був найхолодніший місяць? - Чому говорять: «В осінній час сім погоду нас»? - А яка осінь вам більше подобається — рання чи пізня? -Яка пора року настає після осені? Педагог пропонує роздивитись картину. - Що зображено на картині? Як вдягнені люди? Чому?

28.11.2023	Читання та відгадування загадок про диких тварин.	Вправляти дітей в умінні відгадувати загадки, знаходити зображення тварин; розвивати логічне мислення, кмітливість, увагу; виховувати любов і дбайливе ставлення до тварин.	Картинки з зображенням диких тварин	Вихователь читає загадку, а діти знаходять відповідь серед картинок.
29.11.2023	Дидактична гра «Склади ціле», «Склади з 4-х частин».	Розвивати логіку, увагу, дрібну моторику рук; розширити знання дітей про диких тварин; виховувати любов до складання пазлів; прищеплювати любов до тварин.	Розрізні картинки	Педагог демонструє картку з цілою одиницею (дикі тварини) і пропонує дітям певну кількість частин. Діти підбирають частини.
30.11.2023	Які прикмети у зими?	Сформувати у дітей уявлення про характерні ознаки зими в неживій природі; розвивати спостережливість, вміння бачити прекрасне в усьому, що нас оточує; прищеплювати любов до природи.		- Які природні явища відбуваються в неживій природі, в житті рослин, в житті тварин? -Пригадайте, коли, на вашу думку, закінчується осінь? Які ознаки зими з'являються першими? - Зима - це шлях, який проходить природа від осені до весни. «Про що розповідають назви зимових місяців? Що називали груднем у давні часи? Чому? Чому перший місяць зими називали ще мостовиком?
01.12.2023	Пори року. Ознаки.	Розвивати увагу, пам'ять, спостережливість, зорове сприйняття, пам'ять, мислення, мовлення, дрібну моторику рук; закріплювати знання дітей про особливості пори року: явища, об'єкти та предмети, що відповідають певному сезону;	Основні картинки-будиночки ,додаткові картики з характерними ознаками пори року.	Педагог показує основні картини-будиночки, де живуть пори року. Пропонує до кожної ознаки дібрати ознаки і пояснити свій вибір.

		виховувати любов до природи.		
04.12. 2023	Бесіда і вільне спілкування про перший день зими. Чому місяць грудень має таку назву? Зима в нашому краї.	Уточнити знання дітей про зимові природні явища, взаємозв'язку їх з життям людини; вчити дітей будувати речення на задану тему, відповідати на питання розгорнутою пропозицією; збагачувати активний словник дітей; вчити дітей помічати красу зимового пейзажу; ознойомити з походженням першого місяця зими.	Зображенн я землі, яка перетвори лась на грудки.	Перший зимовий місяць називався грудень (час не проїзних доріг, «грудь» – земля перетворюється в замерзлі грудки, інша назва була студень (пов'язано з настанням холодів). Грудень – це місяць-двері зими. Прийшов грудень – перший місяць зими і дванадцятий місяць року в григоріанському календарі. Грудень дарує мало сонячних днів, частіше стоїть похмура й холодна погода. Тож і звуть в народі цей місяць – хмурень, студень, ворота зими.
05.12. 2023	Дидактична гра «Так чи ні?» (використання цеглинок LEGO)	Закріпити знання про пори року, їх характерні ознаки та сезонні явища; розвивати логічне мислення, увагу, кмітливість, зв'язне мовлення; виховувати любов до природи. Вчити висловлювати свої думки, міркувати, робити висновки.	LEGO цеглинки зеленого та червоного кольору	Педагог задає питання, якщо вірно діти піднімають цеглинку зеленого кольору а якщо ні то червоного кольору. -Узимку сонце знаходиться високо на небі. -Зимою сонечко посилає на землю мало тепла і світла. -Дні стають довшими, а ночі коротшими. -Річки, озера вкриті льодом. -Дерева не ростуть. -Часто йде дощ. -Ведмідь і їжачок сплять. -У небі часто кружляють сніжинки. -Комашки літають над квітами. -Пташки потребують нашої допомоги.
06.12. 2023	Гра «Зимовий чобіток»,	Вчити називати дії предметів; закріпити	Виготовле ний	Діти називають “зимові слова” (санчата, ковзани,

	малюнок за задумом «Намалюй зиму».	знання дітей про зимові явища природи, ознаки зими; розвивати мовлення, мислення, уяву; виховувати цікавість до гри. Продовжувати вчити дітей самостійно передавати сюжет зимового пейзажу; розширювати і уточнювати уявлення дітей про пору року - зима; розвивати естетичні та емоційні почуття при сприйнятті художнього слова, музичних творів; - виховувати в дітях почуття прекрасного, любов до природи, до рідного краю	власноруч чобіток	сніговик, сніг, лід), та нібито кладуть їх в чарівний чобіток. Діти за задумом малюють зиму.
07.12. 2023	Гра «Відгадай чий голос».	Вчити дітей уважно слухати; розвивати мислення, увагу, уяву, фантазію, мовлення; виховувати любов до пори року зима.	Аудіозапис звуків природи взимку (скрипить сніг, завірюха, гуде вітер, тріщить мороз)	Вихователь вмикає аудіозапис звуків природи взимку (скрипить сніг, завірюха, гуде вітер, тріщить мороз), діти на слух сприймають та називають що це.
08.12. 2023	Гра «Що зайве?» (ознаки зими)	Систематизувати знання дітей про ознаки пори року зима; формувати вміння узагальнювати, групувати предмети за певною ознакою; розвивати логічне мислення, пам'ять; виховувати пізнавальний інтерес до цікавих завдань, наполегливість.	Картки з зображенням явищ природи.	Педагог демонструє картки пропонує розглянути і назвати що зайве. Діти називають явище виокремлюють зайвий і обґрунтовують власну думку.
11.12. 2023	Слухання музики П.	Збагачувати дітей музичними	Музика П.Чайковс	Педагог пропонує послухати музику П.І.

	Чайковського «Зима», «Зимовий ранок».	враженнями; накопичувати досвід слухання музичних творів.	ького «Зима», «Зимовий ранок».	Чайковського «Зимовий ранок». Слухайте уважно і скажіть, яка музика за характером, який настрій вона створює? (слухання музики). Музика похмура, тривожна. Педагог: Коли ви слухали музику «Зимовий ранок» П.В. Чайковського, яка виникла картина? Відповіді дітей.
12.12. 2023	Вправа «Вухо –ніс–щічки»	Вчити відповідати на питання; з знання про ознаки пори року зима; розвивати інтерес до навколишніх предметів; розвивати мислення, пам'ять, мовлення; вміння концентрувати увагу, виховувати інтерес до ігор.		Педагог: Діти, а взимку коли ми гуляємо на вулиці, хто нас може щипати і кусати? (Морозець) - За що він нас щипає? (Щічки, ніс, вушка) - Зараз пограємо з вами у гру «Вухо-ніс-щічки». - За командою „Вухо” ви повинні схопитися за вуха, за командою „Ніс” - за ніс. Щічки - за щічки. Я виконую дії разом із вами, але якийсь час я «зроблю помилку». Ви повинні показувати тільки ту частину обличчя, яку назву я.
13.12. 2023	Дидактична гра «Дізнайся за описом», моя улюблена розфарбовка	Вчити дітей за описом відгадувати тварин; розвивати увагу, спостережливість, пам'ять. Вчити малювати олівцями, тримати правильно олівець; розвивати творчу уяву, фантазію.	Картинка з дикими тваринами Розфарбовка	Дитина описує тварину за зовнішністю, після правильної відповіді вихователь показує картинку.
14.12. 2023	Гра «Парад сніжинок» (завдання)	розвивати увагу дітей. Продовжувати вчити дітей розрізняти предмети за кольором та формою, з'єднувати лінією однакові сніжинки. Визвати зацікавленість до гри.	Заготовки вирізаних, різної форми, розміром сніжинок.	Розглянемо сніжинки ближче. Зверніть увагу: всі сніжинки різні, серед них немає жодної однакової. Вони неповторні, тендітні, ніжні...

				Яка зі сніжинок подобається вам найбільше? Як би ви її назвали? Знайдіть серед її подружок ту, яка більше за інших схожа на неї. Що в них спільного?
15.12. 2023	«Майстерня Сніжинки-дивинки».	Створення незвичайних сніжинок оздоб для оселі; розвиватиме самостійність.	Одноразова тарілка, клей ПВА, сіль, ватні палички, серветки	https://jmil.com.ua/rubrics/workshop
18.12. 2023	Складання пазлу «Зимовий ліс»	Вправляти дітей у складанні цілого з частин. Розвивати дрібну моторику пальців. Збагачувати словниковий запас по темі «Зима», вчити виділяти характерні ознаки зими, підбирати слова прикметники до іменника, розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, мислення, спостережливість.	Вирізані фрагменти сюжетної картини	Розкладіть перед дитиною картинку і деталі, а потім запропонуєте розкласти шматочки на порожні місця сюжетної картини так, щоб зображення вийшло цілим. Після того, як дитина виконає завдання разом перевірте результат, можна засікти час, який знадобився малюкові, щоб впоратися із завданням.
19.12. 2023	Читання коміксу «За що любити зиму?»	Комікс навчає малюків дивитися на все, що їх оточує, з оптимізмом, бачити і гарне, і погане. Він стане чудовим початком бесіди або виховної години, допоможе розвинути мовленнєву творчість, зв'язне мовлення дітей.	Комікс «За що любити зиму?» журнал "Джміль" https://jmil.com.ua/movie	Запитання і завдання для бесіди з дітьми за коміксом "За що любити зиму": • Чому Вуханчику не подобалася зима? • Хто допоміг зайчикові змінити думку? Як саме? • Як Вуханчик може зробити зиму приємнішою для себе, подружитися з нею? • Опишіть зиму так, як бачите її ви. • Намалюйте (або сфотографуйте) зиму — цікаві, несподівані, дивовижні зимові явища; те, що можна бачити (робити) тільки взимку. Допоможіть Вуханчику

				побачити красу та привабливість цієї пори року. • Які негативні сторони, яких зайчик, можливо, ще не помітив, має зима? Чи варто розповідати йому про них? Чому? • Розкажіть, чому зиму можна назвати веселою. Як іще можна її назвати? Пригадайте якомога більше імен-прикрас для зими. • Які зимові розваги ви можете запропонувати Вуханчику?
20.12. 2023	Гра - перетворення: „Я -сніжинка - балеринка”.	Мета – викликати у дітей позитивні емоції від гри, розвивати вміння уявляти себе іншими, „перетворюватися” на об’єкти неживої природи.	Аудіозапис музики на вибір вихователя	Гра-перетворення: „Я – сніжинка - балеринка”. Я – сніжинка. Велика, пухнаста, легка. Мені втілено бути сніжинкою – балеринкою. Мої руки легкі, вони допомагають мені летіти. Я підводжу вгору очі, вдихаю свіже повітря. Мені подобається бути сніжинкою. Я літаю, танцюю, кружляю і лечу на землю. Чи добре бути сніжинкою? Вихователь пропонує дітям будучи сніжинкою полетіти до кущика, роздивитися як живеться йому і деревам взимку.
21.12. 2023	Складання описових розповіді на тему ігри взимку на основі особистого досвіду.	Мета: розглядання картин про зиму та складання по ним описових розповіді	Опорні схеми – моделі.	Вихователь пропонує скласти розповідь за схемою про ігри взимку використовуючи опорні схеми – моделі.
22.12. 2023	Гра «Знайди відмінності», гра «Плутанина»	Вчити дітей помічати дрібні деталі у відмінності між однаковими малюнками,	Два схожих малюнки на зимову тематику	Педагог показує дитині ілюстрацію і пропонує її розглянути, описати, потім пропонує розглянути другу частину ілюстрації.

		концентруватись під час виконання завдань, розвивати зорову пам'ять, спостережливість, увагу, виховувати терпіння.		При розгляданні другий частини ілюстрації пропонує дитині знайти відмінності і визначити, чим вони відрізняються. Питання: - Хто намальований на картинці? - Хто намальований на іншій картинці? - Вони різні чи однакові? - Чим схожі? - Чим вони відрізняються?
25.12. 2023	Сюжетна рольова гра "Влаштуємо концерт для ялинки"	Формувати комунікативні навички дітей, вміння підтримувати доброзичливе ставлення один до одного; розвивати інтерес до гри та сумісної діяльності, виховувати самостійність, активність.	Музика для хороводу	Педагог говорить, що сьогодні отримала листа Зими. У листі Зимонька цікавиться, як в групі йде підготовка до свята. Зимонька нагадує, що під Різдво трапляються всілякі дива і відбуваються неймовірні події. Давайте і ми з вами вирушимо на пошуки чудес. А саме чудесної ялинки, Подивіться на нашу ялинку і скажіть, яка вона? Чи схожа наша ялинка на справжнє новорічне дерево? Так. Давайте, привітаємо ялинку у нашій групі – поводимо хоровод навколо неї. Діти і педагог водять хоровод навколо ялинки під музику.

 Падав	 сніг	 на поріг,	 кіт
 зліпив	 собі піріг.	 Поки смажив,	 поки пік,
 а піріг	 водою	 стік.	 Кіт
 не знав,	 що на піріг	 треба тісто,	 а не сніг

Стахєєва М.І.,

вихователь

КЗДО № 62

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗА ДОПОМОГОЮ МНЕМОТЕХНІКИ

У статті розглядається важливість використання мнемотаблиць в роботі з дітьми дошкільного віку для кращого запам'ятовування, уміння розуміти та з легкістю розповідати послідовно, граматично правильно знайомі оповідання, казки, вірші. Автором пропонується мнемотаблиці до казки «Зайчик та горобина», оповідання «Ледача подушка» В.Сухомлинського, вірша Н. Забіли «Наша ялинка».

Ключові слова: мнемотехніка, мнемотаблиця, пам'ять, переказ, увага, зв'язне мовлення.

Актуальність вимоги Базового компонента дошкільної освіти націлюють педагогів на необхідність удосконалення сучасних методів і прийомів, використання більш ефективних науково-обґрунтованих шляхів розвитку мовлення у дітей дошкільного віку. На сьогоднішній час у педагогів-дошкільників головним завданням з розвитку мовлення є вдосконалення монологічної мови. На допомогу вирішення цієї проблеми стають у нагоді мнемотаблиці.

Останнім часом комунікативному вихованню дітей надається особливе значення. Проблема розвитку мовлення завжди стоїть у центрі уваги науковців і практиків. В новій редакції Базового компонента дошкільної освіти це питання розглядається як одне з основних освітніх напрямів. Мовленнєва компетентність має стати основною умовою становлення мовленнєвої особистості дошкільника.

Базовий компонент дошкільної освіти визначає мовленнєву компетентність як здатність дитини промірковувати свої звернення, думки, враження, бажання розповідати про все знайоме, почуте [1, с. 18].

Мовлення – це важливий засіб спілкування, обмін думками, передача інформації. Дитину важливо навчити говорити правильно, красиво, послідовно. Головним інструментом стає пам'ять. Пам'ять, як і мовлення, треба розвивати, зміцнювати. І керувати процесами запам'ятовування потрібно впродовж усього життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню розвитку зв'язного мовлення, їх пам'яті присвячені праці О. Кононко, В. Бабич, Т. Піроженко, О. Білаш, А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, В. Захарченко та інших. На думку С.Л. Рубінштейна, А.М. Леушиної, Л.В. Ельконіна наочність полегшує процес становлення зв'язного мовлення.

В якості фактору виділено створення плану висловлювання, на значущість якого неодноразово вказував відомий психолог Л. Виготський. Він визначав важливість послідовного розміщення в схемі всіх конкретних

елементів висловлювання. Дослідниками доведено, що головним інструментом розуму є пам'ять, яка визначається як психічний процес відображення досвіду людини, шляхом засвоєння, збереження та подальшого відтворення обставин її життя та діяльності.

Д. Ушинський писав: «Ви навчаєте дитину яким-небудь невідомим йому п'яти словами - він буде довго і марно мучитися, але зв'яжіть двадцять таких слів з картинками, і він засвоїть на льоту». Розглядання предметів, картин, допомагає дітям називати предмети, їх характерні ознаки, та дії. Завдяки цьому у дітей розвивається пам'ять та мовлення.

Виклад основного матеріалу.

Впровадження технології мнемотехніки в освітню діяльність закладу дошкільної освіти надає змогу дітям послідовно переказувати почутий твір. Розвивається слухова, зорова пам'ять, увага.

У дітей 4-6 років словниковий запас слів досить великий, але користуватися ним і вживати слова у правильній формі вони ще не вміють. Намагаючись щось розповісти нам, дитина не може знайти слів або робить це дуже незрозуміло і безладно, а коли переказує оповідання - перескакує з місця на місце. Тому для кращого переказу чи запам'ятовування використовуємо мнемотаблиці за різними темами.

Мнемотаблиця - це графічне або частково графічне зображення персонажів оповідань, казок, віршів, та інше шляхом виділення головних змістовних ланок будь-якого твору. Використання мнемотаблиць служить своєрідним зоровим планом для створення монологів, допомагають дітям побудувати послідовно розповідь та лексично-граматичну наповнюваність розповіді.

Принцип мнемотехніки ґрунтується на тому, що у дошкільнят дуже розвинена зорова пам'ять і образне мислення. В основному мнемотехніка - це використання спеціальних карток і схем. Зміст мнемотаблиць - це графічне або частково графічне зображення персонажів казки, явищ природи, певних дій та інше шляхом виділення головних змістовних ланок сюжету, оповідання. Передати умовно-наочну схему треба так, щоб намальоване було зрозуміло дітям.

Мнемотаблиці особливо ефективні при вивченні віршів. Для прикладу розглянемо мнемотаблицю до вірша Н. Забіли «Наша ялинка» (мал. 1).

Важливо дотримуватися етапів вивчення вірша:

- 1 - виразне читання вірша педагогом;
- 2 - повторне читання вірша дорослим з опорою на мнемотаблицю. Установка, що цей вірш буде вивчатися напам'ять;
- 3 - запитання за змістом вірша;
- 4 - пояснення значення незрозумілих слів у доступній для дитини формі;

5 - читання вихователем окремо кожного рядка вірша і повторення його дитиною з опорою на мнемотаблицю;

6 - відтворення дитиною вірша з опорою на мнемотаблицю.

Також особлива роль у формуванні зв'язного мовлення є переказ твору. Тут удосконалюється структура мови, її виразність вміння будувати речення. І якщо переказувати з допомогою мнемотаблиць, коли діти бачать всіх дійових осіб, то свою увагу дитина вже концентрує на правильній побудові речень, на відтворенні у своїй мові необхідних виразів. Пропонується мнемотаблиця до твору В. Сухомлинського «Ледача подушка» (мал. 2).

Методика роботи з дітьми над переказом з використанням методу мнемотехніка наступна:

1. Виразно читається текст (розповідь, казка) і повідомляється, що переказувати дитина буде пізніше сама.
2. Потім ще раз читається з опорою на мнемотаблицю.
3. Ставиться кілька запитань по змісту, допомагаючи дитині усвідомити основну думку.
4. Пояснюється незрозумілі дитині слова.
5. Наступного разу читається розповідь з опорою на мнемотаблицю, залучаючи дітей до спільного розповідання.
6. В подальшому дитина розповідає оповідання з опорою на мнемотаблицю самостійно або з допомогою педагога.

Найбільш поширеним матеріалом для навчання дітей розповіданню є казка, так як її композиційна чіткість, однозначність логічних зв'язків створюють сприятливі умови для передачі змісту. Зображення головних героїв казки є опорним у мнемотаблиці: через нього йде усвідомлення, розуміння самої казки, змісту, який зав'язаний навколо героїв. В таблиці схематично можна зобразити персонажів у послідовності їх появи, явища природи, дії. Приклад, мнемотаблиця до казки «Зайчик та горобина» В.Сухомлинського (мал.3).

Етапи роботи з мнемотаблицею до казки:

- 1 етап – розповідання казки вихователем;
- 2 етап – розгляд таблиці, розбір картинок і символів;
- 3 етап – перекодування інформації з абстрактних символів в образи;
- 4 етап – переказ казки з опорою на мнемотаблицю.

Висновок.

Отож, мнемотабліця допомагає розвитку мовлення дитини, полегшує запам'ятати твір для послідовного його переказу. Зоровий образ дозволяє значно швидше пригадати зміст твору. Процес запам'ятовування перетворюється на цікаву захопливу гру, завдяки чому необхідна інформація мимовільно та міцно залишається в пам'яті дитини. Регулярне застосування даної техніки допоможе дитині збагатити свій словниковий запас, навчить вибудовувати грамотні, логічні ланцюжки. Ця техніка дуже корисна і при підготовці дітей до школи, адже йдучи в перший клас, дитина вступає в новий колектив, в якому грамотна і зрозуміла мова допоможе знайти нових друзів і комфортно почувати себе в будь-якій ситуації.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти. - К., 2021.-32 с.
2. Білан О.І. Українське дошкілля: програми розвитку дитини дошкільного віку /Олександра Іванівна Білан; за заг. наук ред. О.В. Низковської. – Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Гайван Т.Я., Макарова С.М. Логопедична робота з дітьми (із загальним недорозвиненням мовлення III рівня). – Х.: Веста: «Ранок», 2008.
4. Омельченко С.Л. Використання прийомів мнемотехніки у розвитку зв'язного мовлення / С.Л. Омельченко // Логопед. М., 2008. – №4. – С. 102-115.
5. Копилова О.В. Використання символів у роботі з дошкільниками / О.В. Копилова, - Х.: Вид-во «Ранок», 2009.
6. Полянська Т.Б. Використання методу мнемотехніки в навчанні зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку / Т.Б. Полянська. – 2010. – 234 с.
7. Чепурний Г.А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: Тернопіль: Мандрівець, 2014.

Ярошенко М.О.,

вихователь

ЗДО № 62 «Мрія»

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

РОЗВИТОК СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ РАНЬОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІ ІГРИ ТА ПОСІБНИКИ

У статті розглядається формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей раннього віку за допомогою поліфункціональних авторських ігор та посібників, які допомагають розкрити сприйняття довколишнього світу, набуття власного досвіду.

Ключеві слова: сенсорика, дотикове сприймання, інтелектуальний розвиток, дрібна моторика, здібності, логіко-математичні уявлення.

Вступ.

Зміни в соціальній та економічній сферах розвитку сучасного суспільства започатковують новий етап у сфері виховання, зокрема

дошкільного. Програмою «Українське дошкілля» визначено, що особливої уваги потребує розвиток дитини як особистості, яка формується. Передбачено формування здатності використовувати отримані знання, уміння та навички в різних видах діяльності та у подальшому житті. До трьох років завершується підготовчий етап сенсорного розвитку дитини і в подальшому починається організація систематичного засвоєння нею сенсорної культури [2, с. 18-22].

Постає потреба систематизувати рекомендації щодо розумового виховання дітей дошкільного віку, щоб визначити ефективні форми та методи їх застосування на практиці.

Розумове виховання є одним з першорядних завдань дошкільної освіти, напрямом, що безпосередньо впливає на успішність соціалізації дитини та набуття нею життєвих компетентностей. Для формування необхідних складових розумового розвитку визначено необхідним засвоєння та застосування сенсорних еталонів. Розвиток сенсорно-пізнавальної сфери дошкільника має велике значення, оскільки формує істинне сприймання, необхідне для успішної життєдіяльності дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Видатні зарубіжні вчені в галузі дошкільної педагогіки Ж. Декролі, М. Монтессорі, Ф. Фребель, а також відомі представники вітчизняної дошкільної педагогіки та психології О. Запорожець, С. Русова, Н. Сакуліна, Є. Тихеева, О. Усова, М. Щелованов вважали, що сенсорне виховання спрямоване на забезпечення повноцінного всебічного розвитку дошкільників.

Аналіз практики роботи закладів дошкільної освіти свідчить, що більшість вихователів усвідомлює важливість набуття досвіду організації сенсорного виховання дітей раннього віку як умови успішної професійної діяльності.

Основним завданням сенсорного виховання дошкільників є поступове ознайомлення дітей з різними видами сенсорних еталонів. Кошель В.М. зазначила, що «сенсорний розвиток - це розвиток сприйняття та формування уявлень про зовнішні властивості предметів: їхню форму, колір, величину, розташування у просторі, а також запах, смак тощо. Значення сенсорного розвитку дітей раннього віку важко переоцінити. Цей період є найбільш сприятливим для вдосконалення діяльності органів чуття, накопичення уявлень про навколишній світ» [5, с. 4].

Поняттям «сенсорний розвиток» Варган В.П. позначає "психофізіологічний процес, що відбувається під час поступового накопичення інформації про якості й властивості предметів та явищ довкілля, а також відношень між ними" [4, с. 195].

Метою статті є вивчення основних понять сенсорики: форм, розмірів та величин, кольорів, смакових характеристик, запахів та звуків, формування гнучкості у сприйнятті зовнішніх об'єктів та явищ, швидкості їх аналізу, уваги та логічного мислення, формування тих властивостей характеру та здібностей, які конче необхідні малюкові для його самореалізації.

Виклад основного матеріалу. Основним завданням сенсорного виховання дошкільників є поступове ознайомлення дітей з різними видами

сенсорних еталонів. Діти раннього віку найбільш сприятливим для вдосконалення діяльності органів чуття, накопичення уявлень про навколишній світ. Щоб досягнути високих результатів роботи вихователів має орієнтуватися на вимоги Базового компоненту та програми розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку, за якою працює з дітьми.

Універсальним інструментом для роботи з дітьми раннього віку є дидактична гра. Вона одночасно є ігровим методом навчання дітей впродовж дошкільного дитинства, засобом виховання особистості та самостійною ігровою діяльністю малюка.

Пропонуємо розроблені авторські дидактичні ігри, вправи та поліфункціональні посібники для сенсорного розвитку дитини раннього віку.

Посібник «Чарівний ліс» (мал. 1). Це багатофункціональний посібник, який можна використовувати в іграх з розвитку мови, природного довкілля, розвитку дрібної моторики. Використання посібника: гра «Виклади пори року», «Розсели диких тварин», «Хто де живе», «Виклади картинку».

Посібник «Веселка» (мал. 2). Спрямований на розвиток у дітей уявлень про форму, колір, величину. Діти з легкістю добирають відповідний краплинки до веселки, орієнтуються у просторі, залюбки викладають дрібні елементи до картини та розповідають про них, висловлюють своє бачення.

Вправи з конструктором (мал. 3).

Гра «У бабусі на подвір'ї». Діти за уявою самостійно викладають знайомі їм предмети навколишнього світу. Такі вправи спонукають до асоціативних образів у конструктивній-діяльності, діти залюбки викладають подвір'я, на якому живуть домашні тварини, птахи, будують для них будиночки, загорожу, засаджують город, тощо. Ігри з конструктором діти намагаються доводити розпочату роботу до завершення, працюють колективно. Завдяки таким вправам у дітей розвиваються дотикові відчуття, діти емоційно відгукуються на гру з будівлею чи іграшкою.

Сенсорно-моторні вправи з прищіпками, які можна виготовити і використовувати з підручних матеріалів: прищіпок, олівців, іграшок і т.д.

Гра «Одягни їжачка» (мал. 4).

Діти самостійно добирають певний колір прищіпки або працюють за зразком, словесною вказівкою вихователя. Малеча залюбки грається з прищіпками.

Дидактична гра «Хто, що їсть?» (мал. 5). Діти підбирають відповідну прищіпку та «годують» тваринок, пояснюють свій вибір. Таким чином у дітей виховується бажання допомагати тваринкам.

Ігри з піском (мал.6). Такі ігри нерозривно пов'язані з діяльністю органів чуття. Пісок, який дитина розглядає, впливає на її око; за допомогою руки вона відчуває його твердість (або м'якість), шорсткість тощо. Розвиток процесів відчуття та сприйняття у дітей значно обганяє розвиток мислення. Діти вже вміють самостійно розглядати предмети, помічати їх характерні риси (форму, колір, величину). Кожна дитина буде з піску різні споруди, на вологому піску малюють своє бачення, що стимулює до ігор-обігрування, надихає дитину на творчі роботи.

Отже, ми можемо стверджувати, що роль дидактичних ігор у сенсорному вихованні є визначальною. Адже саме дидактична гра, вправа, поліфункціональний посібник допомагає дитині отримати інформацію про навколишній світ та розширити кругозір. Побудувавши відповідну систему застосування різних ігор, можна досягти успіху у процесі сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.

Таким чином, сенсорне виховання дітей дошкільного віку має важливе значення в процесі всебічного розвитку дошкільника. Можемо зазначити, що значне підвищення успішного процесу розвитку сенсорно-пізнавальної сфери дошкільника відбувається саме в умовах використання дидактичних ігор.

Висновок.

Ранній вік – найсприятливіший час для сенсорного виховання, без якого неможливе формування розумових здібностей дитини. Цей період важливий для вдосконалення діяльності органів чуття, для накопичення уявлень про навколишній світ, розпізнавання творчих здібностей малюка. Діти, які виконують багаторазові рухи пальцями рук, розвиваються набагато швидше за інших дітей. Це стосується мовлення, уваги. Якщо постійно тренувати дрібну моторику дитини, її розвиток можливо значно покращити.

Отже, до трьох років життя у дитини відбувається низка якісних змін, які забезпечують поступове її перетворення на активного діяча в найближчому соціальному середовищі.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти. – К., 2021. – 32 с.
2. Білан О.І. Українське дошкілля: програма розвитку дитини дошкільного віку / Олександра Іванівна Білан. – Вид.2-ге, зі зм. і доп.— Тернопіль: Мандрівець, 2022. — 216с.
3. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти /Авт. кол-в: Т.О. Піроженко, Н.В. Гавриш, О.Г. Брежнєва, О.М. Баєр та ін. – К.: Видавництво, 2021. – 58 с.
4. Вартан В.П. Сенсорний розвиток дошкільнят, – Мн.: БРДУ, 2007. – 195 с.
5. Кошель В.М. Сенсорне виховання дітей раннього віку: навч.-метод. посіб. для вихователів дітей дошкільного віку, студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та батьків. Чернігів: ФОП Баликіна О.В., 2019. 160 с.
6. Малікова Ю.В. Дидактична гра як засіб засвоєння старшими дошкільниками системи сенсорних еталонів / Ю.В. Малікова // Дни науки – 2007. – Т.5. – С. 43-45.

Рогова О.М.,

вчитель-логопед

ДНЗ КТ (ясла-садок) № 112

м. Харків, Харківська область, Україна

СИНКВЕЙН - НОВІТНЯ ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вирішення проблем мовлення є актуальною темою в дошкільному віці. Сьогодні існує безліч методик, за допомогою яких можна регулювати процес розвитку мовлення у дітей. Одна із них – це синквейн. Що таке синквейн?

Психологи і практикуючі педагоги відзначають, що у старших дошкільників часто є порушення мови, бідний словниковий запас, діти не вміють складати розповідь по картині, переказати прочитане, їм важко вивчити напам'ять вірш [4, с. 132]. Складання синквейну - один із способів часткового вирішення цих проблем. Вже в дошкільному віці можна вчити дітей складати синквейни у формі гри.

Синквейн - слово французьке, в перекладі означає «вірш з п'яти рядків». Порівняно недавно педагоги стали застосовувати синквейн для активізації пізнавальної діяльності і стали використовувати його як метод розвитку мовлення [9, с. 11]. Щоб скласти синквейн, потрібно навчитися знаходити в тексті, в матеріалі головні елементи, робити висновки, висловлювати свої думки, аналізувати, узагальнювати, виокремлювати, об'єднувати і коротко викладати. Можна сказати, що це політ думки, вільна міні - творчість, підпорядкована певним правилам [2, с. 144].

Правила складання синквейна:

1. Перший рядок синквейна - заголовок, тема, що складаються з одного слова (зазвичай іменник, що означає предмет або дію, про яку йдеться).
2. Другий рядок - два слова. Прикметники - це опис ознак предмета або його властивостей, що розкривають тему синквейна.
3. Третій рядок зазвичай складається з трьох дієслів або дієприслівників, що описують дії предмета.
4. Четвертий рядок - це словосполучення чи речення, яке складається з декількох слів, які відображають ставлення автора синквейна до того, про що йдеться в тексті.
5. П'ятий рядок - останній. Одне слово - іменник для вираження своїх почуттів, асоціацій, пов'язаних з предметом, про який йдеться в синквейні, тобто це приватний вислів автора до теми, або повторення суті, синонім. Передбачається, що з дітьми дошкільного віку суворе дотримання правил складання синквейна не обов'язкове. Можливо, що в четвертому рядку пропозиція може складатися від 3 до 5 слів, а в п'ятому рядку, замість одного слова, може бути і два слова. Інші частини мови застосовувати теж дозволяється.

Приклад синквейна «Наша група»:

Наша група

Весела, дружна
Вчимося, граємо, танцюємо
Наш улюблений будинок
Ми - друзі!

Синквейни допоможуть швидко і ефективно навчити дитину синтезу, узагальнення та аналізу різних понять. Для того щоб правильно, повно, грамотно висловити свою думку, дитина повинна мати достатній словниковий запас [2, с. 36]. Тому роботу необхідно починати з розширення та вдосконалення словника. Чим багатшим буде словниковий запас дитини, тим легше їй буде побудувати не тільки синквейн, а й переказати текст і висловити свої думки. Чи можна вчити складати синквейни дітей, що не вміють читати? А чому не можна? Звичайно, можна. Дітям, які тільки вивчають букви і не вміють читати, можна запропонувати усне складання синквейна з питальними словами. Про кого, про що? Які, яка, яке? Що робив, що зробив? За допомогою навідних питань діти вчаться виділяти головну думку, відповідати на питання і за певним алгоритмом створюють свої усні неримовані вірші.

Алгоритм синквейна для дітей, які поки не вміють читати:

Умовні позначення:

- слова - предмети (іменники)
- слова - ознаки (прикметники)
- слова - дії (дієслова)
- слова - предмети (іменники)

Складання синквейна - це форма вільної творчості, яка спрямована на розвиток уміння знаходити у великому потоці інформації найголовніші й істотні ознаки, аналізувати, робити висновки, коротко формулювати свої висловлювання. Складання синквейна схоже на гру, адже складати весело, корисно і легко! Розвивається інтерес до навколишнього світу, розвивається мова, мислення, пам'ять тощо. Педагоги, які застосовують у своїй роботі метод синквейна, помітили, що синквейн сприяє розвитку критичного мислення [1, с. 62]. Одна з цілей при складанні синквейна - домогтися вміння виділяти головну думку тексту, а також коротко висловлювати свої думки. «Значення слова є феномен мислення», - писав відомий психолог Л.С. Виготський у роботі «Мислення і мова» [4, с. 168].

Синквейн - один з ефективних методів розвитку мови дошкільника. У чому ж його ефективність і значимість?

- По-перше, його простота. Синквейн можуть скласти всі.
- По-друге, у складанні синквейна кожна дитина може реалізувати свої творчі, інтелектуальні можливості.
- Синквейн є ігровим прийомом.
- Складання синквейна використовується як заключне завдання з пройденого матеріалу.

• Складання синквейна використовується для проведення рефлексії, аналізу та синтезу отриманої інформації.

Приклади деяких синквейнів, складених дошкільнятами:

Будинок:

Великий, гарний

Захищає, гріє

Потрібен усім людям

Притулок

Кавун:

Круглий, смачний

Котиться, зростає, зріє

Кавун - це велика ягода.

Літо

Давайте спробуємо разом скласти синквейн

«Сім'я»:

1. Сім'я.

2. Яка вона? (прекрасна, міцна, дружна, весела, велика)

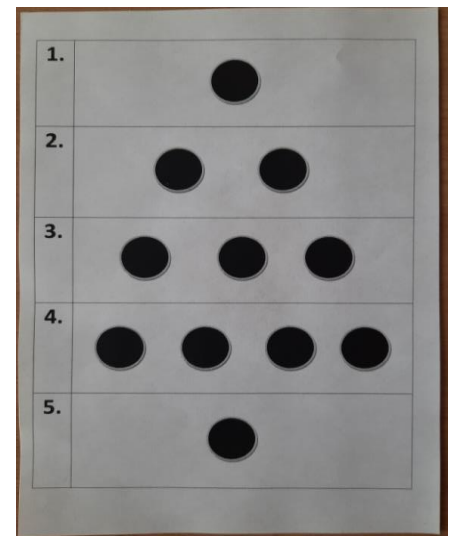
3. Що вона робить? (пишається, піклується, допомагає, любить, сподівається...)

4. Пропозиція про сім'ю, афоризм або прислів'я. (Вся родина разом - і душа на місці. У сім'ї ладно, так йде справа прекрасно. Я люблю свою сім'ю)

5. Синонім, або, як по-іншому можна назвати сім'ю (Осередок суспільства. Мій дім! Улюблена. Рідна). При складанні синквейна з дошкільнятами потрібно пам'ятати, що необхідно складати синквейн тільки на теми, добре відомі дітям і обов'язково показувати зразок. Якщо складання синквейна викликає утруднення, то можна допомогти навідними питаннями. Потрібно бути готовим до того, що не всім дітям може сподобатися складання синквейна, тому що робота над ним вимагає певного осмислення, словникового запасу та вміння висловлювати свої думки. Тому необхідно допомагати і заохочувати прагнення дітей скласти синквейн або відповідати на запитання. Поступово діти звикнуть до правил написання неримованих віршів, а їх складання перетвориться на гру. І непомітно для самих дітей гра в синквейн стане для них веселим і цікавим заняттям. «Навіть миттєве осяяння може стати тією першою іскрою, з якої рано чи пізно займеться полум'я творчого пошуку», - писав В. Шаталов [3, с. 14]. Діти будуть пишатися своїми досягненнями!

Висновки про синквейн:

- Синквейн - це французький п'ятивірш, схожий на японські вірші.
- Синквейн допомагає поповнити словниковий запас.
- Синквейн вчить короткому переказу.

- Синквейн вчить знаходити і виділяти у великому обсязі інформації головну думку.

- Твір синквейна - процес творчий.

Це цікаве заняття допомагає самовираженню дітей через твір власних неримованих віршів.

- Скласти синквейн виходить у всіх.

- Синквейн допомагає розвинути мову і мислення.

- Синквейн полегшує процес засвоєння понять та їх змісту.

- Синквейн - це також спосіб контролю і самоконтролю, діти можуть порівняти синквейни і оцінювати їх.

- Процедура складання синквейна дозволяє гармонійно поєднувати елементи всіх трьох основних освітніх систем: інформаційної, діяльнісної та особистісно - орієнтованої.

- Даний метод може легко інтегруватися з іншими освітніми галузями програми, а простота побудови синквейна дозволяє швидко отримати результат.

Порада: зробіть з дитиною скарбничку синквейнів. За віршами, мультфільмами, прочитаними розповідями і казками, ситуаціями з життя.

Література

1. Беляк О.М. Визначення рівнів розвитку комунікативних якостей мовлення в майбутніх учителів-філологів з використанням критеріального підходу. / О.М. Беляк // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. – Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського. – 2011. – № 9-10. – С. 144-149.

2. Богущ А.М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. Практикум: Навч. посібник / А.М. Богущ. - К.: Вища шк., 1995. - 192 с.

3. Богущ А. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору: навчальний посібник / А.М. Богущ, І. Попова. - К.: Видавничий Дім "Слово", 2014. - 200 с.

4. Виготський Л.С. Психологія і вчення про локалізацію психічних функцій // Виготський Л.С. Собр. соч.: У 6 т. Т. 1. М., 1982. С. 168-174.

5. Євтушина М.П. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до використання арт-терапії в роботі з дітьми із особливими потребами / В.М. Євтушина//Формування особистості фахівців соціономічної сфери: стратегія і тактика: монографія. Присвячується п'ятнадцятиріччю роботи кафедри соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій / редкол.: В.В. Корнєшук, З.Н. Курлянд, Г.Х. Яворська та [ін.]. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. – С. 97-112

6. Попова І.І. Підготовка педагога до роботи з розвитку образного мовлення дітей дошкільного віку / І.І. Попова // Наука і освіта: наук.-практ. журнал. – 2005. – № 7-8. – С. 63-65.

7. Полєвікова О.Б. Словоцентрична система Л.С. Виготського як психологічна основа мовної освіти й мовленнєвого розвитку дошкільника /

О.Б. Полєвікова // Наука і освіта: наук.-практ. журнал. – 2011. – № 4. – С. 314-317.

8. Руденко Ю.А. Методи і прийоми формування експресивного мовлення дошкільників / Ю.А. Руденко // Наука і освіта: наук.-практ. журнал. – 2005. – № 7-8. – С. 209-212.

9. Шпичка Ю.О. Синквейн як прийом технології розвитку критичного мислення // Педагогічна майстерність. – 2015. - №1 (49) – С. 10-14.

Неділько Н.М.,

вихователь

ЗДО «Веснянка»

м. Гадяч, Полтавська область, Україна

ЗАНЯТТЯ «КАЗКА «РУКАВИЧКА» ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

- Доброго дня, дітки! Я і Льоля дуже раді зустрічі з вами!
- Привіт! Я так поспішала до вас! (Лялька Льоля вітається)
- Будемо ми разом грати,
Заняття час вже починати.
На занятті не дрімати,
А старанно працювати.
- Діти, ви любите слухати і розповідати казки? Назвіть свої улюблені казки («Колобок», «Теремок», «Коза-дереза», «Кривенька-качечка», «Солом'яний бичок», «Колосок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат»).
- А які герої живуть у цих казках?
- Льоля, а ти любиш казки?
- Так, звісно, я дуже люблю казки, моя улюблена казка «Винахідливе ведмежа»!
- А ви хочете послухати цю казку?
- Я розповідатиму казку, а ви з Льолею будете уважно слухати і показувати казку за допомогою язичка.

Казка «Винахідливе ведмежа»:

Жив-був ведмедик. Щоранку, як тільки прокинеться, він чистив зубки (вправа «Чистимо зубки»). І відправлявся на прогулянку. Адже навколо стільки всього цікавого! Одного разу гуляв він так сонячним днем, поки не відчув, що дуже зголоднів. Ведмедик погладив лапкою свій животик і задумався, де б роздобути смачну, солодку суницю (вправа «Смачне варення»). Озирнувся ведмедик навколо і вирішив пошукати галявину з ягідками. Спочатку йому довелося спуститися з гірки (вправа «Гірка»). Мишко зупинився під деревом, щоб трохи перепочити і тут почув, що над його головою заспівала якась пташка. Ведмедик підняв голову і ввічливо запитав: «Шановна пташко, ви так високо сидите, може ви бачите галявину з суницею? Підкажіть, в який бік мені йти!». Але йому ніхто не відповів. Мишко почував голову лапою і подумав, що птаха його не почула і що йому потрібно забратися

вище і крикнути голосніше. Він підстрибнув, ухопився лапами за стовбур і став повільно, впираючись щосили, підніматися нагору. Потім ведмедик ще трохи підтягнувся, повис на гілці і став розгойдуватися (вправа «Гойдалки»). «Гей, є там хто-небудь?!» - закричав ведмедик, але йому знову ніхто не відповів. Тоді він піднявся ще вище, від зусилля навіть витягнув язичок (вправа «Лопаточка»), і раптом з висоти побачив галявину, на якій росло дуже багато суниці. «Як добре, що я придумав залізти на дерево!» - зрадів ведмедик (вправа «Усмішка») і так швидко, як тільки міг, скотився з дерева (вправа «Котушка») і весело покладав язичком («Конячка»). Під деревом він віддихався (глибокий вдих-видих), і скоріше побіг на галявину, щоб нарешті підкріпитися.

- Які ви молодці! (чути стук у двері).

- Невже хтось запізнився? А ну ж бо, подивлюся!

Дід (лялька бі-ба-бо): Добрий день, малята, я Дідусь Маркус. Проходив поряд та й почув вашу розмову. Ви казки любляєте, так? А зі мною саме трапилася казкова пригода. Хочете, розповім?

Розкажу вам, казку

Я про Мишку-шкряботушку,

Ще й про Жабку-скрекотушку.

І про Діда, і про Зайця.

Й інші звірі там були.

То, скажіть, ви пригадали,

Назву казки відгадали? (казка «Рукавичка»)

- Тільки я вже старенький, дещо забувати став. Тож як щось переплутаю, ви мене виправте, будь ласка.

Розповідаю казку від імені діда, показуючи інших персонажів казки. Діти помічають і виправляють допущені помилки.

Показ настільного театру казки «Рукавичка».

Дід: Одного зимового дня йшов я лісом, а за мною біг мій песик.

Прислухайтесь, чуєте, як у лісі вітерець легенько повіває: с-с-с, раптом подув сильний вітер: с-с-с, а дерева могутні скриплять: р-р-р, гілочки тріскотять: тр-тр-тр, зашуміли тихенько кущики: ш-ш-ш, голосніше шумлять: ш-ш-ш, а під снігом у кублі їжачок пихтить: п-п-п, раптом вовк тихенько завиває: у-у-у, голосніше виє вовчик: у-у-у.

Став я прислухатися. Раптом чую: біля ніг щось пищить. Дивлюся, а то маленька сіра Жабка... (ні, не Жабка, а Мишка). А й справді, то була Мишка. Вона мені каже: «Дідусю, моє дупло засипало снігом» (мишка живе не в дуплі, а в норці). Так, Мишка сказала, що снігом засипало її норку і їй ніде зимувати, а надворі ж так холодно! Тоді я почав міркувати, чим я можу допомогти Мишці. Зняв рукавицю та й кажу: «Заходь, Мишко, до рукавички, будеш у теплі жити». Мишка подякувала і сховалась у рукавичці. Пішов я далі, аж тут за сніговим заметом хтось зелений жалібно виє. Та це ж Жабка! (Жабка не виє, а квакає. Виє вовк). Справді... Молодці, дітки! Жабка дуже змерзла і жалібно квакала. Взяв я її на руки, відніс до рукавички, і стали вони вдвох з Мишкою жити.

Попрямував я далі, раптом на мене з-за кущів вистрибнув сірий Зайчик. «Куди це ти, Зайчику, так квапишся?» - спитав я його. А він у відповідь: «Такий мороз надворі! Щоб хоч трохи зігрітися, я вирішив пострибати! Вибач, що не помітив тебе, Дідусю». Вирішив я і Зайчику допомогти - до рукавички його віднести. Підійшов до рукавички та й питаю: «Мишко, Лисичко, пустите Зайчика до себе жити?» (у рукавичці були Мишка й Жабка, а не Лисичка). Еге ж, Мишка й Жабка були в рукавичці. Вони дозволили Зайчику жити з ними, а я пішов далі лісом.

Аж тут зустрів Лисичку з Вовчиком. Сидять під кущем, бідолахи, тремтять від холоду. Пожалів я їх і теж до рукавички провів. Скільки вже звірят у рукавичці? Ну ж бо, порахуємо! (5).

Зненацька на галявину вибіг Кабан, побачив рукавичку та й проситься до звірят жити: «Пустіть мене до себе, я вам бананів принесу». (кабани не банани їдять, а жолуді). Авжеж, жолуді. Пустили звірі до себе Кабана, а він їм жолудів приніс. От сидять усі в рукавичці... Уже почало сутеніти, надходив ранок. (коли сутеніє, надходить не ранок, а вечір).

- Доречі, а назвіть частини доби по-порядку (ранок, день, вечір, ніч).

Дід: Які ви молодці, усе знаєте! А хочете послухати, чим моя казочка закінчилася? Зібрався я вже додому йти, коли це раптом у кущах щось як затріщить - то величезний Ведмідь сунув прямісінько на нас! І я, і звірята злякалися, вже думали тікати. А Ведмідь каже: «Не бійтеся! Пожалійте мене - пустіть до вашої рукавички погрітися». Звірі порадилися і запросили Ведмедика до себе. Ось так, діти, моя рукавичка врятувала від холоду лісових звірят.

Дід: Чи сподобалася вам моя казкова пригода? (Відповіді дітей). От і добре. Та мені час додому збиратися - бабуса вже, мабуть, зачекалася. А вас я хочу попросити: намалюйте, будь ласка, шубки всім тваринкам, яким допомогла моя рукавичка. Щоб я не забув їх і більше нічого не переплутав! (діти прощаються з Дідом).

- До побачення!

Вправа «Опиши персонажа».

Діти по черзі беруть картки із зображеннями тваринок, яких малюватимуть. Одна дитина описує тварину, інші відгадують.

- Більшість персонажів казки мають пухнасте хутро. У Жабки теж шкіра особлива - вкрита маленькими пухирцями. Щоб якнайкраще передати пухнастість шубок звірят і рельєфність шкіри жабки, ми малюватимемо зіжмаканими паперовими кульками!

Пам'ятаєте, як це робиться? Це дуже просто й швидко, але спершу підготуємо ручки до роботи.

Пальчикова вправа «Ой маленьке зайченятко»:

Ой, маленьке зайченятко

Де твоя домівка-хатка?

В мене хатка за горбочком

Під ялинкою й дубочком.

Зайчик вушками тріпоче

Танцювати дуже хоче.

- Беремо аркуш паперу і зіжмакуємо його в кульку. Міцно тримаємо паперову кульку в руці й умочуємо в тарілочку з фарбою, притискаємо до аркуша, роблячи відбиток, обережно приймаємо кульку, щоб не зіпсувати відбиток. Відбитки можна накладати один на один. Хто справився, витирайте руки вологою серветкою.

- Молодці, діти, гарних казкових персонажів намалювали! Тепер ви самі можете створювати казки. Давайте викладемо персонажів казки по-порядку.

- Хто прийшов першим? Другим?

- Скільки тварин мешкало у рукавичці? (7).

А назвіть лагідно: миша, жаба, заєць, лисиця, вовк, кабан, ведмідь.

Гра на зняття м'язового напруження «Доторкнися до...». Пропоную: «Доторкніться до синього». Діти мають якомога швидше знайти щось синє і доторкнутися до заданого кольору.

Кириченко С.І.,

вихователь

ЗДО «Веснянка»

м. Гадяч, Полтавська область, Україна

ЗАНЯТТЯ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ, ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ТВОРОМ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО «ЛЕБЕДИНА ПІР'ІНКА» НА ТЕМУ: «ПРИГОДИ МАЛЕНЬКОЇ ПІР'ІНКИ»

Програмовий зміст: продовжувати знайомити дітей з особливостями змін у природі, що відбулися ранньої весни; збагачувати словниковий запас дітей дієсловами (дзюрчить, дзвенить, біжить, тече, шумить); активізувати використання прикметників. Вчити складати речення з прийменниками; на, під, над, між, за, праворуч від, ліворуч від. Удосконалювати вміння впізнавати та добирати слова близького звучання (рими). Продовжити вчити уважно слухати оповідання, колективно переказувати його за запитаннями.

Розвивати мовлення дітей, відчуття краси художнього слова, мислення, увагу, пам'ять, дрібну моторику.

Матеріал: площинні зображення сонця, хмаринки, струмка, підсніжника, біла пір'їнка, картки для дидактичної гри «Де сховалася пір'їнка», оповідання В. Сухомлинського «Лебедина пір'їнка», слайд-презентація до оповідання, гніздечко з іграшковим горобчиком, пластилін, обгортки від цукерок, кольоровий картон.

Хід заняття

Зустріч у дружному колі.

Вихователь: Добрий день, мої малята,

У нас сьогодні ніби свято -

Гостей зібралося багато.

На них ви подивіться
І щиро посміхніться,
Привітайтеся...
Я ж вас гаряче вітаю
І заняття починаю.

Вихователь: Діти! Я для вас підготувала цікаву розповідь (розповідь з показом). Ранньої весни, коли засяяло сонечко і почало вітати промінчиками всю землю, звідкіль не візьмись з'явилася в повітрі біла пір'інка. Кружляючи в повітрі, вона тихенько падала вниз. І ось легка пір'інка на спокійній від зимового сну землі. Лежала вона і милувалася красою природи навесні.

Вихователь: Діти, як ви думаєте, яка була пір'інка? (Відповіді дітей: легенька, біленька, спокійна, ніжна).

Вихователь: Пір'інка подивилася вгору і побачила сонце.

«Ти хто?» - запитала вона.

«Я сонечко, свічу яскравіше,

Щоб весна прийшла скоріше.

Пробудила все від сну

І прогнала геть зиму» - почула у відповідь пір'інка.

Вихователь: Діти, а сонечко яке? (Відповіді дітей: весняне, тепле, ніжне, добре, яскраве, ласкаве).

Вихователь: Та раптом хтось у неї запитав: «Привіт, незнайомко, ти хто?». «Я пір'інка» - несміливо відповіла вона у відповідь.

«А я струмочок веселенький,

Я перший навесні,

Сказати всім раденький:

«Кінець, кінець зимі». Вибач, але я не можу з тобою розмовляти, поспішаю, маю багато справ» - почула здивована пір'інка.

Вихователь: Діти, як ви гадаєте, чому струмочок не міг розмовляти з пір'інкою, куди він поспішав, які у нього справи? (Відповіді дітей: струмочок поспішав до річки, яка завдяки йому стане повною. А ще він напуває спраглу землю).

Вихователь: А з чого утворився струмочок? Якими словами можна сказати про струмочок? Який він? (Відповіді дітей: гомінкий, швидкий, прудкий, холодний, чистий, прозорий, весняний, дзвінкий, веселий). А що вміє робити струмочок? (Відповіді дітей: дзюрчить, біжить, дзвенить, шумить, тече).

Вихователь: Пір'інка знову підвела очі вгору і побачила... Що могла побачити пір'інка? Що пливло по небу? Як ви вважаєте, якими стали хмаринки навесні? (Відповіді дітей: легенькими, пухнастими, світлими, білими). А вони веселі чи сумні? А взимку хмари були веселі чи сумні? Взимку хмари приносили що? (Снігопад, хуртовину). Що можна очікувати від весняної хмаринки? (Відповіді дітей).

Вихователь: Раптом подув весняний легкий вітерець, пір'інка похитнулася і повернулася в інший бік, побачивши ... (виставити малюнок

підсніжника). Що побачила? Хто такий підсніжник? (Перша квіточка весни). Так, правильно.

В променях сонця ніжних,
Край веселого струмка
Білий росяний підсніжник
Раптом блиснув з-під листка.

«Я підсніжник, прикрашаю лісові галявини, мною милуються і люди, і тварини» - прошепотіла тендітна квіточка. Пір'їнка лежала на землі і боялася поворухнутися, щоб не злякати красу навколо себе.

Вихователь: Діти, пропоную вам пограти. Дидактична гра «Придумай риму».

Мета: вчити закінчувати речення, дібравши слово близьке за звучанням (риму).

Скажіть, яка іде весна?
Чудова, ніжна ... (чарівна, гомінка, молода).
І раді всі міста і села.
Бо йде до нас весна ... (зелена, весела).
У полі теплий вітер віє,
А небо угорі ... (синіє, біліє).
Хоч де-ні-де ще сніг лежить,
Та вже дзвінкий струмок ... (біжить, дзвенить, дзюрчить)
Веселе сонечко розквітло
Весна летить прозоро й ... (світло).
На підсніжник розсипає росу
Дарує радість і ... (красу).

Вихователь: Засумувала наша пір'їнка: «Всі чимось зайняті, такі красиві, всі комусь потрібні. А я одна – однісінька в цілому світі. Нікому не потрібна. Якби мені хотілося мати таких красивих і тендітних друзів як підсніжник. Але це тільки мрія». І пір'їнка важко зітхнула.

Вихователь: Діти, як ви гадаєте чи правильно думала пір'їнка? Кому вона потрібна? Де люди використовують пір'я? А зараз я пропоную вам пограти з пір'їнкою в хованки, вона буде ховатися, а ви шукати.

Дидактична гра «Де заховалася пір'їнка». Мета: вчити будувати речення з прийменниками.

Вихователь: Як ви вважаєте, хто загубив пір'їнку? Може заєць? А може лисиця? Чому? Давайте з вами відпочинемо.

Руханка «Горобчики на гілках»:
Встали прямо, руки в боки
Скачемо: скоки, скоки, скоки
На одній нозі, на двох
Притомились, сіли, ох!
Посиділи, відпочили,
Знову в на з'явилися сили.
То ж сидіти не змогли
І стрибати почали.

На одній нозі, на двох
Скачемо, скачемо, скачемо. Ох!

Під цвірінькання з'являється горобчик у гніздечку. Вихователь пропонує послухати захоплюючу розповідь від горобця). Вихователь читає оповідання В. Сухомлинського «Лебедина пір'інка» (з показом слайдів).

Запитання до дітей (за змістом оповідання):

- Хто летів високо в небі?
- Звідки поверталися птахи?
- Що випало з крила в одного лебедя?
- Хто на землі в цей час купався в пилу?
- Що запитав горобчик?
- Що відповіло перо?
- Чому зрадив горобчик?
- Що зробив горобчик з пером?
- Чому горобчику стало боляче і щемко?
- Куди заховав горобчик пір'інку?
- Що горобчик робить з пір'інкою коли засумує?

Відповіді дітей та складання колективної розповіді, супроводжуючи викладанням ілюстрацій.

Вихователь: Тепер ми знаємо хто господар пір'інки і у кого вона випала з-під стріхи. Та мене непокоїть мрія пір'інки, ви пам'ятаєте її? Пір'інка мріяла бути потрібною та мати друзів. Як ви думаєте, вона потрібна горобчику? А хто пам'ятає, яких друзів мріяла мати пір'інка? Давайте допоможемо цій мандрівниці і подаруємо підсніжники, які зробимо своїми руками. Та спочатку пограємося з пальчиками.

Пальчикова гімнастика «Квіточка»:

Під снігом квіточка росте,
Красу на землю принесе,
Промінчик доторкнеться -
І квіточка всміхнеться.

А допоможуть нам зробити своїми руками друзів-підсніжників – пластилін, обгортки від цукерок та кольоровий картон (виготовлення підсніжників).

Вихователь: От які красиві та тендітні підсніжники з'явилися у нас на світ. Давайте покладемо пір'інку у гніздо до горобчика, а навкруги поставимо друзів-підсніжників. Адже:

Наш підсніжник тендітний
Дарує радість і красу!
Небо навесні яскраве,
Люди й птахи веселіші
Світ барвистий та цікавий
Зустрічай весну скоріше!

От і закінчилося наше заняття. Вам, дітки, було цікаво? Сподобалося?

Руда Л.В.,

вихователь

ЗДО № 24 «Барвінок»

м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «ДЕ НОЧУЄ ВОДЯНА ЛІЛЕЯ»

Програмовий зміст: спонукати дітей підтримувати діалог із дорослими, вступати в ігрову взаємодію з ними. Вчити дітей називати ознаки предметів, вживати всі частини мови, різні за складністю типи речень, узгоджувати слова у словосполученнях згідно з мовними нормами (рід, число, відмінок). Закріпити вміння складати короткі описові розповіді. Продовжувати знайомити дітей із творчою спадщиною В.О. Сухомлинського. Закріплювати уміння висловлювати зв'язну, послідовну думку під час обговорення змісту твору. Викликати бажання робити добрі вчинки. Розвивати увагу, мислення. Навчати дітей створювати добру емоційно-сприятливу атмосферу під час спілкування. Виховувати у дітей інтерес до навколишнього життя, бажання займатися разом, доброту, щирі почуття, любов до природи, дбайливе ставлення до неї.

Обладнання: ілюстрації весняних квітів (тюльпан, крокус, гіацинт, нарцис, лілея), зображення метеликів (голубянка, павиче око, лимонниця, махаон) 3 коробочки у вигляді хлопчика, дівчинки та сонечка, оповідання В.О. Сухомлинського «Де ночує водяна лілея?», кольоровий папір для орігамі у формі квадрата, клей, ножиці, пензлик, підставка, серветка, схеми послідовного виготовлення орігамі «Метелик», «Лілея».

Хід заняття

Вихователь: Подивіться, діти, хто до нас прийшов на заняття? Так, це вихователі нашого садочка. Що ми говоримо, коли до нас заходять дорослі? (Добрий ранок, проходите, будь ласка!). Я вам пропоную сісти на стільчики зручніше і почнемо з вами працювати. А заняття в нас сьогодні незвичайне.

Я бажаю вам сидіти рівненько

І слухати гарненько,

Відповіді всім давати,

Гарно працювати!

У нас подивіться, з'явилася нині

Така дивовижна, ось бачите, скриня.

І незрозуміло, навіщо вона...

Можливо, ця скриня у нас чарівна?

Цікаво, а що ж усередині в ній?

Відкріймо та гляньмо, малята, мерщій!

1. Гра « Впізнай квітку».

Вихователь показує ілюстрації весняних квітів, діти по черзі називають квіти, якщо дитина не справляється із завданням, вихователь пропонує наступній дитині допомогти із завданням.

2. Гра «Він, вона, воно»

Вихователь пропонує кожній дитині покласти картинку квітки у відповідну коробочку і задати запитання, наприклад: тюльпан – він?, фіалка – вона? і т.д.

3. Гра «Складаємо загадки».

Пропоную дітям відгадати загадки про метеликів на основі порівнянь і протиставлень, використовуючи методику теорії розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ).

З хоботком, та не слоненя,
З крильцями, та не пташка,
З лусочками, та не рибка.
Маленький, та не мурашка,
Барвистий, та не веселка,
Гарний, та не квітка.

Так, це – метелик. А які ви знаєте слова-ознаки, що допоможуть нам описати метелика? (барвистий, різнокольоровий, яскравий, строкатий, тендітний, ніжний, швидкий, пістрявий). Хоча в Україні є безліч видів метеликів, майже для кожного з них у нашій мові є точна назва.

Ах, метелик! Подивіться!

Ось він, ось він метушиться.

Та який же гарний, голий,

Наче квітка, прехороший.

Діти розглядають ілюстрацію метелика, якого вихователь достав із скрині.

4. Гра «Впізнай метелика за назвою».

Зображення метеликів переплуталось. Допоможіть мені знайти зображення метелика за його назвою:

Голуб'янка

Павиче око

Лимонниця

Махаон...

Ви чудово справились із цим завданням! Тепер ви розумієте, що і краса метеликів і квітів, і безмежні можливості нашої мови приваблюють багатьох поетів та письменників, і вони створюють прекрасні твори про цих дивовижних істот. Давайте з вами пригадаємо, хто такий Василь Сухомлинський? (дитячий письменник, письменник, який писав для дітей). Так Василь Сухомлинський написав оповідання «Де ночує водяна лілея?» А ви бажаєте дізнатись де ночує водяна лілея? А як ми ще називаємо водяну лілею? (кувшинка).

Розповідаю дітям оповідання за допомогою ілюстрацій «Де ночує водяна лілея»:

Є у ставу біла квітка — водяна лілея. Росте вона собі в воді. Радісно розкриває свої пелюсточки до сонця. Сідає на білу квітку метелик. Хочє переночувати, бо вже вечір наближається. Раптом квітка говорить:

«Лети, метелику, шукай собі інших квіток, бо я лягаю вночі спати під водою». «Чому?» — дивується метелик. «Бо в мене там, під водою, м'яка постіль».

Склала біла лілея пелюсточки й тихо пішла спочивати під воду. А метелик полетів на берег.

То де ночує водяна лілея? Так під водою. А ви знаєте чому? Мені теж було це цікаво, то я знайшла інформацію про цю квітку в Червоній книзі. А хто мені скаже, чому ця квітка занесена до Червоної книги? А що таке Червона книга? А ви знаєте, що у водяної лілеї корінь знаходиться на дні озера, а стебло квітки може бути довжиною до 3 м, це як від підлоги до стелі. Як ви думаєте, це маленьке чи велике стебло? А якщо ми зірвемо квітку чи зможе вона довго жити без такого довгого стебла? Так, вона швидко зів'яне і інші люди не зможуть помилуватися такою красою водяної лілеї, тому вона знаходиться під охороною.

Фізкультхвилинка:

Довго вчилися малята.

Час настав відпочивати.

Руки вгору, руки вниз

І легесенько прогнись.

Покрутились, повертілись,

На хвилинку зупинились,

Пострибали, пострибали,

Раз - присіли, другий – встали.

Вдих глибокий – раз, два, три,

Вчитись знову почали!

- А тепер візьмемо енергії від землі, енергії від води, енергії від сонця та виконаємо наступне завдання. Давайте, ми з вами пригадаємо, то про що оповідання В. Сухомлинського? Так, вірно, про метелика та водяну лілею. Молодці! Скажи, будь ласка, Настя, до слова лілея яке ми поставимо запитання він? вона? воно? Так, вона жіночого роду, а дівчатка наші? Теж жіночого роду. Пропоную дівчаткам сісти за столики, на яких є ножиці і клей. Рома, а до слова метелик яке ми поставимо запитання? Чому? Так, бо метелик чоловічого роду, а наші хлопці? Теж чоловічого роду. Пропоную хлопчикам сісти за столики на яких немає клею. Перед початком роботи давайте з вами пригадаємо, що таке орігамі? Так, це конструювання з паперу. Я пропоную сьогодні дівчатам виготовити – лілею з паперу, а хлопчикам – метелика.

Ляшенко І.І.,
вихователь-методист
КЗДО (ясла-садок) «Ромашка»
м. Кагарлик, Київська область, Україна

ВІДКРИВАЮЧИ ДВЕРІ ТВОРЧОСТІ: НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ МАЛЮВАННЯ ДЛЯ ДОШКІЛЬНЯТ

«Дитячий малюнок, процес малювання – це частка духовного життя дитини. Діти не просто переносять на папір щось із навколишнього світу, а живуть у цьому світі, входять у нього як творці краси, дістаючи насолоду від неї» (Василь Сухомлинський).

В розвитку маленької особистості грає ключову роль розкриття творчого потенціалу. Використання нетрадиційних технік малювання в дошкільному віці виявляється важливим кроком у стимулюванні творчості та самовираженні маленьких художників.

Стандартність залишаємо поза межами. Застосування нетрадиційних технік, дозволяє дітям досліджувати свою творчість без обмежень. Використання неочікуваних матеріалів, таких як пісок, пластикові виделки, ватні палички, нитки, тканина або навіть продукти для кулінарії, вносить елемент сюрпризу в творчий процес. Це допомагає дітям відчувати текстуру, форму і різноманіття, розвиваючи тим самим їхні сенсорні навички.

Експеримент із формою. Нестандартні форми для малювання, такі як абстрактні контури чи об'ємні структури, сприяють уяві та творчому мисленню. Вони розкривають нові горизонти і стимулюють дітей бачити світ не тільки через призму відомих форм, але і як безмежну палітру можливостей.

Техніки малювання. Використання різних нетрадиційних технік (їх безліч варіантів для кожного вікового періоду), таких як тичкування, малювання по вологому, крапковий живопис, або навіть малювання пальчиками чи долоньками, допомагає дошкільнятам розширити свої вміння та відкривати нові шляхи самовираження. Кожна техніка має свої особливості, які стимулюють розвиток рухових навичок та креативного мислення.

Стимул для самовираження. Нетрадиційні техніки малювання дарують дітям свободу самовираження. Вони навчають дітей бачити в своїх творах не просто малюнок, а відображення їхніх власних почуттів, ідей та уявлень.

Використання таких технік стає невід'ємною частиною розвитку особистості в дошкільному віці. Запрошуючи дітей експериментувати - ми не лише розширюємо їхні художні горизонти, а й вчимо їх вільно висловлювати себе через мову мистецтва. Такий підхід надає додатковий стимул для самовираження і сприяє розвитку унікальних талантів кожної дитини.

Поради для педагогів:

- Запропонуйте дітям різноманітні матеріали для малювання, такі як пісок, сіль, рідкі фарби чи глина, щоб розвивати їх творчість.
- Організуйте групові проекти, де діти можуть спільно творити шедеври, сприяючи співпраці та комунікації.

- Використовуйте предмети з навколишнього середовища як інструменти для малювання, наприклад, гілки, листя чи камені.
- Сприяйте вільному експерименту та самовираженню, надихаючи дітей на створення унікальних творів мистецтва.
- Впроваджуйте музику або рух у процес малювання для стимулювання тілесної активності та творчого мислення.
- Сприяйте використанню різних текстур у малюнках, щоб збагатити візуальне сприйняття дітей.
- Розвивайте навички спостереження, пропонуючи завдання з малювання навколишнього середовища чи своїх товаришів.
- Залучайте фантазувати та розповідати, дозволяючи дітям створювати малюнки на основі своїх уявлень та розповідей.
- Зберігайте та демонструйте їхні твори мистецтва, створюючи атмосферу підтримки та підкреслюючи важливість їхніх творчих досягнень.

Заняття для дітей старшого дошкільного віку на тему: «Подорож у царство Золотої рибки»

Техніка: малювання пластиковими виделками та ватними паличками.

Мета: розширити обсяг знань дітей про навколишній світ, поглибити знання дітей про море та річку; закріпити вміння дітей рахувати кількісною та порядковою лічбою, орієнтуватися у просторі; мотивувати бажання відтворювати свої враження художніми засобами та нетрадиційними техніками, розвивати загальну та дрібну моторику рук, уяву, фантазію; виховувати самостійність у роботі, позитивне ставлення та інтерес до довкілля.

Матеріал та обладнання: площинне зображення рибки на аркуші паперу, гуашеві фарби, кольорові олівці, підкладка для творчості, серветки, пластмасова виделка, ватні палички пучечком, аркуш формату А-3 (для показу зразка), іграшкова Золота рибка, площинні зображення річкових та морських жителів, тканина блакитного кольору, аудіо запис шуму моря та річки, магнітофон.

Хід заняття

- Сьогодні ми вирушимо в захоплюючу подорож. Але спочатку давайте привітаємось.

Психогімнастика «Привітання»:

Доброго ранку, рідний наш дім!

Доброго ранку діткам усім!

Доброго ранку, сонечку ясному!

Доброго ранку, садочку прекрасному

Вправо – вліво подивіться,

До гостей ви поверніться,

Привітайтеся й посміхніться!

А тепер самий час нам помандрувати (чути звуки шуму моря та річки). Як ви думаєте, що це за звуки? Правильно! Це звук моря, а це – річки. Чи були

ви колись на морі чи річці? Яке море? (відповіді дітей: синє, глибоке, безкрає, бурхливе). Річка яка? (відповіді дітей: мілка, невелика, не така бурхлива як море) Сьогодні ми з вами завітаємо у гості до Золотої рибки.

- Діти, як ви думаєте, де ж може мешкати Золота рибка? (відповіді дітей).

- Пропоную усім заплющити очі і промовити чарівні слова: «Місяць із сонцем зустрічаються та чарівна подорож починається» (з'являється на килимку із блакитної тканини «море» із Золотою рибкою та «річка», жителі моря та річки).

- Діти, що це перед нами? (відповіді дітей: велике море та невелика річка).

- Погляньте, жителі моря та річки заплутались та ніяк не знайдуть свої домівки, давайте, допоможемо їм!

Пограємо у гру «Що зображено назви, та у річку чи у море відпусти».

Молодці, ви усі впорались із цим завданням. А тепер порахуйте і скажіть:

- Скільки в морі морських жителів?
- Скільки в річці річкових жителів?
- Де більше?
- Хто перший із річкових жителів?
- Хто п'ятий із морських жителів?
- Хто праворуч від акули?
- Хто ліворуч від рака?
- Хто знаходиться між дельфіном та морською зіркою?

Діти, пропоную вам сісти за столики, для того, щоб намалювати казкових рибок для згадки про нашу чарівну подорож (діти сідають).

- Та перш чим малювати, давайте з вами пригадаємо, з яких частин складається риба? (відповіді дітей: у риби є голова, тулуб, хвіст, плавнички. На голові є очі, рот та зябра, якими дихає риба. Тіло риби вкрите лускою).

- Ви сказали, що в риби є хвіст, а для чого він потрібен? (це кермо для риби).

- Молодці діти!

- А тепер підготуймо до роботи наші пальчики:

Пальчикова гімнастика «Дельфін»:

«У морі живе дельфін, акул не боїться він!

Ось росте морська трава, мушлі сяють ну й дива!

Хвилі з медузами грають, промені сонця палають.

Великі тваринки й малі – дружать усі на землі».

Діти, у вас на столах є аркуші із силуетом рибки. Оберіть для себе колір фарби, як би ви хотіли зобразити луску своїй рибці, вмочуємо в обрану фарбу пучечок ватних паличок та починаючи від голови рибки стукаємо ватними паличками по тілу рибки. Тепер нашій рибці намалюємо хвостик та плавнички за допомогою пластикової виделки: вмочуємо виделку в обрану фарбу і

зубчиками ведем лінії починаючи від тіла рибки. Стежимо, аби ручка виделки дивилася вгору.

Потім кольоровими олівцями домальовуємо рибці око, рот та промальовуємо зябра. Погляньте, яка чудова рибка виходить.

Самостійна робота дітей під музичний супровід та індивідуальна робота за потребою.

- Діти, пропоную вам трохи відпочити. Сідайте на килимок та уявіть собі, що ви пливете на човнику по річці повертаючись до групи.

Руханка «Сонечко сяє, сопілочка грає»:

«Сонечко сяє, (долоньками крутим, показуємо сонечко)

сопілочка грає, (імітуємо гру на сопілочці)

Річка тече, (рукою показуємо хвилю)

човник пливе. (об'єднуємо дві долоні та показуємо рухи човника)

Правим веслом загрибаєм, (з правої сторони імітуємо греблю веслом)

Лівим веслом загрибаєм, (з лівої сторони імітуємо греблю веслом)

А тепер двома руками (двома руками імітуємо греблю веслом)

повертаємось до групи» (показуємо, що повернулись у групу).

Аналіз та виставка робіт.

Роботи вже підсохли, тож подивимось всі разом, що у вас вийшло.

Як ви думаєте, в кого вийшли самі барвисті рибки?

А в кого найвеселіша?

В кого сама чарівна рибка?

Прибирання робочих місць.

Література

1. Синеккоп Л. Розвиваємо творчі здібності дітей у школі – дитячому садку / Людмила Синеккоп // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015. – № 5. – С. 9-12.

2. Сухорукова Г.В. Дитяче експериментування як засіб розвитку творчості в образотворчій діяльності / Г. В. Сухорукова // «Інноваційні технології в дошкільній освіті України: розвиток дитячої обдарованості та креативності»: Матеріали Всеукраїнського науково-методичного семінару Інституту розвитку дитини НПУ імені М.П. Драгоманова / Укл. І.І. Загарницька. – К., 2012. – 396 с.

3. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур. – Київ: Слово, 2010.

Максюта Т.Б.,
музичний керівник
ЗДО (ясла-садок) № 305
м. Київ, Київська область, Україна

СЦЕНАРІЙ ІНСЦЕНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ КАЗКИ «ЯК БДЖІЛКА КВІТИ ШУКАЛА» ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МУЗИЧНО- РИТМІЧНИХ ВПРАВ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Оснащення: музичний матеріал: «Весняний вальс» муз. Н. Май, «Рідний край» муз. і сл. М. Лисенко, пісня «Діти - це квіти» муз. і сл. Р. Шартинюк.

Матеріали: декорації лісової галявини, річки, квітів.

Обладнання: музичний інструмент, музичний центр, фонохрестоматія.

Лунає музика вальсу, заходять діти і виконують.

Весняний танок. (муз. М. Толмачова, сл. А. Толмачова).

Діти розповідають вірші:

1. Весна дарує кожному що треба і що хочеться,

Полям - сніги поталі, лісам - траву і листя,

Птахам, які вертають, дарує різні гнізда,

2. По жмені ластовиння весна дарує дітям,

Дорослим - ранки сині та перші ніжні квіти.

Річкам дарує воду, зернинам - теплу землю,

А сіячам - роботу, почесну і веселу.

3. Крап - крап - крап! Дрібні краплинки дзвінко падають з дахів,

Крап - крап - крап! Скляні перлинки нам дарують ніжний спів:

«Це весна, весна, весна. Радість всім несе вона!

Ніжна, добра, чарівна, свято нам несе весна!».

4. Я почула спів краплинок - мелодійний передзвін.

Я спитала у перлинок: «Що за свято прийде в дім?»

«Це весна, весна, весна. Радість всім несе вона!

Ніжна, добра, чарівна, свято нам несе весна!»

5. Людям всім весна дарує море квітів і тепла,

Радю всім вона готує море радості й добра.

Лунає музика, діти сідають, виходить Лісова Фея:

- Я - Фея Лісова, природи помічниця,

Моя порада щира не раз вам знадобиться.

Все знаю про комах, про ліс і про рослини,

Навчу вас їх любити і берегти щоднини.

Лунає музика, вилітають бджоли, Лісова Фея сідає на галявині.

Бджоли: Ми зібралися в кружок, на зелений моріжок,

Поспівати, покружляти, весело потанцювати.

Джу - жу - жу! Дзень - дзелень! Ой, який чудовий день!

Музично-ритмічна вправа «Бджілка».

Діти промовляють вірш і показують в рухах все, про що йдеться у вірші.

Бджілка весело літає - з - з - з - з - з,
Квіткам вічка розтуляє - з - з - з - з - з,
Каже: «Квіти, годі спати - з - з - з - з - з,
Я прийшла медок збирати - з - з - з - з - з».
Танок Бджілок.
Бджола: Я бджілонька маленька, не сиджу без діла,
За медом солоденьким у ліс я прилетіла,
Та квіточку чудову знайти все не вдається,
Невже ні з чим додому летіти доведеться?
Фея: Завчасно, моя люба, не треба сумувати,
Галявину із квітів мураха зможе показати.
Фея і Бджоли під музику летять на галявину.
Вихователь: Усе несе додому, пір'їнку, чи солому,
Листочок, насіninку, легесеньку травинку,
Не скажеш, що невдаха, а звать його - мураха.
Під музику виходить Мураха і підходить до галявини.
Мурашка: Мурашки, як і бджілки, не ліниві і привітні,
Подивись, серед листочків є конвалії тендітні,
Ніби намистинки, дзвоники маленькі,
Аромат чудовий і заспокоюють серденько.
Мурашка сідає на галявину.
Танок Конвалій.
Конвалії: 1. Ми - конвалії, квіти казкові, цариці квітів у лісі чудовім,
Нас в країні усі зберігають, ліки для спокою виготовляють.
2. Дзвіночки - перлинки на ніжці тонкій, такі запашні і тендітні такі,
В широкому листі, немов у гіллі, ховаєм від сонця голівки малі.
Бджілка: Ой, ця квітка замала, заховала мед вона.
Фея: Там, біля озера, бабка літає, може, вона інші квіточки знає.
Бджола і Фея ідуть і зустрічають Бабку.
Бджілка: Подружко швидкокрила, як добре. що до нас ти прилетіла.
Підкажи, в яких квітках медок ховається?
Бабка: Мати - й - мачуха рослина називається,
На тому боці озера зростає, від кашлю та застуди помагає.
Бджілка і Бабка сідають на галявині.
Танок мати-й-мачухи.
Мати-й-мачуха. Я раненько прокидаюсь, вам про весну сповіщаю,
Від землі низенька, голівка жовтенька.
Спершу листя я не маю, як відквітну - викидаю,
Дуже сонце люблю, коли ж сонечка немає - я очиці закриваю.
Бджілка: Над водою пролітати я боюся,
Краще до метелика за допомогою звернуся.
Сідають на галявину.
Вихователь: Гусінь довго-довго спала, аж весна надворі стала,

Поки спала - щось змінилось - в неї крильця появились.
Тісно з крильцями у хатці, треба швидше вибиратись.
І з'явивсь на білий світ незвичайний диво - цвіт,
Не на ніжці виростає, а над квітками літає.
Вилітає Метелик.
Музично-ритмічна вправа:
Спить метелик-біланець,
Спить зелений стрибунець,
Сплять комашка і кульбабка,
Під листком заснула жабка.
А маленький світлячок
Не лягає на бочок:
Він засвічує ліхтарик
І чита собі букварик.
Метелик підходить до Бджілки
Метелик: Тобі потрібна кульбабка золотиста
Це квітка сонця, красива і корисна,
Росте ця рослина у лузі - вистачить меду для тебе й для друзів.
Танок Кульбабок.
Кульбабка: 1. Стала на поляні я в жовтім сарафані,
Підросту - всміхнуся, для вітрів вберуся.
В платтячко біленьке, пишне та легеньке,
Буду танцювати, весноньку вітати,
А подружку бджілку пилком пригощати.
Підходять до Кульбабок і Бджілка збирає у них пил.
Бджілка: Як же мені не радіти, в небі - сонце, в лузі - квіти,
На сонечко теж схожі дуже, дякую вам, любі друзі.
Метелик: Є багато квіток запашних, кожна квітка красу свою має,
Та гарніші завжди поміж них ті, що квітнуть у рідному краї.
Фея: Вмійте природу любити, квіточці кожній радіти,
Природа рідна - наша втіха, тож хай вона не знає лиха.
Танок «Діти - це квіти» (Р. Мартинюк).
Вихователь: Країну від знищення ви зберігайте, квіткам і комахам
допомагайте,
Природа прекрасна, чарівна і дивна, кожного вабить красою вона.
Милуйтеся нею! Спілкуйтеся з нею! І стануть добрішими ваші серця!
Пісня «Рідний край» (М. Лисенко).

Ткачук Н.І.,

вихователь

ЗДО № 24 «Барвінок»

м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

ПІДСУМКОВЕ КОМПЛЕКСНЕ ЗАНЯТТЯ З ПРІОРИТЕТОМ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «МОЯ БАТЬКІВЩИНА ЦЕ УКРАЇНА»

Мета: поглибити знання дітей про Україну, український народ, мову, символи. Розвивати уміння розрізняти малі форми фольклору, доречно вживати їх у своєму мовленні, стимулювати до виразного декламування напам'ять забавлянок, прислів'їв, приказок, віршів, загадок. Розвивати зв'язне мовлення, уміння розповідати знайомі художні твори використовуючи мнемотаблиці, заохочувати до художньо-мовленнєвої творчості. Виховувати патріотичні почуття.

Обладнання: карта, відеозапис, картки до дидактичної гри «Україна яка?», «Збери із частин», мнемотаблиці, картинки для прикріплення на карток, вишиті костюми для дівчинки та хлопчика, віночок, верба і калина на тарілці.

Хід заняття

Вступна частина.

Привітання:

Доброго ранку мої малята!

Дуже рада вас вітати

Наберем в долоньки сміху, кинем всім гостям на втіху

Нашпорошим наші вуха, щоб могли уважно слухать

І поплескаєм завзято та й почнем наше заняття!

Вихователь: А заняття у нас сьогодні незвичайне і дуже цікаве. Що це у мене в руках? (глобус) Глобус – це модель нашої планети Земля. Якого кольору на ньому найбільше? Що означає цей колір? (моря і океани) А ось ці різнокольорові «латочки» позначають різні держави. І серед них є найрідніший для нас всіх клаптик суші - це наша країна, Україна.

Основна частина.

Дзвінок по Viber (відеопрезентація).

Кевін: - Мене звати Кевін. Я житель країни США. Зараз у нас карантин і я не можу виходити на вулицю. Мені стало сумно, тому я вирішив подзвонити на будь-який номер. Скажіть, будь ласка, до кого я подзвонив?

Вихователь: - Добрий день, Кевіне. Ми раді що ти подзвонив і ми радо з тобою поспілкуємось. Діти, як називається наша країна? (Україна)

Кевін: - Ой, як цікаво. Розкажіть, яка ваша країна.

Вихователь: - Про нашу країну можна розповідати дуже багато і щоб ти запам'ятав, ми виготовимо картки з елементами, які відносяться до нашої країни і відправимо тобі новою поштою у твою країну.

Дидактична гра «Україна яка?» (інтерв'ю з мікрофоном, після гри на карту прикріплюємо картинку із картою України).

Вихователь: - Давайте відтворимо красу нашої країни у віршах, які ми вчили за допомогою мнемотаблиць.

Поетична хвилинка «В моєму серці Україна» (після прикріплює на карту мнемотаблицю вірша «Рідний край» І. Січовик).

Вихователь: - Я сьогодні ніби то відчувала, що буду розповідати про нашу країну і одягнула вишиванку. Ось у мене є ще зразки дитячий костюмів. Хто знає і може розповісти як називаються елементи одягу? (після на карту прикріплюють картинку із зображенням вишиванки).

Вихователь: - Кожен народ має свої звичаї та обряди, символи і обереги. Оберегами від злих сил в народі вважали рослини квіти. А що буде, якщо квітку сплести до квітки? (вінок) колись віночок носили всі українські дівчата, починаючи з трьох років. Перший віночок дитині плела її мама. Але його можна не лише носити на голові, а й погратися з ними. Діти, давайте покажемо Кевіну нашу народну гру.

Народна гра «Віночок»:

«Ти лети, лети віночок швидше швидше по руках

У кого буде віночок, той станцює гопака» (після гри на карту прикріплюють картинку віночка).

Робота за столом.

Дидактична гра «Збери з частин».

Вихователь: - Усі картинки, які ви зібрали, належать до нашої країни. Ще серед них є символи нашої країни. Які державні символи нашої країни ви знаєте? (герб, прапор, гімн. На карту прикріплюють картинку герба та прапора).

Вихователь: - Ой, діти, погляньте на тарілку, тут щось лежить. Що це? (верба та калина). Так, вірно, це верба та калина. Яке прислів'я ми про них знаємо? Хто покаже мнемотаблицю до цього прислів'я? Давайте разом його прочитаємо: «Без верби і калини немає України?» (на карту прикріплюють картинки верби та калини).

Вихователь: - Діти, спробуйте відгадати мою загадку.

Коли звучить він, всі встають

До серця руку прикладають

І вголос і подумки співають

І Україну прославляють (Гімн).

Вихователь: - Так, молодці. Це гімн нашої України. Покажіть мнемотаблицю до цієї загадки (на карту прикріплюють мнемотаблицю). Щоб Кевін запам'ятав краще нашу країну, ми навколо карти намалюємо долоньками прапор нашої України.

Малювання долоньками.

Кевін: - Мені дуже сподобалась ваша країна. Дякую вам. Обіцяю, що коли закінчиться карантин, обов'язково до вас приїду у гості. До зустрічі.

Заклучна частина.

Підсумок заняття:

- Діти, хто до нас сьогодні телефонував?
- З якої Кевін країни?
- Про що ми розповідали Кевіну?
- Що цікавого ви дізналися?
- З чим було важко справитись?
- Що хотіли б повторити?

Вихователь: - Молодці діти. Цю карту, яку ми створили під час заняття, відправимо поштою Кевіну. Буде йому на згадку про нас і нашу Україну.

Марчук І.М.,
вихователь

ЗДО № 37 «Пролісок»
м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

РОЗВАГА «ПРИГОДА У ЛІСІ» (ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ) І МОЛОДША ГРУПА

Програмовий зміст: Забезпечувати поповнення знань дітей щодо змін, які відбуваються в житті рослин восени. Ознайомлювати із змінами в житті диких тварин відповідно до пори року, їх харчування. Закріпити уявлення про їстівні і отруйні гриби. Розвивати увагу, спостережливість, фантазію.

Словник: лиска, заєць-сірячок, сиріжки, опеньки, масляки, мухомор, бліда поганка. Розвивати уяву, мислення, спостережливість. Виховувати любов і бережливе ставлення до природи.

Матеріал: ялинки, дерева, сухе листя, кошик з овочами та фруктами, предметні картки, художнє слово.

Хід розваги

Діти один за одним заходять в зал імітуючи поїздку на автомобілі.

У машину сіли ми

Покататись раді

Наш автобус голубий

Мчить по автостраді

Бі-бі-бі ми до лісу їдем всі.

- Малята, гляньте ми вже у лісі.

- Скажіть, яка зараз пора року?

- Що чути в осінньому лісі?

- А пташок чути?

- Чому?

- Давайте погодуємо пташок. Ми принесли крихіток. Принесли зерняток. І годуємо у лісі маленьких пташаток. Фур-фур-фур, пташечки швидше підлітайте. Цвінь-цвірінь крихітки збирайте.

Діти-пташечки виконують танець бігають по колу імітуючи рухи.

- Діти, а що восени у лісі є під кущиками, пеньками?

- Якими бувають гриби?

- Назвіть їстівні гриби?
- Який отруйний гриб ви знаєте?
- Хто у лісі із тварини поїдає гриби?
- Їжачок ходив у ліс

І грибочків нам приніс

Він сказав, хотів би з вами їсти борщик із грибами

Білка в лісі стриб та стриб

І знайшла великий гриб.

Та проблема є одна гриб не влазить до дупла

Довелося білочці гриб сушити на гілочці

Дидактична гра «Збери грибочки»:

- Дітки, ви чуєте хтось хропе?

Хто б не міг бути?

Так ведмідь А чому він хропе?

Як зима до лісу йде

То ведмідь собі хропе

У барліг ховається

Жиром запасається

Хто ще спить взимку із тварин?

Хоровод «Ой у лісі»:

- Дітки, гляньте тут хтось спить.

Це ж зайчик.

Рухлива гра « Ми у ліс ходили»:

- Чи можна у лісі галасувати?

- Як потрібно себе поводити у лісі?

- В ліс прийшов не галасуй. Не ламай гілок Чемним будь і не лякай маленьких пташок.

- Так, малята у лісі не потрібно шуміти, тут живуть дикі тварини, птахи які люблять тишину. Ліс потрібно берегти, а особливо взимку, треба підгодовувати птахів і тварин.

Дидактична гра «Що для кого».

- Дітки, що залишимо для зайчика? - моркву

Для ведмедя – мед,

Для білки - гриби, горіхи

Для їжака - гриби

Для кабана - жолуді, буряк

Для вовка - м'ясо

Для козулі – сіно.

А ось і сюрприз для нас, чарівні листочки, які хочуть з нами потанцювати.

Танець «Осінні листочки».

Нам вже час повертатися, займайте свої місця у чарівному автобусі.

Пісня «У машину сіли ми».

Буйвал О.В.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 7

м. Кролевець, Сумська область, Україна

УКРАЇНЦІ МИ МАЛІ

Мета: дати поняття про державні та національні символи України, їх значення. Ознайомити з державним Гімном України, з історією своєї країни. Закріплювати вміння зв'язно розповідати про національні символи, висловлювати за допомогою художнього слова свої почуття любові до рідного краю та землі, почуття гордості за неї.

Розвивати мову, мислення, пам'ять, увагу, естетичні почуття, дрібну моторику пальців рук, акуратність під час аплікації.

Виховувати інтерес і повагу до національних традицій, любов до праці на рідній землі. Розвивати інтерес до України. Викликати бажання спілкуватися рідною мовою, збагачувати свій світогляд. Виховувати гордість за історичне минуле своєї Батьківщини, потребу в нових враженнях.

Словник: держава, Україна, незалежність, символи, прапор, герб, тризуб, гімн.

Обладнання: карта України, прапор, герб, гімн, загадка, вірші, дидактичні ігри, надрукований контур герба, вирізані кружечки жовтого та синіх кольорів, клей та приладдя для аплікації.

Хід заняття

I. Організаційний момент.

Вихователь читає вірш А. Камінчука «Це моя Україна»:

Зацвітає калина,

Зеленіє ліщина,

Степом котиться диво – луна.

Це моя Україна,

Це моя Батьківщина,

Що, як тато і мама, одна.

II. Бесіда.

- Сьогодні ми поговоримо про найдорожче на світі для кожної людини – Батьківщину. Україна - це Батьківщина для всіх людей, які живуть на її території. Що таке Батьківщина? Батьківщина - це найкраще і найдорожче місце у світі. Ми постійно вживаємо слова рідна земля, рідний край.

- А як зрозуміти ці слова?

- Чому вони для нас найдорожчі?

- Як називається наша Батьківщина?

III. Дидактична гра «Яка наша Україна?»

- Спробуємо підібрати гарні слова про Україну. Я вам пропоную передавати одне одному прапорець. Коли прапорець опиниться у вас, ви називатимете, яка Україна. Я почну, ви продовжите.

Зразок: Моя Україна співоча.

Читання вірша Л. Біленької «Український прапор».

Діти розглядають прапор України.

Прапор – символ незалежної держави. Прапор України – блакитно-жовтий. Його кольори означають синє небо та золоту ниву. Кольори на прапорі «читають» згори донизу.

Дидактична вправа «Знайди свій прапор» (на столі викладені картинки з прапорами інших країн, діти знаходять прапори України).

IV. Розповідь про Державний гімн.

Державний Гімн України - це урочиста пісня, символ нашої державної єдності. Називається він «Ще не вмерла України і слава, і воля...». Слова гімну написав поет Павло Чубинський, а музику композитор Михайло Вербицький. Коли звучить Державний гімн, треба обов'язково встати, цим ми виявляємо особливу пошану до наших державних святинь (Звучить Гімн).

V. Фізхвилинка.

Ми мандруєм, ми мандруєм, (руки на поясі, крокують на місті)

Україною крокуєм.

Ось побачили Карпати, (по черзі прикладаючи руки до брів, виглядаючи)

Як вершину нам дістати? (руки вгору, піднялись навшпиньки)

Заглядаємо в озерця, (нахили тулуба вперед)

Не торкнутися нам дна!

Так ми довго-довго йшли, (руки на поясі, кроки на місці)

І до групи знов прийшли! (сіли за стіл)

VI. Розглядання герба України.

Тризуб – це герб України. Він золотий на голубому тлі. Відображає триєдність життя: батько – мати – дитя, які символізують собою силу, мудрість, любов. На ньому можна прочитати слово Воля.

Читання вірш В. Паронова «Тризуб»:

Тризуб – немов сім'я єдина,

де тато, мама і дитина

живуть у мирі і любові

На Україні вольній, новій.

Колективна аплікація герба України. Діти колективно приклеюють кружечки жовтого та синіх кольорів, заповнюючи всю площину гурба.

VII. Підсумок:

У всіх людей одна святиня,

Куди не глянь, де не спитай,

Рідніша нам своя пустиня,

Аніж зелений в чужині рай.

Нема без кореня рослини,

А нас, людей, без України

Ми повинні знати минуле нашої Батьківщини. Наша колиска - це наше рідне місто, будинок в якому живе мати й батько. Справжній патріот повинен пам'ятати Державні символи своєї країни.

- Усі дорослі хочуть, щоб діти вирости хорошими людьми, любили свій рідний край, свою Батьківщину, що зветься Україною.
- Бажаю вам нести звання українця з честю та гордістю.
- Чи сподобалося вам наше заняття? Чим саме?
- Що нового дізналися?

Гаврилюк М.І.,

вихователь

ЗДО № 37 «Пролісок»

м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

ЗАНЯТТЯ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я «КВІТКА ЗДОРОВ'Я» У СЕРЕДНІЙ ГРУПІ

Програмовий зміст: продовжувати закріплювати знання дітей про орган слуху, нюху, сприяти профілактиці й усуненню шкідливих звичок; формувати знання про збереження органів чуття; вчити дітей розуміти, що людина хворіє тоді, коли не береже своє здоров'я. Продовжувати формувати у дітей культурно – гігієнічні навички, як важливий спосіб зміцнення фізичного здоров'я. Формувати здорові взаємини у колективі, розвивати мислення, мовлення, пам'ять, увагу. Виховувати бережливе ставлення до власного здоров'я.

Обладнання: скриня, лист, квітка здоров'я, конверти із завданнями та пелюстками (5 шт.), тарілка № 1 (мандарин, банан, цибуля), тарілка № 2 (цукор, сіль); склянка з водою, папір, дзвіночок, хустка, картки із корисною і шкідливою їжею.

Здоров'я – найперша необхідна умова успішного розвитку кожної людини, її навчання, праці, добробуту і виховання дітей.

Від ставлення людини до здоров'я багато в чому залежить його збереження і зміцнення. Навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я – одне з найважливіших наших завдань.

Психогімнастика. Передай вітання по колу (діти торкають один одного за руки і з посмішкою вітаються: «Привіт»).

Вихователь: - Ось і моя посмішка з вітанням повернулася до мене.

- Діти, хто сьогодні першим прийшов в дитячий садок? (діти пригадують).

- Все таки, першою прийшла я. І знаєте, що я побачила біля дверей групи? Ось цю скриню. Цікаво хто її залишив? Давайте заглянемо, що в ній у середині, можливо її слід комусь повернути. Погляньте, це ж квітка. Але вона якась дивна. Квіти завжди гарні бувають, яскраві. Цікаво, чому вона така, як ви гадаєте? Давайте заглянемо в скриню, можливо там є якесь пояснення.

Вихователь дістає лист.

- Знайшла ще щось. Здається, це лист. Давайте я його зачитаю: «Добрий день, любі малята! Звертається до вас лікар Айболіт. В країні Мультляндії сталося лихо: злий чаклун зачаклував всіх казкових героїв і допоможе їм лише квітка Здоров'я. Злий чаклун перетворив її яскраві пелюстки на сірі. Розчаклувати цю квітку зможете тільки ви. І лише тоді, коли на квітці з'являться кольорові пелюстки, всі чари злого чаклуна зникнуть. І в країні Мультляндії знову запанує радість, щастя та здоров'я. Сподіваюсь на вашу допомогу, ваш друг лікар Айболіт».

- Ось тепер ми з вами дізналися чому ця квітка така дивна. Ну, що ж, допоможемо нашим казковим героям, врятувати їх від злого чаклуна? В скрині є конверти, в яких заховані кольорові пелюстки. Але отримати ми їх зможемо лише тоді, коли виконаємо завдання на конвертах.

Завдання № 1.

Відгадайте загадку: «Два брати, обидва Кіндрати. Через гірку живуть, один одного не бачать».

- Правильно, дітки – це очі. Для чого нам потрібні очі?

Дидактична гра «Що ти бачиш із закритими очима?».

- Дітки, закрийте очка і відгадайте, що я роблю (беру книгу, відкриваю її). Чи можна щось побачити із заплющеними очима?

- У кожного із нас різні очі за кольором, формою. А чи є в очей помічники – захисники?

- Так. правильно. Це брови, повіки та вій.

- Навіщо людям потрібні брови? (щоб краплі води або поту не потрапляли до очей).

- Яка робота повік, вій? (вони захищають очі від вітру, пилу, бруду і пошкодження).

Дослід. Поверніться лицем до товариша і плесніть в долоні у нього перед очима. Що зробив товариш? Чому він зажмурих очі? (повіки захистили очі). Отже, брови, вій, повіки є захисниками очей.

Давайте пригадаємо правила збереження зору, чого не можна робити?

- Не можна брудними руками терти очі.

- Не можна гратися гострими предметами.

- Не можна довго дивитися телевизор.

Молодці, ми справились із цим завданням, і тепер ми може дістати одну пелюстку і замінити нею сіру.

Завдання №2.

«Між двох вогників один горбочок» (ніс)

- Правильно, ніс. А для чого нам потрібний ніс? (щоб дихати, нюхати)

- Чим правильно дихати носиком чи ротиком? Чому треба вдихати повітря носом? (в носі повітря зігрівається і очищається).

Дослід. Вдихніть повітря через ніс і видихніть на долоню. Що ви відчули? Чому? (повітря в носі зігрівається)

- Крім того, що повітря в носі зігрівається, що з ним ще відбувається? (воно очищається)

- А допомагають повітрю у носіку очищатися ворсинки.

Дидактична гра «Назви що це».

Мета: Закріпити вміння дітей впізнавати фрукти за запахом, розвивати спостереження, увагу, відчуття.

На тарілці знаходяться скибки мандаринки, цибулі, банана. Дитина із зав'язаними очима відгадати фрукти. Як ви дізналися, за допомогою чого?

- Отже, ніс нам потрібен для чого? (щоб дихати і відчувати різні запахи).

Тепер ми можемо замінити ще одну пелюстку на квітці. Малята, сонечко завітало до нашого віконечка, мабуть хоче з нами трішки відпочити.

Фізкультхвилинка:

Встало вранці ясне сонце

Зазирає у віконце.

Ми до нього потяглися,

За промінчики взялися.

Будем разом присідати,

Сонечко розвеселяти.

Встали – сіли, встали – сіли

Бачите як звеселіли.

Ну ось, трішки відпочили, давайте далі до роботи, на нашому допомогу чекають друзі.

Завдання № 3.

«Червоні двері в печері моїй, білі звірі сидять у дверей». (рот, зуби)

- Для чого нам служить рот? (дихати, розмовляти, їсти). Що знаходиться в роті? (язик, зуби).

Дослід. На тарілочках знаходяться дві гірки з кришталіками. На вигляд вони однакові, за кольором та формою, також.

- Давайте ми визначимо на смак, що це. (сіль, цукор). Що допомогло вам визначити що це? (язик). Так, за допомогою язика ми відчуваємо смак.

- Для чого нам зуби? (їсти, кусати, жувати їжу). Які у нас зуби? (білі, тверді, здорові).

- Як потрібно доглядати за зубами, щоб вони залишилися здоровими? Чим чистити зуби?

- Я гадаю, що якщо ви будете доглядати за своїми зубками, їсти корисні фрукти та овочі, то зубки у вас будуть білими, міцними та здоровими. Ось ми вже можемо змінити третю пелюстку.

Завдання № 4.

«Ми два брати по боках голови, якби нас не було - людина не чула».
(вуха)

- Для чого нам потрібні вуха? (чути). Усе живе на землі має здатність слухати і чути. Давайте ви закриваєте вушка і скажіть. Що ви почули? (наливаю воду, дзвоню дзвіночком). Чому ви не почули? А чи знаєте ви, що шкодить нашим вушкам?

- Вушкам може зашкодити надмірний шум, гострі предмети, сильний вітер. Що потрібно одягати у вітряну та холодну погоду? (шапку).

Що слід робити, щоб мати здорові вуха?

- Не можна слухати голосно музику, заходитись у шумі.

- Не можна гуляти у вітряну погоду без шапки.

- Не можна, щоб у вухо потрапили гострі та сторонні предмети.

- Молодці, якщо ви так будете дбати про вуха тоді вони у вас будуть здоровими. Можемо замінити четверту пелюстку. У нас залишилась одна єдина пелюстка, а конвертів більше немає. Поглянемо, можливо у скринці ще щось є. Це картки із завданнями.

Завдання № 5.

- Малята, змінити останню пелюстку ми зможемо тільки тоді, коли ви визначите, що корисно для здоров'я, а що шкідливо. У нас на килимку знаходяться дві смужки: червоного і зеленого кольору, якщо їжа корисна – кладемо на зелену смужку, а якщо шкідлива – на червону.

Діти виконують завдання по черзі.

- Молодці, тепер ви знаєте, що є корисним, а що шкідливим для нашого здоров'я.

Отож, ми можемо замінити останню, п'яту пелюстку. Погляньте, якою гарною стала квітка Здоров'я.

Стук у двері.

Заходить лікар Айболіт.

- Добрий день, любі дітки! Бачу, що ви справились із завданнями злого чаклуна і квітка Здоров'я знову засяяла. А на знак подяки я подарую вам ось ці маленькі квіточки Здоров'я, щоб ви завжди пам'ятали, що про своє здоров'я слід піклуватися. А мені час іти, щоб передати квітку друзям з країни Мультлендії.

До зустрічі!

- Про, що ми сьогодні розмовляли на занятті?

- Як слід піклуватися про своє здоров'я?

Котвіцька Р.М.,

вихователь

ЗДО № 37 «Пролісок»

м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

ЗАНЯТТЯ ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я «КРАСИВА І НЕПОВТОРНА» У СЕРЕДНІЙ ГРУПІ

Програмовий зміст: продовжувати вчити доглядати за своїм тілом. Повторити правила і засоби догляду за волоссям, шкірою обличчя відповідно до їх типу. Закріпити правила догляду за руками, ситуації в яких потрібно мити руки. Ознайомити із маскою для рук, як одним із засобів догляду за ними. Розвивати пам'ять, увагу, уяву, тактильні відчуття; дрібну моторику рук, зв'язне мовлення. Виховувати охайність, акуратність, прагнення до збереження власного здоров'я. Викликати позитивні емоції.

Хід заняття

I. Організаційний момент.

- Я рада вас всіх сьогодні бачити і вітати. Усміхніться всім навколо: небу, сонцю, квітам, людям – і тоді обов'язково день для вас щасливим буде!

- Цим привітанням ми побажали один одному добра, щастя, любові, здоров'я, і тому з гарним настроєм розпочнемо нашу бесіду.

II. Нервово-психологічна підготовка.

- Спочатку давайте пригадаємо, як потрібно вести себе на занятті.

Дидактична вправа «Ввічливий співрозмовник». Зачитую висловлювання, а діти дають відповіді.

Під час заняття потрібно:

- слухати уважно і до кінця, не перебивати. Голосно розмовляти. Потрібно голосно відповідати, щоб тебе всі почули.

- не підказувати тому хто говорить, не закінчувати за нього слова. Розмахувати руками.

- перепрошувати, якщо щось не зрозумів. Розгойдуватися на стільці. Гризти нігті, накручувати волосся на палець.

III. Основна частина.

- Хто з вас дивився телепередачу «Все буде добре?»

Пропоную наше заняття провести у вигляді цього шоу. Отже, я – ведуча шоу, а ви мої глядачі.

Сьогодні ми з вами пригадаємо правила особистої гігієни, повторимо як правильно доглядати за волоссям, шкірою рук та обличчя.

Догляд за волоссям.

- А з чого ми почнемо ви дізнаєтесь, відгадавши загадку:

Не сіють, не саджають,

А самі виростають. (волосся)

Волосся – завжди вважалося однією із найбільших окрас, які подарувала людині природа. Ним не лише милувалися, а й приділяли йому багато уваги.

Однією з найголовніших умов красивого волосся, є його чистота. Думка про те, що часте миття голови шкідливе, неправильна. Набагато гірше, коли

волосся брудне, вкрите пилом, жиром, потом і лупою. Пригадайте, що ж включає догляд за волоссям? (Розчісування, миття, стрижку, укладку, періодичне живлення та укріплення коренів).

- Давайте зупинимось на митті та живленні коренів волосся.

- Хто пам'ятає, чим можна мити волосся? (Мити волосся можна спеціальними шампунями, яєчним жовтком, білком, кисломолочними продуктами, розмоченими у воді шматочками чорного хліба).

- Які типи волосся ви знаєте? (жирне, сухе, нормальне).

- Як виглядає нормальне волосся? (міцне, має здоровий блиск, пишне, жирніє через 5-7 днів).

- Як виглядає сухе волосся? (тонке, ламке, надмірно посічене, жирніє через 10-15 днів).

- Як виглядає жирне волосся? (має жирний блиск, не міцне, жирніє через 1-3 дні).

Вірно, дуже важливим є правильний догляд за волоссям. Слід користуватися відповідними шампунями та м'якою водою. Витирати треба обережно лише м'яким рушником. Якщо є необхідність сушити феном, попередньо на волосся потрібно нанести гель або пінку для його укладки. Це не тільки покращить якість зачіски, а й захистить від шкідливого пересушування.

Догляд за шкірою обличчя.

Відгадайте загадку:

Тіло щільно прикриваю

Піт назовні виділяю

Захищаю і дихаю

Температуру тіла регулюю. (шкіра)

Краса людини залежить значною мірою від краси її шкіри. Гарно виглядає лише чиста шкіра. Забруднена шкіра неспроможна виконувати свої функції, тому її потрібно своєчасно очищати.

Доглядаючи за шкірою, ми, як правило найбільше уваги приділяємо обличчю. Пригадаємо засоби догляду за обличчям. При цьому обов'язково врахувати тип шкіри.

- Які типи шкіри ви знаєте? (нормальна, суха, комбінована, жирна)

- Які їх ознаки, як за ними потрібно доглядати?

Нормальна шкіра – гладенька, матова, ледь рожева і пружна. Нормальну шкіру слід вмивати двічі на день, вранці та ввечері теплою водою з милом.

Жирна шкіра – має сіруватий відтінок, блищить, на ній видно пори. Жирну шкіру миють дитячим милом змивають його поперемінно холодною і теплою водою.

Суха шкіра – тоненька, світло-рожева, часто лущиться і надзвичайно чутлива до вітру, і т.д. умиватися слід тільки один раз на день – ввечері, воду можна розвести на половину з молоком, щоб не так подразнювати шкіру.

Комбінована шкіра - коли на носі, лобі, і підборідді вона жирна, а на щоках нормальна або суха. Слід вмиватися двічі на день теплою водою.

Не забувайте, після миття потрібно змазати обличчя кремом відповідно до типу шкіри.

Догляд за руками.

- Навіщо людині потрібні руки?

Отже, поговоримо про догляд за руками. Як ми доглядаємо за руками? (миємо)

Коли потрібно мити руки з милом? (перед їдою, перед приготуванням їжі, після відвідування туалету, після повернення з вулиці, після гри з домашніми тваринами)

Пам'ятайте: чисті руки запобігають виникненню багатьох хвороб.

Щоб наша шкіра, волосся, руки виглядали здоровими і красивими потрібно щоденно доглядати за ними і не тільки мити, а й застосовувати спеціальні косметичні засоби: креми, бальзами, маски.

Маска – це засіб, який виготовлено з натуральних продуктів, масел. Маску можна виготовити самому з домашніх продуктів.

- Щоб маска швидше подіяла, потрібно розігріти долоні.

Пальчикова гімнастика:

Миємо руки

Узяли духмяне мило

Добре руки з ним помили

Струшуємо водичку з рук

Полетіли від води

Бризки з рук туди-сюди.

Рушничок я свій беру,

Швидко ручки обтеру.

Маску потрібно тримати 10-15 хвилин. Під час дії маски бажано розслабитися: включити заспокійливу музику і подумати про щось хороше.

IV. Підсумок заняття.

Никитенко І.Є.,

вчитель-дефектолог

ЗДО № 102 «Дзвіночок»

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОЇ ГРУПИ «У БАБУСІ НА ПОДВІР'І»

Мета: продовжувати формувати уявлення дітей про свійських тварин; закріпити узагальнюючі поняття; навчати дітей розпізнавати тварин за голосом, наслідувати їх, правильно називати тварин та їх дитинчат; закріплювати знання дітей про те, чим харчуються свійські тварини; розвивати зв'язне мовлення, мовленнєве дихання, слухове сприйняття, спостережливість, уміння слухати, логічне мислення; виховувати любов до тварин, бажання доглядати за ними.

Матеріал: лялька, картинки з зображенням тварин; картинки з зображенням житла для тварин, і картинки з зображенням їжі для тварин, аудіо запис голосів домашніх тварин.

Хід заняття

I. Вступна частина.

Вихователь: - Діти, до нас завітала Оленка! Давайте з нею привітаємось. Оленка запрошує нас в гості до своєї бабусі в село. Пропоную вам доїхати до села потягом.

Дихальна вправа «Потяг». Діти один за одним рухаються по кімнаті, вимовляючи на тривалому видиху "чух-чух-чух».

II. Основна частина.

Вихователь: - Ось і подвір'я Оленчиної бабусі. Подивіться, на подвір'ї розташовані будиночки. Давайте дізнаємось, хто в них живе?

Д/гра «Впізнай за голосом».

Діти підходять до будиночків і питають: «Хто, хто в будиночку живе?».

Чути запис голосів тварин. Діти називають тварину за її голосом. І тваринка виходить зі свого будиночка.

Вихователь: - Молодці дітки, відгадали всіх тварин. Але чомусь вони дуже сумні. Це тому, що в них загубились дітки. Давайте їм допоможемо.

Д/гра «Де чия мама?».

Діти розкладають зображення дитинчат тварин до їхніх матерів.

Діти: У свині - поросята,

у корови-телята,

у вівці- ягнята,

у кози – козенята,

у кобили – жереб'ятка,

у кролиці – крильчата,

у кішки – кошенята,

у собаки – щенята.

Вихователь: - Молодці, діти! Допомогли всім тваринам. Тепер тваринки веселі і хочуть з вами пограти.

Пальчикова гра «Коза»:

Вранці вийшла баба з хати, (пальці «крокують» по колінах або по столу)

Дивиться - коза рогата. (вказівний і мізинець правої руки вгору, інші притиснути до долоні. Імітуємо стрибки).

Ось так кізонька стрибала,

Ось так ріжки показала,

Перекинула корито, (ребром одної долоньки притиснутися до ребра іншої, утворюючи «корито»).

Баба кізку посварила. (рука зібрана в кулачок, вказівним пальцем «сваримо»).

Д/гра «Кого не стало?».

Вихователь виставляє на столі чотири іграшки (предметні картинки) свійських тварин. Діти називають їх. Потім вихователь просить дітей закрити

очі, а сам в цей час ховає одну з іграшок (картинок). Діти повинні відгадати, яка тварина зникла.

Вихователь: - Молодці, діти! Гарно ми пограли.

А наші тварини зголодніли. Давайте їх погодуємо.

Д/гра «Хто що їсть?».

Діти розкладають картинки з зображенням їжі до тієї тварини, яка цю їжу любить. Спонукають дітей коментувати свій вибір.

III. Заключна частина.

Вихователь: - Тваринки дякують вам діти за турботу. А як ми можемо назвати всіх цих тварин одним словом? Чому?

Діти: - Свійські тварини. Тому що вони живуть біля людей та потребують догляду за собою.

Вихователь: - Діти, давайте подякуємо Оленці за таку цікаву подорож та попрощаємось з тваринами.

Топал Л.В.,
музичний керівник
ЗДО (ясла-садок) КТ № 293 "Багряні вітрила"
м. Запоріжжя, Запорізька область, Україна

СЦЕНАРІЙ СВЯТА ДЛЯ СТАРШОЇ ГРУПИ «ПОКРОВА ПРИЙШЛА – СВЯТО ПРИНЕСЛА»

Мета свята:

1. Виховувати любов до рідного краю, інтерес та повагу до народних традицій свого народу.
2. Поглиблювати знання дітей про козаків, їх побут, звичаї, традиції.
3. Сприяти розвитку творчої активності, естетичного смаку. Розвивати швидку реакцію на сигнал, спритність, швидкість, сміливість, обережність.
4. Викликати в дітей позитивні емоції, радість, сприяти створенню гарного настрою.

Завдання свята: розвивати музичні здібності дітей; удосконалювати рухові навички та вміння; розвивати почуття ритму; домагатися впевненості та активності виконання; сприяти створенню у дітей гарного настрою; виховувати любов української пісні, народних таночків.

Обладнання: проектор, ноутбук, декорації, музичні інструменти, віночки, штучні листочки, обручі, кеглі, канат, лави, «кінь-палиця», набір іграшковий «Овочі та фрукти», мішечок з бубликами, булава.

Репертуар:

1. Танок «Подивіться, листопад», муз. і сл. С. Ранда, пер. Н. Клименко.
2. Пісня «Пані Осінь», муз. і сл. І. Карауш.
3. Пісня «Козачата», муз. М. Ведмедері, сл. О. Яворської.
4. Танець «Сонячний віночок», муз. і сл. Л. Соколовської.
5. Пісня «Україна Батьківщина», муз. А. Олейнікова, сл. Л. Біленька.
6. Танець «Козачок», муз. народна.

Хід заходу

Під музику діти заходять до зали.

Ведуча: Добрий день вам, люди милі

Хай живеться вам у мирі.

Не минайте нашу хату,

Бо у нас сьогодні свято.

В країну осінь завітала

Чарівна, сонячна, барвіста

У вальсі листя закружляло

Калину одягла в намисто

Діти виконують танок «Подивіться, листопад».

1. Осінь пензлика дістала

Листя все пофарбувала.

Осінь – жовтий клен стоїть

Явір золотом горить.

2. І від краю і до краю

Від двора і до двора.

Золотого урожаю

Знов до нас прийшла пора.

3. Восени врожай збирають

На городах і садках.

Груші, яблука звисають

На тонесеньких гілках.

4. Грає осінь кольорами, пахнуть груші, сливи

Усміхається Покрова до дітей щасливих.

Пісня «Пані Осінь» (супроводжується показом відеокліпу).

Ведуча: - Саме восени ми відзначаємо велике свято – свято Покрови Богородиці.

Діти переглядають презентацію про свято.

Ведуча: - Ще в цей день в Україні відзначають свято Запорізького козацтва, бо козаки особливо шанували Покрову. Богородиця була заступницею козаків у далеких походах. Минуло багато століть з того часу, як пониззі Дніпра вільні, мужні люди заснували Запорізьку Січ. Світ став їх називати – козаками.

1. За Дніпровськими порогами

За південними дорогами

За степами, за широкими

Наші прадіди жили.

2. Мали січ козацьку сильну

Цінували волю – вільну.

Україну свою рідну

Як зіницю берегли.

Ведуча: - Діти, а чи знаєте, хто такі козаки? (Відповідь дітей). Козак - означає «вільна людина». Хочу перевірити, що ви знаєте про козаків та їхнє життя. (Відповіді супроводжуються показом слайдів).

1. Як називається козацька держава? (Запорізька Січ)
2. Острів, де жили козаки? (Хортиця)
3. Як називається будівля, де жили козаки? (Курінь)
На Січі жило козацтво
В довгих хатах-курнях.
Розміщалось усе братство
В тридцяти восьми житлах.
В курені були ікони,
Ясна зброя на стіні,
Не палили там ніколи.
Був порядок в курені.
4. Та курінь – не лише хата,
А військовий ще загін.
В ньому козаків багато –
Сотень шість бійців мав він.
5. Вірний друг козаків? (Кінь)
6. Як називається зачіска козака? (Оселедець)
Оселедець – не рибина,
А козацька чуприна.
Він за вухо зачіпався
Та під шапкою ховався.
7. Яка козацька улюблена каша? (Куліш) А з чого її варили? (З пшона)
8. Як називали головного козака? (Отаман)
9. Як називається козацький човен? (Чайка)
Очерет тримає з боків
Чайку – човен козаків.
Тому чайка легко йде,
Не черпне води ніде.
Півня має на боку,
Щоб кричав «Кукуріку!»,
Час козацтву сповіщав
Та злих духів відганяв.
10. Як називається зброя козака? (Шабля)
Шабля – лицарю сестриця,
З нею він в бою, мов криця.
Зброя честі козака
Гарна і дзвінка яка!
10. Кому заборонено було навіть ступати на Січ (жінкам)
Бачу, багато ви знаєте про козаків. А якими вони були? (Відповіді дітей)
Про гідну зміну нашим козакам діти заспівають пісню.
Пісня «Козачата».
Вхід Козака.
Козак: - Добрий день вам, добрі люди
Хай вам добре завжди буде.
Радий вас усіх вітати

І не дам вам сумувати.
Хлопці славні та пригожі,
На козаків справді схожі.
Отаман я запорізький,
Сміливий і жвавий,
Я треную козаків,
Щоб були всі вправні.

Ведуча: - На Покрову у Війську Запорізькому відбувалися вибори нового отамана і посвята малих козачат. На нашому святі присутні багато малих козачат. Діти, ви усі повинні знати, що козаки мали свої рої, які об'єднувались у курені. Давайте поділимося на два курені. Один курінь буде називатись «Козацька шабля», а другий курінь - «Брати-козаки» (хлопці діляться на 2 команди).

Козак: - Давайте перевіримо чи справжні ці козаки?

А скажіть-но мені, чи хочете стати справжніми козаками?

Якщо козачата знають козацькі заповіді, то – справжні. До перевірки готові?

Діти: - Так.

Козак: - Усі козачата жити чесно будуть

І правил козацьких не забудуть!

Які козачата знають правила?

1. Козак – чесна, смілива людина,

Найдорожча йому – Україна!

2. Козак – слабкому захисник,

Цінити побратимство звик!

3. Козак вкраїнську любить мову,

Своє завжди тримає слово!

4. Козак – це вільна є людина,

І ненька в нього – Україна!

5. Козак – безстрашний захисник,

Боротися за правду звик!

Козак: - А чи готові до важких випробувань?

Чи є охота позмагатись,

І відвагу молодецьку показати,

Як це в козаків ведеться?

Дитина: - Ми маленькі козачата

Гідні справу розпочати!

Козак: - Ваш девіз:

1 курінь - Козацькому роду нема переводу!

2 курінь - Козаку найперше – воля! Козаку найперше – честь!

Козак: - Кожен вправний козак повинен був вміти їздити на коні, зараз перевіримо, чи ви теж вмієте.

Дитина: - Кінь козацький – вірний друг –

Знає весь Великий Луг,

Козака не підведе,

Не покине він ніде.
Та траплялося і так,
Коли хусткою козак
Рот зав'язував коню.
Як гадаєте, чому?!
Щоб він часом не заржав
І не викрив усіх справ.

1. Гра «Як козаки на конях скакали».

Діти сідають на умовних коней (іграшковий кінь-палиця), біжать до позначки та повертаються назад. Чия команда першою завершить естафету - та і перемогла.

Козак: - Як це в козаків ведеться. Наші предки – козаки не тільки на конях вміли їздити, а ще на човнах по Дніпру ходити. То ж пограємо у гру.

2. «Чия Чайка швидше по Дніпру до Запоріжжя допливе».

Сідайте швидше у «Чайки».

Хлопчики діляться на 2 команди. Діти сідають на підлогу у колонах. З початком музики, останні діти з колони встають та перебігають вперед і сідають на підлогу.

Козак: - А тепер прийшов час силою помірятися та пограти у гру «Чия булава» (перетягування канату).

- Козаки, шикуйтеся у 2 шеренги. Хто переможе – отримає козацьку булаву.

3. «Хто більше бубликів дістане»

На відстані в мішку лежать «бублики». Необхідно якомога швидше, виконуючи повзання по лаві, добігти до мішка, витягнути один «бублик» і повернутися до команди.

Ведуча: - Сьогодні у нас в на святі присутні дівчатка. Взагалі-то на Запорізькій січі - жінок не було, але сьогодні зробимо виключення

Козак: - Ну, що, друже мій, козак,

Веселіше буде стократ

Як покличемо дівчат.

Козаки: - Гей, дівчата, ходіть сюди!

Виходять дівчата.

Ведуча: - А що ж нам дівчата – козачки розкажуть. Давайте послухаємо:

1. Ми – веселі дівчата, готувалися до свята

Рано – вранці ми вставали, гарно коси заплітали.

2. Вірна дочка я народу, бо козацького я роду.

Щиро я свій рід кохаю, роду іншого не знаю.

Ведуча: - Дівчатка підготували до свята танець «Сонячний віночок».

Ведуча: - Нехай і дівчатка перевірять себе на спритність та сміливість.

Гра «Звари борщ» та «Звари компот».

Ведуча: - Козацькому гурту, ви, бачиться раді?

Скажіть, чи готові ви жити по правді?

Всі: - Так!

Дитина: Я козак і ти козак,

Я вояк і ти вояк
Щоб в бою стояти мужньо
Ми повинні бути дружні.
Ми хоробрі вояки –
Побратими-козаки.
Ведуча: - Молодці так молодці!
Побратаймось, козаки! (Діти з обох куренів обіймаються).
Ведуча: - Козаки вміли не лише тренуватися, а й розважатися. Особливо вони полюбляли танцювати.
Хлопчик: Гоп-гоп, гопачок, затанцює козачок!
Танець хвацький, дуже вправний,
І веселий, і забавний.
На дозвіллі і в поході козаку стає в пригоді.
Дівчинка: - Гей, ви хлопці – козачата, ніжки хочуть танцювати.
Хлопчик: - Ми підемо у танок, як сплетете нам вінок.
Дівчинка: - Обов'язково сплетемо, давайте ж затанцюємо!
Танець «Козачок».
Ведуча: - Ну, що ж, тепер у коло всі ставайте та віночок виплітайте.
Музична гра «Віночок сплети».
Діти шикуються в шеренгу.
Всі: Щоб козацькому роду не було переводу,
Присягаємо на вірність Україні і народу!
Козак: - Схиліть голови для посвяти. Посвячую вас, діти, у козаки. Свято бережіть козацьку честь і за жодних обставин не зраджуйте свою землю, свій народ. Шануйте нашу неньку Україну, бо ми з вами – українці. За давньою традицією я обсипаю вас пшеницею.
Козак обсипає дітей зерном.
1. Україна моя, Україно
Ти – колиска дитинства моя.
Неподільна повік і єдина
Ти - найкраща у світі земля.
2. Я вірю, моя Україно,
Ти станеш на шлях.
Розквітнеш, як в лузі калина
І пісня злетить наче птах.
Пісня «Батьківщина Україна».
Ведуча: - На веселім нашім святі є пригощення осіннє козачатам та їх дівчатам.
Ведуча показує пригощення у кошику.
На цьому наше свято закінчилося. Бажаємо вам міцного козацького здоров'я, незламної волі, патріотичного духу, який допоможе здолати усі перешкоди. Ну і звичайно - мирного неба.

Чигрин Г.І.,

вихователь

ЗДО КТ № 10 "Росинка"

м. Чорноморськ, Одеська область, Україна

ПЛАН РОБОТИ З БАТЬКАМИ II МОЛОДШОЇ - Б ГРУПИ НА I КВАРТАЛ 2023/2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

I тиждень. Вересень			
№	Зміст заходів	Форма проведення заходу	Примітки
1.	Консультація «Батькам про день знань»	Група Вайбер	
2.	Робота з батьками щодо підготовки фотозвіту «Дитячий садок»	Група Вайбер	
3.	Інформаційний листок «Перші дні перебування дитини в дитячому садку: особливості адаптаційного періоду»	Група Вайбер	
4.	Збір інформації про соціальний стан родини	Група Вайбер	
5.	Робота з батьками щодо підготовки фотоматеріалу до Міжнародного Дня миру	Група Вайбер	
6.	Консультація для батьків «Міжнародний День миру»	Група Вайбер	
II тиждень. Вересень			
1.	Анкетування «Загальні відомості про дитину та методи виховання в родині»	Група Вайбер	
2.	Консультація «Як батькам впоратись з булінгом. Частина 1/3»	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Розвиваємо самостійність дитини»	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків «16 способів завоювання батьками серця дитини»	Група Вайбер	
5.	Поради «Важливість укладання дитини спати не пізніше 21:00»	Група Вайбер	
6.	Поради батькам «5 причин, чому потрібно привчати дитину до спорту»	Група Вайбер	
7.	Поради з виховання дітей Марії Монтессорі (відомого італійського педагога)	Група Вайбер	
III тиждень. Вересень			

1.	Консультація «Як батькам впоратись з булінгом. Частина 2/3»	Група Вайбер	
2.	Поради батькам «10 речей, які варто говорити своїм дітям»	Група Вайбер	
3.	Консультація «Патріотизм починається з родини»	Група Вайбер	
4.	Консультація «Дії під час обвалу будівлі»	Група Вайбер	
5.	Поради батькам «Чим зайняти дитину в блекаут»	Група Вайбер	
6.	Батькам на замітку «Малювання - кращий спосіб від дитячого стресу»	Група Вайбер	
IV тиждень. Вересень			
1.	14 правил адаптації до дитячого садочка	Група Вайбер	
2.	Батькам на замітку, дітям на користь «Розкажіть дітям про «Зміни в природі з приходом осені»	Група Вайбер	
3.	Консультація «Як одягнути дитину восени»	Група Вайбер	
4.	Консультація «Як батькам впоратись з булінгом. Частина 3/3»	Група Вайбер	
5.	Робота з батьками щодо фотовиставки дитячих робіт на тему «Щасливі миті дитинства»	Група Вайбер	
6.	Консультація «Дитячий куточок в домашніх умовах для дитини молодшого дошкільного віку»	Група Вайбер	
I тиждень. Жовтень			
1.	Робота з батьками щодо фотовиставки до Дня Українського козацтва	Група Вайбер	
2.	Консультація для батьків «День українського козацтва»	Група Вайбер	
3.	Робота з батьками щодо фотовиставки до Дня захисників і захисниць України	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків «Ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з правилами дорожнього руху»	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Діти на дорозі: чому важливо вчити правила дорожнього руху з наймолодшого віку»	Група Вайбер	
II тиждень. Жовтень			
1.	Консультація для батьків «Вчимо з дитиною правила дорожнього руху»	Група Вайбер	

2.	Добрі поради батькам. «Гарні манери, які потрібно прищеплювати дитині»	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Знання правил дорожнього руху, засіб запобігання травматизму»	Група Вайбер	
4.	Робота з батьками щодо фотовиставки дітей на тему «Безпека дитини»	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Як подолати дитячі страхи»	Група Вайбер	
6.	Інформація для батьків «Охорона дитинства. Декларація прав дитини»	Група Вайбер	
III тиждень. Жовтень			
1.	Робота з батьками щодо фотовиставки дітей «Казкові сувеніри осені» (поробки)	Група Вайбер	
2.	Консультація. «Значення прогулянки у фізичному та розумовому розвитку дітей молодшого дошкільного віку. Що можна робити на прогулянці з дитиною»	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Як провести вихідні дні»	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків «Добрий апетит у дитини і улюблені страви»	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Батьківська єдність - важливий закон виховання»	Група Вайбер	
IV тиждень. Жовтень			
1.	Консультація для батьків «Рухливі ігри для дітей молодшого дошкільного віку»	Група Вайбер	
2.	Робота з батьками щодо фотовиставки дітей «Казкові сувеніри осені» (збір матеріалу)	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Використання картин, ілюстрацій як засіб мовленнєвого розвитку»	Група Вайбер	
4.	Ознайомлення батьків з фотовиставкою (відеопрезентація) на тему «Казкові сувеніри осені»	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Безпека дитини - важлива соціально-педагогічна проблема сучасності»	Група Вайбер	
I тиждень. Листопад			
1.	Інформація для батьків. Психологічна служба: «Психолого-педагогічне	Група Вайбер	

	здійснення розвитку здібностей у дошкільному віці»		
2.	Консультація: «День української писемності і мови»	Група Вайбер	
3.	Робота з батьками щодо фотозвіту до Дня української писемності і мови	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків «Книга і бібліотека як сполучні ланки душевного єднання сім'ї»	Група Вайбер	
5.	Інформація. Школа здоров'я сім'ї: «Шість принципів харчування»	Група Вайбер	
6.	Консультація для батьків. «Повітряна тривога - як заспокоїти дитину»	Група Вайбер	
II тиждень. Листопад			
1.	Робота з батьками щодо виставки (відеозвіт) до Міжнародного дня толерантності	Група Вайбер	
2.	Ознайомити батьків з фото-відеозвітом до Міжнародного дня толерантності	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Чарівні фарби»	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків «Причини дитячих страхів і методи боротьби з ними»	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Цей чарівний світ природи»	Група Вайбер	
III тиждень. Листопад			
1.	Робота з батьками щодо фотовиставки дитячих робіт на тему «Тиха осінь ходить гаєм»	Група Вайбер	
2.	Консультація для дітей «Цей чарівний світ природи»	Група Вайбер	
3.	Консультація для батьків «Роль сім'ї та дошкільного закладу у формуванні патріотичних почуттів у дітей дошкільного віку»	Група Вайбер	
4.	Консультація для батьків на тему «Патріотизм плекається у родині».	Група Вайбер	
5.	Консультація для батьків «Малі форми усної народної творчості, як складова національно-патріотичного виховання»	Група Вайбер	
6.	Познайомити дітей з фото-відеозвітом виставки дитячих робіт «Тиха осінь ходить гаєм»	Група Вайбер	

Шмельова Н.Ф.,

вихователь

ЗДО № 33

м. Харків, Харківська область, Україна

ВПРОВАДЖУЄМО ЕЛЕМЕНТИ STEM-ОСВІТИ У ЗДО: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Змінюються умови життя, змінюємося ми – дорослі, діти, а отже, має змінюватися й освітній процес у закладі дошкільної освіти.

STEM-освіта – сучасна прогресивна система, яка на відміну від традиційного навчання, є змішаним середовищем та дозволяє на практиці продемонструвати, як даний науковий метод, що вивчається, може бути застосований у повсякденному житті.

Виходячи із завдань фахівці К. Крутій, Т. Грицишина, І. Стеценко, розробляють методологію STEM-освіти у роботі з дошкільниками.

STEM-освіта спрямована на розвиток особистості через формування компетентностей, природничо-наукової картини світу, світоглядних позицій і життєвих цінностей, що базуються на практичному застосуванні знань і вмінь для розв'язання практичних проблем.

Переваги Stem-технології.

Розвиваємо у дошкільнят:

- ✓ допитливість;
- ✓ командні якості;
- ✓ вміння вирішувати нестандартні завдання шляхом проведення різноманітних дослідів;
- ✓ вміння аналізувати отримані результати.

Комплексний підхід, який використовую у роботі з дітьми з ООП, як найкраще сприяє розвитку розумових навичок. Сучасна методика невимушено та легко залучає дітей до науково-творчої діяльності, що сприяє планомірному розвитку інтелектуальних здібностей, які необхідні у дорослому житті.

Stem-заняття для дітей з ООП. Якщо подивитися на найпростіші STEM-заняття, які не потребують укомплектованого матеріалу, то побачимо, що вони ідеальні для дошкільнят з особливими освітніми потребами:

1. Діяльність дитини спрямована на результат.

Діти виконують конкретне завдання з чіткими умовами та очікуваннями щодо результату. Це дається більшості вихованців з особливими освітніми потребами легше, ніж робота з абстрактними поняттями.

2. Постійна зміна формату роботи.

На кожному етапі дитина може як обрати найбільш зручний формат роботи, так і чергувати їх.

3. Коротка тривалість заняття.

Вся діяльність розбивається на етапи, перерви між ними дають можливість дитині усвідомити все, що було зроблено на попередньому етапі, і те, що необхідно зробити на наступному.

4. Робота в мінігрупах.

Діти мають змогу працювати в невеликих групах, у яких легше налагодити контакт одне з одним. У цьому випадку важливо, щоб дитина з особливими освітніми потребами не виконували завдання відокремлено від інших з вихователем або вчителем-дефектологом, а була частиною такої мінігрупи. Це створює можливість для соціалізації, навчає працювати разом.

5. Відсутність тиску.

Більшість дошкільнят, не тільки з особливими освітніми потребами, сприймають помилки як поразки й підтвердження власної неспроможності. Та для інженерів помилка – це просто один із кроків у пошуці. Це важливо заздалегідь пояснити всім діткам. Потім необхідно простежити, чи саме так дитина сприйматиме невдачі у виконанні роботи.

6. Гнучкий формат навчання та перевірки набутих знань і навичок.

STEM-заняття дають як вихователям, так і вихованцям багато свободи у виборі того, як саме вони хочуть поділитися набутими знаннями.

STEM-заняття:

- ✓ Дидактична система Фребеля;
- ✓ Експерименти з живою та неживою природою;
- ✓ LEGO-конструювання;
- ✓ Математичний розвиток;
- ✓ Робототехніка;
- ✓ Студія «Я створюю».

Система Фребеля:

Шість дарів Фребеля – на кожен рік життя дитини, новий дарунок. Від найменших діток вже до найстарших, до 6-річних, на кожен рік свій дарунок. Від найпростішого до більш складного. Це послідовна система розвитку. Крок за кроком дитина йде від об'ємних тіл до поверхонь, від поверхонь до ліній, від ліній до точок. Поступово від об'єктів реального світу, дитина переходить до абстракцій і занурюється в світ науки через ігри Фребеля. Кроки від гри до знань.

Експерименти з живою та неживою природою дозволяють організувати знайомство дошкільнят з властивостями води, повітря, об'єктів неживої природи, оптичними явищами тощо.

Дослідно-експериментальна діяльність сприяє:

- формуванню уявлень про навколишній світ;
- усвідомленню єдності всього живого в процесі наочно-чуттєвого сприйняття (побачила, відчула, проаналізувала);
- формуванню екологічної свідомості.

Трав'янички

Вода набирає форму тієї судини,
в яку вона налита

Трав'яник

Можемо зробити висновок, що STEM й саме експерименти з живої та неживої природи є також складовою частиною формування екологічної свідомості дітей дошкільного віку.

LEGO-конструювання. Є мінімальні версії, є великі версії LEGO, тобто у наборі багато елементів. Обов'язково враховуємо вікові особливості та індивідуальні можливості дитини. Для менших менше елементів, а для старших більше елементів.

LEGO ровиває:

- здатність до практичного і розумового експериментування, узагальнення, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, процесу і результату власної діяльності;
- вміння групувати предмети (сортування);
- вміння виявляти обізнаність в різних сферах життя;
- вільне володіння рідною мовою (складання речень, поповнення словникового запасу тощо);
- вміння створювати нові образи, фантазувати, використовувати аналогію і синтез;
- вміння створювати конструкції і моделювати об'єкти на основі пазового кріплення деталей.

Розвиваємо абстрактне мислення (чи вистачить цих пазів для того, щоб прикріпити деталь, чи ні). Згодом дитина проаналізує чого деталь не кріпилася і вже на виході вона буде мати чіткі знання, беручи у руку деталь, чи підходить вона взагалі, чи ні).

Математичний розвиток.

Використання ігрового, демонстраційного та роздаткового матеріалів за напрямками математичного розвитку:

- настільні розвиваючі ігри;
- посібники для сенсорного розвитку;
- набори геометричних фігур (пласких та об'ємних);
- логічні головоломки;
- сортувальники;
- рамки-вкладиші та об'ємні вкладиші, математичні конструктори, шнурівки тощо.

Робототехніка.

Метою занять є:

- розвиток логіки і алгоритмічного мислення;
- розвиток здібностей до конструювання та моделювання;
- обробка інформації;
- розвиток здатності до абстрагування і знаходження закономірностей;
- уміння швидко вирішувати практичні завдання;
- знання універсальних знакових систем (символів) і вміння ними користуватися;
- розвиток здібностей до оцінки процесу і результатів власної діяльності.

Дитина навчається аналізувати: з'ясовувати вийшло у неї чи ні, оцінювати сам процес (цікаво, нецікаво, вдалося чи не вдалося тощо).

Студія «Я створюю».

Це один із останніх моментів для STEM-освіти. Але він чудовий, це пік, коли дитина вже може сама придумувати й сама створювати. А вихователь отримувати задоволення від своєї роботи.

Залучаємо дошкільнят з ООП до STEM

Найголовніше – готовність вихователя.

Спеціалісти із залучення дітей з особливими освітніми потребами до STEM-діяльності радять:

1. Припустіть компетентність.

Пам'ятайте, що діти з особливими освітніми потребами можуть робити більше, ніж ми від них очікуємо. Особливо, якщо створити середовище, яке буде цьому сприяти.

Ефект очікуваності призводить до зниження ефективності під час навчання, зменшення зацікавленості тощо.

2. Покладайтеся на сильні сторони й інтереси дитини.

Вихованці будуть більше зацікавлені у виконанні завдань, якщо відчуватимуть, що мають для цього відповідні знання та навички. Але не забувайте, що як і дітками без особливих освітніх потреб, час від часу нам потрібно ускладнювати завдання, з метою забезпечення розвитку та удосконалення вмінь та навичок.

3. Допоможіть дітям досягти стану “поток”.

Теорію “поток” запропонував американський психолог Міхай Чиксентмігаї.

Необхідно чітко визначати мету завдання цілком та кожної з частин. Встановіть рівень, на якому ваші діти з особливими освітніми потребами мають виконати завдання. Намагайтеся забезпечувати зворотний зв'язок, щоб діти могли за потреби скоригувати свої дії.

4. Використовуйте за потреби допоміжні технології.

Це може спростити розуміння завдань, особливо для тих дошкільнят, які мають вади зору чи слуху. Можна надавати матеріали в цифровому форматі, повторити інформацію за допомогою інформаційних карток, давайте завдання на аркушах одного окремого кольору тощо. Жовтими роблять інформаційні таблички для дітей із порушеннями зору, бо цей колір достатньо яскравий.

5. Приділяйте належну увагу безпеці.

Багато завдань передбачають роботу з різними предметами (ножиці, склянки, дрібні речі тощо). Намагайтеся бути завжди поруч з дитиною. Але враховуйте індивідуальні особливості дитини, за можливості, довіряйте роботу, направляючи та підстраховуючи. Це сприятиме набуттю навиків ними самостійності та впевненості у власних можливостях.

6. Показуйте власним прикладом наполегливість у роботі та те, як члени міні групи можуть спілкуватися і співпрацювати. Це важливо не тільки для дітей з особливими освітніми потребами, яким потрібна допомога в набутті та розвитку соціальних навичок, а і для всіх дошкільнят.

Можна використовувати будь-які матеріали (камінці, квасолинки, гудзики тощо).

Це цікаве STEM-заняття, на якому діти вчаться знаходити рівновагу, знаходити баланс в усьому. І в собі, і в природі, і в вирішенні ось таких завдань.

Фарбування рослин у кольоровій воді. Через проміжок часу листя капусти приймуть забарвлення того розчину, в якому вони знаходилися. Цей досвід – наочний приклад тому, як рослина отримує вологу.

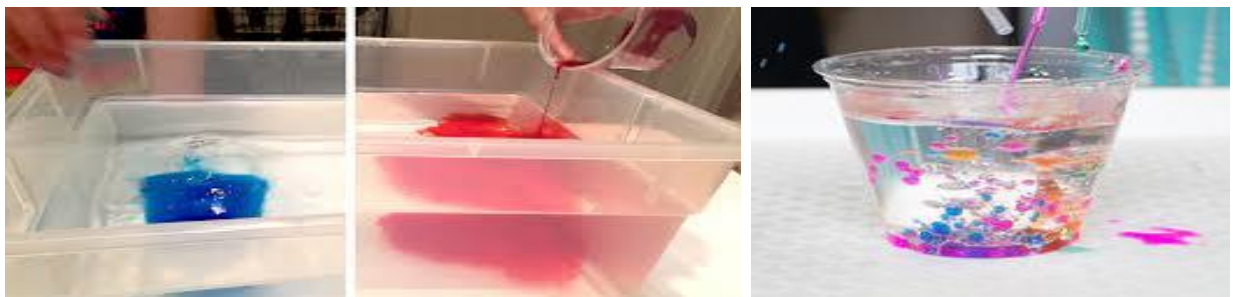
На цьому прикладі поясніть дітям, що найважливіша властивість води у природі – давати життя всім живим організмам.

В прозорих склянках харчовим барвником необхідно забарвити воду, а потім помістити серветки, як на фото. Вода через деякий проміжок часу насичує серветку і може «крокувати» із однієї склянки в іншу.

Також через 10-15 хвилин зверніть увагу дітей на момент зміни кольорів, відбувається змішування і утворюється новий колір

Використовуйте олію й воду, харчові барвники – все змішайте. І спостерігайте, як на поверхні утворилися шари відповідного кольору (забруднення). Олію не можна розмішати в воді.

Поясніть дошкільнятам, як вилив нафти або інших шкідливих речовин впливає на природне довкілля. А якщо ви у склянки покладете ще і пир'я пташок, то через деякий час олія лишиться на пир'ї. Розкажіть дітям, що у такому випадку крила пташок забруднилися, а з такими брудними крилами пташка не може літати, вона може загинути.

Сподіваюсь, що мені вдалося переконати Вас, що STEM-освіта актуальна і потрібна.

Пам'ятайте! Центральна фігура – дитина. Вихователь має керуватися виключно інтересами дітей, їхніми запитам, здібностями, індивідуальними можливостями і потребами щодо розвитку життєвих компетентностей у межах формування дошкільної зрілості, а не замовленнями батьків, бажанням спеціальної підготовки дітей до навчання (уміння читати і писати, рахувати і розв'язувати задачі, говорити англійською тощо). Але безпека та психологічний комфорт дитини понад усе!

Працуйте для дітей та заради дітей!

Кошман Л.Г.,
вихователь
Сумський ЗДО № 8
м. Суми, Сумська область, Україна

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОЇ ГРУПИ «ВСЕ БУДЕ СМАЧНО»

Мета: розвивати пізнавальну активність, мислення, зв'язне мовлення, дрібну моторику рук; формувати в дітей знання про національні страви України, вправляти в умінні називати корисні та некорисні продукти харчування, спонукати описувати овочі засобами ейдотехніки, розвивати творчість і фантазію під час створення фуд букета; виховувати любов до України та її традицій, патріотичні почуття, бажання навчитися самим готувати смачні страви.

Матеріал та обладнання: картки до гри «Сортувальник», мультимедійна презентація, дерев'яна ложка, мнемо картки до гри «Що зайве», варені овочі, форми для вирізання, шпажки, коректурна таблиця.

Словник: борщ, вареники деруни, пампушки, голубці, овочі, страви, інгредієнти, шеф – кухар.

Перебіг заняття

1. Ранкове коло.

2. Організаційний момент.

Сьогодні ми згадаємо
Про те, що ми вживаємо.
Про овочі та фрукти,
Про молоко та хліб.
Про всі смачні продукти,
Які нам їсти слід.

Щоб бути здоровими та підрости, давайте пригадаємо чим потрібно харчуватися? Для цього пропоную пограти в гру «Що зайве?»

- Варимо сливовий компот (буряк, сіль, слива).
- Готуємо рисову кашу (молоко, гречка, рис).
- Смажимо картоплю (картопля, апельсин, цибуля).

Малята, як ви гадаєте що можна приготувати з цих корисних продуктів (страви).

Гра «Ложку передавай – страву називай». Діти стають у коло, промовляючи слова: «Українці ми малята, будемо страви називати». Дитина у якої на закінченні фрази опиниться ложка, називає українську страву.

- Малята, сьогодні я отримала листа який надійшов від Євгена Клопотенка. А хто ж такий Євген Клопотенко?

3. Основна частина.

- Сьогодні я хочу розповісти вам про знаменитого українського шеф-кухаря Євгена Клопотенка, який переміг в телешоу «МастерШеф», також

розробив збірник рецептур для дошкільних їдалень. Всі його страви дуже смачні, корисні, а головне – цінні для нашого здоров'я (мультимедійна презентація).

Євген Клопотенко надіслав рецепт своєї улюбленої страви, яка є національною стравою українського народу. З яких інгредієнтів ця страва, ми зараз дізнаємось.

Дидактична гра «Хто я?». Дитина обирає малюнок, описує, а інші відгадують що це, відповідь виставляє на коректурну таблицю (опис овочів засобами ейдотехніки).

- Я помаранчева, довга, солодка, соковита, вітамінна...
- Я фіолетовий, кулястий, корисний, твердий...

Ось ми і дізналися про перші інгредієнти страви, а які ще зараз спробуємо дізнатися. Дидактична гра «Сортувальник» - діти відбирають картки з зображенням корисних продуктів харчування.

Ця страва буде ще смачнішою, якщо додати ще один інгредієнт.

Дидактична гра «Назвіть страви, які можна приготувати з м'яса» (котлети, відбивні).

Ось ми і зібрали всі інгредієнти (зображення на коректурній таблиці). Яку смачну страву можна приготувати з цих продуктів? (борщ). Як це ми будемо робити, давайте виконаємо пальчикову гімнастику.

Ми візьмемо круглий горщик

І почнем варити борщик.

Покладем туди буряк,

І картоплю і морквинку,

Наллємо водичку кружку.

На вогонь поставим горщик,

Щоб варився добрий борщик.

Ох і смачний і корисний вийшов у нас борщик. Недарма культуру приготування українського борщу було внесено в нематеріальну культурну спадщину ЮНЕСКО.

В знак подяки за таку смачну страву пропоную вам виготовити подарунковий фуд букет для нашого знаменитого шеф-кухаря Євгена Клопотенка. Діти з варених овочів вирізають різні форми, та нанизують на шпажки.

Заключна частина. Я рада була з вами працювати, ви всі такі розумнички та молодці. І сьогодні ми відправимо цей фуд букет нашому знаменитому шеф-кухарю Євгену Клопотенку.

Репетіло С.В.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 305

м. Київ, Київська область, Україна

Шестопад С.О.,

вихователь-методист

ЗДО (ясла-садок) № 305

м. Київ, Київська область, Україна

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ДИВОВИЖНІ ПРИГОДИ У ЛІСОВІЙ ШКОЛІ»

Мета:

- формувати у дітей усвідомлене ставлення до свого життя і здоров'я, звичку до здорового способу життя;
- формувати навички безпечної поведінки: знання дітей про їстівні та неїстівні гриби, правила пожежної безпеки, вміння розрізняти природне й побутове сміття;
- закріпити правила поведінки на прогулянці, в лісі під час грози;
- створити позитивний настрій у групі;
- закріпити вміння дітей складати складнопідрядні речення, відгадувати загадки, правильно виконувати рухи відповідно до тексту й чітко промовляти слова;
- розвивати дрібну моторику, спостережливість і увагу, почуття ритму;
- виховувати любов до природи, дружні відносини, бажання допомагати близьким.

Матеріали та обладнання: іграшкові звірі, дерева, предметні картинки із зображенням різних предметів, площинні зображення кошиків і грибів, масажні м'ячики, дидактичні ігри з безпеки.

Хід заняття

Психогімнастика.

1. Добрий день, шановні діти!

Вправо-вліво поверніться

Одне одному всміхніться,

І дню ясному вклоніться!

Стукіт у двері. Листоноша приніс лист від Ведмеда Бурмило Михайловича, вихователь розкриває листа і читає дітям: «Любі діти! У нашій лісовій школі трапилась біда. Мої учні, лісові звірі, забули правила безпеки й загубилися в лісі. Мені потрібна ваша допомога, їх треба знайти і повернути до школи. А зробити це ми зможемо виконавши завдання».

Вихователь: - Діти, допоможемо Бурмило Михайловичу знайти його учнів? Для цього ми вирушимо до лісу. Підкажіть мені, а на чому ми можемо вирушити в ліс? (відповіді дітей)

Вихователь: - Так дітки, вірно. Існує багато способів як потрапити в ліс. Але нам з вам пощастило, наш садочок знаходиться поруч із лісом, тому нам

краще йти пішки, так легше буде знайти всіх звіряток і побачити багато цікавого. Щоб йти пішки, потрібно зібрати речі, які знадобляться в поході.

Дидактична гра «Збери наплічник в дорогу».

Діти вибирають картинки або предмети, і пояснюють, навіщо кожна річ потрібна в дорозі.

Вихователь: - От ми й готові до подорожі. Щоб потрапити до лісу нам треба перейти дорогу. Давайте пригадаємо правила дорожнього руху.

Логоритмічна хвилинка.

Вихователь промовляє слова, а діти виконують відповідні рухи.

Тихіше! Галас не здіймайте!

Пташку й звіра не лякайте (діти ходять навшпиньки)

Траву й гілки переступайте,

Коліна вище підіймайте. (ідуть високо піднімаючи коліна)

Стежку перетнув струмок

Ширший відміряйте крок! (ступають широко)

Що сопе і шурхотить?

То їжак в траві біжить. (йдуть навприсядки)

Павучок майструє тин

Із блискучих павутин! (йдуть ногами вперед з опорою на руки в навприсядки)

Спритні хлопці та дівчата

Вміють весело стрибати! (йдуть боком, приставними кроками)

Походили, поскакали,

І як вітер ген помчали! (біг)

Стійте, діти, озирніться!

Ми вже в лісі! Подивіться! (звучить запис звуків лісу)

Вихователь: - От ми й прийшли. Послухайте, як ліс нас зустрічає. Повітря лісу живить нас. Подивіться які гарні лісові квіти. Пограймося з ними.

На галявині ромашки,

Їх понюхала комашка. (вдих-видих, імітують нюхання квітки)

Діти нам час шукати звіряток. Послухаємо перше завдання, відгадайте загадку:

В лісі вогник рудуватий

Шишки лускає завзято. (білка)

Дивіться дітки, ось і білка. Щоб повернути її в лісову школу, потрібно допомогти їй перебрати гриби. А які ви знаєте гриби? Так вірно: їстівні та отруйні. Білочці потрібні тільки їстівні гриби.

Дидактична гра «Збери гриби».

Діти об'єднуються у дві команди і вибирають зображення їстівних грибів, називаючи їх.

- Чудово. Тепер білочка з нами. Якщо відгадаємо наступну загадку, то дізнаємось хто тут сховався:

Довгі вуха, куций хвіст

Невеличкий він на зріст

На городі побував,

Довгі лапки – скік та скік:

Ми погнались, а він втік. (заєць)

Діти знаходять під ялинкою зайчика.

Діти, щоб повернути зайчика у лісову школу, ми повинні про правила поведінки у лісі.

Дидактична гра «Безпечно-небезпечно.

За допомогою картинок діти визначають, що можна робити в лісі, а що ні.

- Тепер з нами Зайчик Вухань.

Зайчик і білочку ми знайшли, але це ж не всі учні лісової школи. Щоб дізнатися хто ще загубився нам треба відгадати загадку:

Котиться клубочок

Зовсім без ниточок.

Замість ниточок,

Триста голочок. (їжак)

- Діти, їжачок хоче щоб ви трохи відпочили й погралися з ним. От і м'ячики-їжачки. Візьміть їх у руки.

Масаж за системою Су-Джок.

- Жив собі їжачок у лісі в нірці (затискають кульку в долоньці). Визирнув їжачок із своєї нірки (розкрити долоньки й показати кульку). І побачив сонечко. Усміхнувся сонечку (усміхнутися, розкрити одну долоньку віялом). І вирішив прогулятися. Покотився їжачок стежкою навпростець (прямими рухами по долоньці розкручувати кульку). Котився, котився і спинився на мальовничій круглій галявині (долоньки з'єднати у формі кола). Зрадив їжачок і став бігати і стрибати по галявині (затискати кульку між долонями). Заходився квіточки нюхати (торкатися колючками кульки до руки і робити глибокий вдих). Раптом набігли хмаринки (затиснути кульку в одному кулачку, в іншому, насупитися). І закрапав дощик крап-крап-крап (трьома пальцями стукати по колючках кульки). Сховався їжачок від дощу під шапку великого гриба (долонькою лівої руки зробити шапку і заховати кульку під нею). А коли вщух дощ, на галявині вирости їстівні гриби: підберезники, опеньки, лисички, масляки, та навіть білі гриби (показати пальчики). Захотілось їжачкові порадувати маму, зібрати гриби і віднести їх додому. А їх так багато. Як понесе їх їжачок? Так, на своїх голочках. Акуратно насадив на голочки грибочки їжак (кожен пальчик потицяти шипам кульки). І задоволений побіг додому (прямими рухами розкочувати кульку по долоньці).

Тепер з нам і їжачок Колько у команді знайдених звірят.

Наступна загадка така:

- Хто обнишпорив весь ліс

Навіть у кущі заліз?

Клацає зубами, мов

На морозі, та це... (вовк)

Щоб повернути вовка в лісову школу йому треба нагадати правила поведінки з вогнем.

Правила поведінки з вогнем:

- Не розводьте багаття близько до дерев, полум'я може перекинутися на дерево і воно згорить, а може й весь ліс.

- Не розводьте багаття якщо поруч немає нікого з дорослих.

- Не грайтеся біля багаття.

- Стійте на безпечній відстані від вогню

- Покидаючи ліс, переконайтеся що загасили багаття.

Діти, а що може статися якщо в лісі необачно користуватися вогнем? Де його можна розпалювати? Чим можна загасити вогонь? (відповіді дітей)

Ну тепер у нас вже четверо загублених лісових школярів, до нас приєднався вовк Вовченко.

Але нам треба знайти ще одного учня, зможемо це зробити якщо відгадаєте загадку:

Важко суне він вперед,

Щоб знайти малину й мед.

А коли надійде осінь,

Спати ляже у барлозі

І насниться ласунові

Сни малинові, медові (ведмідь)

- Так, дітки, це ведмідь. Але в нас загубився не просто ведмідь, це син директора Лісової школи Михайлик Ведмеденко. Ведмежа любить гратися на лісовій галявині, та погляньте скільки тут сміття. Яке сміття ви бачите? (відповіді дітей: природне й побутове).

- А яке сміття небезпечне для лісу? Побутове, тому що воно може стати причиною пожежі. Там де сміття, не ростуть рослини і можна поранитися. Допоможемо ведмежаті перебрати сміття і прибрати на галявині. Сміття необхідно розкласти по різних контейнерах: побутове в один контейнер, а природне в інший.

Дидактична гра «Збери сміття».

Діти розділяють сміття по різних контейнерах. Відчиняються двері Лісової школи.

- Діти, дивіться, а от Лісова школа Бурмило Михайловича.

Бурмило Михайлович: - Дякую вам діти, що нагадали моїм учням про правила безпечної поведінки. І я вас запрошую до нашої школи на урок безпечної поведінки під час грози.

Правила поведінки під час грози.

Бурмило Михайлович: - Молодці діти. Ви допомогли нагадати моїм учням правила безпечної поведінки. А щоб ви й самі не забували про них, я дарую вам книжку, всередині якої – всі правила безпеки, які ви сьогодні почули.

Вихователь: - Дякуємо Бурмило Михайлович, а нам час повертатися в садок.

Бурмило Михайлович: - Я вам допоможу повернутися, заплющте очі і на рахунок «три» ви опинитеся в дитячому садочку.

Двері школи зачиняються, діти повертаються в дитячий садок.

Кравченко О.Ю.,

вихователь

КЗДО (ясла-садок) № 247

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ОНЛАЙН-ЗАНЯТТЯ З АПЛІКАЦІЇ ДЛЯ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «РАКЕТА ВИХОДИТЬ НА ОРБІТУ»

Програмовий зміст: продовжувати знайомити дітей з космосом та тілами в космосі, розширювати знання дітей про ручну творчість як спосіб передачі своїх знань та вмінь, ввести в словник слова «космонавт», назви планет, «супутник»; повторити характеристики геометричних фігур; познайомити з алгоритмом згортання трикутника із квадратного аркуша та розрізання квадрата на однакові трикутники; вчити конструювати з геометричних фігур; розвивати почуття кольору при підборі частин із дотриманням симетрії, та розташуванні деталей в певному порядку; закріпити навички вирізання по прямій та алгоритм виконання аплікації; вчити дітей виконувати роботу за відео інструкцією; розвивати увагу, уяву, образне мислення, дрібну моторику рук; виховувати уважність, спостережливість, терплячість та охайність.

Матеріали та обладнання: аркуші кольорового паперу різних кольорів, аркуш-основа фіолетового або синього, блакитного, білого (на вибір) кольору, 2 ножиць (для дитини і для батьків), клей ПВА, пензлі, серветки.

Відео-інструкція «Аплікація «Ракета виходить на орбіту», презентація «Космос», відео пальчикової гри «Парад планет».

Попередня робота: перегляд розвиваючого відео для дітей «Сонячна система» - <https://www.youtube.com/watch?v=PvcfJr-xe3k>

Хід заняття

I. Організаційний момент.

Вихователь вітається:

Раз, два, три, чотири, п'ять!

Будем космос ми вивчати:

В небі сонце і планети,

Запускаєм ми ракети!

Ми вітання всім шлемо –

Дружно в космос летимо!

II. Основна частина.

1. Презентація «Космос»

https://docs.google.com/presentation/d/1_iwvmnV80rjWIdo3oHQDOqBpQYsT05c/edit?usp=share_link&ouid=113103951258878147839&rtpof=true&sd=true)

Слайд № 1.

Запрошуємо вас у подорож. Сьогодні ми силою нашої думки вирушаємо в космос.

Слайд № 2.

Давайте подивимося на зоряне небо! Скільки на ньому гарних та яскравих зірок! З якою цікавістю розглядають їх діти. Люди з найдавніших часів любили дивитися на зірки, і їм дуже хотілося дізнатися, які ж вони насправді!

І ось одного разу вони вирішили полетіти в космос! До зірок!

Слайд № 3.

Для польотів у космос люди побудували космічну ракету. У ракету сів космонавт - саме він повинен був керувати ракетою і летіти до зірок.

Слайд № 4.

Коли космонавт сів у ракету, пішов зворотній відлік: «П'ять, чотири, три, два, один, ПУСК!» Ракета відірвалася від землі, а з її хвоста вирвався вогонь: запрацював потужний двигун. І ракета понесла людину високо в небо.

Слайд № 5.

У космосі людина побачила безліч планет. І змогла побувати на супутнику Землі – Місяці.

Слайд № 6.

А ще виявилось, що в космосі дуже холодно і зовсім немає чим дихати. Тому космонавти вдягають спеціальний костюм - скафандр. У ньому тепло і можна вільно дихати.

Слайд № 7.

Леонід Каденюк – перший український космонавт, який побував у космосі.

Слайд № 8.

А ще людина побачили там зірки. Вони такі далекі, що здаються нам лише маленькими крапочками.

Слайд № 9.

Бажаємо гарного польоту!

2. Руханка «Ми юні космонавти!».

Вихователь: - Щоб стати космонавтом і полетіти на ракеті в космос, треба довго і старанно готуватися. Потрібно загартуватися та постійно тренуватися. Треба кожного дня робити руханку та спортивні вправи. Спробуємо? Зараз зробимо справжню руханку для космонавтів. Ставаймо рівно і починаймо:

Ми в ракету дружно сіли (імітація).

І у космос полетіли (махи руками).

Повз малі планети й зорі (стрибки з обертанням руками)

Летимо, як метеори (біг на місці).

Обігнали ми комету(стрибки на місці) —

Повернулись на планету (повернення на місця).

Тепер ми готові летіти в космос, але для цього нам потрібна ракета.

3. Гра «Добре чи погано бути космонавтом?».

- Космонавтом бути добре – можна на ракеті літати.

- Ні, погано – потрібно дуже багато вчитися.
- Добре, коли багато знаєш про космос.
- Погано, в космосі дуже холодно.
- Добре бути космонавтом, можна по Місяцю походити.
- Погано, далеко від дому.
- Добре, можна плавати в повітрі під час невагомості...

4. Пальчикова гра «Парад планет»

<https://youtu.be/dCSHb21Gj6Q>

Всі планети стали в ряд,

Починається парад!

Раз – Меркурій-мандрівник,

Два – Венера, ясний лик.

Три – Земля вітає нас,

А чотири – красень Марс.

П'ять – Юпітер, шість – Сатурн,

Сім – Уран, за ним – Нептун.

Вісім сонячних планет

Поспішають на бенкет.

5. Відео-інструкція «Аплікація «Ракета виходить на орбіту».

<https://youtu.be/oGXLrkXSCBA>

III. Заклучна частина.

Вихователь:

Ця швидка нова ракета

Для польотів на планети!

Треба в космос вирушати,

Щоб усе про нього знати!

- Хто такий космонавт?
- Для чого йому скафандр?
- Які планети запам'ятали?
- Що таке супутник?
- У планети Земля є супутник?
- Як він називається?
- Вам хочеться потрапити в космос?
- Покажіть ваші ракети.

До побачення!

Бабенко С.І.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 4 «Водограй»

м. Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

ЧАРІВНИЦЯ ВОДА

Мета: Розвивати у дітей усвідомлення того, що вода – середовище для існування живих істот; вчити розуміти необхідність бережного відношення до води як природного ресурсу; дати знання про місцезнаходження води та її якості; знайомити з природними явищами в яких зустрічається вода (дощ, роса, сніг, іній, лід, туман і т.д.); виховувати екологічно грамотну поведінку в побуті та бережне відношення до води, як чинника власного здоров'я.

Словник: Глобус, модель Землі, газоподібний, прісна вода, фільтри хімічні і механічні, водоочисні спорудження, обезводнення.

Обладнання: Глобус, музика води у запису, 2 кубика льоду, 1 кубик сухого спирту, сірники, підсвічник, 2 залізні ємності, люстерко, 10 різних по формі і величині колб, 3 скляних стакана, 5 одноразових стаканчиків, дві пляшки з водою – двох та пів літрові, грудочка землі (бруд), аркуш паперу, ватні диски або вата, паперова серветка, свіже яйце, склянка з сіллю, 4 чайні ложки, маленька терка, яблуко, лимон, шматочок бинта, 4 тарілки, поливалка, суха і квітуча рослина, сіль, цукор, лимона кислота, цедра лимона та апельсина, жовта та блакитна фарба, 2 пензлі, прямокутна ємність, пісок, миска, водяний млин, підбір картинок «Стан води в природі», карточки: Зкольора – червоні, зелені та жовті, карточки до кожного досліду.

Попередня робота: Міні-заняття, спостереження, бесіди, пошуково-дослідницька робота, перегляд ілюстрацій, робота з батьками.

Хід заняття

Вихователь показує дітям глобус.

Вихователь: Діти подивіться, що це?

Дитина: Глобус. Модель нашої планети Земля.

Вихователь: В які кольори розфарбована наша планета. І що кожен з них означає?

Дитина: Жовтий - пісок, коричневий - гори, зелений - ліси і поля, блакитний - вода, білий - лід і сніг.

Вихователь: Якого кольору найбільше?

Дитина: Блакитного.

Вихователь: Що це означає?

Дитина: Найбільше на нашій планеті води.

Вихователь: Які водоймища є на нашій планеті?

Дитина: Моря, озера, океани, річки, ставки, струмки, водоспади і т. д.

Вихователь: Ось чому наша планета називається блакитною. А що таке лід і сніг?

Дитина: Це теж вода але в твердому стані, мерзла.

Вихователь: Діти, як ви гадаєте, що станеться з льодом, якщо його

кинути у воду?

Дитина: Спливе на поверхню води, а потім розтане.

Вихователь: Давайте перевіримо.

Дослід «Лід у воді».

Мета: дати дітям знання про те, що вода в твердому стані легша ніж вода в рідкому стані.

Хід: дитина кладе шматочок льоду в склянку з водою, лід плаває на поверхні

Висновок: лід легший за воду, тому що не потонує.

Вихователь: Діти ви знаєте у яких станах буває вода?

Дитина: В твердому, рідкому та газоподібному.

Вихователь: Так. І зараз ми це продемонструємо.

Дослід «Стан води».

Мета: наочно познайомити дітей з різними станами води в природі.

Хід: вихователь запалює сухий спирт і розтоплює на ньому шматочок льоду, а потім доводить його до кипіння, підставляє до пару люстерко і демонструє краплі води на ньому.

Висновок: вода буває у трьох станах: твердому, рідкому, газоподібному.

Вихователь: Діти так багато води на нашій планеті, а навіщо вона взагалі потрібна?

Дитина: Без води все живе на Землі загине ніхто і нічого не може жити без води.

Вихователь: Кому потрібна вода?

Дитина: Людям.

Вихователь: Навіщо?

Дитина: Людина п'є воду, готує з неї різні страви, очищає своє тіло водою, пере і миє різні речі.

Вихователь: Скільки часу людина може прожити зовсім без води?

Дитина: Людина може прожити без води 3-5 діб, більш витривала людина, максимум 6-7.

Вихователь: Що відбувається потім?

Дитина: Потім настає обезводнення організму і людина гине.

Вихователь: Чого більше в організмі людини рідини (води), чи твердої речовини?

Дитина: Організм людини в своїй більшості складається з рідини, основою якої є вода.

Вихователь: Діти назвіть, харчову рідину, яку ви знаєте.

Д. г. «Хто більше назве харчової рідини».

Вихователь: Діти подивіться, у мене на столі стоїть дві пляшки з водою, як ви гадаєте чому вони тут?

Дитина: Це норма води яку повинна випити людина за добу. Два літри доросла людина і пів літра дитина.

Вихователь: А, що буде, якщо менше пити води?

Дитина: З'являється сухість шкіри та швидше старіє організм.

Вихователь: Розкажіть, коли і яку воду треба пити обов'язково?

Дитина: Вранці, коли прокинувся та почистив зуби, треба почистити і внутрішні органи, випивши чашечку чистої води за пів години до сніданку.

Вихователь: Яку воду ми п'ємо?

Дитина: Очищену з крана.

Вихователь: Відкіля її беремо?

Бесіда: «Прісна і солонна вода».

Вода в природі буває прісна – в річках, озерах, ставках і т. д. та солонна в морях і океанах. Люди, тварини і рослини п'ють прісну воду. В нашому місті протікає річка Дніпро, з якої ми і використовуємо воду. Річкову воду очищають в спеціальному місці, яке називається водоочисні спорудження. Спочатку вода проходить крізь спеціальні решітки, які затримують риб, водорості. Далі – мілка решітка, ще далі фільтри, де вода стає зовсім чистою. Чисту воду насоси качають в підземні трубопроводи. А далі вода по трубах доходить до кожного будинку, до самих верхніх поверхів. Але навіть таку воду не можна пити її потрібно очистити в домашніх фільтрах, які напевне є у кожного вдома, а ще бажано прокип'ятити очищену воду.

Вихователь: Які бувають фільтри?

Дитина: Механічні та хімічні.

Дослід «Фільтри».

Мета: познайомити дітей з принципом роботи механічних фільтрів.

Хід: в колбу з водою покласти грудку землі, таким чином чиста вода забруднилась. Зі шматочка паперу зробити лійку покласти туди паперову серветку, на неї ватний диск, через саморобний так званий фільтр пропускаємо брудну воду, пройшовши через фільтр вода в пусту колбу потрапляє без часточок бруду.

Висновок: брудна вода звільнилась від важкого бруду, механічний фільтр прибрав бруд, але не звільнив воду від шкідливих мікробів, для цього потрібний хімічний фільтр.

Вихователь: Солонна, морська вода не годиться для пиття?

Дитина: Ні. Вона не вталяє спрагу але теж дуже корисна для людини, вона заживляє рани, лічить простудні захворювання, адже не спроста люди влітку оздоровлюються і набирають сил на морі. В солоній воді живуть риби і водорості, які не виживуть у прісному водоймищі (дельфіни, акули та багато іншого).

Вихователь: Яка вода володіє більшою щільністю солонна чи прісна?

Дитина: Солонна вода володіє сильною щільністю, тому в морі простіше триматися на плаву ніж в річці.

Вихователь: Давайте зараз це доведемо.

Дослід «Яйце у воді».

Мета: познайомити дітей з тим, що солонна вода володіє більшою щільністю ніж прісна.

Хід: дві склянки з прісною водою, в одну з них додаємо декілька ложок соли, спочатку кладемо яйце в стакан з прісною водою, яйце тоне, потім те саме яйце кладемо у воду з солоною водою, яйце спливає до гори.

Висновок: солонна вода володіє більшою щільністю ніж прісна.

Фіз. хвилинка:

1. «Фонтан»;
2. «Водоспад»;
3. «Ріка»;
4. «Струмок» (переплигнути);
5. «Море» (пливемо).

Вихователь: Для кого. Ще крім людей потрібна вода?

Дитина: Тварини теж п'ють воду, купаються у воді їдять харчі на основі води наприклад овочі і фрукти.

Дослід «Сік із овочів та фруктів».

Мета: довести дітям, що в овочах є теж вода, кожна рідина в своїй основі складається з води.

Хід: на маленькій терці натираємо яблуко і через шматок бинта вичавлюємо з нього сік, а також вичавлюємо сік з лимону.

Висновок: у фруктах теж присутня вода.

Вихователь: А є такі тварини, які взагалі не можуть прожити без води навіть хвилини. Які це тварини?

Дитина: Це риби.

Вихователь: А якщо дістати рибу з води і поливати її. Вона житиме?

Дитина: Ні.

Вихователь: Чому?

Дитина: Вода це середовище існування - риб, без води вони не можуть дихати, адже дихають не легенями, а жабрами, иби вільно пересуваються у воді, харчуються.

Вихователь: Тільки люди і тварини не можуть жити без води?

Дитина: Ні. Рослини теж не проживуть без води.

Вихователь: Зараз ми це доведемо.

Дослід «Суха і квітуча рослина».

Мета: дати дітям розуміння того, що жодна рослина не виживе зовсім без води.

Хід: показати дітям суху рослину і запитати, що з нею сталася, потім продемонструвати квітучу рослину, чому вона зелена та гарна?

Висновок: перебуваючи довгий час без води рослина загине.

Бесіда: «Рослини пустелі».

Вихователь: А як же виживають рослини у майже безводній, спекотній пустелі?

Дитина: Вони теж не можуть обійтися без води, але їх будова пристосована так, що вони запасують вологу в товстих м'ясистих стеблах, наприклад кактуси. Деякі рослини вміють добувати воду з великої глибини завдяки своїм довгелезним кореням.

Вихователь: Діти, а яка вода на смак, запах, колір?

Дитина: Вода без смаку, запаху, кольору. Вона набуває той смак, запах, колір, який їй надають певні речовини.

Вихователь: Давайте це доведемо.

Досліди:

1.«Солодкий та солоний смак».

2.«Лимонний запах».

3.«Різнокольорова вода».

Мета: довести дітям, що вода вміє розчиняти окремі речовини і набуває їх смак, запах та колір.

Вихователь: Якої форми вода?

Дитина: Вода без форми. Вона набуває ту форму в яку її наливають.

Дослід «Форма води».

Мета: довести вміння води приймати форму різних предметів.

Вихователь: А, як зрозуміти холодна чи тепла вода.

Дитина: Торкнутися її.

Вихователь: Давайте поспробуємо.

Дитина торкається води і встановлює її температуру

Вихователь: Діти, а чи можна почути воду?

Дитина: Так. Шумить море, йде дощ, тече вода з крана, ллється срумок.

Діти слухають «звуки води».

Д. г. «В якому вигляді зустрічається вода в природі».

Мета: продовжувати знайомити дітей з різноманітними природними явищами.

Вихователь: Діти, що об'єднує всі ці картинки?

Дитина: Кругом зображено воду в різних станах.

Вихователь: Діти, як ви вважаєте вода сильна чи ні?

Дитина: Вода дуже сильна. Вона розтворює, рухає і розмиває.

Дитина: Вода може рухати предмети, завдяки цьому працюють водні млини та гідроелектростанції.

Дослід «Млин».

Мета: довести дітям, що вода може рухати предмети.

Хід: вода ллє на млин і його жорнова приводить в рух.

Висновок: вода рухає предмети.

Дитина: А, ще вода може розмивати пісок, тому іноді може розмивати береги і виходити з них.

Дослід «З піском».

Мета: дати розуміння того, що вода може розмивати.

Хід: струмінь води лити на гірку з піску.

Висновок: вода може розмивати.

«Здається, що води на Землі багато. Он скільки блакитної і білої фарби на глобусі! Зараз на світі води стільки, скільки було завжди. Але сьогодні на планеті живе людей набагато більше ніж раніше і води використовують більше.

Вихователь: Діти, як ви гадаєте чи потрібно берегти воду?

Дитина: Так?

Вихователь: Чому?

Дитина: Адже користуємося ми чистою водою, а виливаємо в раковину брудну, вже використану воду. Скільки людей повинні потрудитися, щоб знову очистити цю воду.

Вихователь: Як ми можемо зберегти воду? Правила користування водою:

1. Закривай кран з водою.
2. Не пускай воду сильним напором.
3. Набирай стільки води, скільки необхідно, не наповнюй ванну до верху.
4. Утримувати ріки, озера, ставки в чистоті, не забруднювати природні водоймища.

Заняття закінчено.

Берегова І.А.,

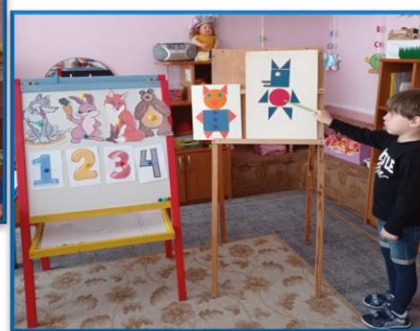
вихователь вищої категорії

ЗДО № 20 «Білочка»

м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

МАТЕМАТИЧНА СКАРБНИЧКА ДЛЯ ДОШКІЛЬНЯТ

Пізнавальна діяльність – є одним з головних чинників розвитку дитячої особистості. Дитина старшого дошкільного віку. Через деякий час вона піде до школи, і, звичайно, необхідно якнайкраще підготувати її до цієї серйозної події. Серед низки компетентностей, якими має оволодіти дитина дошкільного віку, у новій редакції Базового компонента дошкільної освіти чільне місце відводиться сенсорно-пізнавальній, логіко-математичній, дослідницькій, а також предметно-практичній та технологічній компетентностям, які зінтегровано в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» [5, с. 9-10].

Як же сформувати в дітей дошкільного віку вищезазначені компетентності? І як зацікавити їх

математикою? Треба показати малятам, що математика – це числа й цифри, площинні та об'ємні геометричні фігури, сюжетні задачі, приклади на додавання і віднімання в межах 10, вимірювання

умовними мірами, орієнтування в просторі та часі, математика – це наше життя! Це природа, усі об'єкти, які мають такі математичні ознаки як форма, колір, ритм, симетрія; предмети навколишнього середовища, комп'ютери, гаджети, створені людиною не без участі математичних формул та розрахунків. Складність полягає в тому, що це треба показати не дорослій людині, а дитині дошкільного віку. І то так, щоб

захопити її процесом пізнання об'єктів навколишнього світу, викликати бажання відтворювати їх різними способами (конструювання, моделювання), виокремлювати їхні основні складові, співвідносити за величиною, формою, розташуванням, аналізувати й оцінювати результат роботи своєї та однолітків, порівнювати, узагальнювати [1, с. 3].

Тому головною особливістю моєї роботи є спрямованість на початкову математичну підготовку, створення умов цілеспрямованого розвитку всіх пізнавальних процесів на основі математичного матеріалу та організацію освітнього процесу на заняттях. Саме математика має унікальний

розвивальний ефект. Ця дисципліна якнайкраще формує прийоми розумової діяльності. Її вивчення сприяє розвитку мислення, пам'яті, мовлення, уяви, а головне, формує наполегливість, терпіння, творчий потенціал особистості.

Навчання математики дітей дошкільного віку вважаю неможливим без використання захопливих ігор, при цьому роль нескладного цікавого математичного матеріалу визначаю з урахуванням вікових можливостей дітей та завдань всебічного розвитку й виховання, якими є: цілеспрямований розвиток пізнавальних процесів, які містять у собі вміння спостерігати й порівнювати, помічати спільне у відмінному, відрізняти головне від другорядного, знаходити закономірності й використовувати їх для виконання завдань [2, с. 17-19]. Отже, освітній процес будую з урахуванням досвіду кожного здобувача освіти та його психічного розвитку. Дітей намагаюсь зацікавити самим процесом мислення, пізнанням нового, навчаю отримувати задоволення від інтелектуального напруження, даю змогу використовувати знання на практиці. Пізнавальний матеріал будую за принципом поступового руху від конкретного до абстрактного, від почуттєвого до логічного. Практика показує, що перспективним і важливим є проблемно-пошуковий метод навчання дошкільників. Тому в повсякденному житті та в освітньому процесі створюю проблемні ситуації, які допомагають дітям використовувати відомі способи дії, переносячи їх у незнайомі умови.

Сьогодні існує безліч методик, які органічно доповнюючи одна одну, допомагають дитині швидко навчитися процесу творчості [4, с. 121-123]. Досягаю цього шляхом впровадження інноваційної технології – ейдетики та її елементів, що значно підвищує результативність логіко-математичного розвитку. Цим самим забезпечую реалізацію освітніх завдань відповідно до вимог Державного стандарту [3, с. 37-38].

Таким чином, у розвитку дитини важливі не лише академічні знання, а й пошук можливостей, за яких вона буде успішною. Важливо не навчити дитину, а допомогти їй у розкритті і реалізації своїх здібностей. Достатньо зацікавити її, і тоді вона творитиме себе. А це сьогодні для нашого суспільства вельми актуально.

Математично-ейдетичні цікавинки для дітей. Щоб зацікавити дітей старшого дошкільного віку заняттями з математики, я як педагог, розповідаю їм казку про загадкову і чарівну країну Математики, в якій живуть її незвичайні мешканці – цифри, знаки, фігури. Всі вони непрості, можуть перетворюватися на предмети навколишнього світу. Розповідаю дітям, що кожна цифра може жити і в зошитах, і в підручниках, і на дошці, але обов'язково у своїй кімнатці – клітинці. Це її домівок. У домівці є підлога (малюю дітям на дошці лінію). Пропоную тупнути ніжкою по підлозі. Пояснюю, що вона міцна. Така ж міцна підлога і в домівці у цифри – у клітинці. Також пояснюю, що домівок має стелю (домальовую ще одну лінію). Пропоную дітям потягнутися до нею рукою. Далі розповідаю, що є в кімнаті-клітинці 2 стіни: одна тепла – праворуч (домальовую ще одну лінію). Інша – холодна – ліворуч, бо завжди вікнами виходить на вулицю. Таким чином, демонструю дітям клітинку.

Усі цифри, які живуть у клітинках, завжди туляться до теплої стіночки, бо всім хочеться тепла.

Таким чином, старші дошкільнята в ігровій формі привчаються до правильного написання цифри в клітинці, привчаються «бачити» самі клітинки, адже чимало дітей пишуть цифри будь-де.

Знайомлячи дітей із цифрами, пропоную їм уважно подивитися на предмети, що оточують, спробувати знайти цифри в різних речах. Наприклад, цифра 2 схожа на качечку, цифра 4 – на перевернутий стільчик і т.д.

Цікавими є завдання типу:

- Що у світі буває тільки одне?
(1 мама, 1 сонечко, 1 небо, 1 я).
- Чого буває тільки два?
(2 черевики, 2 рукавички, 2 руки, 2 ока, 2 вуха).
- Або чого буває тільки 5?
(5 пальців, 5 променів у морської зірки).
- Чого у світі буває тільки 8?
(8 лап у павука, 8 ніг у восьминога).

Отже, з предметів, у яких можна знайти цифри, створюється система. З її допомогою можна уявити цікаву історію певних персонажів, а знаючи перекодування (кожному образу відповідає певна цифра) – легко відтворити в пам'яті цифри, або скласти історію з певних образів (метод послідовних асоціацій – Ейдетика). Згадуючи історію, діти відтворюють ряд чисел.

Дітям дуже подобається цей вид роботи. Це викликає у них неабияку радість, самовпевненість, що є надзвичайно важливим в емоційному плані. І врешті-решт, позитивне ставлення до навчального процесу.

Література

1. Журнал «Палітра педагога», №1 2021 р.
2. М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій, «Ейдетика як засіб підготовки дітей до школи», видавництво «Ранок», 2012 р., с. 17-19.
3. Р.В. Богайчук, «Практика ейдетики в початковій школі», видавництво «Навчальна книга Богдан», 2013 р., с. 37-38.
4. З. Дорошенко, «Математична веселка», видавництво «ЛПС», 2016 р., с. 121-123.
5. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти), 2021 р., с. 9-10.

Донченко О.В.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 56 «Усмішка»

м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ «ПРИГОДИ ПОВІТРЯНОЇ КУЛЬКИ»

Мета: сформувати у дітей уявлення про повітря як природне середовище, про властивості повітря; ознайомити з однією із них – із рухом повітря (вітром). За допомогою спостережень та дослідів підводити до самостійних висновків. Підвести до розуміння того, що повітря є навколо і всередині нас.

Розповісти про значення свіжого повітря для життя людини. Розвивати наочно-образне мислення, мовлення, допитливість. Виховувати дбайливе ставлення до довкілля.

Словникова робота: збагатити словник дітей словами: прозорий, невидимий, досліди.

Попередня робота:

- спостереження за вітром;
- проведення експериментів, які доводять легкість повітря.

Обладнання: образно розмальована повітряна кулька на паличці, кульки повітряні, трубочки для коктейлю, склянки з сильногазованою водою, родзинки, дихальні тренажери (пластиковий стакан з наповненням та трубочкою), дріжджове тісто.

Вихователь: Діти, сьогодні вранці, коли я поспішала в дитсадок, мені назустріч летіла ось така гарненька повітряна кулька, вона була така розгублена і я вирішила забрати її із собою. А по дорозі вона мені почала розповідати про свою пригоду. Вона жила зі своїми братиками та сестричками у однієї маленької дівчинки. І одного разу дівчинка взяла їх із собою на прогулянку, але здійнявся сильний вітер. Як ви гадаєте, що трапилося? Так, вітер відірвав нашу кульку і поніс її високо-високо. Чому він зміг це зробити? Що таке вітер? Яким він буває? Яка повітряна кулька? З чого вона зроблена? (відповіді дітей) Щоб втішити нашу кульку, ми сьогодні будемо знаходити де ще є повітря, кому воно потрібне, як воно працює. Тож, малята, сьогодні ми будемо дослідниками.

Вихователь: Давайте подивимося на кульку.

Повітряна кулька: Я – Повітряна Кулька. Погляньте, яка я гарна, легка, барвиста. А ще я вмію літати. На вашу думку, що у мене всередині? Я допоможу вам ось таким чином. Відгадайте загадку:

Очима не побачиш, руками не візьмеш,

Але куди не підеш – усюди ти знайдеш. (діти відгадують)

- Правильно, це повітря. Тому й називають мене Повітряною Кулькою. А повітря дуже важливе для всіх на Землі. Хочете познайомитися з ним? (Так)

Вихователь: Знайте, діти, повітря є всюди й завжди навколо нас (показує рукою) – ось тут, і тут, і там. Але воно особливе, бо ми, хоч як би й хотіли, не бачимо його. Озирніться, погляньте на те, що навколо вас, крізь пальці. Озирніться знову, стуліть долоньки й загляньте в середину їх. (Діти виконують усі рухи за вихователем). Ви щось бачите? Ні? Я також. Повітря невидиме, прозоре. Та за допомогою невеличких дослідів ми можемо перевірити, що воно є скрізь.

Дослід № 1. Вихователь: Давайте розглянемо склянку з водою. Ми бачимо лише воду. А тепер я цю воду збовтаю. Що ви бачите? (Діти помічають маленькі бульбашки. Разом роблять висновок, що це повітря). Так, і саме ним дихають у воді риби, моллюски, водорості.

Дослід № 2. Вихователь: Зараз у нас яка пора року? (осінь) А як називається те явище, коли з дерев облітає листя? Так, листопад? А хто їх зриває? (вітер, він буває легенький, лагідний і тоді листочки повільно кружляють і падають на землю. А ще вітер буває сильний, поривчастий, тоді він зриває листя і відносить його далеко). Зараз ми з вами спробуємо влаштувати листопад (робота з дихальними тренажерами – пластикові стакани з паперовими різнокольоровими листочками та коктейльна трубочка). За допомогою чого ми це зробили? (ми дмухали у трубочку). Так, це означає, що в наших легенях завжди є повітря.

Дослід № 3. Вихователь: А зараз ми побачимо, що повітря ще й працює (дослід з газованою водою та родзинками) – бульбашки піднімають родзинки.

Повітря допомагає нам і в приготуванні смачної їжі, щоб вийшло гарне тісто, треба взяти дріжджі. Коли вони почнуть виділяти бульбашки повітря, тісто почне підніматися і рости (замішування тіста).

Вправа з віялами.

- А ще повітря можна відчути. Візьміть віяла й повільно помахайте ними перед обличчям. Повітря починає рухатися і так ви створюєте легенький вітерець. Тепер рухайте віялом швидше. Ви перетворили легенький вітерець на вітер, який дме дужче, тому що рухається швидше.

Дослід № 4. Вихователь: Повітря займає певну форму, хоча воно прозоре, невидиме (дослід з поліетиленовими пакетами). Наберемо повітря у пакет.

Дослід № 5. Вихователь: А що це за стаканчики з трубочками? Якщо є трубочка, то в неї треба дути (гра з дихальними тренажерами – паперові стаканчики з гумовими рукавичками на них, які надуваються за допомогою трубочки).

Дослід № 6. Робота з тістом яке підійшло.

Вихователь: Поки ми з вами досліджували та дізнавалися про наше повітря, тісто в нас підросло, а допомогли нам в цьому також бульбашки повітря. І тепер ми з вами вдягнемо біленькі фартушки, ковпачки, помиємо рученята і перетворимося на пекарів (діти за столиками ліплять пиріжки).

Вихователь: А поки наші пиріжки випікатимуться, ми з вами ще поспілкуємося з нашою Повітряною Кулькою.

Повітряна Кулька: Діти, я принесла вам чарівні картинки.

Вихователь: Розглянемо першу картинку. На ній намальовано, що саме забруднює повітря навколо нас. А коли повітря забруднене, ним важко дихати, ми відчуваємо також неприємні запахи (заводи, автомобілі, дим тощо).

Вихователь: Інший малюнок розповідає нам про те, що ж може очистити повітря, зробити його свіжим, корисним для здоров'я (ліси, очищувачі повітря на заводах та фабриках, електромобілі тощо).

Повітряна Кулька: Ви вже багато чого дізналися про повітря. То й розкажіть мені: які таємниці повітря ви відкрили для себе? (відповіді дітей)

Повітряна Кулька: Дякую! Ви все правильно розповіли й розкрили чимало секретів повітря.

Вихователь: Дякуємо тобі, Повітряна Кулько, за цікаві розповіді та корисні поради. Зараз, дітки, ви підете на прогулянку й подихаєте на дворі свіжим повітрям, а в цей час провітриться групова кімната. А після прогулянки будемо пити чай з вашими пиріжками.

Келеберда І.С.,
вихователь

*КЗДО (ясла-садок) КТ (санаторний) № 26
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

РОЗВАГА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ «HAPPY ENGLISH»

Мета:

- формувати вміння дітей сприймати на слух та розуміти англійські висловлювання;
- закріплювати вміння будувати прості розповідні речення англійською;
- вчити розуміти англійські фрази і слова;
- збагачувати активний словниковий запас дітей;
- закріплювати вживання слів з теми: «Привітання», «Знайомство», «Кольори», «Рахунок до 10».
- розвивати мовлення, комунікативні навички, мислення, пам'ять, увагу, фонематичний слух. Спонукає правильно вимовляти звуки в словах.
- виховувати товариськість, пізнавальний інтерес.

Активна лексика:

- Hello! What is your name? My name is. Nice to meet you. Nice to meet you, too.

Good morning. One, two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten. Green, yellow, black, red, pink, white.

Обладнання: дошка, картки з цифрами від 1-10, кольорові кола з картону, стіл, музичний супровід для ігор, м'яч.

Хід розваги

Вихователь: Добрий день, діти. А чи знаєте ви, у якій країні ми живемо? Так, правильно, в Україні. А якою мовою ми розмовляємо? Звичайно, українською. А ви знаєте, що якщо сісти на потяг або на літак, то можна

приїхати в іншу країну, наприклад, в Англію? А як ви вважаєте, якою мовою розмовляють люди в Англії?

Діти: Англійською.

Вихователь: Саме так, англійською. До нас сьогодні завітав друг з Англії. А хто це, ви дізнаєтесь, якщо закінчите віршик:

Він веселий й незлобливий,

Цей хороший дивачок.

З ним господар, хлопчик Робін,

І товариш — П'ятачок.

До прогулянок він ласий,

Є на мед чутливий нюх.

Зветься плюшевий ведмедик,

Всім відомо... («Вінні Пух»).

Вихователь: Правильно, Вінні-Пух!

Заходить герой Вінні-Пух.

Вихователь: Привітайтеся з ним так, щоб він зрозумів.

Діти: Hello!

Вінні-Пух: Hello!

Вихователь: Давайте запитасмо як його звати. Як це зробити?

Діти: What is your name?

Вінні-Пух: My name is Winnie-the-Pooh.

Вихователь: Давайте скажемо йому, що ми дуже раді його бачити?

Діти: Nice to meet you!

Вінні-Пух: Nice to meet you, too. What is your name?

Діти: (по черзі називають свої імена) My name is...

Вінні Пух знайомиться з кожною дитиною.

Гра «Ланцюжок».

Діти стають у коло, у середині кола герой Вінні Пух, вони по черзі, ланцюжком розповідають вірш привітання.

Good morning, good morning,

Good morning to you!

Good morning, good morning,

I 'm glad to see you!

Пісня «Hello!» (діти виконують пісню-привітання)

<https://youtu.be/Mp2XqgufJ-E>

Вінні-Пух звертається до вихователя на вушко.

Вихователь: Діти, Вінні-Пух запитусь, чи знаєте ви ще щось цікаве англійською? Наприклад назви цифр?

Діти: Так!

Вихователь: А давайте пограємо з Вінні у гру «Загублена цифра»?

Діти: Так!

Гра «Lost number».

На столі вихователь викладає цифри від 1 до 10, діти закривають очі, Вінні ховає одну з цифр, діти відкривають очі і називають (англійською), якої цифри не вистачає.

Вінні-Пух: Good job, children! (молодці!)

Гра «Became a number».

Вихователь дає команду поділитися на пари, загадати цифру від 1-10 та зобразити її, стати нею. Решта дітей відгадують та називають цю цифру.

Вінні-Пух: Good job, children! (молодці!)

Вихователь: Вінні дуже сподобалася гра! А давайте тепер заспіваємо разом з ним пісню-гру «Numbers»

https://youtu.be/506tSAr_NCI

Діти виконують пісню разом з Вінні, він повторює рухи за ними.

Вихователь: Winnie, our children know many different colors play with us! (Вінні, наші дітки ще знають багато кольорів англійською, пограєш з нами?)

Вінні-Пух: Yes! (так!)

Гра «Choose write color end hold on!» («Вибери правильний колір та протримайся!»).

Вихователь розкладає кольорові кола на підлозі, вибирає пару дітей, дає команду: руку на червоний, ногу на чорний (англійською). Діти слухають назву кольору і частину тіла, яку треба на нього поставити і виконують відповідні дії.

Вінні-Пух: It's so funny! (Це так весело!)

Вихователь: Діти, Вінні дуже сподобалося у нас, але йому час повертатися додому. Давайте з ним попрощаємося!

Діти: Goodbye!

Вінні-Пух: Goodbye! See you soon!

Вихователь: Діти, на знак вдячності, Вінні залишив вам приємне частування, пригощайтесь! (вихователь роздає дітям яблучка)

Діти повертаються до групової кімнати.

Шаткова М.В.,

вихователь

КЗДО № 56 « Усмішка»

м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

ПІДСУМКОВЕ - ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ НА ТЕМУ: «ВЕСЕЛИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ» ДЛЯ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мета:

- формувати вміння адекватно реагувати на різні життєві ситуації, стримувати негативні емоції, досягати мети в спільних іграх і досягати її, поглиблювати знання про поведінку в гостях, культуру «споживання їжі», виробляти вміння правильно користуватися чайним посудом, вміння правильно сервірувати стіл, охайно поводитись за столом, безшумно їсти;

- закріплювати уявлення дітей про органи чуття, під час малювання портрету, поняття про способи зміцнення здоров'я народною фітотерапією, лікарські рослини та методи їх застосування на практиці;

- збагачувати уявлення про дружні стосунки, взаємоповагу, поведінку, що гарна поведінка забезпечує радісне життя, дотримання способів рольової поведінки, норм та етикету спілкування, приділяти увагу збалансованості фондів «Хочу», «Можу», та «Треба», розвивати здатність поводитись совісно;
- спонукати дітей виражати ставлення до вчинків ровесників, давати об'єктивну оцінку;
- розширювати уявлення про основну вимогу мовленнєвого етикету – ввічливість, уважність, чемність, поняття про те, що культура людини проявляється не лише в мовленні, але й в одязі, поведінці за столом;
- формувати вміння лічити до 10, співвідносити число з цифрою, складати число з двох менших цифр, формувати інтерес до логіко-математичної діяльності, визначати предмети за висотою та кольором, розміщувати предмети у просторі та визначати напрям руху, розташовувати предмети відносно себе і будь-якого предмета, висловлювати власну думку на основі розумових висновків;
- перевірити знання дітей з теми «Квіти», «День народження», особливостями вплітання їх в український віночок;
- закріплювати вміння дітей приймати участь в діалозі з дотриманням елементарних норм.

1. Привітання.

- Доброго дня! Я вас вітаю!
- До нас завітали гості, давайте привітаємось!
- Добрий день! Будьте здорові!
- Здорові були та людям милі!
- Доброго здоров'я, мир у ваших родинах!
- Моє вам шанування, спаси Вас Боже!
- Добрий день Вам, добрі люди!

Хай вам щастя-доля буде,

Не на день і не на рік,

А на довгий-довгий вік!

- Добрий день!

2. Сюрпризний момент «Посилка-повідомлення».

- На адресу нашого садка, у групу «Світлячок», від ляльки Катрусі прийшла посилка не проста, а з секретом. Вона нам хоче щось повідомити, давайте відгадаємо.

3. Д/в «Склади пазл». (Картина «День народження»)

- Що ви бачите на малюнку?
- Чому вони зібралися? Чому так вважаєте?
- Як ви гадаєте, скільки років їй виповнюється? Чому?
- Так, справді, Катрусі виповнюється 6 років і вона нас запрошує до себе на День народження.

4. Д/г «Картинки-хвилинки».

- Коли друзі йдуть на день народження, вони ретельно готуються, треба вчасно все зробити, щоб все встигнути. Я чула, що є такий чарівний годинник, який зможе нам допомогти. (Прихід дитини-годинника):

Я годинник чарівний всім допомагаю
Друзів вірних у біді я не залишаю.
Поспішають без зупинки за хвилиною-хвилинка.
І ви малята час не гайте картинки вірно розкладайте.

5. Д/г «Що спочатку, а що потім».

- Чарівний годинник склали, можна вирушати. Годинник підказує:
«Треба придбати квіти».

- Де їх можливо придбати? (крамниця, сад, парк).
- А ми відправимось у чарівний гайок.
- Милуємось, насолоджуємось красою квітів. Як тут спокійно, затишно.

Погляньте, яка тут краса. Давайте сядемо, та насолодимось їх красою.

6. Психогімнастика «Чарівні квіти». (Під музичний супровід).

- Квіти прокидаються та тягнуться до сонця. Вітер коливає квіти. Відчуваємо запах квіток. Прилетіла бджілка (дз – дз). А ось і жучок (ж-ж-ж). Метелик крильцями (шур-шур). Коник-стрибунець (цок-цок). Квіти – це будинок для комах. Сонце спати лягає, квітку зачиняє.

7. Розповідь-бесіда «Цікавинки про рослини».

- Всі урочисті події з давен-давен відзначали квітами. Народ звеличував їх у піснях, казках, легендах, віршах. Із квітів складають красиві букети. Це мистецтво виникло у давнину у Японії і називалося екібаню. Це поєднання квітів з іншими рослинами.

- Давайте не будемо ображати квіти та зробимо подарунок своїми руками, але не з живих квітів, а зі штучних та не звичайний букет, а український віночок. Кожний візьміть по 1 квітці. Що вліталася у віночок.

8. Д/г «Сплетемо віночок».

- Чудову квітку вплету у віночок – це ромашка. Ознака доброти та ніжності.

- Незабудка – символ ніжності.
- Червоний мак оберігав сон та думку. Символ любові та печалі.
- Волошка - це символ чистоти. Барвінок – символ життя.
- Гарний віночок, але прикрашали його ще й ягодами. Посередині влітали ягоди калини. Такий звичай існував на Україні.

- А що ще влітають у віночок? (Стрічки). Вони бережуть волосся від чужого ока. Давайте згадаємо, як дівча в'язала стрічки на віночок та звідки взяли ці кольори.

- Сиділа, якось дівчинка та плела віночок. Подивилися на землю-матінку та прив'язала коричневу стрічку. А потім пригріло ніжне сонечко. Усміхнулася дівчина теплим промінням та прив'язала стрічку жовтого кольору. Вибилось із землі молоденьке житечко, і все зазеленіло. Та прив'язала зелену стрічку. А потім поглянула на небо, а воно синє-синє, та прив'язала стрічку синього кольору. Та почало в'янути житечко без водички. Покликала вона дощик. Набігли хмарки, і впали на землю перші краплини блакитні-блакитні. Зраділа дівча та прив'язала стрічку блакитного кольору. Зібрали люди врожай, напекли хліба. З'їла дівчина смачного хліба та прив'язала стрічку жовто – гарячого кольору. Стали люди багатими, бо хліб –

це добробут і прив'язала дівчина рожеву стрічку. А щоб усі жили в мирі та злагоді прив'язала фіолетову.

- Ось який гарний подарунок вийшов. Багата та прекрасна наша природа. Зелені гаї, безкраї степи, квітучі сади – це усе моя Україна! Встигнули помилуватися квітами. А це що? Що це за деревце? (грошове дерево).

Годинник: «Тепер можна придбати подарунки».

- Наш годинник підказує, що треба придбати подарунки. Вирушаємо. Та візьмемо з собою грошове дерево, яке стане у пригоді.

- Де можемо придбати? (У крамниці). Хто там працює? (Продавець). А ось і він.

9. С/г «Крамниця – подарунків».

Діти: Добрий день!

Продавець: Чим я можу вам допомогти?

Діти: Нам треба придбати подарунки для нашої подруги Катрусі.

Продавець: Скільки їй років виповнюється?

Діти: Шість років.

Продавець: 6 років зовсім велика, тому пропоную придбати шкільне приладдя, бо їй час вже збиратися до школи. У мене є товар.

10. Економічна хвилинка «Реклама».

В мене багатий шкільний базар

На ньому знайдете найкращий товар

Якість товару найвищий клас

Акція є в магазині для вас!

11. Д/г «Що я?».

- Скільки тут всього. Все хочеться купити, але що вибрати?

Продавець: Я допоможу свій товар вам покажу.

Предметні картинки на них прорізане місце для вставляння обличчя, дитина, що тримає картинку задає питання (матеріал, колір, призначення), а діти тільки відповідають «так чи ні». Потім діти складають опис-загадку, ведучий дає відповідь.

- Молодці! Тепер можете придбати.

Діти: - Я хочу придбати книгу, скільки коштує? (2 гривні).

Далі за бажанням дітей. Ускладнення сума не відповідає грошовим купюрам, закріпити склад числа.

- Ми придбали багато подарунків. Куди їх покласти? (портфель).

- Скільки коштує портфель? (10 гривень). Давайте складемо наші подарунки у нього та вирушаємо далі.

Годинник: Наступна зупинка «Привітання». Поспішаємо до Катрусі.

12. Д/г «Мікрофон».

- Добрий день Катруся. Твої друзі прийшли тебе привітати з днем народження. Прийми від нас побажання.

- Будь гарною, як принцеса!

- Будь здоровою та веселою!

- Будь сильною та сміливою!

- Будь доброю та щедрою!

- Май багато друзів!
- Будь розумничкою та поважай дорослих!
- Та прийми від нас подарунки. Ти майбутня школярка, тому ми даруємо тобі шкільне приладдя та прикрасу своїми руками – український віночок.

13. Плакат-привітання «3 днем народження Катруся».

- Дякую! Мені ляльки-друзі склали привітання, але я ще не можу прочитати. Допоможете мені?

Годинник: Діти, зверніть увагу час для ігор.

- В мене настрій піднявся давайте гратися. Пропоную пограти у гру «Веселі кубики».

14. Д/г «Веселі кубики».

- Кубик візьми слово назви.

15. Д/г «Ковпачок-невидимка».

- Ковпачком букву закривай та слово називай, щоб ця буква була в середині чи в кінці слова.

16. Гра «Кулька».

- Надуваємо кульку (ф-ф-ф), лопнула (ш-ш-ш), (с-с-с).

- Які звуки промовляє кулька?

Відшукайте літеру, що позначає ці звуки?

17. «Ліхтарик».

Орієнтування навколо себе та у просторі. Наприклад «Візьміть маленький, зелений та підняти вгору».

- Всі ці іграшки схожі на Об'ємні фігури.

- Які? (куб, куля, конус, циліндр).

- Ліхтарики освітили доріжку та ми знайшли нову гру.

18. «Фанти». (Коробка з предметами).

1) Рамка – малювання портрету.

2) Мікрофон - пісня.

3) Книга – звір. (імітація домашніх тварин та птахів).

4) Диск – танок «Веселі чоловічки».

19. Д/г «Сервірування столу».

Годинник: - Добре ми розважились, час святкувати та накривати стіл.

- Чого тут не вистачає? (чайних ложечок, серветок, чашки, блюдця). Скільки?

- Як називається увесь цей посуд? (чайний). Запрошую всіх до столу.

20. Д/г «Кольорові напої».

Катруся хоче нас пригостити гарячими напоями та незвичайними, а кольоровими.

Давайте спробуємо на смак, відчуємо аромат. (Діти куштують впізнають лікарську рослину (малина, м'ята, ромашка, шипшина) та називають лікарську дію).

- Пригощайтесь солодощами.

21. Підсумок.

- Дякуємо тобі, Катруся, в тебе було чудове день народження. І тобі годинничок за твою допомогу. Не забувай нас приходь до нас у гості, Катруся!

Рогузько Т.В.,

вчитель-логопед

ЗДО № 43 «Сонечко»

м. Житомир, Житомирська область, Україна

КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ. ПЕРША ЗУСТРІЧ З БАТЬКАМИ

В ряду завдань, що стоять перед батьками і вихователями, важливе місце займає завдання підготовки дітей до школи. Одним з основних показників готовності дитини до успішного навчання є добре розвинена мова.

Своєчасне розвиток мови перебудовує всю психіку малюка, дозволяє йому більш усвідомлено сприймати явища навколишнього світу. Будь-яке порушення мови в тій чи іншій мірі може відбитися на діяльності і поведінці дитини. Діти, погано говорять, починаючи усвідомлювати свій недолік, стають мовчазними, сором'язливими, нерішучими. Особливо важливе значення має правильне, чітке вимовлення дітьми звуків і слів в період навчання грамоті, так як письмова мова формується на основі усної, а недоліки усного мовлення можуть привести до неуспішності!

Мова маленької дитини формується в спілкуванні з оточуючими. Дуже важливо, щоб мова дорослих була зразком для дітей. Гарна мова найважливіша умова всебічного повноцінного розвитку дітей. Чим багатше і правильніше у дитини мова, тим легше йому висловлювати свої думки, тим ширше його можливості в пізнанні навколишньої дійсності, набагато змістовніші і повноцінніші стосунки з однолітками і дорослими, тим активніше здійснюється його психічний розвиток [2, с. 10]. Тому так важливо дбати про своєчасне формування мовлення дітей, про її чистоту і правильність, попереджаючи і виправляючи різні порушення, якими вважаються будь-які відхилення від загальноприйнятих норм даної мови.

Вивченням мовних порушень, їх попередженням і подоланням шляхом виховання і навчання і займається спеціальна педагогічна наука логопедія.

Завдання логопедії визначення причин і характеру мовних порушень, їх класифікація, розробка ефективних способів попередження і корекції.

Логопедія є галуззю педагогічної науки дефектології, що вивчає особливості розвитку, виховання, навчання і підготовки до трудової діяльності дітей з фізичними, психічними і мовними недоліками.

Для розвитку мови велике значення мають ступінь сформованості таких психічних процесів, як увага, сприйняття, пам'ять, мислення, а також активність поведінки, вивченням яких займається загальна і вікова психологія. Рівні мовленнєвих порушень.

Загальний недорозвиток мовлення як одна із форм мовленнєвої аномалії у розвитку дітей.

При нормальному мовному розвитку діти до 5 років вільно користуються розгорнутою фразовою мовою, різними конструкціями складних речень. Вони мають достатній словниковий запас, володіють

навичками словотвору і словозміни. До цього віку повністю формується правильна звуковимовна, готовність до звукового аналізу і синтезу [2, с. 18].

Загальний недорозвиток мовлення це різні складні мовні розлади, при яких порушено формування всіх компонентів мовної системи, що відносяться до звукової та смислової сторони.

Виділяють три рівні мовленнєвого недорозвитку:

I рівень характеризується відсутністю мови (так звані "безмовні діти"). Діти цього рівня для спілкування користуються белькотінням, звукослідуванням, окремими іменниками і дієсловами побутового змісту, обривками речень, звукове формування яких нечітке і нестійке. Нерідко свої промовляння дитина підкреслює мімікою і жестами.

II рівень мовленнєвого недорозвитку характеризується тим, що крім жестів і белькотіння з'являються хоч і перекручені, але й постійні загальноповторювані слова, рівень мовного узагальнення дуже низький.

III рівень мовленнєвого недорозвитку характеризується наявністю розгорнутої фразової мови з елементами лексико-граматичного і фонетико-фонематичного недорозвитку. Діти цього рівня вступають у контакт із оточуючими, але лише у присутності батьків, які вносять певні пояснення.

У всіх дітей із ЗНМ завжди спостерігається порушення звуковимови, недорозвиток фонематичного слуху, помітне відставання у формуванні словникового запасу і граматичної будови.

Корекційне навчання передбачає розвиток кола знань і уявлень про навколишній світ, розширення словника, розвиток зв'язного мовлення, звукового аналізу та синтезу, мовленнєвих умінь і навичок, які повинні бути засвоєні дітьми. Корекційна робота з дітьми з порушенням мовленнєвого розвитку спрямована на подолання мовленнєвих і психофізичних вад шляхом проведення індивідуальних, підгрупових, фронтальних, логоритмічних занять.

Для чого необхідна артикуляційна гімнастика?

Ми правильно вимовляємо різні звуки як ізольовано, так і в мовному потоці завдяки гарній рухливості і диференційованій роботі органів апарату артикуляції.

Точність, сила і диференційованість цих рухів розвиваються у дитини поступово, в процесі мовної діяльності.

Робота з розвитку основних рухів органів артикуляційного апарату проводиться в формі артикуляційної гімнастики. Мета артикуляційної гімнастики вироблення повноцінних рухів і певних положень органів артикуляційного апарату, необхідних для правильної вимови звуків.

Вправи для артикуляційної гімнастики можна підбирати довільно. Слід передбачати ті рухи і положення органів артикуляційного апарату, в результаті яких утворюються звуки, що становлять фонетичну систему даної мови.

Самим рухомим органом є язик. Він складається з кореня і спинки, в якій розрізняють передню, середню і задню частини. Особливо можна виділити

кінчик язика, яким як би закінчується передня частина язика, і бічні краї передньої і середньої частин мови, так як від їх роботи залежить якість звуків.

Найбільшу міру рухливості мають передня частина язика і кінчик язика [3, с. 38]. Кінчик язика може опускатися за нижні зуби (при звуках с, з, ц), підніматися за верхні зуби (при звуках г, н), притискатися до альвеол (при звуці л), тремтіти під натиском видихається струменя повітря (при звуці р). Передня частина спинки мови може підніматися без участі кінчика язика до альвеол і утворювати з ними щілину (при звуках с, з, ц), підніматися до неба разом з кінчиком язика і утворювати щілину з твердим небом (при звуках ш, ж, щ). Тому до артикуляційної гімнастики входять вправи, в процесі яких виробляються наступні положення кінчика язика:

- а) опущений за нижні зуби «Почистимо зуби»;
- б) піднятий вгору «Маляр», «Грибок», «Гармошка».

Після того як кожне положення буде відпрацьовано, дається вправа на переключення з одного положення на інше «Гойдалки».

Середня частина язика найбільш обмежена в своїх рухах. Без просування передньої або задньої частини язика вона може тільки підніматися до твердого піднебіння (при звуці і та м'яких приголосних). Для вироблення підйому середньої частини спинки язика виконують вправу «Кицька сердиться». Дітям пропонують посміхнутися, показати зуби, відкрити рот, кінчик язика покласти за нижні різці, вигнути спинку і погладити її верхніми зубами. При цьому треба стежити, щоб нижні зуби не висувалися вперед. Бічні краї язика можуть притискатися до внутрішньої поверхні корінних зубів і не пропускати убік струмінь повітря. Таким чином, язик може бути:

а) широким, розпластаним для відпрацювання цього становища є вправи «Покарати неслухняний мову», «Смачне варення»;

б) вузьким звуженню язика сприяють вправи «Годинки», коли діти при відкритому роті роблять руху кінчиком язика від одного кута рота до іншого, і «Дістань льодяник»: дітям пропонують посміхнутися, показати зуби, відкрити рот і кінчиком язика дотягнутися до льодяника; при цьому треба стежити, щоб губи були нерухомі.

В світі звуків також грає роль рухливість губ. Губи можуть витягуватися в трубочку, округлятися, оголювати передні верхні і нижні зуби, Злегка висуватися вперед. Але найбільшою рухливістю володіє нижня губа. Вона може з'єднуватися з верхньою губою, утворювати щілину, наближаючись до верхнім переднім зубам. Виробленні рухливості губ сприяють вправи «Хто краще зробить дудочку?», «Хто вміє посміхатися?», «Побудуємо паркан».

Отже, ми бачимо, що при утворенні різних звуків кожен орган займає певне положення. У промові звуки вимовляються не ізольовано, а один за іншим, тому органи артикуляційного апарату повинні швидко змінювати своє положення. Чіткої вимови звуків, слів, фраз можна домогтися, якщо органи артикуляційного апарату будуть досить рухливі, а робота їх координована.

Батьки, від вас залежить майбутнє ваших дітей. Ви маєте набратися терпіння, зацікавити дитину і, таким чином, включити її у цілеспрямовану роботу. Тільки у співпраці з дитиною ви зможете досягти бажаного: навчити

відрізняти правильну звуковимову від дефектології, сформувані навички самоконтролю за власним мовленням, збагатити словниковий запас, удосконалити зв'язне мовлення, розвинути увагу, пам'ять, інтелект, підготуєте до успішного навчання в школі.

Поради батькам, як покращити мову дітей:

Порада 1. Почнемо з вас.

Мова не виникає сама по собі, їй необхідно вчитися, і можливо це тільки в процесі, спілкування. Навіть якщо ви мовчазні від природи - все одно говорите з дитиною. Дитина легше розуміє звернену мову, якщо вона пояснює те, що відбувається з нею і навколо неї. Тому супроводжуйте свої дії словами.

Порада 2. Зустріч поглядів.

Озвучуйте будь-яку ситуацію, але тільки якщо ви бачите, що дитина чує і бачить вас. Не говоріть в порожнечу, дивіться їй в очі. Це особливо важливо, якщо ваша дитина надмірно активна, постійно рухається.

Якщо ваш малюк ще тільки лепече або говорить мало слів, намагайтеся, щоб він бачив вашу артикуляцію.

Порада 3. Не говоріть чітко.

Говоріть просто, чітко, виразно промовляючи кожне слово фразу. Діти дуже чуйні до інтонації, тому кожне слово, на яке падає логічний наголос, вимовляйте якомога більш виразно.

Порада 4. Те саме, але по-різному.

Повторюйте багато разів одне й те саме слово, фразу (змінюючи порядок слів). Щоб дитина засвоїла нове слово, вживайте його не один раз і в різних контекстах.

Порада 5. Не перестарайтеся.

Не вживайте занадто довгих фраз. Не перевантажуйте дитину, пред'являючи їй відразу велику кількість завідомо незнайомих слів.

Порада 6. Добрий настрій - запорука успіху.

Вимовляйте нове слово в емоційно-сприятливій ситуації. Психологи помітили: у таких умовах дитина навчається в десять разів краще.

Порада 7. Всі почуття у союзі з промовою.

Важливо, щоб дитина мала можливість бачити, торкатися, нюхати, тобто вивчати предмет різними способами. Якщо побачите, що дитина взяла предмет, відразу ж назвіть його кілька разів чітко і виразно.

Порада 8. В основі мови – прагнення до спілкування.

Завжди схвалюйте бажання дитини вступити з вами в контакт. Підтримуйте це прагнення спілкуватися!

Порада 9. Прагнення до різноманітності.

Якщо лепет малюка одноманітний, намагайтеся збагатити його, пропонуючи ланцюжок слів з іншими приголосними і голосними (дя-дя-дя, ма-ма-ма, ка-ко-ко).

Порада 10. Поважайте спроби дитини говорити.

Мова розвивається на основі наслідування і самонаслідування. Коли дитина говорить сама або разом з вами, вимикайте гучну музику, телевізор і намагайтеся дати їй можливість чути себе і вас. Не сюсюкайте з дитиною, адже ж ви не хочете потім переучувати її спілкуватися нормально.

Порада 11. Навчайте у грі.

Створюйте такі ситуації в грі, де дитині знадобиться звуконаслідування. Спонукаєте ви, а не ситуація.

Порада 12. Не попереджайте бажання дитини.

Батьки намагаються вгадати бажання своєї дитини. У малюка не виникає необхідності вимовляти що-небудь. Є небезпека затримки дитини на стадії жестового спілкування.

Порада 13. Розширення словника.

Дитина володіє словом на двох рівнях: розуміє його - пасивний словник, каже - активний. Якщо ви поповнюєте ресурс розуміння, це обов'язково призведе до лексичного вибуху.

Порада 14. Ведіть щоденник.

Фіксуйте його мовні досягнення, записуйте, скільки слів дитина розуміє, які виголошує.

Порада 15. Розвивати фонематичний звук.

Спонукайте розрізняти близькі звуки, слова, які відрізняються і звуком.

Порада 16. Не нехтуйте звуконаслідуванням.

Використовуйте слова типу «бух», «ням-ням», «ав-ав». Створіть основу для повноцінної мови.

Порада 17. Читайте.

Читайте короткі казки, вірші по кілька разів - діти краще сприймають тексти, які вони вже чули.

Порада 18. Пальчики на допомогу промові.

Розвивайте дрібну моторику - точні рухи пальців руки. Вона тісно пов'язана з розвитком мови.

Порада 19. Будьте терплячим, поблажливим і обережним.

Якщо дитина неправильно вимовляє звуки, не смійтеся, не повторюйте неправильну вимову. Спонукайте дитину послухати правильне проголошення і спробувати його повторити.

Порада 20. Тільки ви!

Пам'ятайте: тільки ви здатні допомогти дитині розвиватися гармонійно. Не забувайте активно радіти її успіхам, частіше хваліть своє маля.

Література

1. Лист Міністерства освіти і науки України №1/13094-23 від 31.08.2023 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми проблемами у 2023-2024 навчальному році»
2. Трофименко Л. Новий зміст корекційного навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ II-III ступенів // Дефектологія. 2007. — №3. — С.34
3. М.К. Шеремет. Логопедія. – Київ 2010.

Селіна І.А.,

вихователь

Сумський санаторний ДНЗ (ясла -садок) № 24 «Оленка»
м. Суми, Сумська область, Україна

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ «ДИВОВИЖНИЙ СВІТ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО ОЧАМИ ДІТЕЙ»

Мистецтво Марії Примаченко глибоке і унікальне за міфологізованим світосприйняттям, оскільки свою місію мисткиня окреслила у тезі стосовно виховання дітей: «Я навчаю їх тому, щоб кожний, хто малює, завжди приносив радість людям, щоб в кожному малюнку було найголовніше, що є дорогим усім людям: справедливість і доброта».

Мета: Розвивати інтерес дошкільників до культурної спадщини нашого народу – світу мистецтва української художниці Марії Примаченко. Продовжувати знайомити дітей з видами традиційного і нетрадиційного мистецтва, з техніками та елементами декору робіт Марії Примаченко, а саме: флористика з квітів, її своєрідна мова та орнамент. Навчати застосовувати набуті знання та вміння при прикрашанні різнокольорових шаблонів дивовижних тварин та птахів природними матеріалами, квітами. Створювати власні асоціативно-образні форми, досягати їх художньої виразності. Формувати художній смак. Прищеплювати активний інтерес до художнього музею, як храму мистецтв. Розвивати здібності щодо ціннісного ставлення до витворів мистецтва, уявлення про високу культуру українського народу, про споконвічне прагнення українців до краси. Виховувати патріотизм, шанобливе ставлення до України.

Матеріал: Портрет народної художниці Марії Примаченко, репродукції картин фантастичних тварин, птахів; квіти, плоскі форми зображень фантастичних тварин, птахів; природний матеріал, клей, пензлі, серветки;

аудіозапис «Дивна квітка» (автор слів В. Куровський, музики Р. Квінта), М. Вермедера «Козаченьки»; Ф. Шопен «Вальс квітів»; відео «Арт-виставка Співуче поле М. Примаченко».

Попередня робота: ознайомлення та розглядання репродукцій картин фантастичних тварин, птахів народної художниці М. Примаченко.

Хід заняття

Діти стають у коло вітаються усмішками і теплими долоньками.

Доброго ранку - сонце привітне!

Доброго ранку - небо блакитне!

Доброго ранку - в небі пташки!

Доброго ранку - зелені дубки!

Доброго ранку - люди привітні!

Я всім бажаю щоб посмішки квітли!

Діти, сьогодні на нас чекає незвичайне заняття, я вас запрошую у дивовижний світ української народної художниці Марії Примаченко. Розглянемо портрет художниці та познайомимось з біографією і дитинством «маленької Марійки».

Перегляд серії «Книги-мандрівки» «Чудернацький всесвіт Марії Примаченко» присвяченій народній художниці.

Марія Оксентіївна народилася, виросла і провела все життя в селі Болотня, Київської області. Її виховували у творчій сім'ї. Батько, Оксентій Григорович, був теслею, створював дворові огорожі. Бабуся займалася розмальовуванням писанок. Мати, Параска Василівна, славилася майстерністю вишивання, чого навчила і маленьку Марію, яка носила власноруч вишиті сорочки. Крім живопису і вишивання, захоплювалася також керамікою, ілюстрацією.

Маленькою дівчинкою майбутня художниця не могла працювати в полі і допомагати рідним у багатьох господарських справах через недуги. Коли дівчинці було сім років, Маруся захворіла на поліомієліт. Надалі все життя художниця переживатиме страшні болі, не одну операцію і практично на всіх фото буде з милицями.

Час, що звільнила хвороба, Марія використовувала для занять творчістю. Серйозно малювати Примаченко почала в 17-річному віці – коли знайшла синювату глину, якою розмалювала власний будинок. Робота дівчини припала всім до душі – незабаром вона отримала перше замовлення. За розмальовування будинку сусідів Марії віддячили поросям. Згодом саме це порося допомогло всій її родині вижити в голодні часи.

Марія малювала, вишивала, захоплювалася керамікою. У 1936 року закінчила Школу народних майстрів. Першими живописними роботами, ймовірно, були перенесені на картон і папір мотиви настінного розпису і вишивки. У цей період життя Марія намалювала картини: «Бичок на прогулянці», «Синій лев», «Рябий звір», «Червоні ягідки» та інші. Зображення звіриного світу вирізняється фантастичними, казковими, фольклорними мотивами. Саме ці образи і колорит вирізняють авторку з-поміж інших майстрів.

Оскільки кожна господиня прикрашає подвір'я квітами, їх багато і в картинах майстрині. Мисткиня жила тим своїм глибоким світом, що в часи винищення українців допомагало їй показати силу радості і добра на тлі руйнації і попелища: навіть коли знищують Україну, краса вічна. Художниця знаходила свої форми показу того що, відбувалося в країні, її злиття з природою є таким потужним і природним, що стає зрозумілим: «Марія Приймаченко жила з власної природи, з власного кореня.

Вихователь: Наша подорож продовжується до міні-музею, з репродукціями картин із зображеннями фантастичних тварин, птахів народної художниці М. Примаченко. Пропоную придумати назву до кожної з цих картин.

Гра-роздум за картинами:

- Як вважаєте, чому автор дала таку назву картині?
- Чому картини незвичайні?
- Який настрій у цієї картини?
- Що вас найбільше здивувало на картині?
- Подумайте, чому майстриня зображує саме так природу і тварин?

(Можливо...)

- Яких звірів намалювала художниця?
- Скільки їх є на картині? Вони свійські чи хижі? А чи здаються вони нам звичайними? (Ні, автор намалювала їх незвичайними, казковими, фантастичними)
- Які кольори передала художниця, малюючи картину?
- Що найбільше привернуло вашу увагу на картині?
- Який настрій виникає у вас під час споглядання картини? Чому?
- Що вам хотілось домалювати на картині або навпаки, що не малювати?
- Як би ви назвали це полотно?

Психогімнастика. Малюнок М. Приймаченко «Квіти за мир». Під музичний супровід пісні «Дивна квітка» (автор слів В. Куровський, музики Р. Квінта) діти уявляють себе квітами, імітують різні рухи за вихователем, милуються чарівними квітами.

Діти стоять у колі. Давайце уявимо, що ми чарівні квіти, яких зобразила художниця на картині. Навколо нас свіже повітрячко! Ви вдихаєте його на повні груди, разом з теплими промінцями сонечка помалу підростаємо (діти розправляють спинку, потягуються), розкриваємо свої листочки (руки дітей вільно, розслаблено звисають вздовж тіла, а потім потягуються догори). А ось з'являється твій бутончик. Він маленький, тендітний (діти складають руки кошиком над головою). Згодом він розкривається в ніжну, незвичайну квітку (діти розводять руки в сторони). Маленька квіточка простягла пелюсточки до сонечка і відчула на них тепло (діти розтискають пальці). Усміхнулася квіточка сонечку. Аж тут прилетів вітерець-пустунець і запропонував їй пограти. Здивувалася квітка, але погодилася. Вона кілька разів хитнула голівкою вперед-назад (відповідні рухи), розправила за вітром листячко (дитина розводить руки в боки) і помахала, привіталася з вітерцем (дитина робить кілька змахів руками).

Дивна квітка ніжна сама
Дивиться у небо,
Україно, Ти як мама,
Знов я йду до Тебе!

Вихователь: Пропоную пограти в гру: «Пізнай малюнок по віршику». Діти розглядають малюнки: «Бичок-третячок», «Леву треба річку перейти і ноги не замочить», «Стародавній болотяний звір» та інші.

Лев до річки підійшов,
Дереvence собі знайшов.
Він по ньому швидко йде,
Так він річку перейде
Бичок-третячок,
Місяцем ріжок.
Травицю щипає,
По полю гуляє.

Вихователь: Наша подорож світом Марії Примаченко триває. Запрошую вас до міні-музею квітів, які дуже любила Марія і завжди зображувала у своїх картинах. Це: жоржини, мальви, айстри, соняшники, чорнобривці і багато інших квітів. Діти розглядають живі і штучні квіти: паперові, пластикові, шкіряні, поліетиленові, квіти з тканини та інші.

Дидактична гра «Знайди пару». Мета: серед квітів відшукати подібну квітку за кольором, формою, матеріалом.

Вихователь: Зараз на нас чекає віртуальна подорож – екскурсія до Київського національного музею народного мистецтва, де знаходяться картини укр. художниці.

Виставка «Співуче поле М. Примаченко».
Фізкультхвилинка-руханка «Гусі – потягусі»:
Прилетіли гуси, роблять потягусі:
Вгору шийки, вгору крильця, гусі-потягусі.
Гуси мають лапки, ходять чапчалапки:
Права лапка, ліва лапка, чапки-чапчалапки.
Гуси й гусенята люблять пострибати:
скоку, скоку на толоку, люблять пострибати.
Гуси в черевичках скубають травичку:
скубу-скубу, дзьобенята скубають травичку...

Вихователь: А зараз я всіх вас запрошую у творчу майстерню.

В світ чудовий ми підемо
Справжню казку там знайдемо
Діти переходять до столів зображувальної діяльності
Пальчикова гімнастика «Квіточки розкриваються»:
Наші ручки - як квіточки,
Пальчики - як пелюсточки,
Сонце прокидається,
Квіточки розкриваються,
Бджілко, бджілко, покружляй,

З квіток меду назбирай!

Виконання роботи дітьми.

Під музичний супровід аудіозапис твору Ф. Шопена «Вальс квітів» діти створюють образи казкових тварин і птахів, прикрашають різнокольорові шаблони природнім матеріалом і квітами.

Вправа для очей з олівцем. Вихователь промальовує у повітрі кольоровим олівцем різні фігури, діти слідкують оченятами за ним.

Вихователь: Любі мої маленькі митці, запрошую вас доповнити міні-музей групи з репродукціями картин народної художниці М. Примаченко. роботами зробленими власноруч із зображеннями фантастичних тварин, птахів.

Акімова І.В.,

вихователь

ЗДО № 56 «Усмішка»

м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ З ЕЛЕМЕНТАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ДІТЕЙ 4-ГО РОКУ ЖИТТЯ НА ТЕМУ: «ПОДОРОЖ ДО КАЗКИ «ТРИ ВЕДМЕДІ»

Програмовий зміст: учити порівнювати предмети різні за величиною, позначаючи результати порівняння поняттям «великий-менший-найменший»; закріплювати поняття «один-багато», уміння порівнювати групи предметів, використовуючи поняття «порівну», «стільки ж, скільки»; ознайомлювати з геометричною фігурою куб; закріплювати знання про коло, квадрат, уміння знаходити геометричні фігури в різних предметах.

Розвивати пам'ять, увагу, мислення, мовлення, дрібну моторику, спостережливість.

Виховувати інтерес до математичних ігор, співчуття, бажання допомагати.

Обладнання: декорації до казки «Три ведмеді», три ведмеді, кубики, кошик з яблуками, дидактичні ігри: «Один – багато», «Виклади за величиною», «Геометричний потяг», «На що схожий предмет?», «Виклади за зразком», «Яка фігура заховалась?».

Хід заняття

Вступна частина.

Привітання з гостями: Подивіться, діти, скільки гостей у нас зібралось багато! Треба нам їх привітати: «Доброго ранку!»

А зараз один одному всміхніться і до мене поверніться.

Сьогодні ми з вами вирушаємо у гості до казочки. Подорожувати будемо на потязі. Тож займайте свої місця у вагонах і вирушаємо. (звучить музика)

Подивіться, діти, куди ми з вами потрапили? Як називається ця казочка? («Три ведмеді»)

Правильно, тут живуть три ведмеді: тато, мама і ведмежатко. Які вони за розміром? (тато – великий, мама – менша, синочок – найменший).

Ой, послушайте, здається, хтось плаче! Хто це плаче?

Дівчинка: Це я плачу, Оленка. Ведмеді не відпускають мене додому. Щоб повернутися, треба виконати їх завдання. А я не можу! Допоможіть мені!

Вихователь: Що, діти, допоможемо Оленці?

Основна частина.

1. Д/г «Великий – менший – найменший».

- Назвіть, будь ласка, що це? (стіл, стілець, ліжко)

- Як ми назвемо ці предмети одним словом? (меблі)

- А це що? (тарілка, ложка, чашка)

- Назвіть одним словом ці предмети. (посуд)

Подивіться, діти, треба допомогти ведмедям розкласти меблі та посуд за розміром від найменшого до найбільшого. Впораємося?

Молодці, діти, допомогли ведмедям, щоб вони не сварилися, хто з якої миски буде їсти.

2. Д/г «Один – багато».

- А ще ведмеді люблять гратися іграшками, і щоб їх було багато.

У кожного з вас є по одній іграшці на картці, а для ведмедів треба знайти багато таких самих іграшок на картках.

Малята, ми впорались і з цим завданням.

Дуже добре!

3. Д/г «Геометричний потяг».

Наші ведмеді дуже люблять подорожувати на потязі. Треба їм допомогти розсадити пасажирів у вагони за квитками певної геометричної форми (круг, квадрат)

Молодці, дуже добре впорались!

4. Фізхвилинка.

Пальчикова гімнастика «Ведмежатко».

Ведмежатко в лісі гуляло,

Кошик грибів назбирало.

Пригощало маму й тата.

Дякуємо, ведмежатко!

5. Д/г «На що схожий предмет?»

Діти, нам треба допомогти ведмедику знайти предмети, які схожі на певну геометричну фігуру. Приступаємо.

Молодці, впорались і з цим завданням.

6. Подивіться, а що це лежить на галявині? (кубики)

На яку геометричну фігуру схожі кубики? (квадрат)

Ознайомлення з кубом.

7. Д/г «Яка фігура заховалась?»

Тепер давайте допоможемо ведмедям знайти предмети, які мають форму куба та кулі. Дуже добре, у нас все вийшло. Як називається ця фігура? (куб)

8. Д/г «Виклади за зразком».

А зараз ми пограємо з ведмедями у цікаву гру.

Треба на порожній смужці викласти геометричні фігури за зразком у певній послідовності. Хто перший впорається, той і переможець. Почали!

Ось ми і впоралися з усіма завданнями і можемо звільнити Оленку.

Оленка: Дякую вам, малята, тепер я можу повернутися з вами додому.

Вихователь: Ми дуже раді, що змогли тобі допомогти! Сідай з нами у потяг і вирушаємо додому. (звучить пісня «Потяг з чотирма зупинками»)

Заклучна частина.

Повернення до дитячого садка.

Діти, вам сподобалося подорожувати? Які завдання вам найбільше запам'ятались? З якою фігурою познайомилися?

Оленка: Діти, а ведмеді передали вам гостинці за добре виконані завдання, тримайте. А я дякую вам за допомогу і мушу прощатися, бо поспішаю додому. До побачення!

Шашко Г.М.,

вчитель-дефектолог

КЗДО № 56 "Усмішка" КТ

м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З ДІТЬМИ 6-ГО РОКУ ЖИТТЯ ГРУПИ ЗПР ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ ЗА ТВОРОМ Т.Г. ШЕВЧЕНКА «САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ»

Програмовий зміст:

- продовжувати знайомити дітей з минулим рідного краю;
- залучати до української національної обрядовості, брати участь в українських звичаях і традиціях;
- розвивати у дитини національні риси особистості (щирість, гостинність, доброту, щедрість) через багатство національного фольклору (загадки, прислів'я, вірші, пісні й народні ігри);
- закріплювати знання дітей про зв'язки між явищами природи і змінами в житті рослин та комах з використанням коректурних таблиць;
- продовжувати формувати уявлення дітей про кількість та множину предметів, співвідношення числа і цифри в межах 10;
- продовжувати формувати поняття дітей «більше на», «менше на», «порівну»;
- закріплювати вміння орієнтуватися в часі (день, ніч);
- продовжувати розвивати мовленнєве дихання, фонематичний слух, інтонаційну виразність мови, за допомогою мнемо таблиць;
- вміння логічно, послідовно будувати розповідь-опис свого зовнішнього вигляду;
- продовжувати вчити відповідати повними простими реченнями на запитання, розрізняти звуки на слух, їхню послідовність у словах різної звукової структури;

- уточнити та збагачувати словник дітей з теми;
- закріплювати вміння володіти мовленнєвим етикетом (вітання, прощання, подяка);
- розвивати навички самоконтролю, виправлення граматичних помилок прагненням розмовляти чистою українською мовою.

Матеріал: хата, біля хати колиска з лялькою-немовлям, тин з глечиками, стіл, посуд глиняний (тарілки 5 штук, чашки 5 штук, дерев'яні ложки 6 штук), лави вкриті рядном, імітація дерев квітучих, під деревами трава, в траві різні комахи, кошик з муляжами овочів і фруктів, українське вбрання для дівчаток і хлопчиків, віночок, коректурні таблиці «Весна», мнемотаблиці до вірша «Садок вишневий коло хати», портрет Т.Г. Шевченка, комп'ютер (презентації – Т.Г. Шевченко, знаряддя праці), запис звуків комах, соловейка, пісні «Ой, у вишневому саду», художнє слово (вірші, загадки, прислів'я, народні ігри).

Хід заняття

Група прибрана в стилі українського села: хата, біля хати тин з глечиками, стіл, на столі посуд глиняний, лави, дерева вишневі квітучі.

Я всміхаюсь сонечку!

Здрастуй золоте!

Я всміхаюсь квіточці!

Хай вона росте!

Я всміхаюсь дощику!

Лийся мов з відра!

Діткам посміхаюся!

Зичу їм добра!

Дефектолог: - Діти, куди ми з вами потрапили?

Діти: - Потрапили в українське село.

Дефектолог: - А сьогодні ми з вами проведемо екскурсію по одному із моїх улюблених віршів, і побачимо, як у давнину жили наші прадіди.

- А який український письменник багато писав в своїх віршах про життя українського народу.

Діти: - Це Тарас Григорович Шевченко. Великий український письменник і знаменитий художник (розглядання на комп'ютері ілюстрацій - портретів Т.Г. Шевченка і його малюнків, зупинитися на малюнку «Садок вишневий коло хати»).

Дефектолог: - А зараз ми почнемо із слів: «Садок вишневий коло хати...»

- Що зазвичай росте коло хати?

Діти: - Ростуть дерева, квіти, садок.

Дефектолог: - Які дерева в ньому ростуть?

Діти: - В садку ростуть фруктові дерева: яблуня, вишня, груша, слива, абрикос.

Робота дітей з коректурними таблицями «Весна».

Дефектолог: - Чим весна відрізняється від інших пір року?

Діти: - Все навкруги прокидається від зимового відпочинку.

Дитина:

Вкритий цвітом весь садок,
Розцвітає скрізь бузок.
Усюди квітів так багато,
Ніби тут вже справжнє свято.
Це ж весна хазяйнувала,
Щедро квіти дарувала.
Вона справжня трудівниця,
І прекрасна чарівниця.

Дефектолог: - Які весняні місяці ви знаєте?

Діти: - Весняні місяці – це березень, квітень, травень. Березень – тому що квітнуть берези. Квітень – квітнуть весняні квіти: проліски, підсніжники, тюльпани, тощо. Травень – починає проростати молоденька зелена травичка.

Дефектолог: - Діти, а ви знаєте, як в народі називали ці місяці? Березень – капельник, соковик. Квітень – краснич, лукавич, дзюрчальник. Травень – пісенник, травник.

- В яку пору року сади вбираються в біло-рожеве вбрання?

Діти: - Навесні, коли все навкруги оживає після зимових холодів.

Дефектолог (продовження вірша): «Хрущі над вишнями гудуть...»
(звучить запис звуків комах)

- Навесні прокидаються всі комахи від зимової сплячки.

Бесіда: «Де зимували комахи?».

Діти читають загадки про комах:

Тонкі крильця,
Смугаста спідниця,
Чорний поясок,
Медовий голосок. (Бджола)
Їх у траві багато,
Люблять працювати,
Будівельники малі,
Роблять хату із землі. (Мурахи)
Навесні родився,
Із землі з'явився,
Біля дерев літає,
Зелень об'їдає. (Хрущ)

Дефектолог: - Діти, а яких комах ви ще знаєте? (відповіді дітей)

- Ви знаєте, що хрущі прокидаються лише весною, а потім впадають в сплячку до наступної весни. Як ви гадаєте, це корисна чи шкідлива комаха?

Бесіда: «Шкідливі та корисні комахи».

Входить хлопчик в українському одязі на плечі несе сапку, а дві дівчинки йдуть за ним, теж в українському одязі і співають пісню (звучить запис української пісні «Ой, у вишневому саду»).

Дефектолог: - Плугатарі з плугами йдуть, співають ідучи дівата... »
Зупиняються біля дітей.

Дефектолог: - Здрастуйте! Звідки ви йдете у таку пізню годину?

Дитина: - Навесні починається праця в природі, треба встигнути поля з огородами засадити.

Діти розповідають прислів'я:

Без труда нема плода.

Праця людину годує.

Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.

Дефектолог: - Вірш «Помагай»:

Через поле, через гай,

Ходить хлопчик Помагай.

Бачить хлопчик – садять сад,

Він поміг скінчити ряд.

Вмить приніс відро води,

І полив аж три ряди.

Рій із пасіки пішов –

Помагай його знайшов.

Обходивши луг і ліс,

Він в село його приніс.

За селом копали став, -

Помагай візок достав.

Цілий день возив пісок,

Аж вищав його візок!

Помагая у труді,

Знають літні й молоді.

Ковалі і муляри –

Все невтомні трударі.

Ти і сам часу не гай,

Будь, як хлопчик Помагай.

Дефектолог: - Які знаряддя праці ви знаєте? У полі? На городі? (за допомогою комп'ютера розглядаємо ілюстрації із зображенням знарядь праці).

Дидактична вправа «Піймай звук».

Мета: удосконалювати вміння визначати перший і останній звук в словах (сапка, сокира, вила, коса).

Дефектолог: - Як використовують ці предмети?

Діти: - Сапкою сапають город, підпушують землю. Лопатою перекопують город, садять картоплю. Косою косять траву.

Вихователь промовляє наступні слова із вірша:

А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечеря коло хати,

Вечірня зіронька встає.

Дочка вечерять подає,

А мати хоче научати,

Та соловейко не дає...

Звучить запис співу соловейка. Діти підходять до столу, де стоїть глиняний посуд з дерев'яними ложками.

Дефектолог: - А ви знаєте, що в давнину люди користувалися тільки глиняним і дерев'яним посудом.

- Погляньте на стіл, всім вистачає тарілок, чашок? Скільки стоїть тарілок? (п'ять) Знайдіть тарілочку з цифрою «5» А чашок? (чотири). Знайдіть чашечку з цифрою «4». Менше на скільки? (на один). Що треба зробити, щоб їх стало порівну? (відповіді дітей).

- Скільки ложок лежить на столі? (шість). Більше на скільки? (на один). Що треба забрати, щоб їх стало стільки ж, як чашок і тарілок (забрати одну).

Дефектолог: - Наших малих працівників потрібно нагодувати. Які українські страви ви знаєте?

Діти: - Борщ з пампушками, сало, вареники, узвар (компот).

Дефектолог: - Зараз приготуємо з вами борщ і узвар.

Дидактична гра «Зваримо борщ і узвар»

Мета: розвивати спостережливість, уміння обстежувати овочі і фрукти, порівнювати їх за ознаками (колір, форма, смак).

Діти вибирають овочі для борщу та фрукти для узвару.

Дефектолог: - декламує вірша далі:

Поклала мати коло хати,

Маленьких діточок своїх.

Сама заснула коло їх.

Затихло все, тільки дівчата

Та соловейко не затих...

Дефектолог: - Малята, ви знаєте, як би важко не працювали в давнину люди, але вони дуже любили відпочивати, співаючи, танцюючи, граючи в різні народні ігри. От і ми зараз з вами пограємо в гру-веснянку «Подольночка».

Виходить дівчинка в українському одязі і розповідає в що вона вдягнена. Ми звертаємо увагу, що в неї нема віночка - оберіг для дівчинки від злого ока. Дефектолог дарує їй віночок.

Дитина розповідає вірш «Українка»:

Я, маленька українка,

Віночок сплітаю

І про рідну Україну

Пісеньку співаю.

Діти стають в коло співають гру-веснянку «Подольночка».

Мета: знайомити дітей з народними звичаями, спонукати до вільного використання примовок, закличок, збагачувати словниковий запас дітей, виразність мови, удосконалювати діалогічне мовлення, розвивати пластику, кмітливість, рішучість.

Діти беруться за руки і стають у коло. Вибирають «подольночку». Гравці, співаючи, ідуть по колу, а «подольночка» у середині кола робить все, про що мовиться у пісні:

Десь тут була подольночка,

Десь тут була молодесенька,

Тут вона сіла, тут вона впала

До землі припала,

Личка не вмивала,
Бо води не мала
Ой, встань, встань подоляночка,
Обмий личко, як ту скляночку
Візьми за бочки, за свої скочки
Підскочи до краю, бери ту/того, що скраю.
Дефектолог: - А зараз ви за допомогою мнемотаблиць розповісте увесь вірш Т.Г. Шевченка «Садок вишневий коло хати»:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівата,
А матері вечерять ждуть.
Сім'я вечере коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Та соловейко не дає.
Поклала мати коло хати,
Маленьких діточок своїх.
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата,
Та соловейко не затих.

Комаровська О.В.,

вихователь

ЗДО «Калинка»

м. Першотравенськ, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ КОМПЛЕКСНОГО ЗАНЯТТЯ «СЛІДАМИ КОЛОБКА» З ЕЛЕМЕНТАМИ КОЛЬОРОТЕРАПІЇ, ЕКСПЕРИМЕНТУВАННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТРВЗ ТА МНЕМОТЕХНІКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ІІ МОЛОДШОЇ ГРУПИ

Програмові завдання:

Освітні:

- дати дітям знання про різноманітність навколишнього світу, за допомогою елементів кольоротерапії;
- уточнити знання дітей про ознаки предметів «Колір», «Форма», «Звук», продовжити вправляти порівнювати об'єкти за ознаками і орієнтуватися на площині;
- закріпити у дітей вміння слухати і розуміти мовлення як однолітків так і дорослих; вступати в розмову й відповідати на запитання; продовжувати закріплювати чітку артикуляцію звуку У;
- вправляти в умінні розповідати, використовуючи мнемокуб;

- дати знання дітям про отримання оранжевого кольору, закріпити знання про отримання зеленого, шляхом змішування фарб;
- тренувати дітей вмінню орієнтуватися у різних емоційних станах.

Розвиваючі:

- розвивати мовленнєву активність, пам'ять;
- почуття ритму, вміння узгоджувати слово з рухом за допомогою логоритмічних вправ;
- прагнення до пізнання краси фарб у навколишньому;
- дрібну моторику пальців рук при виконанні пальчикової гімнастики.

Виховні:

- виховувати розуміння, що колір здатен поліпшити настрій та здоров'я малюка;
- товариські стосунки, почуття взаємодопомоги.

Матеріал та обладнання: проектор, презентація до ходу заняття, електронна дидактична гра «Зміни колір Колобка», набірне полотно, картки до д/г «Друзі Зайчика», мнемокуб, повітряні кульки із запрошенням, склянки з питною водою, сухий дощ зі стрічок, порожні пляшечки – хмарки, доріжка здоров'я, зелена доріжка з зеленими предметами, фарби: жовта, синя, червона на кожну дитину, палітри, пензлики, серветки.

Попередня робота: заучування слів до пальчикової гімнастики «Сірий вовк», вивчення логоритмічної вправи «Настрій», читання казки «Колобок», розповідання казки «Як фарби подружилися», складання розповіді «Заєць» за допомогою мнемокуба.

Хід заняття

Вихователь разом із дітьми заходить до групової кімнати та звертає увагу дітей на присутніх у залі, пропонує чемно привітатися з ними.

Вихователь та діти: Добрий день, добрий день, добрий день усім!

Діти вітально хитають головами у різні боки.

Щастя ми бажаємо і здоров'я вам (діти показують на присутніх)

А щоб щастя – ось таке! (підносять руки до грудей)

А здоров'я – ось таке! (розводять руки в сторони)

Вихователь: Діти, коли я сьогодні прийшла до дитячого садочка, я побачила ось цю кольорову хмаринку. Вона принесли нам запрошення до казкової країни, де живуть герої улюбленої вами казки Колобок. Чи згодні ви подорожувати? Що ж помандруємо. (діти ідуть змійкою)

Вихователь: Світ раптово став казковим, а наш ранок –кольоровим, Адже ми тепер, всі в казку, - мандруємо в кольорочасі.

Вихователь: Ось ми з вами і в казці. Подивіться, будинок стоїть. А хто в ньому живе? (дід та баба) Діти, вони дуже сумні. Спекли вони Колобка, поклали на віконце остигати, а він у ліс покотився. А там звірі, раптом з Колобком біда станеться?

Вихователь: діти, давайте допоможемо знайти Колобка. А щоб набратися сил бабуся нам приготувала водичку, яка стоїть на жовтій скатертині. Подивіться на склянки, яким кольором зарядилася водичка?

Діти: жовтим.

Вихователь: давайте разом промовимо слова про жовту водичку і вип'ємо її.

Діти промовляють слова: Я люблю водичку жовту, що, як сонце, зігріває. А коли надворі мряка – ця вода нас звеселяє.

Кольоротерапія «Жовта водичка».

Діти п'ють водичку, а вихователь промовляє слова: Сонячні промінчики пронизують наші голівки, ручки, ніжки, і ми одразу відчуваємо тепло та радість. Настрій в нас покращився, ми набралися сил, що ж, рушаймо!

Діти ідуть промовляючи слова:

По доріжці ми підемо,

Туп –туп, туп-туп

Може Колобка знайдемо?

Туп-туп!

Вихователь: Діти, давайте всі разом привітаємося із Зайчиком і розкажемо Зайчику все, що ми про нього знаємо. А допоможе нам чарівний кубик. Зайчик вам буде показувати кольорову сторону кубика, а ви повинні знайти цю сторону на нашому кубіку та за допомогою картинки розказати про зайчика.

Складання розповіді «Зайчик» за допомогою мнемокуба.

Вихователь: Зайчик, скажи, чи не бачив ти Колобка, ми його розшукуємо!

Зайчик (на слайді): пограйте ще зі мною, тоді скажу. Ви повинні розселити моїх друзів в хатинки з віконечками такої форми як і зайчик.

Д/г «Друзі Зайчика».

Мета: закріпити поняття форма предметів. Вправляти в умінні добирати предмети відповідно за формою.

Хід гри: діти обирають собі зайчика, називають якої він форми та обирають хатинку з віконечком відповідної форми.

Зайчик: Молодці діти, а Колобок покотився далі по різнокольоровій доріжці.

Вихователь: Давайте подякуємо Зайчику. Рушаймо далі!

Діти ідуть по доріжці здоров'я промовляючи слова:

По доріжці ми підемо,

Туп –туп, туп-туп

Може Колобка знайдемо?

Туп-туп!

Аудиозапис шуму дощу.

Вихователь: Діти, чуєте, дощик пішов. Подивіться дощик в цій країні незвичайний, він різнокольоровий. Давайте походимо між струменями цього дощу.

Вправа з кольоротерапії «Різнокольоровий дощик».

Мета: сприяти заспокоєнню, налаштуванню на позитивний лад. Розвивати колірні асоціації, вміння відчувати колір.

Матеріал: різнокольорові стрічки, підвішені вгорі.

Хід: вихователь пропонує дітям пробігти під струменями різнобарвного дощу та зобразити мімікою свої емоції, які у них викликає той чи інший колір.

Вихователь: Діти, дощик закінчився, а хмарка залишилася. Подивіться, в ній є маленькі хмаринки. Візьміть собі хмарку та відтворіть звуки дощу, який ви чули, коли ходили під кольоровим дощиком, барабанячи пальчиками по «хмарці» (порожній пластиковій пляшці).

Діти барабаняють пальчиками по пляшці.

Вихователь: Діти, поки ми з вами грали з дощиком, подивіться, хто це біля ялинки з'явився? (Вовк) Давайте привітаємося з вовком пальчиками.

Пальчикова гра «Сірий вовк».

- Здрастуй, здрастуй, сірий вовк, (тиснути долоні, змінюючи їх стан)
Сірий вовк, сірий вовк. (показати «паща»)
Діточок ти не лякай (погрозити пальцем)
Краще з нами ти пограй! (стискати і розтискати кулачки)

Вихователь: Діти, яку пісеньку співає Вовк? (У-У-У)

Артикуляційна гімнастика «У-У-У».

Вихователь: Давайте разом з Вовком заспіваємо його пісеньку. Спочатку голосно, тихо, а тепер пошепки. Які молодці, правильно пісеньку співали. Діти, поки ми з вами співали пісеньку, вовк засумував. Подивіться голову опустив. Давайте покажемо, як і в нас може змінюватися настрій.

Діти зображають разом з педагогом.

Логоритміка «Настрій»:

Настрій мій, кожен день міняється,

Тому що кожен день, що-небудь трапляється:

То я злюся (діти ставлять руки на пояс, вимовляють слова насупившись),

То посміхаюся (посміхаються),

То сумую (опускають плечі і голову вниз, роблять сумний вираз обличчя),

То дивуюся (розводять руки в сторони, роблять дивний вираз обличчя),

То буває, так злякаюся (ставлять ноги разом, трохи присідають, обхоплюють себе руками і піднімають плечі, роблять переляканий вираз обличчя),

То буває, посиджу, поміркую, помовчу (сідають, піднімають голову, роблять мрійливий вираз обличчя, кладуть одну руку під щоку, другою рукою притримують першу – тихо сидять в цій позі деякий час)

Вихователь: Як допомогти Вовчику? (відповіді дітей)

Вихователь: Давайте йому посміхнемося широко-широко. Подаруємо саму добру свою посмішку.

Гра «Подаруй усмішку»

Діти дарують свою посмішку Вовчику.

Вихователь: Вовчику, скажи, чи не бачив ти Колобка, ми його розшукуємо!

Вовк: Колобок покотився далі по зеленій доріжці.

Діти прощаються з Вовчиком.

Гра з кольоротерапії «Зелена доріжка».

Кожен з вас по черзі пройде по цій доріжці, вибере собі будь-який предмет і розкаже, що ви знайшли на доріжці. (всі діти виконують завдання) Молодці, ви добре впоралися із завданням, а тепер ми перевіримо нашу пам'ять. Поверніть предмет на те ж саме місце, де він лежав.

Вихователь: Діти, подивіться будиночок стоїть. Цікаво, хто в будиночку живе?

Діти: Ведмідь.

Вихователь: Діти, який ведмідь? (Клишоногий, коричневий, волохатий, великий).

Вихователь: Давайте запитасмо у нього, куди пішов колобок.

Діти запитують ведмедя куди пішов.

Вихователь: Мишко покаже, куди пішов колобок, якщо ми йому допоможемо. Він хоче намалювати овочі, але відповідних фарб у нього немає. Давайте зайдемо до його хатинки.

Вихователь показує фарби які є у мишка, діти називають колір: синій, жовтий, червоний. Потім показує овочі, які хоче намалювати ведмедик, діти називають овоч і колір: морква – помаранчева, огірок – зелений.

Експериментування.

Вихователь: Зараз ми з вами будемо чарівниками і зробимо для ведмедика фарби зелену та оранжеву. Подивіться, на ваших тарілочках лежать предмети оранжевого кольору. Візьміть клаптик тканини і скажіть, який на дотик оранжевий колір? (теплий, м'якенький). А зараз давайте понюхаємо оранжеву квітку і дізнаємось, чим пахне оранжевий колір? (квітами, літом, травичкою). Тепер давайте дізнаємось, який оранжевий колір на смак. (солодкий, смачний). Оранжевий колір дуже теплий, веселий колір. А ви б хотіли дізнатися, як утворюється оранжевий колір? Оранжевий колір утворюється, якщо змішати червоний та жовтий колір.

Вихователь змішує фарби:

Щоб оранжевий колір створити

Червоний із жовтим скоріше змішай..

І намалюй оранжеві квіти

Або моркву – вибирай!

А як отримати зелений колір? (жовтий та синій)

Діти розказують, а потім з'єднують синій та жовтий колір.

Вихователь: Молодці. Тепер ведмедик зможе намалювати овочі. За це він, показав куди пішов колобок. (на слайді діти бачать різнокольорові сліди)

Вихователь: Нам треба іти цими слідами. (Діти ідуть по слідах). Подивіться, на пеньочку сидить Колобок.

Діти бачать пеньок, на якому сидить колобок, а поруч лисицю.

Вихователь: Йому потрібно допомогти. Якщо колобок змінить колір, то лисиця злякається і втече. А допоможе нам чарівна різнокольорова доріжка.

Електронна гра «Зміни колір Колобку».

Мета гри: закріпити вміння робити морфологічний аналіз (ТРВЗ технологія), уточнити назви блакитного, червоного та фіолетового кольорів. Вправляти знаходити предмети за заданим кольором.

- Діти, давайте відправимо Колобка в подорож по різнокольоровій доріжці. Колобок покотився по блакитній доріжці. Яким він став? (блакитним). Оберіть предмети такого самого кольору. (Діти обирають).

Відповіді дітей: Колобок такого самого кольору як і квітка, краплинка, гудзик.

- Колобок покотився по червоній доріжці. Яким він став? (Червоним). Назвіть предмети на які став схожий Колобок?

Відповіді дітей: Колобок червоний як помідор. Колобок за кольором такий же як і машина. Колобок червоний і повітряна кулька червона.

- Колобок покотився по фіолетовій доріжці. Яким він став? (Фіолетовим).

- Назвіть предмети на які став схожий Колобок?

Відповіді дітей: Колобок фіолетовий і намісто фіолетове. Колобок за кольором такий же як і олівець. Колобок за кольором такий же як і парасолька.

Вихователь: Молодці. Лисиця злякалася і втекла. Ми врятували колобка. Ось і дідусь з бабусею поспішають до нього. А нам за поміч бабуся спекла смаколики.

Вихователь: Діти, чи сподобалась вам подорож в казкову країну? Кому ми допомагали? Що найбільше вам сподобалось під час подорожі? А нам час повертатися до садочка. Давайте скажемо чарівні слова «Кругом себе обернись і в садочку опинись!».

Лега Г.В.,

вихователь

ЗДО № 20 «Білочка»

м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

ФОРМУВАННЯ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО КУРСУ «ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

У наш час економічне та демографічне зростання відбувається з шаленою швидкістю. Відповідно зростає й вплив людства на навколишнє середовище, а соціальна рівновага сильно дисбалансована. Зіткнувшись із надмірною експлуатацією природних ресурсів, екологічними та соціальними кризами, людство запропонувало концепцію сталого розвитку. Надважливо закласти розуміння розумного споживання ще у ранньому дитинстві, у період становлення та формування особистості.

Що ж це за поняття? Сталий розвиток — це розвиток, що задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості наступних поколінь задовольняти свої власні потреби. Важливо аспектом є не лише інформування про сталий розвиток, а й формування нових моделей поведінки і звичок дітей. Є категорія людей, що сталий розвиток називають утопією, адже в усталеному класовому суспільстві концепція рівності вважається неможливою. До того ж

на користь «утопічної» критики грає висока вартість реалізації та відсутність центру, який би її гарантував. Але більшість все таки розуміє, що останні десятиліття економіка та технології розвиваються коштом екології, а головне — розраховуватися за цей розвиток будуть наші нащадки. Тож, необхідність виховувати у дітей вміння заощадливо ставитися до ресурсів (екологічних, економічних та соціальних) в сучасних реаліях виступає одним із провідних.

Тепер пропоную розглянути основні положення концепції сталого розвитку:

1) Загальний інтерес прикутий до людини, яка має право на здорове та продуктивне життя в гармонії з природою,

2) Охорона навколишнього середовища - це невід'ємна частина процесу розвитку і не розглядається окремо;

3) Задоволення потреби захисту навколишнього середовища, орієнтація не лише на сьогоднішній день, а й на майбутні покоління, передбачення ефективного використання та збереження ресурсів, усунування чи скорочення моделі виробництва та споживання, які не сприяють такому розвитку;

4) Партнерство, де всі працюють разом, відкритість і прозорість у спільних діях, необхідних для забезпечення сталого розвитку;

5) Зменшення розриву в рівнях життя між країнами світу, викорінення бідності, збереження здоров'я людей і забезпечення гідного рівня життя.

Тобто, у майбутньому має сформуватися соціоприродна система, здатна розв'язувати сукупність протиріч, що проявляються в наш час, а саме: між природою і суспільством, між екологією та економікою, між розвинутими країнами та тими, що ще розвиваються, між бідними і багатими, між теперішніми і майбутніми поколіннями, між уже сформованими і «розумними» потребами людини (як споживача).

Попит на впровадження ідеї освіти для сталого розвитку викликав потребу у нових педагогічних підходах, новому педагогічному змісті. Такою моделлю виступає педагогіка емпайерменту. Вона спрямована на переорієнтацію поведінки дітей, зміну способу їхніх думок, перетворення їхньої свідомості на основі зміни світосприймання. Учені виокремлюють такі загальні принципи емпайермент-педагогіки:

1) повага до особистості дитини, її підтримка;

2) залучення всіх дітей до навчання з окресленням значущості кожного з них у цьому процесі;

3) стимулювання активності дітей запитаннями, а не відповідями;

4) побудова заняття на засадах комунікативності, продуктивного й толерантного співробітництва;

5) довіра до дитини з боку педагога, надання їй можливості обирати спосіб дії, необхідні засоби й час для його реалізації;

6) відсутність змагання, негативного оцінювання, тиску на дитину.

Провідною формою навчання на засадах педагогіки емпайерменту є співпраця дітей у малих групах. Склад цих груп корегується відповідно до бажання дітей, групи динамічні та змінюються від заняття до заняття. Особлива увага приділяється активізації комунікативно – пізнавальних

процесів, спільній роботі над обговоренням картини, таблиці, сюжету чи тексту. Впроваджуючи у свою роботу ідеї освіти для сталого розвитку приємно відзначити, що діти залюбки долучаються до спільної діяльності, особливо, коли вона дає їм можливість відчувати власну значимість, виявити самостійність у вирішенні проблеми. Важливим аспектом є те, що дитина має не тільки знати, наприклад, про необхідність економити папір для збереження дерев і можливість його вторинної переробки, а й ощадливо його використовувати та разом з дорослими відносити паперові відходи до пунктів прийому макулатури. Педагогіка емпатуерменту спонукає і надихає дітей до ресурсозберігаючих дій.

Дошкільники щиро та безпосередньо реагують на інформацію, що їм диктує дорослий. Особливе місце посідає навчання власним прикладом, важливо систематично та змістовно проводити роботу з батьками, як з головним авторитетом в дитячій свідомості. Батьки та педагоги мають спільно окреслити вимоги до дитини, усвідомити значущість педагогічної співпраці та опанувати знання і щоденно використовувати у повсякденному житті уміння та навички, орієнтовані на сталий розвиток.

Тож, працюючи над реалізацією засад сталого розвитку у роботі з дошкільнятами необхідно навчити їх визначати кордони, в яких має розвиватись цивілізація (в контексті екологічної сфери зокрема). Охорона і раціональне використання ресурсів, таких як прісна вода, моря, океани, а також земля, повітряний басейн; збереження біологічного різноманіття; боротьба з вирубкою лісів; переробка відходів; збереження екосистем для підтримання життя як невід'ємної складової стійкого розвитку людського потенціалу.

Опираючись на Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) ми маємо донести дітям, що життя людини неможливе без природи. Вихованці мають усвідомити необхідність заощаджувати енергію, воду, сортувати сміття тощо. Я, як педагог, намагаюсь сформувати в дітей початкові уявлення про сталі дії та поведінку, усвідомлення необхідності охорони ресурсів Землі та особистої участі у цьому кожного мешканця планети, розвиток ефективних звичок соціальної поведінки, споживання ресурсів та збереження природи.

Особливості впровадження в освітній процес ЗДО ідей сталого розвитку зумовлені специфікою розвитку дошкільників, однак принципи освіти для сталого розвитку є загальними для усіх. І головний принцип полягає в тому, щоб сформувати в сучасного покоління уявлення про необхідність скеровувати розвиток суспільства в потрібному руслі, прагнути до гармонійного, стабільного й безпечного життя сьогодні і в майбутньому. Сучасне розуміння сталого розвитку це – економічна стабільність, екологічна цілісність та соціальне благополуччя.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: за ред. А.М. Богущ.- Київ: Видавництво МОН, 2012. – 26 с.

2. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів / Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун; за заг. ред. О. Пометун. – Д.: «ЛПРА», 2014. – 120 с.

3. Ключові ідеї освіти для сталого розвитку/ сторінка вихователя ЗДО №18 «Чебурашка», м. Сміла, Черкаської обл./ Електронний ресурс. Режим доступу <http://surl.li/gbjvg>

4. Освіта для сталого розвитку – новий напрям у сучасній освіті/ сторінка вихователя Центру розвитку дитини «Гармонія», м. Южноукраїнськ Миколаївська обл., Електронний ресурс. Режим доступу <http://surl.li/gblym>

Ремінна В.М.,

вихователь

ДНЗ (ясла-садок) КТ № 112

м. Харків, Харківська область, Україна

ТЕМАТИЧНА РОЗРОБКА ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ З СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ (З ДОСВІДУ ВИХОВАТЕЛЯ)

Гра – це своєрідна чарівна паличка, яка вмить перетворює процес навчання дошкільнят з сухого, нудного й формального заняття на яскраву, цікаву, захоплюючу пригоду. Граючи в ігри для тренування образного та логічного мислення, малюк легко та непомітно для себе засвоїть такі складні мисленнєві операції, як порівняння, узагальнення, класифікація, систематизація, змістові співвідношення.

Дидактичні ігри потрібно добирати відповідно до завдань навчально-виховної роботи. В ранньому віці за допомогою дидактичних ігор можна вчити дітей пізнавати і називати предмети та їх ознаки, розрізняти їх за формою, кольором, величиною. Розміщенням у просторі, також робити прості узагальнення, групування предметів за названими ознаками. Доцільно, щоб під час гри дитина бачила реальний предмет, включаючи в його сприймання якомога більше аналізаторів. Складнішою формою гри є порівняння предметів за однією чи двома ознаками: кольором, формою, величиною. Так підводять дітей до узагальнення.

Під дидактичною грою ми розуміємо ігрову діяльність, організовану педагогом і спрямовану на розвиток психічних процесів дітей дошкільного віку, їх емоційної сфери.

Дидактична гра «Склади з частин ціле»

Освітні завдання: розвивати дрібну моторику пальців, увагу, посидючість, просторову уяву. Формувати вміння виділяти якісні ознаки предметів - форму, величину, колір. Вчити дітей складати ціле з 2-8-х частин за зразком. Закріплювати знання про предмети та об'єкти оточуючого світу.

Матеріал: картки зразки та розрізні.

Хід

Діти складають із частин картки за зразком. Після завершення слід назвати предмети зображені на картки та розповісти про неї.

Дидактична гра «Маленькі винахідники»

Освітні завдання: розвивати окомір, вміння виявляти у предметах основні якості, абстрагувати й називати колір; виховувати наполегливість, цілеспрямованість; вчити дітей співвідносити предмети за кольором. Фіксувати увагу на колірних ознаках, розуміти поняття «такий», «не такий», «різні»; закріпити з дітьми назви кольорів (червоний, синій, жовтогарячий, зелений, жовтий, фіолетовий).

Матеріал: картки різні за призначенням (одного кольору та багатоколірні), маленький кольоровий конструктор.

Хід

Дітям роздаються картки різні за ускладненням (по одному та по декілька кольорів). Окремо кольоровий конструктор.

Будь-ласка скажіть що намальовано картинці?

Якого кольору малюнок?

Якого кольору потрібно взяти та покласти конструктор, щоб відповідав відповідному кольору?

Чи схожий колір, який ви обрали?

Скільки кольорів на малюнку та скільки треба покласти поруч цеглинок?

Діти кладуть під малюнком цеглинку відповідного кольору.

Дидактична гра «Веселі сторіночки»

Освітні завдання: розвивати логічне мислення, зв'язне мовлення, моторику рук, тактильний аналізатор; виховувати уміння узгоджувати власні рухи; розширювати знання дітей про навколишній світ, закріпити знання дітей про колір, розмір та напрямок руху.

Хід

Вихователь разом з дітьми по черзі розглядає картинки, називає усі зображення на ній. Розповідає коротку оповідь до сюжету малюнка. Пропонує комусь з дітей спочатку провести пальчиком по доріжці, а потім «прокотити» по ній кружечок. Цю вправу виконують по черзі.

«Це метелик. Він літає та сідає на квіточки. З синьої на червону, з червоної на жовту».

«А ось бджілка. Вона трудиться цілий день, збираючи мед, перелітаючи з великої на маленькі, бо велика мала, а маленьких багато».

«Ось човник. Він пливе, гойдаючись на хвилях. Вгору – вниз, вгору – вниз».

«А ось м'ячик. Який бігає по доріжках короткою та довгою».

Дидактична гра «Найди дитинчат мамі»

Освітні завдання: розвивати мислення, увагу, зв'язне мовлення, пам'ять; виховувати любов до представників живої природи; закріпити назви диких тварин та їх дитинчат. Знаходити відповідні пари: доросла тварина та її малюки. Вчити складати пазли.

Хід

Вихователь розкладає на столі картки із зображенням тварин та їх дитинчат (окремо) та пропонує дитині вірно дібрати малюнків до їхньої мамі (добрати пазли).

Дидактична гра «Щоб здоровими зростати, корисну їжу потрібно вживати»

Освітні завдання: розвивати комунікативні навички, увагу, пам'ять, слух, швидкість реакції; виховувати у дітей потребу правильно харчуватися, уникати вживання шкідливих для організму продуктів. пояснити малятам роль повноцінного харчування для здорового розвитку організму, дати поняття про вітаміни та деякі корисні продукти, що їх містять.

Матеріал: картки з зображенням мівіна вермішель, сухарики, кока-кола, гамбургер, картопля фрі, ход-дог, чіпси, томатний сік, млинці, чай з лимоном, борщ, сир, молоко, фрукти, котлети, мед.

Хід

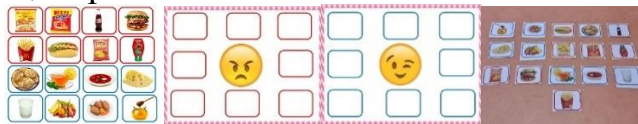
Вихователь називає дітям продукти харчування, спочатку вони обирають ті, що шкідливі для нашого організму, а потім корисні, плескаючи у долоні.

Накладають маленькі карточки з зображенням на відповідно картку.

Діти, чому ви обрали саме ці продукти? (пояснення дітей)

Корисна їжа для дитини: - Що містить різні вітаміни? Що робить нас усіх сильнішими? Що робить діток здоровішими?

У їжі, добрій для дитини,
Є всі потрібні речовини,
І кальцій є, і мінерали,
Аби кістки міцні зростали.

Дидактична гра «Веселий потяг»

Освітні завдання: почуття композиції; виховувати емоційне ставлення до роботи; вчити викладати на однаковій відстані одне від одного прямокутники (вагони), викладати колеса на позначені дорослим місця.

Хід

Пальчикові ігри:
Круглі, круглі коліщата,
Ідуть в поїзді звірята!
Іде поїзд: чух, чу-чух!

Захопило навіть дух!

Дидактична гра «Пригостимо ведмедиків медом»

Освітні завдання: відчуття кольору; формувати вміння дотримуватися правил виконання певних дій; виховувати у дітей увагу та зосередженість; закріпити з дітьми знання основних кольорів, продовжувати навчати дітей знаходити предмети потрібного кольору.

Хід

Вихователь: - До нас у гості хтось поспішає. Хто це такий?

Із-за ширми з'являється ведмедик і співає пісеньку, вітається з дітьми.

Ведмедик: - Я дуже поспішав до вас у гості, я так люблю грати і веселитися.

Ведмедик: - Ви, мабуть, гарно поснідали, а я ще нічого не їв! І дуже хочу меду, він такий смачний, солодкий, духмяний. Ой, як я хочу меду!

Вихователь пропонує дітям пригостити ведмедика. Разом з дітьми пропонує ведмедику сісти на стілець за стіл, на якому стоїть бочонок з медом. Звертає увагу дітей на те, що бочонок має кришку (кришка і бочонок одного кольору), запитує дітей, якого кольору бочонок, кришка, якої форми кришка (кругла). «А ось і ложки, вони дуже гарні і різні по кольору». Діти з вихователем розглядають колір ложок і запитує у ведмедика – якою ложкою він буде їсти. Ведмедик просить знайти ложку такого кольору, як бочонок і кришка. Діти знаходять ложку потрібного кольору і годують ведмедика. Ведмедик дякує за гостинець і повідомляє що треба нагодувати маленьких ведмедиків. Великий ведмедик хвалить дітей, дякує їм. і пригощає печивом.

Дидактична гра «Пустимо рибок в акваріум»

Освітні завдання: розвивати увагу, вміння розрізняти якості предметів (гладкий, м'який, пухнастий); формувати пам'ять; сприяти розвитку координацію рухів, моторики дрібних м'язів; виховувати вміння досягати певного результату; позитивне ставлення до занять, бажання працювати самостійно; вчити дітей розрізняти, вибирати і співвідносити предмети по величині (великий, менший, більший маленький). Виконувати дії по словесній вказівці.

Хід

Вихователь дістає рибок, розміщає їх на фланелеграфі. Звертає увагу на красу рибок. Пропонує провести пальчиками і сказати, які вони (гладкі). Потім вихователь звертає увагу дітей на величину рибок. Діти знаходять великих рибок, менших і маленьких, і навпаки. Показують рибок, при цьому називають їх величину. Вихователь просить дітей знайти великий (менший, маленький) акваріум, показати в якому акваріумі будуть жити маленькі рибки і т. д. Разом

з вихователем діти розміщують рибку в трьох акваріумах. Під час роботи вихователь хвалить дітей і допомагає їм. Після того, як діти виконали завдання, вихователь звертає увагу на красу акваріумів і рибок.

Практична робота

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти.
<https://osvita.city/osvita/doskilnaosvita/bazovij-komponent-doskilnoi-osviti> (дата звернення: 27.09.2021).
2. Кошель В.М. Сенсорне виховання дітей раннього віку: навч.-метод. посіб. для вихователів дітей дошкільного віку, студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та батьків. Чернігів: ФОП Баликіна О.В., 2019. 160 с.
3. Малікова Ю.В. Дидактична гра як засіб засвоєння старшими дошкільниками системи сенсорних еталонів. Дни науки – 2007. Т. 5. С. 43-45.
4. Петухова Л.Є., Анісімова О.Е. Основні ідеї педагогічної системи Фрідріха Фребеля. Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка. К.: РА «Освіта України», 2019. 1 (89). С. 57-65.

Молочна К.Т.,

вихователь

Височанський ЗДО (ясла-садок) КТ

смт Високий, Харківська область, Україна

КОМБІНОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ СОЦІУМОМ НА ТЕМУ: «БУКЕТ ОСІННІХ КВІТІВ»

Мета: розширювати знання дітей про осінні квіти; закріпити в словнику назви осінніх квітів; вчити відповідати на запитання кількома реченнями, складати розповіді-описи за зразком вихователя; розвивати екологічну свідомість вихованців, мовленнєве дихання, фонематичний слух; заохочувати прагнення ставитися до природи дбайливо, не завдавати їй шкоди; виховувати уважність, зосередженість.

Матеріали та обладнання: букет квітів, паперові пелюстки, ілюстрації осінніх квітів.

Хід заняття

Загадування загадки:

Дихає, росте,

Гарно цвіте,

А ходити не може. (Квітка)

Яскраві пелюстки

І запах пречудовий.

Нам хочеться усім

Побачити їх знову. (Квіти)

Діти розглядають букет з квітами, називають їх, роздивляються картинки на фланелеграфі

Читання вірша М. Познанської:

Вранці вийдеш - пахнуть квіти,

Тихо струшують росу...

Хто ростить пшеницю, жито,

Мама ж нам ростить красу.

Запитання:

1. Поясніть значення слів: мама ж нам ростить красу.

2. Назвіть квіти. Чому їх називають осінніми? Які квіти?

3. Що є у квітки? Чим відрізняються одна від одної?

Складання дітьми розповіді-опису про квіти за зразком вихователя, розглядають ілюстрацію із зображенням квітів і описують їх, відповідаючи на запитання: Як називається квітка? Якого вона кольору? Що в неї є? (Стебло, листки, суцвіття).

Розглядання зображення квітів в осінньому квітнику. Які зміни відбулися в ньому у порівнянні з літом? Чи змінився колір листя? Які квіти ще квітнуть? Які почуття викликають у вас осінні квіти?

Дидактична гра «Склади квітку»:

Любі хлопчики й дівчата!

Трапилась у нас біда.

Знати хочете яка?

Вітер, вітер пустотливий

Квіти всі він позривав

І пелюстки розкидав

Квітам слід допомогти,

серединки їм знайти.

Вітер знов у вікно подув

І пелюстки повернув.

Ми пелюстки позбираєм

І до них їх поскладаєм

Фізкультхвилинка:

На лузі ростуть квіти

Небувалої краси. (потягування – руки в сторони)

До сонця тягнуться квіти.

З ними тягнуться і діти. (потягування – руки вгору)

Вітер тихо повіває,

Квіточки нам нахиляє (махи руками)

Опускають пелюсточки. (нахили)

Ну а потім знов встають

Гарний настрій нам несуть

Мовленнєва гра «Добери порівняння».

Діти за допомогою вихователя намагаються словесно передати свої враження. Осінній квітник... (гарний, красивий, барвистий). Жоржини жовті, як курчатка; круглі, немов сонечко; айстри голчасті, як їжачки; їх пелюстки ніжні, мов пушок.

Читання віршованих рядків «На жоржині жук сидів».

На жоржині жук сидів.

- Жу-жу-жу, - про щось гудів.

Грів на сонечку бочок

В жовтих квітах наш жучок.

Підсумок. Заучування рядків: На жоржині жук сидів. - Жу-жу-жу, - про щось гудів.

Селіна І.А.,
вихователь
*Сумський санаторний ДНЗ (ясла-садок) № 24 «Оленка»
м. Суми, Сумська область, Україна*

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ЧАРІВНИЙ ГУДЗИК В ГОСТІ ЗАВІТАВ»

Мета. Ознайомлення дітей з історію походження гудзика засобами музейної педагогіки. Ознайомити з різноманітними гудзиками різної форми, кольору, величини, видами, функціональним призначенням, матеріалами, з яких вони виготовлені; з художніми композиціями з гудзиків.

Поповнювати словниковий запас за лексичною темою «Гудзик», вдосконалювати правильну звуковимову: гудзик, гава, гелгототи. Вдосконалювати вміння добирати дієслова з протилежним значенням. Сприяти становленню мовленнєвої компетентності: вміння підтримувати діалог, вести бесіду.

Вчити бачити естетичну красу в застосуванні гудзиків для оздоблення одягу, аксесуарів, предметів побуту, розвивати художній смак у виготовленні нескладних поробок з гудзиків. Розвивати дрібну моторику пальців рук при роботі з гудзиками; вольові якості; уміння доводити розпочате діло до кінця. Продовжувати розвивати креативність у створенні предметних картин з гудзиків.

Виховувати емоційно-ціннісне ставлення до елементарних предметів одягу (гудзиків), самого себе, насичувати життя дітей приємними враженнями від змісту заняття, спонукати до отримання емоційного задоволення від практичних завдань.

Дидактичний матеріал. Демонстраційний: експонати з гудзиками різної форми, кольору, «чарівний» гудзик-іграшка, різні види одягу з гудзиками різного призначення, прикраси з гудзиків: сережки, намисто, поробки з гудзиків. Роздатковий: гудзики різного кольору та розміру за кількістю дітей; матеріал для дослідів: паперові, залізні, пластмасові, скляні гудзики, магніти, льодяник з гудзиком на таці, миска с теплою водою.

Попередня робота: створення спільно з дітьми та батьками міні-музею «Чарівний гудзик», бесіда «Що ви знаєте про гудзик?», «Щоб ви хотіли знати про гудзик?», читання оповідання В. Савка «Оксанчин гудзичок», заучування скоромовок, приказок, прислів'їв; складання описових розповідей про гудзики, дидактичні ігри: «На що схожий гудзичок», «Чарівний мішечок», «Склади картинку з гудзиків», «Гудзики - це добре чи погано», розв'язання проблемної ситуації «Відірвався гудзик», «Гудзик в руках малюка», малювання та ліплення гудзиків.

Хід заняття

Вихователь: Діти, сьогодні зі мною сталась незвичайна історія. Вранці, ідучи до дитячого садочка я почула чийсь плач. Озираючись навкруги – нікого немає. Аж раптом хтось промовляє: «Це я, я тут, під ногами. Всі мене топчуть,

штурляють ногами, мені боляче. Я раніше жив у поважної пані, вона мене любила, гладила, але якось я відірвався і загубився...». Мені стало шкода знахідку і я принесла її в групу. Ось він зараз лежить у мене на долоньці. Як ви думаєте, хто це? (Діти висувують припущення). Нам може допомогти загадка:

Я маленький, я кругленький

І на одязі завжди.

Все пірнаю у петельку

Сто разів туди-сюди.

Вихователь: Давайте передамо один одному знайдений предмет, привітаємось з ним.

Вправа «У кого гудзик?».

Вихователь: Дітки, у нас в групі є міні-музей гудзиків, там багато друзів нашого гостя, ми поселимо нашого знайду до музею, йому там буде не сумно у колі друзів. Давайте завітаємо до музею, розглянемо експонати, познайомимо з ними нашого гудзика.

Екскурсія до міні-музею «Гудзикова країна».

Вихователь: Любі діти, сьогодні в гардеробі кожного з нас набереться з півсотні різних гудзиків, а може й тисячі... Назва «гудзик» походить від українського слова «гудзь», тобто вузол. А були ж часи коли гудзиками могли користуватися лише заможні громадяни, і за ціною вони прирівнювалися до дорогоцінного каміння. Перші гудзики з'явилися в Римі. А у давню давнину люди робили одяг із шкури тварин: накидали її на плечі і підв'язували поясом рослин. Такий одяг був незручним, заважав рухатись, полювати. Тож з'явилися застібки, які робили з кісток мамонтів, дерев'яних паличок, шипів рослин. Дійшли до нас циліндричні, гантеле-подібні гудзики, зроблені з кістки мамонта. У давнину гудзик був важливим магічним амулетом, що відлякує зло. Йшли століття і люди навчилися прясти шерсть, робити тканину, шити з неї одяг. Але в період середньовіччя гудзики використовувалися мало, плаття трималося переважно на шнурівках і гачках. В середині 16 століття гудзик символізував багатство і розкіш. У нашій місцевості найбільш поширеними були порожні металеві гудзики кулястої або подовженої форми з круглою петлею. Їх робили з олова, міді, срібла, золота, прикрашали візерунками та дорогоцінним камінням. У середину такого порожнього гудзика клали круглий камінчик або шматочок олова, що видавали при русі звук, схожий на звук брязкальця. Такі гудзики пришивали до одягу і служили оберегом. Вважалося, що вони відганяють злих духів від одягу. З часом гудзики стали модною і дуже дорогою річчю. Одяг, який застібався на золоті та срібні гудзики, могли носити лише багаті люди. Такі гудзики коштували дорожче, ніж сам одяг, тому їх перешивали з одного одягу на інший. Гудзики могли бути крихтливими, як горішок, а могли бути завбільшки з куряче яйце. Щоб зробити гудзики дешевшими, майстри стали робити їх із дерева, скла, металу. Вони виготовляли гудзики різної форми з різними малюнками на них. Це була і своєрідна печатка власника. На гудзиках, які пришивалися до спеціального одягу, відтискалися відповідні знаки.

Звичайні гудзики, що були доведені японськими майстрами до досконалості, подарували світу «нецке». Саме так звучить слово «гудзик» японською.

У деяких знаменитих людей колекціонування гудзиків перетворювалися на хобі всього життя. Король Луї ХУ зібрав колекцію гудзиків-годин. Шарль де Голль – унікальний набір гудзиків, які нашивались на формений одяг французької армії. Жаклін Кеннеді могла похвалитися чудовою колекцією французьких емалевих гудзиків. Серед експонатів нашого міні-музею є чимало різноманітних гудзиків різної форми, кольору, величини та з різних матеріалів. Ви разом з батьками створили з гудзиків красиві картини, поробки.

Діти розглядають гудзики, обстежують їх форму, матеріал з якого виготовлені. Порівнюють гудзики між собою. Діляться досвідом виготовлення поробок.

Фізкультхвилинка:

По доріжці, по стежинці діти йшли.

У своїй малій корзинці гудзики несли.

Хлопчики й дівчатка! Колони підрівняйте.

Й розминку-веселинку зі мною починайте.

Раз - підняти руки вгору, два - нагнутися додолу.

Три, чотири - прямо стати.

Будем знову починати.

Руки в боки, руки так, руки вгору, як вітряк.

Вище руки підніміть і голівки потрясіть.

Нахил вліво - раз, два. Три, нахил вправо - раз, два три.

Нахилились, розігнулись, навкруг себе повернулись.

Раз присядьте, два присядьте. Й далі разом вирушайте!

Вихователь: Багато людей захоплюються красою і неповторністю сучасних гудзиків, збирають і створюють з них справжні дива. Гудзик використовують, як прикрасу у жіночому вбранні. З них виготовляють прикраси.

Діти роздивляються намисто, браслет, сережки, закладки виготовлені з гудзиків.

Вихователь: Пропоную створити ще одну прикрасу для нашого музею.

- Для чого потрібний гудзик?

- Що можна робити з гудзиком?

Вправа «Гудзикове намисто» (дитина називає антонім, нанизує гудзик на ниточку):

1) Можна гудзик застібати, а можна ... (розстібати);

2) Можна відірвати, а можна ... (пришити);

3) Можна гудзик загубити, а можна ... (знайти);

4) Можна гудзик взяти, а можна ... (покласти);

5) Можна гудзик знайти, а можна ... (загубити);

6) Можна гудзики розсипати, а можна ... (зібрати);

7) Можна гудзик купити, а можна ... (продати);

8) Можна гудзик віддати, а можна ... (забрати).

Вихователь: Яке різнобарвне гудзикове намисто ми з вами зробили для нашого музею. Ми з вами переконалися, що всі гудзики різні, не схожі один на одного, бо різняться формою та розміром. А що є для них спільним? Для чого вони нам потрібні? (Щоб застібати одяг, мати гарний, акуратний вигляд, щоб одяг прилягав до тіла і його було легко і зручно зняти та одягти...).

Вихователь: Пригадайте, будь ласка предмети одягу чи інші речі, на яких можуть бути гудзики, які використовуються як застібка (Одяг, постільна білизна, пояс ...). Проте гудзики можуть використовуватися не за прямим призначенням, а як прикраси. Деякі модниці навіть вважали, що чим більше гудзиків пришивається на одязі, тим красивіше одяг виглядає. Наприклад, Король Франції Франциск I красувався в костюмі, на якому було нашито 13600 гудзиків (вихователь демонструє ілюстрації з зображенням одягу, прикрашеним великою кількістю гудзиків).

Вихователь: Діти, ми з вами розглянули різні гудзики. Пригадайте, з чого вони зроблені? (Металеві, пластмасові, скляні, дерев'яні, костяні тощо). Як ви думаєте? Чи може бути гудзик зроблений з паперу? Чи можна буде використовувати його як застібку? Чи будуть паперові гудзики такі ж міцні, як і гудзики з металу, скла?

Діти висувають припущення.

Вихователь: Пропоную перевірити ваше припущення.

Дослід 1. Намагаємось розірвати паперовий гудзик. Висновок: він рветься не міцний.

Дослід 2. Намагаємось зім'яти паперовий гудзик. Висновок: він мнеться, не міцний.

Дослід 3. Занурюємо паперовий гудзик у склянку з водою. Висновок: він намокає, не міцний.

Загальний висновок: не кожен матеріал підходить для виробництва гудзиків, з паперу робити гудзики не можна, вони не міцні.

Вихователь: Діти, як ми вважаєте, а металеві, пластмасові, скляні гудзики можуть розмокнути, якщо їх заморозити?

Діти висувають припущення.

Дослід 4. Заморожені в крижині гудзики, що виготовлені з різних матеріалів необхідно звільнити з криги і визначити чи зберегли вони свою форму, міцність, красу. Дитяче експериментування. Що треба зробити, щоб крига розтала? Покладемо крижину на сито, а сито покладемо на тацю і заллємо кригу теплою водою. Почекаємо, і за мить побачимо...

Висновок. Металеві, скляні, пластмасові гудзики стійкі до води і низьких температур. Вони міцні.

Вихователь: Діти, маю ще одне запитання, як ви думаєте, як власник металевих гудзика міг би його знайти, як би загубив у піску на пляжі, чи в листі, траві, граючись у парку?

Припущення дітей: За допомогою чого можемо знайти метал? (Магніт)

Дослід 5. Діти магнітом вишуковують металеві предмети з піску, листя, трави.

Висновок: металеві предмети притягуються і їх легко знайти.

Вихователь: Наше відвідування музею підходить до завершення. Що цікавого сьогодні дізналися? В чому нас переконали досліді? Який музей хочете відвідати наступним?

Марчук І.М.,

вихователь

ЗДО № 37 «Пролісок»

м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

РОЗВАГА ДЛЯ МОЛОДШОЇ ГРУПИ «ПРИГОДА У ЛІСІ»

Програмовий зміст: забезпечувати поповнення знань дітей щодо змін, які відбуваються в житті рослин восени. Ознайомлювати із змінами в житті диких тварин відповідно до пори року, їх харчування. Закріпити уявлення про їстівні і отруйні гриби. Розвивати увагу, спостережливість, фантазію. Виховувати любов і бережливе ставлення до природи.

Словник: лиска, заєць-сірячок, сиройжки, опеньки, масляки, мухомор, бліда поганка.

Матеріал: ялинки, дерева, сухе листя, кошик з овочами та фруктами, предметні картки, художнє слово.

Хід розваги

Діти один за одним заходять в зал імітуючи поїздку на автомобілі:

У машину сіли ми

Покататись раді

Наш автобус голубий

Мчить по автостраді

Бі-бі-бі ми до лісу їдем всі.

- Малята, гляньте ми вже у лісі. Скажіть, яка зараз пора року?

- Що чути в осінньому лісі?

- А пташок чути?

- Чому? Давайте погодуємо пташок:

Ми принесли крихіток,

Принесли зерняток

І годуємо у лісі

Маленьких пташаток.

Фур-фур-фур, пташечки швидше підлітайте

Цвінь-цвірінь крихітки збирайте.

Діти-пташечки виконують танець бігають по колу імітуючи рухи.

- Діти, а що восени у лісі є під кущиками, пеньками?

- Якими бувають гриби?

- Назвіть їстівні гриби?

- Який отруйний гриб ви знаєте?

- Хто у лісі із тварини поїдає гриби?

їжачок ходив у ліс

І грибочків нам приніс
Він сказав, хотів би з вами їсти борщик із грибами
Білка в лісі стриб та стриб
І знайшла великий гриб.
Та проблема є одна гриб не влазить до дупла.
Довелося білочці гриб сушити на гілочці.
Дидактична гра «Збери грибочки».
- Дітки, ви чуєте хтось хропе? Хто б не міг бути?
- Так ведмідь А чому він хропе?
Як зима до лісу йде
То ведмідь собі хропе
У барліг ховається
Жиром запасається
- Хто ще спить взимку із тварин?
Хоровод «Ой у лісі».
- Дітки, гляньте тут хтось спить. Це ж зайчик.
Рухлива гра « Ми у ліс ходили».
Чи можна у лісі галасувати?
- Як потрібно себе поводити у лісі?
В ліс прийшов не галасуй
Не ламай гілок
Чемним будь і не лякай маленьких пташок.
- Так, малята у лісі не потрібно шуміти, тут живуть дикі тварини, птахи
які люблять тишину. Ліс потрібно берегти, а особливо взимку, треба
підгодовувати птахів і тварин.
Дидактична гра «Що для кого».
- Дітки, що залишимо для зайчика? - моркву
Для ведмедя – мед,
Для білки - гриби, горіхи,
Для їжака – гриби,
Для кабана - жолуді, буряк,
Для вовка - м'ясо
Для козулі – сіно.
- А ось і сюрприз для нас, чарівні листочки, які хочуть з нами
потанцювати.
Танець «Осінні листочки».
- Нам вже час повертатися, займайте свої місця у чарівному автобусі.
Пісня «У машину сіли ми».

Юзвішин Е.Г.,
інструктор з фізкультури
ЗДО № 37 «Пролісок»
м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

СПОРТИВНЕ СВЯТО «БІМ і БОМ НА СТАРТІ» СТАРША ГРУПА

Спортивні змагання для дітей - це завжди свято. Свято емоцій, чудового настрою, спортивного азарту, дух суперництва та бажання перемагати.

Мета дорослих - додати нотки яскравості та позитивної атмосфери таким видовищам, щоб тільки підсилювати інтерес до спорту та бажання активно займатися ним.

Програмовий зміст:

- Спонукаати дітей до емоційного сприйняття дійства, створивши піднесений настрій.
- Викликати бажання брати участь у спортивних змаганнях, естафетах, перемагати в них, демонструючи власні досягнення, вболівати за друзів у команді.
- Розвивати рухові якості: спритність, швидкість, рухливість, влучність.
- Виховувати взаємодопомогу, доброзичливість, витримку та бажання вести активний спосіб життя.

Інвентар та атрибути: ходулі, м'ячі, тенісні м'ячики, мішечки, корзини для м'ячів, самокати.

Хід свята

Під музичний супровід забігають по черзі команди, виголошуючи девіз.
Ведуча: Увага, увага, малята!

У садочку сьогодні свято,

Воно цікаве і завзяте.

Чудове спортивне свято

Дитина: Спорт ми любимо усі

І дорослі і малі

І високі і куценькі

І повненькі і худенькі

Чорноокі і руденькі

І сумні і веселенькі

Словом всі оці малята

Люблять фізкультурне свято

Ведуча: Ми раді вітати на святі гостей, які і будуть нашими вболівальниками.

Усі на свято поспішали,

І, напевно, готувались.

Уночі ви міцно спали

І подушку обіймали.

Чи хропіли ви щосили?

Та так, що сусідів побудили.

Вранці з ліжка швидко встали

Чи під ковдрою ховались?

Личко мили?

Кашку їли?

Чи тарілку з чашкою побили?

А чи зуби чистили ви, друзі, самостійно одягались?

Усмішку з собою у садочок взяли?

Ведуча: Для наших малят та вболівальників я приготувала сюрприз.

Зустрічайте, веселун, Бім!

По черзі забігають веселуни Бім та Бом та розігрують сценку.

Привітання команд один одного.

Діти: «Фізкультпривіт».

Ведуча: Щоб наші змагання прийшло весело, пропоную порухатись під музику.

Дитина: Встало вранці ясне сонце,

Зазирає у віконце.

Ми до нього потяглися,

За промінчики взялися.

Нумо, дружно танцювати,

Сонечко розвеселяти

Виконують вправи та танцювальні рухи під пісню «Малинове варення».

Ведуча: Перед змаганням хочу побажати успіху командам, старатися перемогти, не сумувати, якщо програв, адже це лише гра. Змагатися чесно, дотримуватися правил, бути усміхненим і веселим.

Змагання:

1. «Квочка висиджує яйце» (естафета, ведіння м'яча головою, назад стрибки з м'ячем між ногами, після передача м'яча, остання дитина забігає в обруч і сідає на м'яч).

2. «Хто швидше зловить рибку» (ходьба на ходулях навколо двох стільців, опісля по команді сісти на стільчики і витягнути мотузку протягнуту між стільчиками).

Весела пауза

Веселуни розігрують сценку «Хованка» (Бім ховається за спинку Бом, повторюючи рухи, в цей час Бом шукає Біма, діти підказують Бому де шукати Біма).

3. «Хто швидше знайде мішок» (естафета на самокатах, на фініші хто швидше візьме мішок в руки).

Весела пауза.

Дидактична гра «Кіт у мішку» (використати знайдений мішок, наосліп вгадати фрукт або овоч).

Вірші смішинки:

1 дівчинка: Настя в зарості пішла,

Настя зайчика знайшла,

Заховала у корзину.

Зверху кинула хустину.

Зайчик хитрий був, як лис,

З-під хустинки втік у ліс.

2 дівчинка: Гостювати йшла Стоніжка,

Забруднила ноги трішки.

На порозі, біля хати

Стала ноги витирати,

А як стала на помості

Із гостин вертались гості.

Музичний номер.

Таночок: «Рок-н-рол». Забігає Веселун Бім переодягнений на лікаря:

- Всі дихайте

Не дихайте

Все в порядку? Спочивайте

Дружно руки піднімайте

Все прекрасно. Опускайте

Нахиліться. Розігніться.

Станьте прямо. Усміхніться.

Всі здорові і веселі

До змагань наступних -

Всі готові?

4. «Спритні лікарі» (естафета, за допомогою палиць між ногами діти переміщуються по залу, і почергово надають допомогу хворим. Перша дитина – слухає дихання, друга – вимірює температуру, третя – доставляє велику таблетку, четверта – мікстуру).

Ведуча: Щось я бачу засиділись

Може трохи потюпились.

Вболівальники у залі

Тож тепер для вас змагання

Гра «Хто спритніший» (на ходулях).

Діти розказують вірш гостям пропонуючи придумати логічне закінчення вірша.

5. «Фотографія на згадку» (прорізання в тунель, перестрибування через бар'єр, на фінішній прямій групуються до фото (в руках великий обруч).

Ведуча: Непрості випробування ви пройшли, проявивши спритність витримку, силу, розум, взаємодопомогу. Молодці!

Бім: Раз, два, три, чотири, п'ять

Важко буде рахувати.

Ці команди спритні дуже,

А також кмітливі й дужі,

Як одна вперед піде

Друга зразу дожене.

Ведуча: Що ж тут нам було робити?

Треба всіх нагородити!

Ласощами пригощаємо

З перемогою вітаємо!
Коло перемоги – почергово дві команди.
Музичний номер пісня «Ми разом».
Підведення підсумків.

Соколовська Л.Я.,
вихователь
ЗДО № 37 «Пролісок»
м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

СВІТ НА ДОЛОНІ ВИКОРИСТАННЯ «КОЛА ЛУЛЛІЯ» ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ

У статті розкривається важливість і шляхи формування у дітей дошкільного віку екологічної компетентності. Для охорони навколишнього середовища потрібно знати закономірності розвитку живого світу. Необхідно навчитися поважати те, без чого немислиме існування цивілізації: рослини, птахів, звірів, землю-годівницю. Адже розуміти природу треба вчити так само, як і вміти розуміти прекрасне вже з самого дитинства. Особливої актуальності ця проблема набуває зараз, коли значно ускладнюються взаємостосунки суспільства з природою. Любити природу, вивчати, досліджувати, а також берегти її – одне з важливих завдань у роботі вихователя закладу дошкільної освіти.

Ключові слова: екологічне виховання, екологічна культура, природа, явища природи, довкілля, дослідницько-пошукова діяльність, експеримент, кола Луллія, фетрові книжечки.

Природа своєю різноманітністю змалку привертає увагу дітей, збагачує їх, стає джерелом радісних відкриттів. Завдання педагога – навчити дітей помічати незвичне у звичному, з радістю сприймати красу, багатство та особливості природного довкілля, а пізніше – спонукати їх до пізнання навколишнього світу.

При ознайомленні дошкільнят з навколишнім світом, предмет чи явище, що розглядаються, мають характеризуватися шляхом пошуково-дослідницької роботи, методом синтезу і аналізу, цілісно, різнобічно. Дітям не потрібно подавати готові знання, а спонукати їх до шляху відкриття цих знань. Тому важливо навчити дітей милуватися природою, стимулювати їх бажання до пізнання, виявляти емоційне позитивне ставлення до довкілля.

Вагомий внесок в екологічне виховання дошкільників внесли: К. Крутій, З. Плохій, С. Ніколаєва, Р. Луллій. Зокрема Раймонд Луллій винайшов кола, за допомогою яких можна було знайти відповідь на будь-яке запитання шляхом розкручування.

«Кола Луллія» – це круги поділені на сектори, на кожному з яких розміщується картинка. Застосовуються змінні картини, що дозволяє

використовувати одну і ту ж основу – круг – для різних ігор на природничу тематику.

Усе для життя – від природи. Чиста вода, свіже повітря – вимагає дбайливого ставлення до себе. Завдання педагога сприяти формуванню екологічної культури в дітей так, щоб у них з'явився пізнавальний інтерес до об'єктів природи, розвивалося бажання постійно дізнаватися щось нове про особливості природних явищ, накопичувати певний багаж знань про природу.

Як відомо, в дошкільників переважає наочно-образне мислення. А коли воно буде підсилене дослідницькою діяльністю, то ще більшу значимість будуть мати ці знання у подальшому житті дитини.

Навчання і виховання у ЗДО покликане значно посилити пізнавальні можливості дітей завдяки формуванню в них допитливості та стійкого інтересу до навколишнього світу. Природа і довкілля повинні відкриватися перед дитиною як жива лабораторія, де можна спостерігати, вивчати, досліджувати. Адже діти – дослідники від природи. Роль вихователя полягає в тому, щоб якнайкраще визначити інтереси дітей і відповідно до цього скласти для себе схему тих предметів, на яких треба зупинити увагу дітей. Адже, чим раніше ми посіємо в дитячу душу зерна розумного і доброго, тим рясніші будуть сходи. Чим дбайливіше будемо їх плекати, тим краще будуть розвиватися і міцніти ті почуття, які прагнемо закласти.

Педагогами ЗДО використовуються різні форми і методи розвитку, навчання та виховання дітей. Це – дидактичні, розвиваючі та сюжетно-рольові ігри, заняття, вікторини, свята та розваги, ігри-драматизації, квести, створення дитячих книжечок природничого змісту. Чимало уваги приділяється індивідуальній роботі згідно Базового компоненту дошкільної освіти, програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля».

Оскільки, провідною діяльністю дошкільнят є гра, то різноманітні ігри повинні бути спрямовані на формування в дітей дбайливого ставлення до природи, навичок моральної та екологічної поведінки в природному середовищі. Важливо уважно ставитись до дитячих запитань у ході гри. Разом з малюками пропонувати знаходити відповіді на них, а якщо можливо давати дітям самим пізнавати істину: «подумай», «розглянь», «перевір», «поспостерігай». Бо це дає можливість формувати глибокий інтерес до природи, а не лише задовільнити природну допитливість дітей.

У всебічному розвитку дошкільника відіграють велику роль дидактичні ігри. Для ознайомлення дітей з природою та довкіллям доцільно використовувати ігри «З якої казки?» (екологічні казки), пазли «Хто у кого?», «Покажи та назви», «Будь природі другом», «Будуємо очисні споруди», «Аптека на грядці», ігри з друдлами. А також, можна користуватися створеними самими дітьми книжечками природничого змісту: «Пригоди

цибулини», «Казочка про золоте зернятко», «Перелітні птахи», «Зимуючі птахи», фетрові книжечки «Пори року», «День і ніч», «Овочева грядка», «Акваріум» і т. д.

З метою урізноманітнення розвивального середовища в групі можна використати ТРВЗ-технології – ігрову методику «Кола Луллія» та фетрові книжечки-посібники.

Ігри «Кола Луллія» можна проводити в якості ігрових вправ. Це як чудові кола або загадкові кола:

- ✓ круг має сектори, на яких картинками позначено будь-які об'єкти природничого змісту;
- ✓ круги розкручуються, діти розглядають, які зображення знаходяться на кругах під стрілкою, називають їх;
- ✓ на основі фантастичного перетворення складають розповідь;
- ✓ за підсумками перетворень організовується продуктивна діяльність (малювання, ліплення).

Розвивальне значення гри «Кола Луллія»:

- розвиваються інтелектуально-творчі здібності дітей;
- формується поняття «ознака»;
- покращується здатність бачити суть проблеми;
- удосконалюються навички фантастичного перетворення об'єктів;
- збагачується логічне мислення, увага.

Виховна і освітня цінність:

- вчить складати речення, що об'єднує в собі всі об'єкти;
- допомагає підтримувати інтерес до досліджуваного матеріалу;
- тренує вільність у своїх висловлюваннях;
- систематизує знання про навколишній світ;
- сприяє сприйманню кольору, форми, розміру;
- формує природничі уявлення;
- вчить переходу від односкладних пропозицій до розгорнутих текстів;
- виховує інтерес і любов до природи.

Книжка-посібник виготовлена з фетру, призначена для групових та індивідуальних занять з дітьми. Кожна сторінка книжки має свою тему та ігрові завдання. Завдяки фетровій основі можна постійно доповнювати сторінки новими деталями на липучках, урізноманітнюючи та збагачуючи ігровий задум.

Посібник містить різні наповнювачі. Дитині пропонується обстежити цю сторінку, на якій під тонкою прозорою плівкою знаходиться крупа, намистинки, горошинки, бісер, паєтки.

Малюк на дотик має знайти пари однакових предметів. А також в книжечці є цікаві деталі на липучках (сонечко, хмарка, місяць, овочі, квіти, листочки і т.д.).

Фетрову книжечку можна використовувати для розв'язання таких завдань:

- групування предметів за кольором;
- вивчення та дослідження предметів, їх ознак, явищ природи;
- розвиток мовлення, пам'яті, уваги, мислення, дрібної моторики;
- уточнення знань дітей про пори року, місяці, сезонні зміни в природі, частини доби, їх послідовність.

В результаті роботи з Кругами Луллія малюки набувають знання, вміння, навички з природи: вміють групувати предмети за певними ознаками, формують бажання дізнаватися про щось нове, складають речення, що об'єднують в собі всі об'єкти, формулюють та вирішують проблеми природничого змісту.

Досвід роботи з малюками показує, що дитяча ініціатива є однією з найвищих цінностей освітньої діяльності. Вона проявляється в пошуковій активності, спрямована на «винахід» – винайдення власного способу розв'язання завдань. Під час експериментів дошкільники застосовують різні методи, а часом навіть вигадують власні способи пізнання навколишнього середовища, допускають помилки, на яких потім вчаться. Для підвищення активності дітей у процесі навчання слід планувати його так, щоб із зрозумілим матеріалом залишалося коло невизначених питань. Щоб після закінчення одного заняття діти з нетерпінням чекали наступного, аби знову дізнатися про щось нове.

Ознайомлення дітей зі світом природи є найдієвішим засобом формування всебічно розвиненої, гармонійної особистості, яка володіє знаннями екологічно доцільної поведінки в природі.

Найголовніша умова екологічного виховання – пізнавати навколишній світ не лише розумом, а й серцем. Тому ми повинні показати дітям, який привабливий світ їх оточує, скільки в ньому цікавого, корисного, що природа робить людей добрими і щедрішими, дарує спокій і радість.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: [б. в.], 2021.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» за редакцією О.В. Низковської. Тернопіль: Мандрівець, 2017.
3. Артемова Л.В. Вчися граючись. Київ: Томіріс, 1995.

4. Голян Л.М. Дитина і навколишній світ. – Тернопіль: Богдан, 2006.
5. Калуська Л. Дивограй. – Тернопіль: Мандрівець, 2005.

Бахурська С.В.,

вихователь

ЗДО № 37 «Пролісок»

м. Тернопіль, Тернопільська область, Україна

ДИНАМІЧНЕ ЗАНЯТТЯ «ЛІСОВІ ЗВІРЯТА» II МОЛОДША ГРУПА

Програмовий зміст: закріплювати знання про диких тварин; використовувати слова: один, багато; групувати предмети за кольором; удосконалювати вміння дітей відповідати на запитання, учити уважно слухати і розуміти зміст почутого; розвивати увагу, мислення, пам'ять, мовлення, активність; вчити дітей малювати нетрадиційним способом виделкою, доповнюючи деталі малюнка; виховувати вміння виконувати завдання самостійно.

Матеріал: картинки до гри «Хто де живе». Гра з кошиками (кошки зелений, червоний, жовтий, яблука); м'ячі масажні; іграшки: ведмідь, білочка, їжачок; виделки, силуети їжака, пензлик, серветки, вода.

Хід заняття

Психогімнастика (за віршем О. Ковальчука «Вранішнє сонечко»):

Зранку у віконечко

Зазирає сонечко, (діти нахиляють голову, посміхаючись)

Мило посміхнулося, (нахиляють голову праворуч – ліворуч)

Щічки доторкнулося.

Промінцем погладило. (гладять свої щічки)

«Не сумуй», – порадило, (малюки гладять руки дітей, що стоять поруч)

День, що розпочався,

Щоб у тебе вдався. (плескають у долоні)

Організаційний момент.

В темному, густому лісі

Проживають звірі різні

Волохаті та хвостаті.

Ви їх знаєте, малята?

Вихователь розташовує перед групою зображення знайомих диких тварин. Діти пригадують і називають їх.

Розповідь «Дикі тварини»:

У лісі є багато диких тварин: це маленька білочка і руда лисичка, боязливий зайчик, колючий їжачок, велетенський ведмедик.

Усі ці звірі живуть далеко від нас, тобто в дикій, незайманій природі. Тому вони називаються дикими. Ці тваринки самі собі будують житла – гніздечко чи нірку, лігво чи барліг. Диких тварин не годує людина – вони самі собі

шукають їжу, піклуються про своїх дитинчат. А людину вони побоюються, не довіряють їй. Тому, що вони – звірі дикі.

Дикі звірі живуть у лісі і мають своє житло, зараз ми подивимося хто де живе.

Дидактична гра «Хто де живе?».

Вихователь задає запитання і дитина надає повну відповідь.

- Де живе ведмідь? (ведмідь живе у барлозі)
- Де живе білочка? (білочка живе у дуплі)
- Де живе їжачок? (їжачок живе у норі)
- Де живе зайчик? (зайчик живе під кущем у норі)
- Де живе вовк? (вовк живе у лігві)
- Молодці, малята! А тепер давайте нагадаємо тваринам що вони вміють

робити.

Малорухлива гра «Хто що робить?».

Ведмідь (йде)

Лисиця (крадеться)

Вовк (виє - уууу)

Заєць (бігає)

Їжак (скручується в клубочок)

- Молодці, малята! Допомогли тваринкам пригадати, хто що вміє робити. Діти, відгадайте загадку і дізнаєтеся, хто сьогодні поспішає до нас на гостину:

Спритний, круглий і колючий,

І ні крапельки не злючий. (їжак)

Вихователь заносить іграшкового їжачка з кошиком.

- Доброго ранку! Їжачок, а що ти нам приніс? (яблука)

Дидактична гра «Склади яблука у кошик».

Вихователь розкладає кошики (червоного, жовтого, зеленого кольорів - зображення яблук відповідних кольорів (червоні, жовті, зелені), стільки, щоб вистачило кожній дитині по яблуку певного кольору. Тепер розкладімо яблука у кошики:

- Скільки червоних кошиків? (один)
- Скільки зелених кошиків? (один)
- Скільки жовтих? (один)

Потрібно покласти яблука в кошики так, щоб у кожному були яблука відповідного кольору. У перший кошик зберемо червоні яблука, в другий - зелені, а в третій - жовті. Погляньмо, скільки яблук у кожному кошику:

- Скільки жовтих кошиків? (один)
- Скільки жовтих яблук? (багато)
- Скільки червоних кошиків? (один)
- Скільки червоних яблук? (багато)
- Скільки зелених кошиків? (один)
- Скільки зелених яблук? (багато)

Дидактична гра «Порівняймо».

Вихователь пропонує дітям порівняти двох звірів: білочку та ведмедя. Він починає речення, а діти продовжуватимуть його.

- Ведмідь великий, а білочка... (маленька).
- Вуха у ведмедя маленькі, круглі, а у білочки... (гостренькі зі щіточкою).
- Тулуб у ведмедя великий, товстий, а у білочки... (маленький, гнучкий).
- Лапи у ведмедя великі, а у білочки... (передні лапки маленькі, спритні, а задні - великі).
- Хвіст у ведмедя маленький, кругленький, а у білочки... (великий, пухнастий).
- Білочка швидка та спритна, а ведмідь... (повільний).
- Білочка стрибає, а ведмідь... (ходить).

Вправа масажними м'ячиками «Їжачка візьму в долоньки» Нінель Жилотова.

Їжака візьму в долоньки,

Щоб потерти йому скроньки (в одній руці тримаємо м'ячик, а другою проводимо долонькою по ньому, гладимо)

Роздивлюся всі голки (мінємо ручку і робимо те саме)

Та помагаю бочки.

Їжачка я покручу

І награюсь досхочу.

Пальчиками крутимо м'ячик.

Ось згорнувся він клубочком,

Ховаємо м'ячик у долоньках.

Не дістане його квочка.

Притискаємо долоньки до себе.

- Малята в їжачка сталася біда, їжачок розгубив всі голки
Допоможемо їжачку. Намалюймо голочки для нього.

Показ малювання виделкою.

- Що знаходиться на столі? (виделки, фарби, папір, серветки, підставки для пензликів).

- Сьогодні ми будемо малювати виделкою.

- Якого кольору голки у їжачка? (коричневого кольору)

Занурюємо виделку у фарбу набираємо на виделку та протягуємо по спинці їжачка зверху донизу.

Пальчикова гімнастика:
Полюбляють пальці грати,
Спритно кулачки стискати:
Ось долоньки, кулачки.
Поплескаємо, діточки!
Самостійна робота дітей під музичний супровід.
Підсумок заняття:
- Малята, ви всі сьогодні молодці.
- А вам сподобалась наша подорож?
Діти дружно відповідають «так».

Ільчук Н.П.,
вихователь

ЗДО № 24 «Барвінок»
м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ СТАРШОЇ ГРУПИ «ПОДОРОЖ НОВОРІЧНИХ ЧЕРЕВИЧКІВ»

Мета: розширювати знання про пізнавальні інтереси та світогляд. Залучити дітей до активної взаємодії, надаючи можливість для висловлювань та спілкування, виконання творчих завдань і вправ. Розвивати вміння лічити, визначати цифру відповідно до кількості предметів; величину; колір; закріпити знання називати об'ємні геометричні фігури; орієнтуватися в просторі. Удосконалювати вміння дітей працювати з різними видами матеріалів; розвивати творчі здібності, дрібну моторику рук, акуратність в роботі, прищеплювати інтерес до креативних робіт. Виховувати бажання допомагати іншим, робити добрі вчинки; доброзичливе ставлення до інших; Виховувати емоційну чуйність, залучити різні аналізатори; символічне знання кольорів прапора.

Обладнання: вирізані силуети чобітків з картону, фарби, пензлики, кришечки, вушні палички, серветки, стаканчики з водою, клей, кольоровий папір, спонжики, хутро, декоративні набори для творчості, крупи, скотч, шнурки різного кольору, коробки різні за розміром, кольором і формою, дитячі черевики, вантажівка (з українським прапором на номерному знаку), інструменти, мішечки.

Хід заняття

Вступна частина.

Вихователь: Сьогодні на занятті ми поговоримо про любов, добро і зло, взаємодопомогу, щедрість душі. Отже, любов живе в кожному з нас. Як ви думаєте, де? (відповіді дітей) В серці. Серце – це хатинка для любові. Зараз кожен з вас розкриє своє серденько і поділиться своєю любов'ю.

Гра «Я люблю....?» (діти по колу передають маленьке пластмасове сердечко).

- Які емоції ви відчули?

Основна частина.

Вихователь: А ось послушайте, яка історія сталася у невеличкому містечку, що на Хмельниччині. У день Святого Миколая, отримавши в подарунок черевички, маленька дівчинка Оленка підійшла до матері і почала розмову... «Що під час війни найбільше страждають діти. Їм важко зрозуміти, чому все так різко змінилося, у містах гудуть сирени, а замість затишної домівки вони більшість часу проводять в укриттях, або ще й гірше, вони залишаються без даху над головою, без їжі, без одягу». Дівчинка вирішила подарувати свої черевички іншим діткам. Вона шукала коробочку, у яку мала скласти черевички.

Дидактична гра «Підбери за формою» (кругла, квадратна, прямокутна коробочки).

Вихователь: Потім дівчинка занесла разом з мамою свій подарунок на нову пошту. Там на неї чекала велика вантажівка. У вантажівки були номерні знаки із українським прапором. Але яка вона, зараз дізнаємось, виконавши деякі вправи.

Фізкультхвилинка:

Підем ніжками дрібненько:

1-2,1-2, робить вправи дітвора.

Поспішай те, наші ніжки

Покрокуйте прямо, трішки.

Походили, зупинились

І уважно подивились.

Чи водій нас всіх почує

Ні, він вантажівку ремонтує.

Допоможемо гуртом

Інструменти подамо.

Дидактична гра «Відшукай інструмент» (гра на дотик, чарівна скринька):

Будем дружно вибирати

Інструменти подавати

Ось машина завелась

В подорож рушати час.

Вихователь: І прийшов цей «подарунок» дівчинці з Одеської області. Вона була дуже рада такому дивовижному подарунку. І загадала бажання, щоб хтось допоміг зробити новорічні «чарівні черевички бажань» для усіх дітей, які того потребують і постраждали від війни. (добра сердень, теплоту душі, мирного неба, підтримки рідних, вірних друзів, щасливих моментів, усмішок, щасливих обіймів, співчуття, здійснення бажань і мрій, почуття безпеки, відчуття своєї сили, відчуття радості).

- Які емоції виникли у вас під час цієї розповіді? (відповіді дітей). А чи можемо ми допомогти зробити такі «чарівні черевички бажань»? Так, звісно! У підгрупах ми будемо виконувати творчу роботу:

- малювати;
- клеїти;
- шнурувати;
- оздоблювати різними способами (спонжиками, хутро, кульки, крупи, кольоровий папір).

Вихователь: перед початком нашої роботи розімнемо пальчики.

Пальчикова гімнастика:

Нумо дітки, молодці

Посідаймо на стільці.

Небагато треба вміння-

Зробим спинку і сидіння.

Кулачок – це буде ніжка

А долонька – буде кришка.

Поміняли ручки враз

Буде інший стіл у нас.

Вихователь: Діти, давайте повторимо послідовність роботи під час аплікації, малювання. Підберемо необхідні матеріали для творчої роботи, для роботи з крупами обрати силует з липкою основою. Вибрати шнурки для оздоблення. Пригадаємо правила наклеювання правила користування ножицями.

Огляд поробок «черевичків»

Після того діти складають вироби у коробку і відправляють на нову пошту.

Заклучна частина.

Вихователь: Для кого ми виготовляли подарунки? Чому? З ким поділилися своїми виробами? (Відповіді дітей). Так все вірно, ми всі разом робили спільну добру справу для українських дітей, які так, як і ви вірять у дива. Адже Україна живе доти, доки ми виховуємо маленьких українців. Малюки мають бути під крилами захисту.

Періг Н.М.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 56 «Усмішка»

м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З МАТЕМАТИКИ «ЗИМОВА ПРИГОДА» ДЛЯ ДІТЕЙ 4-5 Р.Ж. ГРУПИ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Мета: учити розрізняти групи предметів за кількістю елементів, порівнювати одну групу з іншою, послідовно прикладати один предмет до іншого; учити співвідносити цифри з певною кількістю предметів; закріплювати знання про геометричні фігури, колір.

Розвивати творчі здібності дітей, пам'ять, мислення, увагу, і культуру поведінки. Створювати атмосферу наступаючого свята.

Матеріали: ялинка, лист від звірят, аудіозапис «Сріблясті сніжинки», скриня з новорічними іграшками, вирізані сніжинки.

Хід заняття

Організаційний момент.

Вихователь читає вірш про зиму:

Летять, летять сніжинки

На поле, ліс і сад,

Веселий свій таночок

Танцює снігопад.

Надворі – лютий холод,

Тепла давно нема.

Заліз в копичку зайчик

І солодко дріма.

Мете хвостом лисичка

Сніжок біля сосни.

В барлозі спить ведмедик,

Солодкі бачить сни.

Бесіда вихователя з дітьми:

- Про що вірш? (відповіді дітей)

- Яка зима? (відповіді дітей)

- Діти, як ви вважаєте, як звірям взимку в лісі? (відповіді дітей)

Ігрова ситуація. Несподівано до групи голосно стукають у двері.

Вихователь: Ой діти, хто то там стукає.

Приносять листа від звірят з казки «Рукавичка».

Вихователь: Діти, послухайте, що нам пишуть лісові мешканці з казки «Рукавичка». У них що щось трапилося. Справа в тому, що незабаром Новий Рік, а у їхньої ялинки немає святкового вбрання. А якщо ялинка не прикрашена, то Новий Рік до них не прийде. А звірятам так хочеться свята!

Вихователь: Дорогі наші звірята, не сумуйте, ми з дітлахами що-небудь придумаємо. Діти, допоможемо звірятам прикрасити ялинку?

Діти: Так!

Вихователь: Тоді швидше ставайте в коло, ми з вами трохи почаклуємо. Діти рухається під музику і промовляють чарівні слова.

Серед групи поставлена скриня з іграшками, накрита білим простиралом, схожа на замет.

Вихователь роздає дітям по дві сніжинки.

Діти виконують танцювальні рухи під пісню «Сріблясті сніжинки» (літають, і чаклують навколо скрині).

Вихователь: Ой, як сніжинки наші танцювали і щось тут начаклували. (вихователь відкриває покривало).

- Діти, подивіться, тут скриня! Цікаво, що ж в скрині? Ой, а скриня не відкривається. Мабуть треба виконати казкові завдання.

- Ось перше завдання.

Дидактична вправа «Сніговички та шапочки».

4 сніговика забули вдягти на голови шапки. У дітей малюнки 4-х сніговиків та 5-ти шапочок. Діти викладають сніговиків, а потім прикладають на голови шапочки, та вчаться визначати чого більше, чого менше.

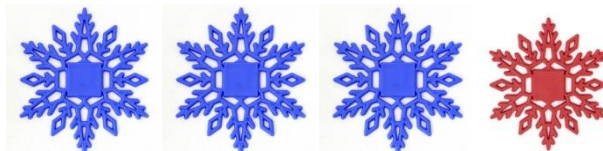

- А скриня знову не відкривається. Треба виконати ще завдання.

Дидактична гра «Обери зайву сніжинку».

Вихователь викладає сніжинки у ряд (по 4 штуки). Діти мають визначити, яка сніжинка не підходить до цього ряду.

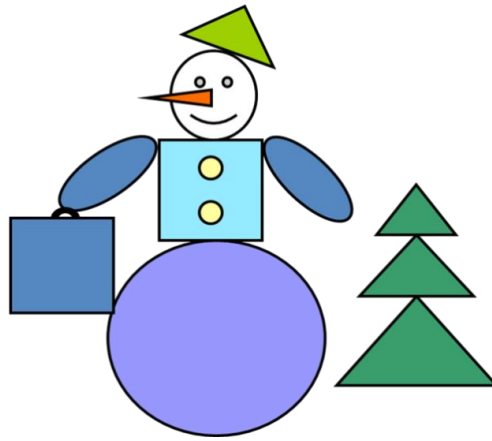
Наприклад: 3 сині сніжинки, 1 рожева; 3 однакові сніжинки, 1 сніжинка інакша за візерунком.

- Скриня і знову не відкрилася. Треба виконати наступне завдання.

Дидактична гра «Склади сніговичка».

Дітям пропонуються геометричні фігури різної величини та різні за кольором. Діти викладають свого сніговика.

Рухлива гра «Санчата».

Діти стають парами одне за одним і імітують поїздку на санчатах під музичний супровід.

Звучить чарівна музика і скриня відкривається, а в ній новорічні іграшки.

Вихователь запрошує дітей прикрасити ялинку для звірят з казки «Рукавичка» та запросити їх у гості.

Підсумок заняття:

- Яка пора року на вулиці? (відповіді дітей)
- Яке свято ми очікуємо? (відповіді дітей)
- Кому ми допомагали? (відповіді дітей)
- Як ми їм допомогли? (відповіді дітей)
- Що з ними сталося? (відповіді дітей)

Дідиченко В.М.,
музичний керівник
КЗДО (ясла-садок) «Ромашка»
м. Кагарлик, Київська область, Україна

СЦЕНАРІЙ РОЗВАГИ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ВЕЧОРНИЦІ НА АНДРІЯ»

Мета: ознайомити та збагатити знання дітей з традиціями українського народу, пробуджувати пізнавальні інтереси до історії нації, її культури і побуту; виховувати глибокі почуття любові та поваги до народних звичаїв та традицій, безпосередньо взявши в них участь; сприяти відродженню обрядів нашого народу, розвитку творчих здібностей дітей.

Дійові особи: дорослі: господиня; діти: гурт хлопчиків та гурт дівчат; пан Коцюбинський, пан Калитинський.

Обладнання: декорації української хати (піч, стіл накритий скатертиною, рушники для вишивання, лави вкриті килимами, глиняний посуд та макітра, сире тісто, вода в мисці, рогац), хустини на танок дівчат, бубни на танок для хлопців, бутафорські коні, тин, стрічка шовкова на калиту, калита.

Кімната прибрана по святковому, на стінах рушники (вид сільської хати).

Вечоріє, тиша навкруги.

Заходить господиня і порається біля печі.

Господиня:

Доброго вечора, добрі люди!

Хай здоров'я усім буде!

Здоров'я усім до хати

На вечорниці завітати! (звучить музика)

Господиня:

А в мене майже все готове:

Вже і хата прибрана, і піч витоплена,

Уже й вечір за вікном

Та ще нікого немає.

Ой, хоч вірте, хоч не вірте,

Та хтось іде до хвіртки та стукає у двері!

Гурт дівчаток в українських костюмах:

Доброго вечора!

Чи пустите нас до хати?

Ми вміємо співати й танцювати.

Господиня:

Заходьте, дівчатка!

Вітаю вас усіх в гостинній хаті. (звучить музика, заходять дівчатка)

Господиня:

Поспішайте, мої любі все приготувати,

Бо вже пора вечорниці починати.
А нам ще треба рушнички дошити,
І вареничків смачних наліпити,
А щоб було веселіше – хлопців запросити.
Тож, швиденько, не баріться,
За роботу всі беріться!
Звучить пісня «Вечорниці» Дівчатка з господинею вишивають та ліплять вареники.

Господиня:

Тиша, вечір вже надворі,
Скрізь яскраво, світять зорі.
Час і нам вже танцювати,
Щоб веселим було свято.
Танок зі свічками (світлодіодними).

Господиня:

Вже і дівчатка затанцювали таночок, а хлопців все немає.

1 Дівчинка: А де ж наші хлопці?

Може не пустила мати?

А може полягали спати?

2 Дівчинка: Від зірниці до зірниці

Хай лунають вечорниці,

Бо на наших вечорницях

Хто сумний – розвеселиться!

Господиня: Співи, танці, небелиці

Гарні будуть вечорниці.

Дівчатка, може затанцюєте?

3 Дівчинка: А чому ж не затанцювати!

А у мене черевики

Самі чують де музики

Хусточку свою візьму,

На плечі накину,

З такою красою танцюй без зупину!

Танок з хустками.

Господиня: Дівчатка, прислухайтесь, здається вже хлопці на порозі.

Гурт хлопчиків (разом):

Дівчатка, двері відчиніть,

Нас до хати вже пустіть!

Гурт дівчаток: А ви нас чемно попросіть!

1 Хлопчик: Коли ваша ласка, то впустіть до хати вже будь ласка

З вами Андрія стрічати!

Господиня: Ой, дівчатка!

Хіба ж то свято без хлопців?

Гайда хлопці в хату,

Будете жартувати,

З нами Андрія стрічати!

Хлопчик: А ми вам привели Андрія!

Господиня: Дякуємо вам, бо без Андрія не обійдеться сьогоднішня подія.

Проходьте, сідайте, та святкуйте з нами.

Заходять хлопчики.

Господиня: Хлопці, а у мене для вас є веселі бубни, може затанцюєте з ними, та й дівчаток запросите?

1 Хлопчик: Чи до пісні, чи до танцю в нас охота здавна,

Наша славна Україна таночками славна!

2 Хлопчик: Гоп, скок, руки в боки

Прилетіли три сороки

Сіли вони на тинок,

Починаємо танок!

Танок з бубнами.

Господиня: Ігри, сміх і небилиці – все було на вечорницях.

А діти наші знають і небилиці, і смішинки (діти розповідають).

Дитина: Послухайте небелицю!

На півночі настала рання осінь,

Збирають білки на сосні кокоси,

А в песика робота не проста –

Охороняє від мишей кота,

А корова наша, ти мені повір

Дає не молоко нам, а кефір.

Дитина: Зустрілися дві куми:

- Ой кумо, зима буде люта!

- Та ну!

- Та сильні морози будуть!

- Та невже?

- Так буде холодно, що жах!

- А звідки ви знаєте?

- Та в мене кожуха немає!

Господиня:

Ще на Андріївських вечорницях ворожили. Дівчата хотіли знати свою долю та що їх чекає попереду. Тож давайте ворожити!

Дівчата виходять на середину зали та промовляють:

Ой на Андрія, на вечорницях

Дівчата гарні, всі білолиці

Доленьку свою знайти бажають

Та й ворожити розпочинають.

Господиня: У миску з водою капаємо свічкою і подивимось на водичку. Що ви бачите у воді? (дівчатка підходять і зацікавлено роздивляються, лунає музика).

Господиня: А ще на Андрія дівчатка кидали чоботи через хату –

Куди чобіт буде носком, на той куток дівчина і вийде заміж.

А у нас теж є чоботи, з ними і пограємося.

Гра «Чоботи»

Господиня: Пограємо ще в одну гру зі своїм взуттям, яке будемо переставляти одне за одним від стіни до стрічки.

Виходьте, дівчатка, знімайте один черевичок із ніжки і ставайте рядком.

Гра «Хто швидше»

Господиня: Сьогодні на вечорницях ми веселилися, співали, танцювали і трудилися.

Дівчатка наші вже і вареничків наліпили, і млинців напекли.

Виходьте та покажіть як це було.

Музична гра «Млинці»

Господиня: Діти, а де ж наша калита?

Вечорниці ідуть до кінця, а ми її і не бачили (виймає з печі калиту)

Дівчинка (несе на рушникові калиту):

Добрий вечір, з калитою,

З калитою золотою! Зі святом Андрія!

Господиня: Ось вона, ясна та красна

На весь світ прекрасна.

Сонце заходить, а калита сходить.

Давайте з нею пограємося!

Ставайте всі в коло, співати та калиту вітати!

Пісня-хоровод «Калита».

Господиня: Тож пора нам вже й калиту кусати, але спочатку її треба заробити та витанцювати (прив'язує до калити червону стрічку та чіпляє на рога).

Виберем вартового, який буде калиту оберігати. Хто буде паном Калитинським?

Хлопчик: Я – пан Калитинський!

Господиня: А хто ж у нас пан Коцюбинський?

Хлопчик: Я – пан Коцюбинський!

Господиня: Ану ж виходьте гратися, та й побачимо, чи спритний у нас пан Коцюбинський?

Гра «Ой на горі жито»

Господиня: Бери коня, запрошуй дівчинку.

Хлопчик: Їду, їду калиту кусати! (проводиться дійство декілька раз змінюючи пана Коцюбинського за бажанням: хлопчик разом з дівчинкою «їде на коні» до калити та намагається її відкусити)

Господиня: Ми сміялись, веселились,

Ось і свято закінчилось.

Хай погане все минеться

Всім вам весело живеться!

Про вечорниці не забувайте,

Якось в гості завітайте!

Пісня «Величальна».

Івлєва О.Р.,

вихователь

КЗ ДНЗ (ясла-садок) № 294

м. Харків, Харківська область, Україна

ЧИ ПОТРІБНО ЧИТАТИ КНИЖКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

НАША ВІДПОВІДЬ: «ТАК!»

Багато людей визнають користь читання книг і важливість цього заняття для розвитку особистості. На сьогоднішній день в мережі Internet все більше популярності набирає цитата Феліції Жанліс: «Ті, хто читають книги, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телевізор...». Сенс цієї фрази зрозумілий кожному, однак мало хто після цього починає читати.

Існує вісім основних причин, згідно з якими читати повинна кожна людина, яка бажає пізнавати нове, саморозвиватись та самовдосконалюватись:

- розвиток уяви. Читання книг безпосередньо впливає на розвиток уяви. Уява – це здатність свідомо створювати образи, уявлення та ідеї і маніпулювати ними. Все це є наслідком активної роботи уяви;

- психологічне здоров'я. Помічено, що регулярне читання дозволяє людині зберігати психологічне здоров'я, тому що мозок прагне перебувати у постійному тонусі і це дуже корисно впливає на розвиток інтелекту;

- впевненість. Як правило, читають люди, які більше впевнені в собі. Це пояснюється тим, що начитана людина більш ерудована і може відстояти свою точку зору;

- словниковий запас. Ні для кого не секрет, що регулярне читання розширює словниковий запас, роблячи мову красивою, насиченою та переконливою;

- концентрація. У столітті високих технологій і понадшвидкостей, людині все важче концентрувати увагу на чомусь одному. Читання якнайкраще розвиває цю навичку. Чим більше Ви читаєте, тим більше мозок звикає концентрувати увагу на одній речі все більш тривалий проміжок часу;

- мислення. Достовірно відомо, що читання дуже корисно позначається на мисленні людини і її пам'яті. Ті люди, які читають хоча б одну годину на день, мають набагато більш гнучку і розвинену пам'ять, ніж ті, хто не займається цим;

- кругозір. Вплив книг на розвиток кругозору настільки великий, що це важко переоцінити. Адже читаючи літературу, Ви не лише вивчаєте психологію, вчитеся мислити і аналізувати, але й отримуєте унікальний досвід спостережень за життям;

- саморозвиток. Напевно, всі погодяться з твердженням, що читання впливає на розвиток особистості.

З огляду на викладені вище аргументи, важливість читання помітно зростає.

Читання – це навичка, яка формується як і будь-яка інша. Саме тому, якщо Ви прагнете до саморозвитку, то виділяйте для читання хоча б півгодини на день. Ви швидко помітите, що Ваше життя якісно зміниться на краще.

Як не прикро це визнавати, але за три місяці війни я не прочитала жодної книжки, хоча завжди дуже любила читати. Заспокоювала себе тим, що багато фізично працювала (як мені здавалося): у дворі, у хаті, на городі. Звідкіля тільки з'являлася сила при повному моральному виснаженні?

Не зрозуміло, скільки б ще тривало таке положення речей, якби не один щасливий випадок.

Одного разу племінник запросив побути деякий час з його маленькою донечкою Поліною. Вона була дуже рада зустрічі, показувала мені свої іграшки, нові гарні речі. Поліна приносила до своєї кімнати з інших все, що їй подобалось. Так серед різних речей опинилась невелика яскрава коробочка (я її швидко пригадала, тому що колись давно сама прикрашала цю коробочку листівками з квітами, щоб створити «чарівну скриньку»). На жаль, з усіх скарбів, які колись зберігались у цій скриньці, залишився лише один. Це була маленька тоненька книжечка П. Воронька «Облітав журавель». Узявши її до рук, я на декілька хвилин поринула у спогади...

Пригадала час, коли мені було дев'ять, а сестрі трохи більше двох років. Батьки вважали мене дорослою, самостійною дівчинкою. Я сама поверталася зі школи і по дорозі додому майже щодня заходила в книжкову крамницю. Там мені подобалося все. Ледь переступивши поріг, я відчувала запах нових книжок та листівок. Не помічаючи, як плине час, я із захопленням перебирала книжки, обираючи ту, що сподобалась найбільше. Витрачала на книжки всі кишенькові гроші, які батьки давали мені на обід в шкільній їдальні. Ось так до нас і потрапила тоненька книжечка з яскравими ілюстраціями, на обкладинці якої був намальований журавель. Це була улюблена книжечка моєї сестрички. Кожного вечора ми разом з нею читали вірш про журавля перед сном, розглядали ілюстрації до інших віршів, перегортаючи сторінки тоненької книжечки...

Йшли роки, часи змінювались. Ми з сестрою дорослішали, а разом з ними змінювались і книжки, які ми читали. Зараз після довгої перерви я сумую за тим часом читання...

І ось, узявши до рук тоненьку, потерту книжечку, я зрозуміла, що не слід сумувати, плакати, необхідно починати діяти, займатись тим, що колись приносило тобі задоволення і радість. Саме після цього дуже-дуже повільно, по 3-4 сторінки вдень я почала читати. Книги діяли на мене як своєрідні ліки, що заспокоювали, позбавляли паніки та розгубленості, розпачу та тривоги. Вони пов'язували мене з часом спокою. Читати я починала з віршів. Їх ритмічність і впорядкованість діють на дорослих і дітей стабілізуюче, ніби материнська колискова.

На сьогоднішній день кожен з нас опинився у виняткових обставинах. Саме тому, шлях до книжкової полиці у кожного буде свій. Я вважаю, що не варто примушувати себе читати. Якщо Ви не готові це робити, не варто брати до рук книжку. Не слід читати лише тому, що «всі читають», що «це - модна

книжка», що «так треба», що «я завжди так робила», що «слід будь на що витратити час, щоб не сидіти біля телевізора або у телефоні...». Ви маєте відчувати внутрішню потребу розпочати власний діалог з автором, переживати, міркувати, погоджуватись або сперечатись. І не слід забороняти собі невеликі дивацтва, якщо хочеться почитати «Карлсона, який живе на даху» і знову, як в дитинстві, посміхатись, дізнаючись про його кумедні витівки, лише тому, що це «дитяча» книжка. Дорослі читають лише ДОРΟΣЛІ книжки. Але ця формула насправді хибна.

Трапляється й так, що Вам здається, що в житті і так забагато тривоги, розчарувань та труднощів, але, підходячи до книжкової полиці, Ви обираєте історичні твори зі складним сюжетом та описом життя головних героїв у продовж декількох років. Це - Ваша потреба і Ваші пігулки, які підсвідомість обирає не раціонально, а для цілення. Обирайте книги душею. Хай буде так, як Вам зараз добре.

Чим корисне читання під час війни?

Зараз не Всі можуть і мають бажання повертатись до звичних справ, зокрема до читання. Але є й ті, для кого книжки стають розрадою та допомогою у скрутні часи. Як це працює?

По-перше, читання відволікає. Воно допомагає абстрагуватись від жахливої реальності й постійного читання новин, таким чином хоча б на деякий час забути про війну. Якщо Ви читаєте тривалий час, то настає момент, коли залишаються лише книга та Ви. Такі моменти дуже корисні, коли необхідно отримати додатковий заряд енергії, впоратись із душевним неспокоєм, розпачем, спустошенням.

По-друге, читання стимулює пізнання. Деякі книжки допомагають краще відчувати те, що відбувається довкола нас, у нашій країні зараз. Книжки дозволяють поглибити знання про становлення нашої нації, зрозуміти передумови та причини війни, а часом навіть і заспокоїтись, прийнявши події, що відбуваються.

Читання не лише робить нас обізнаними. Воно допомагає аналізувати, сформулювати власні судження, переконання, встановити життєві орієнтири.

По-третє, читання зберігає психічне здоров'я. Час, що проведений за книгою, допомагає знизити рівень тривожності, сфокусуватись на тих емоціях і переживаннях, що є «тут і зараз», зрозуміти і пережити їх, а також подолати безсоння. Читання допомагає подолати стрес та дистрес. Читаючи, Ви ніби ставите на паузу, вимикаєте усі негаразди.

Мимохіть, поступово починаєте більш ритмічно дихати, ніби повертаючись у звичайне, спокійне життя. Читання відновлює емоційних ресурс, допомагає мозку впоратись з невизначеністю.

По-четверте, читання додає внутрішніх сил та витримки. Особливо це стосується книжок, які описують події, схожі на ту, що переживають зараз мої співвітчизники. Досвід тих, хто жив під час другої світової війни дає розуміння, що все закінчиться, жахіття війни залишаться у минулому, і ми зможемо все переосмислити, передавши цей досвід наступним поколінням. Якщо Ви читаєте книжки, де розповідається про війну, приходить

усвідомлення, що люди вже проходили через подібне. Ви не лише відчуваєте емпатію до персонажа та асоціюєте себе з ним. Ви проживаєте його емоції як свої, що дозволяє стати емоційно більш міцним.

По-п'яте, читання нагадує, що життя триває. Це ритуал, який допомагає знаходити часточку звичного у своєму житті, впорядкувати його. Читання стає своєрідним острівцем безпеки серед життєвих бур та негараздів.

Що читати дітям під час війни?

Ні для кого не секрет, що під час війни найбільше потерпають діти. Їм важко зрозуміти, чому все так швидко змінюється: у містах гудуть сирени, а замість затишної домівки вони більшість часу проводять в укриттях.

У такий час українські жінки, матері, захищають бережуть та виховують дітей. За таких обставин дуже важлива комунікація матері з дитиною за допомогою авторської казки з книжечки чи історії, яку повільно, виразно інтонуючи читає чи розповідає матуся. Так читання перетворюється на лагідні теплі обійми, роблячи дитину психологічно більш стійкою.

Доречно залучати дитину до самостійного створення казки. Це допоможе не лише виокремити важливі моменти, що турбують малюка, але й разом знайти способи розв'язання проблем. Часто дитина просить прочитати одну й ту ж казку декілька разів поспіль. Не відмовляйте їй у цьому. Це сигналізує про те, що дитина ще не змогла повністю прийняти та усвідомити сюжет, який її хвилює. Слухаючи казку, дитина проживає емоції, які допомагають їй засвоїти і закріпити поведінку, що сприяє в сюжеті розв'язанню проблеми.

Підбираючи казкові історії чи казки, варто звертати увагу на сюжет та вік, для якого вона рекомендована. Важливо віддавати перевагу добрим історіям про дружбу, традиції, родину, Батьківщину. Важливо, щоб історія була оптимістичною і мала щасливий кінець.

Сучасні українські письменники пропонують для спільного читання з дітьми свої твори, бо більше ми дорослі можемо допомогти дітям подолати страх і тривогу, навчитися відділяти добро від зла, друзів від ворогів.

Одним з таких творів є казка І. Анруска «Жерар – партизан». Головний герой цього твору – Жерар-морськосвинський детектив, що мешкає на Київщині у селі Витівці, розслідує місцеві злочини та інші прикрощі. Але після 24.02.2023 року, коли вороги зайшли на його хутір, Жерар вирішив діяти хоробро. Він зібрав звірячопартизанський загін, який об'єднав котів Тимка і Степана, цапа Бориса Борисовича та мишачу тер- оборону, щоб дати відсіч окупантам...

Читаючи цю казку, ми розуміємо, що сміливими не народжуються, а стають, і що коли ми – маленькі люди (діти) – гуртуємось, то стаємо великою силою.

Ще однією цікавою книжечкою, яка пронизана теплом, добром, світлом та любов'ю, є книга «Полінка». Її написав для своєї онуки доброволець, боєць під час перебування на війні на сході України Віталій Запека. «Полінка» – це книжка не про війну, але в ній автор створив мирний, радісний світ. Бо коли за вікном лютує війна, хочеться опинитись у світі, де її не було і ніколи не

буде. Це чудова й затишна книжечка для спільних читань ввечері перед сном, або у бомбосховищі під час повітряної тривоги.

У сучасному літературному просторі з'являються нові дитячі твори українських авторів:

- Н. Гербіш «Яблука війни», видавництва «Торсінг»;
- К. Єгорушкіної «Мої вимушені канікули», видавництво Vivat;
- О. Шатохіна «Жовтий метелик», видавництво Старого Лева.

Це історії, які засновані на реальних подіях. На їх сторінках маленькі герої озвучують те, що ми відчували впродовж перших тижнів російського вторгнення, сидючи у різних підвалах та укриттях України. Це історії про вимушену еміграцію, життя після війни та любов, яка зцілює будь-які душевні рани. Обов'язково читайте з дітьми, навіть під час війни, у них має бути звичне життя, настільки це можливо.

Література

1. Ірина Громова. Як говорити з дітьми про війну засобами літератури./ www.barabooka.com.ua/yak-govoriti-z-ditmi-pro-vijnu
2. Ганна Третьак. Як читати дитячу літературу про війну./ www.barabooka.com.ua
3. М. Артеменко, Г. Беленькаю, Н. Бонь, Н. Гавриш, Г. Джемула, Т. Єрмішкіна та ін. Живі письменники Дошкілля - спільний проект всеукраїнського науково-методичного журналу «Дошкільне виховання» та ДУ «Український інститут книги». – 2023.
4. Навчально-методичний посібник «Порадник для вихователів щодо забезпечення безперервності освітнього процесу у змішаному форматі зі старшими дошкільниками. За загальною редакцією Тамари Піроженко. ЮНІСЕФ, 2023. ВГО «АПДО», 2023.

Скринська О.Є.,

вихователь

КЗДО (ясла-садок) «Ромашка»

м. Кагарлик, Київська область, Україна

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ НА ТЕМУ: «ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ БДЖІЛКИ УСТИНКИ»

Мета: формувати стійкі уявлення про колір, кількість, величиною, формою. Продовжувати вчити розрізняти і називати геометричні фігури, визначати положення предмета (середина, край), відраховувати задану кількість предметів (один, два, три). Продовжувати вчити слухати і розуміти мову дорослого.

Вправляти в звуконаслідування. Вдосконалювати навички малювання, наклеювання, ліплення, ручної праці. Розвивати окомір, дрібну моторику рук, мовлення, увагу, мислення. Виховувати інтерес до комах.

Хід заняття

Вихователь:

У нас сьогодні наче свято,

Гостей зібралося багато.

Тож на мене подивіться і швиденько посміхніться!

Посміхніться всім навколо:

Небу, сонцю, людям!

І тоді обов'язково День веселим буде!

Ранок добрий наступив,

Діти посміхаються.

Тож, давайте, всі гарненько разом і привітаємось.

Скажемо: «Доброго ранку!»

Діти: Доброго ранку! (чути дзижчання бджіл)

Вихователь: Дітки, а що це за звук? Так, це бджілка. Подивіться, яка вона гарненька. Давайте привітаємось із нею.

Діти: Доброго ранку!

Вихователь: Бджілко, як ти тут опинилась?

Бджілка: Доброго ранку! Я бджілка Устинка, прилетіла до вас запросити до себе на день народження!

Вихователь: Діти то підемо на день народження до бджілки Устинки?

- А бджілка хоче щоб ви відгадали скільки їй років? Скільки раз задзижчить скільки їй років. Домовились? Отже рахуємо.

Вихователь: То скільки нашої бджілці років? Молодці.

Вихователь: А ви знаєте, як називаються будиночки, де живуть бджоли?

Діти дають варіанти відповідей.

Дидактична гра «Розстав вулики»

Вихователь роздає картки тіней вуликів і шаблони вуликів: У вас в руках будиночки для бджіл - вулики. Ваше завдання розставити на місце тіней вулики.

- Якого кольору самий великий вулик, якого самий маленький? (відповідь дітей)

Посадіть одну бджолу на самий маленький вулик, на середній вулик посадіть дві бджоли, на самий великий вулик посадіть три бджоли.

Прилетіли бджоли і задзижчали: «ж-ж-ж».

Вихователь: Дітки у нашої бджілки є багато різних друзів. Погляньте, хто ще в гості прийшов до бджілки Устинки? (з'являється гусениця)

- Гусениця приповзала. Чарами своїми нас дивувала.

Гра зі шнурками «Гусениця»

Потрібно вставити кінчик шнурка в отвір, просунуть і намотати на гусеницю. Так гусениця готується стати метеликом. (з'являється метелик)

«Тут Метелик прилітав.

Красиво крильцями махав».

Гра з прищіпками «Метелик»

- Зробіть метелику крила з прищіпок різних кольорів, тільки крила метелика повинні бути однакові: якщо прикріпили зліва червону прищіпку,

значить і праворуч прикріпіть червону прищіпку.

Вихователь: Діти ми з вами теж друзі бджілки Устинки?

Відповідь дітей

Вихователь: Тож як справжні друзі, давайте подаруємо бджілці букет квітів. Попереду нас чекає цікава подорож у пошуках квітів. Давайте з вами підемо по доріжці (під музику йдемо по доріжці здоров'я):

По доріжці не простій,

А доріжці чарівній.

Попереду нас чекає річка - широка і глибока.

Але не будемо боятися,

Будемо стрибати і сміятися (перестрибують річечку із тканини).

Вихователь: Дітки, погляньте, де ми з вами опинилися? Так, це чарівна галявина.

Подивіться навкруги, як тут гарно.

Вихователь: Устинка дуже любить квіти, давайте складемо їй гарний букет. Але дивіться діти пелюстки з квітів роздув вітер. Нам потрібно їх зібрати (для кожної дитини окремо квітка розкиданих пелюсток).

Гра «Пелюстки»

- Давайте спочатку викладемо пелюстки по порядку.
- Добре, тепер покладіть по середині червону пелюстку, над нею вгорі синю, справа покладіть жовту, зліва фіолетову, між синьою та жовтою покладіть зелену, між жовтою та червоною - оранжеву.
- Молодці! Усі квіточки зібрали. Діти, погляньте за те, що ви зібрали такі чудові квіти бджілка приготувала вам смаколики (печиво з геометричних фігур на підносі).

- Максимко, якої форми в тебе печиво?

- А в тебе, Наталочко?

Відповіді дітей.

Хороводна гра «Коровай»

Вихователь: А який же день народження без короваю? Давайте станемо гарненько у коло і затанцюємо з іменинницею Устинкою.

Діти ведуть хоровод: вихователь стимулює дітей привітати бджілку та висловити побажання повним реченням.

Вихователь: А давайте, діти, ми для нашої іменинниці влаштуємо святковий феєрверк (вихователь бере кульку з конфетті і проколє її).

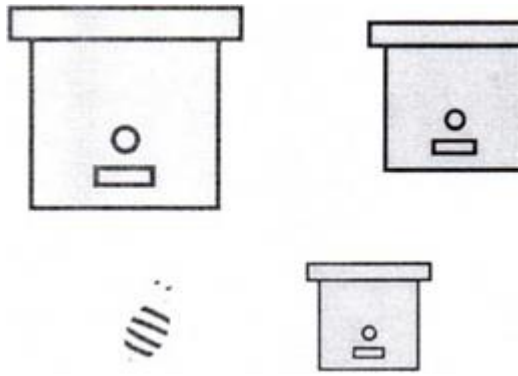
Вихователь: Бджілка Устинка, нам з тобою було дуже весело. Ми ще раз вітаємо тебе з днем народження. Бажаємо тобі багато-багато справжніх друзів, які завжди тобі допоможуть. І клич нас, якщо тобі буде потрібна допомога.

Діти прощаються з бджілкою.

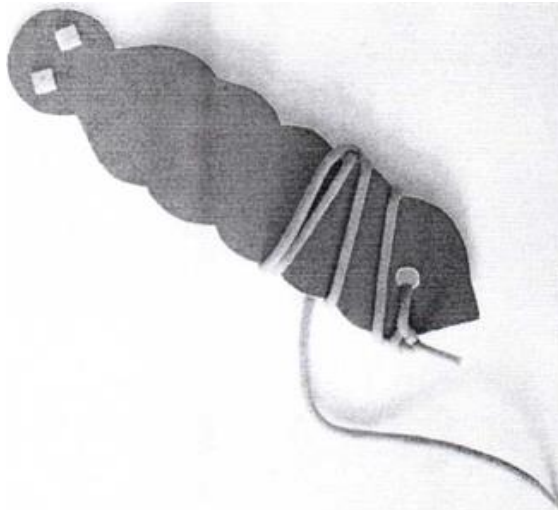
- Діти, а вам сподобалось сьогоднішнє заняття?

- А що запам'яталося найбільше?

- Тож накриваймо стіл і будемо чаювати!

До гри «Розстав вулики»

До гри «Гусениця»

Драгунова А.В.,
вихователь

*Антонівський ЗДО КТ № 4
м. Херсон, Херсонська область, Україна*

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ БЛОКІВ ДЬЕНЕША ТА КУБИКІВ ІСТОРІЙ РОРІ «КОСМІЧНА ПОДОРОЖ»

Тема: «Космічна подорож» (для дітей старшого дошкільного віку).

Мета: Розширити уявлення дітей про космос, сонячну систему, ввести нове словосполучення «космічний простір». Збагатити словник дітей прикметниками, іменниками згідно теми, використовуючи кубики Історій Рорі. Продовжувати формувати уявлення про властивості предметів: колір, форма, розмір, товщина. Розвивати вміння виявляти властивості в об'єктах, називати їх. Узагальнювати об'єкти за їх властивостями (по одному, двох, трьох). Розвивати просторові уявлення. Закріпити знання геометричних фігур і вміння оперувати блоками Дьенеша. Продовжувати вчити «Читати» картки – символи з запереченням, підбирати відповідно до них фігуру. Розвивати логічне мислення, зв'язне мовлення, збагатити словник дітей новими словами. Виховувати самостійність, прагнення до досягнення поставленої мети, вміння працювати в колективі.

Матеріали та обладнання: телевізор, відео-звернення Космічної Феї, кубики історій Рорі, блоки Дьєнеша, шаблони ракет, чарівний мішечок, ракета, матеріали до ігор «Космонавти», «Склади з частин одне ціле», два обручі, картки-символи, чарівні квадрати із позначенням властивостей блоків, скринька, розмальовки, вірші.

Попередня робота: Робота з блоками Дьєнеша, кубиками історій Рорі.

Хід заняття

Вихователь: Діти, в нас сьогодні незвичне заняття, до нас завітали гості! Вітання дітей.

- Хочу вам сказати, що гості, які прийшли до нас, здивовані тим, як змінилася наша група! Скажіть, будь ласка, що нового з'явилося нашій групі? (у нас змінилась стіна, вона стала гарна, кольорова)

- А скажу вам по секрету, що ця стіна не тільки гарна і кольорова, але ще й вміє розмовляти. А ви хочете почути, що цікавого розповість нам стіна?

- (Ім'я), що ти бачиш перед собою на стіні? (планети, місяць, зірки, комети, сонце)

- Малята, що ви можете сказати про планети, які вони за розміром і формою? (Ім'я), скажи! (планети різні за розміром: є великі та маленькі; планети різні за кольором: є червона, оранжева, жовта, зелена, блакитна)

Вихователь: Малята, скажу вам, що все що ви бачите: планети, зірки, місяць – утворюють космічний простір. Пропоную вам пограти з чарівними кубиками, знайти відповідні зображення та відповісти на запитання.

Дидактична гра «Який, яка, яке?»

- Земля яка? (кругла, зелена, квітуча, маленька, різнобарвна)
- Сонце яке? (гаряче, ласкаве, велике, яскраве, кругле, ніжне, блискуче)
- Місяць який? (круглий, худий, гарний, яскравий, нічний, круглолиций, рогатий, загадковий, різкий, космічний, старий, новонароджений)
- Планети які? (Земля, Сатурн, Марс, Венера ...)
- Які ми знаємо сузір'я? (Мала та велика Ведмедиця)
- Зорі які? (яскраві, нічні, загадкові, космічні, сяючі)

Відео-звернення Космічної Феї. Приходить повідомлення на пошту.

Вихователь: Добрий день дітки! Я – Космічна Фея. У нас в космосі зла чаклунка лиха наробила.

Все в космосі змінилось, як чаклунка там з'явилась,

Я їй на заваді стала, та вона скарби забрала.

А мене до вас на Землю, зла чаклунка відіслала.

Ще й завдань надавала. Щоб додому повернутись,

Мушу виконати їх, допоможіть мені, малята,

Дуже прошу вас усіх!

Вихователь: Малята, я пропоную допомогти Космічній Феї та виконати завдання, щоб вона мала змогу повернутися додому, ви згодні? (так) Але ж як нам потрапити якнайшвидше в космос? (полетіти на ракеті)

А де ж знайти ракету? (збудувати)

Дидактична гра «Збудуємо ракету»

Вихователь: Щоб полетіти ракетою нам дійсно потрібно її збудувати. Тож запрошую вас пройти в наше конструкторське бюро та займати свої місця. Увага на екран!

Бесіда про використанні фігури – блоки Дьенеша. Дасмо назви викладеним ракетами. Після закінчення роботи на екрані з'являється ракета у космічному просторі.

Вихователь: А для того щоб відправитися на допомогу, нам треба придбати квитки. Я пропоную вам, чарівний мішечок, в якому ви знайдете свій квиток, але перш ніж ви його придбаєте, вам потрібно на дотик визначити форму, розмір і товщину квитка.

Гра «Чарівний мішечок»

Вихователь: А щоб швидше дістатися в Космос, я запрошую вас до великої, справжньої ракети. Займіть будь ласка, місця в ракеті. Ось ми з вами вирушаєм!

Вихователь: Ця швидка нова ракета

Для польотів на планети.

Ми у космос вирушаєм.

Що у ній – всього не знаєм,

Ми місця скоріш займаймо,

Пуск! І швидше відлітаймо!

Вихователь: Рахуємо зворотною лічбою від п'яти.

Діти: 5, 4, 3, 2, 1. Пуск!

Вихователь: Ось ми з вами і в Космосі. Космічна Фея передала нам маршрут з чотирьох зупинок: першою відвідаємо «Планету – Розумницю», потім побуваємо на «Планеті – Спортивній», побачимо «Планету – Математичну», а наприкінці «Єско-Планету» (діти виходять з ракети).

Вихователь: Щоб потрапити нам на першу планету «Розумницю» потрібно виконати завдання.

Дидактична гра «Розумники» (діти стоять на килимку).

Вихователь: Я буду вам задавати запитання від Чаклунки, і кого я назву на ім'я, той буде відповідати лише одним словом.

- То як називається перша планета? (Розумники)
- Сонце світить вдень, а місяць – ... (вночі)
- Сонце на небі взимку низько, а влітку – ... (високо)
- Взимку день короткий, а влітку – ... (довгий)
- Місяць один, а зірок – ... (багато)
- Місяць великий, а зорі – ... (маленькі)
- Пташки літають низько, а ракети – ... (високо)

Вихователь: Молодці, але Зла Чаклунка підготувала нам ще завдання.

Гра «Космонавти» (з блоками Дьенеша).

Вихователь: Космонавти багато займаються спортом, адже мають бути здоровими, сильними, вправними, щоб долати будь які труднощі. Ми з вами теж трішки перепочинемо, і зробимо фізкультхвилинку на «Планеті – Спортивній».

Фізкультхвилинка:

Вранці Сонце прокидається,
З усіма воно вітається,
Вдень високо піднімається,
Все навколо зігріває,
Промінці всім посиляє.
Вечір надходить – Сонце заходить.

Вихователь: А нам час вирушати до «Планети – Математичної».

Гра «Склади з частин одне ціле» (закріплення лічби в межах десяти).

Вихователь: Діти, ви молодці! В нас залишилося останнє завдання на «Ско-Планеті» (сортування сміття з використанням блоків Дьенеша).

Гра «З двома обручами»

Вихователь: Які ви молодці! Чари злої чаклунки зникли і Фея може повернутися додому. Завдяки вам. ми подолали всі перешкоди і врятували космос від Злої Чаклунки.

Вихователь вмикає відео-звернення Феї.

Космічна Фея: Любі діти!! Не знаю як вам дякувати, юні герої! Ви не побоялись Злої Чаклунки і врятували планети Космосу. За вашу допомогу, дарую вам подарунок – сюрприз, скриньку.

Вихователь: А тепер, любі малюки вже час повертатись додому, сідаємо в ракету.

Політали, політали,
На планетах побували,
Хоч цікаво було там –
Та пора додому нам.

Вихователь: Скажіть, вам сподобалося допомагати Космічній Феї? Що для вас було найважчим? Що сподобалося найбільше? (відповіді дітей).

Шаршонь Л.М.,

вихователь

ЗДО № 30 «Журавлик»

м.Хмельницький, Хмельницька область, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В Законі України «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що одним із найважливіших завдань сучасної дошкільної освіти є національно-патріотичне виховання.

Відповідно в закладі дошкільної освіти створена цілісна система всебічного розвитку особистості майбутнього громадянина – патріота України шляхом ознайомлення дітей з культурою, традиціями та звичаями українського народу.

Основними умовами ефективної реалізації завдань з національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в закладі освіти є:

- створення розвивального середовища у групі;

- співпраця з батьками вихованців;
- зв'язок з іншими навчальними закладами, музеями, громадськими та волонтерськими організаціями.

Послідовна систематична добре організована робота з патріотичного виховання у групі сприяє естетичному та інтелектуальному розвитку дітей, розвиває творчу та пізнавальну активність дошкільників.

Першим важливим етапом у вихованні маленьких патріотів – це створення у групі предметно-розвивального середовища. Національний куточок приваблює дітей естетичним виглядом, розташований у світлому, зручному для огляду місці і підбором цікавого матеріалу, що змінюється і поповнюється відповідно віку: вироби народних промислів України, хлопчик і дівчинка в національному українському одязі, народні іграшки, український віночок, український рушник, музичні дитячі народні інструменти, Лялька-Мотанка, фотоальбом «Наше місто-Хмельницький».

У групі створена навчальна база: конспекти занять, сценарії свят та розваг, добірка та розробка ігор, відеоматеріалів, зібрана бібліотека кращих народних та літературних творів. Підібрана наочність: карта України, глобус, ілюстрації, картини).

Традиційними в групі є святкування День Соборності України, День Державного Прапора України, День єднання, День Козацтва, Шевченківські дні, Міжнародний день рідної мови, відзначення Дня міста.

Створюючи систему національно-патріотичного виховання дошкільників, я переконалась, що обов'язковою умовою її успіху – тісна

співпраця з батьками. Щоб співпраця була ще більш ефективною, використовуємо різні форми роботи з батьками:

- колективні: батьківські збори, спільна участь батьків з дітьми у народних святах та розвагах: «Велика родина, щаслива сім'я», «Казка на новий лад», дні добрих справ, виставки спільних робіт батьків і дітей: «В гості казка завітала», «Найкраще місто – Хмельницький», «Моя рідна Україна».

- індивідуальні: індивідуальні бесіди і консультації, залучення батьків до життя садочка (виготовлення атрибутів, посібників, допомога при проведенні свят та розваг), діагностування батьків: анкетування, тестування.

Батьківські куточки періодично поповнюють цікавою і корисною інформацією, а саме: «Святкуємо Великдень», «Андрієві вечорниці», «Світле свято Різдва», «Стрітєння», «Святий Миколай до нас в гості завіттай».

Цьогоріч 21 вересня наша група долучилась до проведення в закладі Міжнародного Дня Миру. З метою розширення знань дітей про важливість Миру на Землі, формування поняття «дружба», «взаємодопомога», виховання доброзичливості один до одного, любові до свого народу та Батьківщини з вихованням були проведені різні форми роботи: бесіда: «Мир - це щасливе майбутнє». Виготовляли голубів як символ мирного існування людини на Землі.

Напередодні осінніх свят: Дня захисника і захисниць України, Дня Українського козацтва та свята Покрови Пресвятої Богородиці з дошкільнятами була проведена музично-спортивна розвага: «Ми діти козацького роду». Діти мали змогу показати свій козацький дух, міць, витривалість та спритність. Серця маленьких патріотів були сповнені гордістю

та хвилюванням під час виконання завдань та естафет. Всі дітки були відзначені медалями.

27 жовтня наша група № 5 долучилась до проведення Дня української писемності та мови. Любов до рідної мови виховуємо змалечку: читаємо українські народні казки, віршики, забавлянки, співаємо колискові.

Міжнародний день волонтерів та День Святого Миколая - свята, які йдуть одне за одним. Їх об'єднує одна мета: нести добро людям, допомагати тим, хто потребує. В нашому закладі дошкільної освіти: вихователі, діти та їх батьки долучились до волонтерської діяльності. До збору корисних та смачних подарунків для наших Захисників та Захисниць на День Святого Миколая неодноразово долучаються батьки та діти, передаючи у Благодійний фонд «Волонтери Поділля». Педагоги неодноразово беруть участь у виготовленні окопних свічок, яке організовує «Розумне довілля Хмельниччини».

Наш заклад доєднався до Всеукраїнського фестивалю мистецтв «Військові обереги від Святого Миколая». Я для своїх колег провела майстер-клас: «Оберіг – маленьке Янголятко».

Зі святами Захисників України вітаємо,
Подарунок – оберіг Вам виготовляємо.
Тепло і ласку в нього вкладаємо.
Повертайтеся додому живими – ми Вас чекаємо!»

Правильно організована робота, поєднання традиційних методів і новітніх технологій дозволить зробити освітній процес максимально наближений до вимог сучасного життя і розвине у дитини ті навички й уміння, які знадобляться у подальшому дорослому житті.

Проводячи багатогранну роботу з національного патріотичного виховання, я намагаюсь створити міцний місток між минулим і майбутнім, прихилити дітей до національних джерел, до всього, чим багатий наш український народ. Я впевнена, що мої вихованці пронесуть свою любов до України, до її рідного народу крізь усе життя, стануть справжніми патріотами нашої країни.

Бортнік Н.І.,

вихователь

ЗДО № 8 «Золотий ключик»

м. Нетішин, Хмельницька область, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Проблема розвитку критичного мислення дошкільників є однією з найактуальніших проблем освітнього процесу закладів дошкільної освіти, оскільки стрімкий технологічний розвиток та соціальні зміни у сучасному суспільстві, зокрема в українському, формують нові умови та вимоги до функціонування різних освітніх ланок, що також позначаються на завданнях дошкільної освіти [1, с. 34].

Перед сучасною освітою постає нове завдання – це формування всебічно розвиненої, творчої особистості, здатної швидко діяти в нових соціальних умовах через призму життєвих компетентностей, яка володіє вмінням активно і доцільно використовувати знання та досвід на практиці, критично оцінюючи різні життєві ситуації [4, с. 30].

Перспективним завданням дошкільної освіти є не лише інтелектуальний, фізичний, емоційний розвиток дітей, але й формування в них критичного мислення, що сприятиме формуванню у дошкільників здатності доцільного застосування, набутих ними впродовж дошкільного віку, досвіду і знань з метою розв'язання елементарних життєвих ситуацій.

Дошкільний вік - це важливий період для формування критичного мислення, оскільки саме на цьому етапі дитина набуває першого досвіду спілкування з оточуючим світом та отримує початкові навички.

Розвиток критичного мислення стає дуже актуальним під час інтенсивних змін в суспільстві, коли неможливо діяти без постійного пристосування до нових обставин, без ефективного розв'язання проблем, значну частину яких неможливо передбачити. Саме тому є очевидною життєва необхідність розвитку критичного мислення дітей.

На розвиток критичного мислення як життєву необхідність вказується у Базовому компоненті (Державному стандарті) дошкільної освіти в Україні. Розвиток у дитини узагальнених способів розумової діяльності в ньому розглядається як «формування у дошкільника життєвої компетентності, яка базується та характеризується через сформовані наскрізні вміння: аналітичне мислення; здатність працювати в команді; оцінювати ризики та приймати рішення; розрізняти та конструктивно керувати емоціями; логічно обґрунтовувати свою позицію» [6, с. 3].

Найбільш сприятливим періодом дошкільного дитинства, в якому можуть формуватися основи критичного мислення, є період старшого дошкільного віку.

Вирішення сучасних проблем якості дошкільної освіти пов'язано з переходом до розробки інноваційної технології, яка має базуватися на

підвищенні рівня пізнавальної активності старших дошкільників, перенесення акцентів з процесу відтворення на процеси розуміння й мислення.

Однією з універсальних технологій, що допомагає дошкільнику не тільки засвоїти певний обсяг знань, а й сприяє розвитку його особистісних якостей, яка викликає інтерес педагогів, батьків, дітей є технологія формування та розвитку критичного мислення.

Технологія формування та розвитку критичного мислення – це система діяльності, що базується на дослідженні проблем та ситуацій на основі самостійного вибору, оцінки та визначення міри корисності інформації для особистих потреб і цілей. Освітня технологія розвитку критичного мислення в процесі навчання дитини – це сукупність різноманітних педагогічних прийомів, які спонукають дітей до дослідницької творчої активності, створюють умови для усвідомлення ними матеріалу, узагальнення одержаних знань [5, с. 60]. Ця технологія допомагає готувати дітей нового покоління, які вміють розмірковувати, спілкуватися, чути та слухати інших.

Тож, актуальність проблеми, її недостатня теоретична та практична розробленість зумовили мене на вибір теми: «Використання технології критичного мислення дошкільників в освітньому процесі».

Основна ідея полягає в тому, щоб навчати дитину критично мислити шляхом стимулювання її інтелектуального розвитку та надання їй можливості розв'язувати різні завдання та проблеми. Це допоможе дитині стати більш уважною, допитливою та критично мислячою людиною. Тож, основною вимогою реалізації даної технології є надання вихованцям можливості пізнати себе у процесі відкриття нових знань.

Метою за даною технологією, яку я поставила в роботі з дітьми є: створення сприятливих умов для творчого мислення; формувати вміння ставити проблему, приймати самостійні рішення та чітко аргументувати свої думки; розвивати самостійність і комунікативні навички; виховувати колективізм, поважне ставлення до співрозмовника.

Використовуючи освітню технологію з дітьми старшого дошкільного віку я вирішила низки освітніх завдань: розвиток навчальної мотивації (підвищення інтересу до процесу навчання та активного сприйняття навчального матеріалу); формування інформаційної грамотності (розвиток здатності до самостійної аналітичної та оцінювальної роботи з інформацією будь-якої складності); формування культури мовлення (вживання термінології); формування соціальної компетентності (здатність до взаємодії).

Я виділила три етапи роботи з дітьми за даною технологією, на кожному з яких вирішуються конкретні навчальні завдання, пропонується набір конкретних методичних прийомів, методів, спрямованих перш за все на активізацію дослідної, творчої діяльності, а потім на осмислення й узагальнення здобутих знань.

I етап - виклику (пробудження інтересу до отримання нових знань). Ціль – формування особистого інтересу для отримання інформації.

II етап - осмислення змісту (отримання нової інформації). Діти знайомляться з новою інформацією.

III етап - рефлексії (народження нового знання). Діти мають обдумати те що вони дізналися, та як включити нові поняття в своє уявлення.

У роботі використовую такі прийоми розвитку критичного мислення дошкільників на заняттях: кубування, гранування, рафт, сенкан, асоціативний куш, діаграма Венна, дивна закарлючка та ін..

«Кубування» - це метод навчання, який полегшує розгляд різних сторін теми. В основі методу лежать ігрові прийоми, які використовуються для більш легкого засвоєння навчальної теми. Використовується куб, на гранях якого даються вказівки для дітей. Я пропоную в процесі роботи викласти власні думки з пропонованої теми. Цей метод допомагає дитині визначити, яка інформація їй знайома, і що вона взнала нового. Наприклад, освітній напрям «Дитина в природному довкіллі». Мета: навчити вихованців усвідомленого та цілеспрямованого формулюванню запитань різного типу. Я кидаю кубик, грань, що випала, вказує якого типу запитання слід поставити. Вихованці орієнтуються на основі питального слова на грані кубика й ставлять запитання, яке з нього і повинно починатися. Наприклад, перелік запитань буде таким: Що таке..? Що означає..? Для чого потрібно..? З чого складається..? Чому? Що якщо..? Що це для тебе..? Як ти ставишся..? Або в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». Наприклад, використовую кубування для закріплення знань з формування елементарних математичних уявлень з теми «Вивчення геометричних фігур». Я пропоную відповісти дітям на 6 запитань типу: «Опиши цю фігуру (колір, форма, розмір). Порівняй на що схожа дана фігура, чим відрізняється. З чим асоціюється, що перше спадає на думку. Використання, як можна використати цей предмет. Аналіз, як це було зроблено, чи сам ти можеш придумати як зробити цей предмет. Аргументація варіанти «за»/«проти», що поганого/хорошого в цьому і т. д..

«Гранування» – методика, яка дозволяє не боятися висловлювати свою думку, вільно, без будь-яких перешкод розмірковувати, стимулювати мислення, встановлювати взаємозв'язки між окремими поняттями та темами. Для проведення такої роботи обираю певну тему, яка вивчається. Відбувається добір слів, які пов'язані із темою заняття. Таку підготовчу роботу я використовую на етапі актуалізації знань, пояснення нового матеріалу або ж на етапі закріплення вивченого. Дану методику (гранування) проводжую поетапно. Спочатку (на першому етапі) малюю схематичне зображення конкретного предмета, наприклад, в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» зображення геометричної фігури, потім (на другому етапі) записую усі асоціації, які спадають на думку вихованцям. Після озвучування всіх можливих варіантів всі разом намагаємося дібрати можливі зв'язки між предметами чи поняттями. Важливим у цьому методі є – не зупинятися пропонувати ідеї, записувати абсолютно усі можливі варіанти, встановити якнайбільше взаємозв'язків.

Рафт. Мета стратегії «Рафт»: при створенні тексту навчити дитину критично осмислювати інформацію, її інтерпретувати, розуміти зміст, адресну спрямованість, ціль інформування. Головна ідея стратегії полягає в тому, що

дитина обирає собі роль, тобто пише текст не від свого імені. Для невпевнених у собі дітей це є своєрідним спасінням, бо зникає страх самотійного висловлювання. Наприклад, освітній напрям «Особистість дитини» Мета: вчити обирати та визначати ролі, складати невеличкі висловлювання від імені свого персонажу. Після читання казки «Колобок» вихованці складають список персонажів які могли б висловитися стосовно описаних подій: (Я, якщо потрапив у казку; Колобок, якого з'їла лисичка; або інші персонажі: Колобок, Заєць, Вовк, Ведмідь, Лисичка, Баба, Дід). Потім діти обирають у кого хотіли б перетілитися. Тоді я пропоную подумати кому б ці персонажі могли б написати текст. Колобок може звертатися до вовка, до лисички, до діда. Ведмідь може звертатися до дітей, які читали цю казку. Важливо, щоб теми запропоновані дітьми для обговорення, мають бути пов'язані не лише з літературними творами, а й з нашим реальним життям. Щоб створити текст пов'язаним із життям варто визначити реальні ролі та реальну аудиторію, для якої буде писатися текст. Наприклад, звернення ведмеда. Дорогі діти! Ніколи не довіряйте незнайомцям!

Сенкан (етап рефлексії) - цей прийом нагадує довільний вірш з декількох рядків, в якому синтезовано інформацію, яку діти отримали під час заняття. Приклад «Сенкан» (освітній напрям «Мовлення дитини»): 1) Хліб. 2) Золотавий, пахучий, смачний. 3) Вироблений, зібраний. 4) Бережімо, пишаємося. 5) Оберіг, зв'язок з минулим. Розглянемо як скласти сенкан на прикладі вивчення теми з сенсорики (освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі») «Геометричні фігури»: 1-й рядок – тема (геометрична фігура); 2-й рядок – прикметники, які описують тему (схожа на ялинку); 3-й рядок – дії, пов'язані з темою (зображується, малюється, складається); 4-й рядок – фраза-ставлення до теми (світ цієї фігури найрізноманітніший); 5-й рядок – одне слово - висновок до теми (фігура).

«Асоціативний кущ» - метод, який спонукає дошкільників не боятися думати відкрито та вільно, не боятися власних думок. Дещо схожий на метод «Групування». Організація роботи полягає у наступному: спочатку зображую схематично малюнок теми, яку будемо вивчати, або яку вивчали; замальовую схематичні зображення думок вихованців. Потім встановлюємо зв'язки між словами-зарисовками. Обов'язковою умовою є пояснення своєї думки. Наприклад, освітній напрям «Дитина в соціумі» - показую дітям в центрі ключове слово-картинку; зображую будь-які слова чи фрази, які спадають на думку і ставлю запитання біля частин куща, в яких є невпевненість. Далі обговорюємо всі ідеї.

«Діаграма Венна». За допомогою цієї діаграми можна порівнювати літературних героїв, явища природи, величини тощо. Діаграма Вена будується на двох або більше великих колах, які частково накладаються одне на одне так, що посередині утворюється спільний простір. Наприклад, освітній напрям «Гра дитини». Мета: навчити вихованців систематизувати матеріал, розвивати вміння аналізувати та порівнювати різні об'єкти та явища. Крок 1: зобразити «Діаграму Вена» на дошці або запропонувати готові бланки. Крок 2: зазначити, які об'єкти будуть розглядатися. Крок 3: запропонувати дітям

порівняти запропоновані об'єкти. Крок 4: розподілити спільні та відмінні ознаки у відповідних частинах кола. Крок 5: зробити висновки, щодо об'єктів, які порівнювалися на занятті. Отже, інформація, що стосується кожної проблеми заноситься в окреме коло, а в спільну частину записується інформація, спільних властивостей обох понять. В освітньому напрямку «Дитина в природному довкіллі» можна порівнювати птахів і комах, море та озеро; в освітньому напрямку «Мовлення дитини». Діаграма Венна допомагає дітям з різних сторін розглядати предмети чи явища і знаходити відмінності між суміжними поняттями. Діаграму Венна використовую для перевірки засвоєння матеріалу з теми, наприклад, «Порядкова лічба предметів» (освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»). На більшому колі я зображую 10 секторів із намальованими предметами для кількісної лічби, а на меншому колі – зображення цифр від 1 до 10. Таким чином, я перевіряю вміння дітей правильно співвідносити пораховані предмети із цифрою на меншому колі.

Дивна закарлючка (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»). Мета: формувати художньо-естетичну компетентність шляхом абстрактного мислення, розвивати нові підходи до малювання за допомогою різних предметів. Діти домальовують запропоновані елементи, створюючи нові образи.

Висновок. Таким чином, технологія розвитку критичного мислення дає дітям можливість міркувати, класифікувати, оцінювати, критично аналізувати інформацію, робити висновки та сприяє формуванню комунікативних навичок, активності в освітній діяльності та в повсякденному житті. Хочеться закінчити словами видатного американського мислителя Д. Дьюї, який стверджував, що «фундаментальна мета сучасної освіти полягає не в наданні дітям інформації, а в тому, щоб розвивати в них критичний спосіб мислення» [3, с. 56].

Література

1. Архіпова Є.О., Ковалевська О.В. Критичне мислення як необхідна складова розумової діяльності людини в межах сучасного інформаційного суспільства. Гуманітарний часопис. 2012. №2. С.34-38.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) (нова редакція). Київ, 2021. 38 с.
3. Дьюї Д. Досвід і освіта: навч. посіб. Львів: Кальварія, 2003. 84 с
4. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі. Тернопіль: ТОКІПО, 2017. 60 с.
5. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. – Х.: вид. група «Основа», 2008.С.59-62.
6. Методичні рекомендації за Базовим компонентом дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нової редакції 2021 року. 58с.

СЕКЦІЯ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Аношина І.П.,
інструктор з фізкультури
ДЗО КТ (ясла-садок) № 26 (санаторний)
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Безперечно, здоров'я є фундаментальною цінністю як у житті кожної людини, так і у суспільстві загалом. Ще з раннього віку дитина оволодіває певним обсягом стихійних знань про стан свого здоров'я, будову тіла, про поняття корисне/шкідливе, вчиться досліджувати свій організм та робить відкриття, що найчастіше пов'язані з інформацією, яка надходить від дорослих. І якщо батьки дають відповіді та розповідають про аспекти, що стосуються здорового способу життя на інтуїтивному рівні, спираючись на власний досвід, то педагоги мають добирати та доносити таку інформацію вкрай обережно та зважено. До такої інформації висувають цілий ряд важливих вимог:

- вона має бути науковою, мати доказове підґрунтя;
- бути доступною для сприйняття дошкільнятами;
- орієнтуватися на формування у дитини практичних навичок дбайливого ставлення до свого здоров'я.

Тільки за умови дотримання наведених принципових вимог можлива систематизація цих знань, а отже, всебічне і гармонійне формування здоров'язбережувальної компетентності малят, основою якої є свідоме ставлення до життя, усвідомлення пріоритету здоров'я та життєві навички, що сприяють фізичному, психічному, духовному та соціальному здоров'ю.

Саме тому усі види діяльності дітей у ДНЗ повинні мати валеологічне обґрунтування, формуватися з урахуванням потреб дошкільнят: потреби у грі, саморозвитку, набутті досвіду та наслідуванні. Якщо інформація про цінність фундаментального поняття здоров'я транслюється систематично, за допомогою різних засобів та з урахуванням вікових потреб та інтересів – вона сприйматиметься малятами органічно та легко. А надані у такому ранньому віці ґрунтовні знання про основи здоров'я у перспективі будуть основою вмінь та навичок, що стануть звичними необхідними потребами у старшому віці та протягом усього життя.

Принцип оздоровчої спрямованості освітнього процесу – один із ключових у сучасній системі дошкільної освіти. Адже здоров'я – базис розвитку, виховання, освіти дитини, без нього будь-який із цих процесів не може відбуватися повноцінно. Відтак, абсолютно логічно, що перша освітня лінія Базового компоненту дошкільної освіти «Особистість дитини» виділяє

свою головною складовою частиною саме напрям «Здоров'я та фізичний розвиток» [6].

У свою чергу освітній зміст цієї складової зводиться до таких структурних компонентів:

- безпека життєдіяльності;
- здоров'я та хвороба;
- гігієна життєдіяльності;
- рухова активність та саморегуляція.

Реалізуючи у повному обсязі ці компоненти, здоров'язбережувальна компетенція дітей формується повноцінно та гармонійно і зосереджується на наступних пунктах:

1. Обізнаності дітей дошкільного віку:

- з належністю до певної статі;
- з будовою свого тіла;
- з продуктами харчування і їх впливом на організм;
- з цінністю збереження свого здоров'я.

2. Умінні малят:

- виконувати основні рухи та гімнастичні вправи;
- правильно застосовувати знання і вміння по збереженню свого здоров'я.

Варто зауважити, що для формування у дітей молодшого віку ціннісного ставлення до здоров'я освітяни дошкільної ланки разом із батьками повинні залучати усі ресурси для створення оптимального освітнього простору, що формував би у дітей звичку дбати про власне здоров'я, зміцнювати його.

Колектив закладу дошкільної освіти має працювати в умовах:

- щирої доброзичливої атмосфери і позитивних взаємовідносин;
- поваги до кожної дитини, віри в її успіх, але разом із тим об'єктивної вимогливості з боку дорослих;
- врахування можливостей кожної дитини і результативності її здобутків.

Такі завдання вимагають від сучасного вихователя не лише підвищення власної фахової компетентності та особистого креативного потенціалу, а й впровадження у своїй освітній практиці інноваційних технологій, що сприяли б формуванню здоров'язбережувальної компетентності дошкільників. За словами Т.К. Андрющенко, поняття «здоров'язбережувальна компетентність» слід визначати як «суб'єктивну категорію, що передбачає свідоме прагнення особистості до здорового способу життя, наявність сукупності знань про здоров'я та чинники його збереження, сформованість здоров'язбережувальних життєвих навичок і здатність до їх адекватного використання у відповідних життєвих ситуаціях» [1, с. 44]. Має бути чітке розуміння того, що нині кожна освітня технологія повинна спрямовувати свій вектор на збереження фізичного, психічного (інтелектуального й емоційного), духовного (морального) і соціального здоров'я, мати чіткий оздоровчий компонент.

Враховуючи індивідуальний стан здоров'я вихованців, умови та можливості ЗДО важливо впроваджувати провідні ідеї та освітні технології в

якогомога ширшому форматі. Говорячи про інноваційні оздоровчі технології, можна виокремити наступні: дихальну, звукову, пальчикову гімнастику, психогімнастику. Крім того, доведено ефективність таких оздоровчих технологій як артотерапія, сміхотерапія, ігротерапія, музична і кольоротерапія, інтерактивні ігри, направлені на вивчення елементарних знань з фізіології, анатомії людини, основ особистої гігієни. У роботі зі старшими дошкільнятами доцільно також застосовувати різноманітні релаксації, фізкультхвилинки під час занять, елементи вправ фітнесу, а також масові оздоровчі заходи в ігровій формі.

З профілактично-лікувальною метою у дошкільній освітній ланці широко застосовують також ароматерапію, різні види масажу (з використанням щіток, горішків, шишок), фітотерапію (коктейлі, чай), вітамінотерапію.

Аби ці та інші здоров'язбережувальні технології у роботі з дітьми були ефективними та виконували покладені на них функції, вихователі мають дотримуватися низки правил:

- правильного достеменного опанування тією чи іншою технологією;
- чіткого планування діяльності та систематичності у впровадженні нового напрямку;
- створення доброзичливої атмосфери, та залучення до технологій лише за бажанням дітей;
- переконання, що батьки розуміють сутність впроваджуваної технології та узгодженість дій із ними (консультування батьків, проведення виступів та бесід на батьківських зборах, спільних спортивних заходів);
- регулювання індивідуальних навантажень (зокрема, використовувати принцип прогресуючого навантаження, діяти обережно, поступово, не поспішаючи).

У роботі педагогічних колективів постійними мають стати проведення семінарів, практикумів, майстер-класів, що забезпечить розуміння необхідності формування позитивного ставлення як до здоров'я вихованців, так і до свого власного [4, с. 35].

Постійне самовдосконалення педагогів, опанування ними інноваційних підходів у галузі оздоровлення дітей та формування у них усвідомлення важливості цього процесу дозволять забезпечити багаторівневий повноцінний здоров'язбережувальний простір у рамках закладу дошкільної освіти.

Література

1. Андрющенко Т.К. Експериментальна модель процесу формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку [Текст] / Т. К. Андрющенко // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород: Говерла, 2013. – Вип. 26. – С. 15–18.
2. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11 липня 2001 року №2628-III // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

3. Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

4. Здоров'язберезувальні технології в освітньому середовищі: колективна монографія / за заг. ред. Л.М. Рибалко. – Тернопіль: Осадча В.М., 2019. – 400 с.

5. Левій Л. Використання здоров'язберігаючих технологій в умовах дошкільного закладу / Л. Левій // Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей та молоді: матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції, 19 квітня 2017 р. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2017. – Вип. III. – С. 25-27.

6. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)» від 22 травня 2012 № 615// Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0615736-12>

Процюк Л.М.,

соціальний педагог

ЗДО (ясла-садок) КТ № 7 «Соняшник»

м. Бердичів, Житомирська область, Україна

Безпала О.Л.,

практичний психолог

ЗДО (ясла-садок) КТ № 7 «Соняшник»

м. Бердичів, Житомирська область, Україна

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЛІКБЕЗ НА ТЕМУ: «ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ В ПЕРІОД ПЕРЕХОДУ ВІД ВІЙНИ ДО МИРУ – ДОПОМОЖИ САМОМУ СОБІ»

Мета: інформування учасників щодо ознак і фаз стресового стану та його чинників, стратегій поведінки в стресовому стані; формування особистої відповідальності за життя й здоров'я, емоції та дії; профілактика дистресів, підвищення рівня резильєнтності та зміна внутрішніх установок щодо реагування на стресові ситуації; набуття практичного досвіду для подолання стресу в умовах воєнного стану й екстремальних ситуаціях; підвищення працездатності, зниження психологічного й фізичного напруження.

Завдання: здійснити профілактику стресових станів та емоційного вигорання; ознайомити з поняттями: «ресурс», «способи керування стресовим станом», «копінг стратегії поведінки»; розвивати практичні уміння та навички працювати з уявою, як ресурсом для подолання стресового стану; сприяти підвищенню рівня соціально-психологічної компетентності учасників освітнього простору щодо добірки сучасних арт-терапевтичних технік

самодопомоги у стресових станах; формувати мотивацію до самовиховання, самовдосконалення, саморозвитку.

Хід заходу

1. Організаційний момент. Вступ.

Обережно стрес! Яким він буває, та як його пережити?

Стрес – природний механізм захисту. Це реакція організму на певний чинник, який викликає збудження нервової системи. Коли діє стресовий фактор, збуджується нервова система, в кров виділяються гормони стресу – кортизол та адреналін, і запускається відповідь на стрес:

- втекти
- вдарити
- сховатися.

Види стресу:

- Позитивний стрес. Виникає під впливом позитивних емоцій та подій: весілля, катання на американських гірках;
- Негативний стрес. Шкодить організму, викликаний негативними емоціями або фізичним болем;
- Короткочасний. Виникає як миттєва реакція на подразник, і проходить досить швидко;
- Тривалий або хронічний. Розвивається під довготривалим впливом стресового фактора: негаразди у сім'ї, неприємності на роботі. Стрес практично не проходить, його гормони постійно накопичуються в крові і негативно діють на організм;
- Фізіологічний. Стрес від спортивного тренування, травми, опіку тощо;
- Психологічний. Стрес, що виник під впливом різних емоцій.

Короткотривалий стрес буває корисним. Він активізує ресурси організму, тренує реакцію, стимулює нервову систему та головний мозок. Але довготривалий стрес від болю, несприятливих подій, негативних емоцій може згубити людину.

Помітити ознаки стресу не важко:

- ✓ втрата апетиту, або навпаки заїдання стресу;
- ✓ втрата інтересу до життя;
- ✓ погіршення пам'яті, уваги, концентрації;
- ✓ низька працездатність;
- ✓ безсоння;
- ✓ поганий імунітет;
- ✓ хвороби серця та судин;
- ✓ коливання настрою.

Як подолати стрес? В першу чергу, приборіть стресовий фактор, якщо це можливо. Якщо ні, намагайтеся переглянути своє відношення до нього. Часто, стрес ми придумуємо собі самі: боїмося, розчаровуємося.

Важливо дотримуватися таких правил для подолання стресу:

- не перевтомлюватися;

- не перевантажувати організм;
- висипатися;
- правильно харчуватися.

Якщо не вдається впоратися зі стресом, звертайтеся до кваліфікованого психолога сімейної клініки. Пам'ятайте, що нервова система керує всім вашим тілом. Бережіть її!

2. Самодіагностика за малюнком – «Риси Вашої особистості».

Ми пропонуємо Вам пройти тест і дізнатися більше про себе.

Голова тигра: ліва півкуля Вашого мозку більш активна, ніж права. Ви аналітична особа, дуже цілеспрямована та організована. Коли Ви стикаєтеся з проблемою, Ви як правило, логічні, виважені та об'єктивні. Вам потрібно потратити багато часу на роздуми, але рішення, яке Ви приймаєте, є непохитним. Отже, бажано, щоб Ви вислуховували думку інших людей і враховували її. Пам'ятайте, що покірність допомагає пройти довший шлях.

Основні риси Вашої особистості:

- Організованість;
- Точність;
- Раціональність;
- Логіка;
- Реалістичність.

Мавпа, яка висить: права півкуля Вашого мозку більш активна. Ви творча людина, яка сповнена інноваційних ідей. Коли, Ви стикаєтеся з проблемою, Ви більше спираєтеся на свою інтуїцію (яка у більшості випадків Вас не підводить), ніж на критичне мислення. Ви прекрасно розумієте, що кожен крок, який Ви робите у своєму житті, є кроком для Вас, і навіть помилка – це крок до досягнення Ваших цілей. Для Вас пошук і пригоди є Важливішими за ціль. Оскільки Ви мрійник, то Ви часто живете у своїх мріях. Важливо, щоб Ви не відривалися повністю від реальності і приділяли більш уваги навколишньому світу.

Основні риси Вашої особистості:

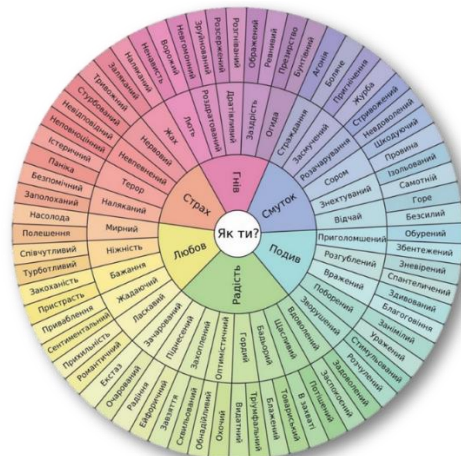
- Імпульсивність;
- Емоційність;
- Творчість;
- Інтуїтивність;
- Мрійливість.

Пам'ятайте, що дві півкулі мозку не працюють ізольовано, а навпаки, вони працюють разом і доповнюють один одного.

3. Вправа «Природний планшет: колір та форма нашої сили».

Добірка сучасних копінг стратегій в природі.

Коло почуттів та емоцій:

Фототерапія – як елемент арт-терапії, це певний набір психотехнік, які пов’язані з лікувально-корекційним використанням фотографії, застосування яких дозволяє вирішити психологічні проблеми і розвинути гармонію особистості.

Фототерапія, особлива можливість сьогодення в пошуку ресурсів та копінг (подолання) стратегій, які можна запозичити в природі.

Копінг (психологічна стратегія та спосіб) подолання людиною стресових станів. Поняття поєднує когнітивні, емоційні та поведінкові стратегії, які використовуються, щоб впоратися із запитами буденного життя.

До нашої зустрічі ми підготували добірку фото, які спонукають до думки – «Копінг в природі».

Вони нас вразили та розширили уявлення про репертуар виживання й пластичність буття.

Дані фото є мотивуючими. Дерева, які дарують впевненість, життєву силу!

Ресурс – енергія, мотивація та внутрішня сила, яка надає Вам здатність діяти і досягати своїх цілей. Отримати додатковий ресурс можна з різних джерел.

Ось кілька шляхів, які допоможуть Вам знайти та зберегти ресурс:

✓ Надайте пріоритет власному фізичному та емоційному благополуччю. Дотримуйтесь здорового способу життя, включаючи достатню кількість сну,

здорове харчування і фізична активність. Регулярно займайтеся релаксативними практиками, які допомагають знижувати рівень стресу.

✓ Рационально плануйте свій час та ресурси, ставте собі конкретні цілі та розробляйте план дій, який допоможе Вам досягти їх. При цьому важливо визначити найважливіші завдання і зосередитися на них, уникати розсіювання уваги.

✓ Налагодьте внутрішній діалог і спостереження за внутрішніми думками. Уникайте негативних і деструктивних думок, зосереджуйтесь на позитивних аспектах і можливостях. Віра в свої сили та оптимістичне ставлення

Резильєнтність – здатність людини пристосовуватися до стресу, труднощів, змін і відновлюватися після них. Це психологічна і ментальна гнучкість, яка дозволяє нам витримувати життєві випробування, розвивати стійкість до негативних подій і швидко відновлюватися після них.

Резильєнтна людина володіє такими характеристиками:

1) Гнучкість розуму: вміння адаптуватися до нових обставин, змінювати погляди і підходи, знаходити рішення в складних ситуаціях.

2) Позитивне мислення: здатність бачити можливості й навчання у кожному досвіді, шукати сенс навіть у негативних ситуаціях.

3) Сильні соціальні зв'язки: наявність підтримки й розуміння від родини, друзів, співробітників, які допомагають відновитися після стресу і надають підтримку.

4) Самоусвідомленість: здатність розуміти свої емоції, потреби і межі, вміння ефективно керувати своїм станом і реагувати на стрес.

5) Віра в свої сили: упевненість у власних силах, розвинутість ресурсів і стратегій для подолання труднощів.

Розвиток резильєнтності – це процес, який вимагає свідомих зусиль і практики.

Ось кілька кроків, які можуть допомогти вам:

- Навчіться розпізнавати свої емоції та управляти ними.
- Розуміння власних потреб і меж допоможе Вам краще реагувати на стресові ситуації.

- Маючи чітку мету і напрямок, Ви можете краще керувати своїм життям і реагувати на складнощі.

- Визначте свої цілі і розробіть план дій, який допоможе їх досягти.

- Розвивайте і підтримуйте позитивні взаємини з родиною, друзями й колегами.

Це надасть Вам підтримку, розуміння і допомогу в складних моментах.

- Звертайте увагу на свої потреби, дбайте про свій фізичний, емоційний добробут.

- Приділяйте час для релаксації. Займайтесь хобі, які приносять Вам задоволення.

- Розвивайте гнучкість розуму і вміння адаптуватися до змін.

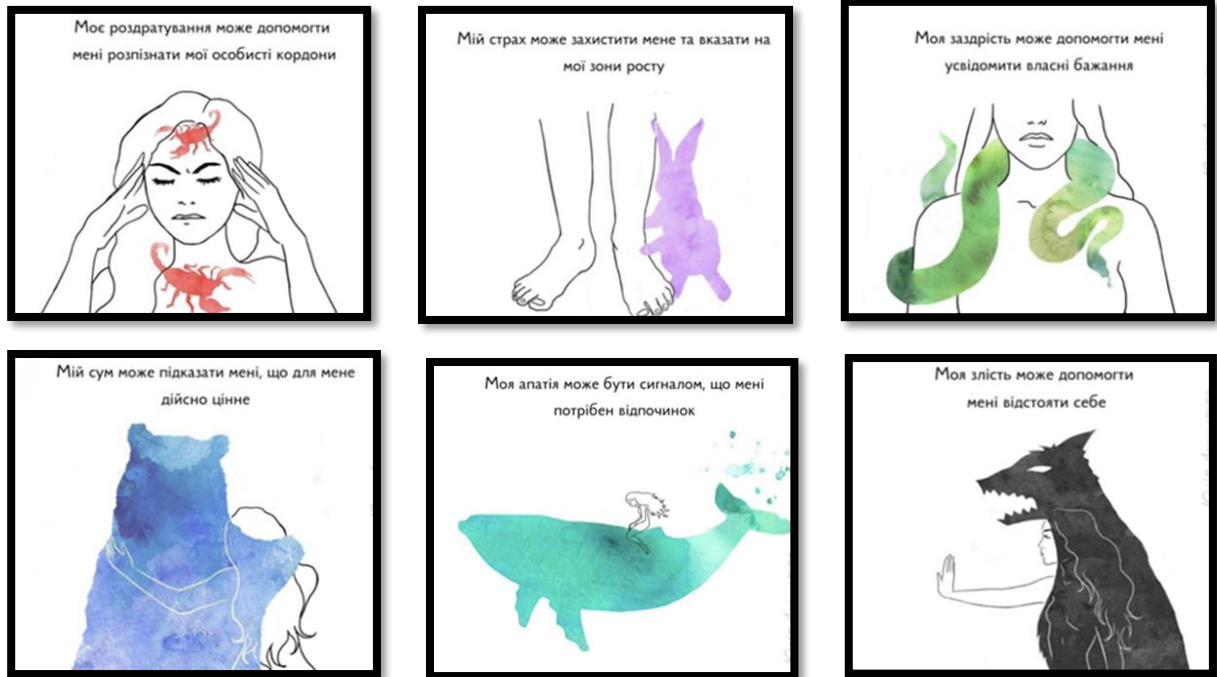
- Приймайте нові ситуації і виклики як можливості для росту і навчання.

- Інвестуйте у свій особистісний розвиток, навчайтеся новим навичкам, розвивайте свої здібності. Ви матимете більше впевненості в собі і в своїх можливостях.

Резильєнтність – це здатність пройти через темряву відновити світло в своєму серці.

4. «Ти як?!» - діалогічне спілкування: не ігноруйте організм!

Практичний прийом – підсилення: ракурс – планшет фокусування.

5. Арт-техніка «Клякси».

Кляксографія - це одна з технік арт-терапії, яка полягає в створенні спонтанних клякс на папері за допомогою фарб. В процесі малювання виходять дуже несподівані зображення до яких можна домалювати деталі.

За допомогою цього цікавого методу відбувається вивільнення негативних емоцій та напруги на папір, знижується тривожність та імпульсивність.

Кляксографія допомагає гармонізувати стан людини, розвиває образне мислення, гнучкість мислення, уяву та фантазію: вчимось бачити незвичайне у звичайному.

6. Метод Холмса-Раге.

Для оцінки рівня стресу можна використовувати методику Холмса-Раге.

Автори вивчали залежність захворювань від різних стресогенних життєвих подій у майже п'яти тисяч пацієнтів. Вони дійшли висновку, що психічним і фізичним хворобам зазвичай передують певні серйозні зміни в житті людини. На підставі цього вони склали шкалу, в якій кожній важливій життєвій події відповідає певне число балів залежно від ступеня її стресогенності.

Інструкція: уважно прочитайте весь перелік подій, щоб мати уявлення про те, які ситуації, події і життєві обставини викликають стрес. Потім

необхідно ще раз прочитати кожний пункт. Проаналізуйте події, що відбулися з вами впродовж поточного року і підрахуйте кількість балів, що відповідають цим подіям.

Обробка та інтерпретація результатів. Необхідно підрахувати суму балів, що відповідає стресогенним подіям.

- 150 балів — 50% ймовірності виникнення певної «хвороби стресу».
- 300 балів — 90% ймовірності захворювання.

Велика кількість балів – це сигнал до того, що Вам загрожує психосоматичне захворювання. Слід починати активно засвоювати адаптивну саморегуляцію стресу.

7. Вправа – «Кольорові канати думок».

Кольоротерапія – це ефективний метод впливу кольору на наш організм з метою відновлення його нормальної життєдіяльності. Вибір колірних рішень залежить лише від вашого стану здоров'я і темпераменту. Це найдавніша наука, спосіб коригування психо – емоційного стану за допомогою певних кольорів.

Арт-терапевтична розвиткова вправа спрямована на:

- розвиток пізнавальних психічних процесів: уваги, мислення, відчуття, сприйняття, пам'яті, уяви, мовлення;
- адаптація й соціалізація: вирішення конфліктних ситуацій мирним шляхом;
- розвиток фантазії, творчості, креативності;
- корекція емоційних та поведінкових станів: формування наполегливості та стресостійкості.

Розвиток тактильності + терапія кольором:

- лікування фізичних захворювань, психічних розладів;
- зняття стресу нерегулярного характеру;
- вплив на настрій, внутрішній стан та на прийняття важливих рішень.

8. Психологічна хвилинка гумору.

Смішні та курйозні випадки з життєвого досвіду.

9. Танцювальна-рухова терапія: «Dance with me».

Відтворення танцювальних рухів партнера під музичний супровід.

10. «Нейрографіка: творчий метод трансформації реальності, або позитивні зміни у житті власними руками».

Нейрографіка - нове, сучасне, цікаве, захоплююче та надзвичайно популярне останнім часом хобі. Навіть якщо ви ще не встигли спробувати нейрографіку, ми переконані - ви про неї чули. Хтось може вважати, що новий напрям в образотворчому мистецтві переоцінюють, інші ж, навпаки, готові присвятити його вивченню мало не все життя. Та факт залишається фактом - нейрографіка це значно більше, ніж малювання. Вона може надихати, заспокоювати, емоційно наповнювати та навіть лікувати.

Нейрографіка - це практика, що сприяє необхідним особистісним змінам, звільняє від психологічних блоків та моделює нову бажану реальність». Метод дозволяє не лише дослідити свій внутрішній світ та покращити увагу, а й сприяє саморозвитку та покращенню якості життя.

Сам термін «нейрографіка» складається з двох слів:

- нейрон - клітина, що передає повідомлення між мозком та іншими частинами тіла та є основною одиницею нервової системи;
- графіка - художнє використання зображень, форм і слів, або простими словами - малювання.

Відтак, в основі нейрографіки лежить принцип роботи дзеркальних нейронів. Тобто нейронів, що змушують нас реагувати на щось схожим чином - ніби віддзеркалюючи. Наприклад, хтось один позіхнув, і всі навколо починають позіхати теж. Комуś сумно, і ми переймаємо цей настрій. Так ми з вами влаштовані. Нейрографіка використовує нейрографічні лінії. Вони не повторюють себе в жодному з відрізків. Ми ніколи не знаємо, куди така лінія приведе. Саме нейролінії створюють нові нейронні зв'язки. Коли ми робимо щось нове, виходимо за межі уявлень про себе, - створюються нові нейронні лінії. І в нас зароджується сміливість.

Нейрографіка в терапії. Нейрографічну терапію часто застосовують як доповнення при лікуванні осіб, що страждають від тривожності. Метод передбачає конкретний набір кроків, яких варто дотримуватися. Це є надзвичайно важливим для людей, що суворо дотримуються певної послідовності при виконанні дій та турбуються при будь-яких відхиленнях від неї. Кожен крок в алгоритмі нейрографіки нерідко супроводжується саморефлексією. Наприклад, викривлення країв лінії та її перетину може свідчити про труднощі, що були пропрацьовані та залишилися в минулому.

Алгоритми нейрографіки: існує набір основних кроків, з якого можна почати нейрографічну картину. А як його завершити - вирішувати вам в процесі малювання.

За допомогою фломастеру намалюйте на папері довгу петлю або перехресну лінію (простіше кажучи, каракулі).

Якщо ви хочете зробити це за допомогою методу арт-терапії, подумайте про проблему, з якою ви стикаєтеся, поки малюєте лінію.

Не намагайтеся намалювати щось конкретне, нехай це буде просто лінія. Знайдіть будь-які гострі кути, де лінії перетинаються або повертаються і закруглюються, заповнюючи проміжки чорнилом. Додайте «лінії поля», які тягнуться до країв, а потім заокруглюйте будь-які нові кути. За бажанням можете додати фігури, які перекривають лінії, - якщо хочете. Додайте кольорів (можете їх змішувати або розтушовувати). Намалюйте коротші лінії, які перекривають одна одну, і знову закруглюйте кути. Ви можете перетворити деякі лінії на щось впізнаване за формою або залишити їх абстрактними. Малюнки часто змушують думати про щось з оточуючого середовища. Іноді вони схожі на нейрони. Пам'ятайте, що малюнок не має бути «ідеальним».

Рефлексія. Після завершення подумайте про процес і згадайте, як почувалися, виконуючи малюнок. Якщо під час процесу створення нейрокартини ви думали про певну проблему, зрозумійте, чи допоміг нейрографічний метод почуватися краще?

Експерти з нейрографіки рекомендують брати для картин великі аркуші паперу. В такому випадку поле для творчості буде масштабнішим, можна

зробити більше вигинів лінії та звільнити себе від будь-яких обмежень принаймні на папері. Обирайте офісний А4. Не акварельний і не крейдовий, а звичайний - для друку. Експерти рекомендують брати акварельні, бо легше змішуються кольори. Хайлайтери для тексту. Можна брати будь-які. З ними працювати швидше, а картина вийде яскравою. Лінери та маркери мають бути 3 різних типів товщини (тонкі — для фону, середні — для основного малюнку, товсті — лінії для поля та фіксації рішень). Пастельна крейда та спиртові маркери для тих, хто хоче зробити малюнок більш різнобарвним — однак пункт не обов'язковий.

Пам'ятайте, що нейрографіка - це не спонтанне або розслаблене малювання. Тобто воно не має нічого спільного з тими візерунками, які ви нашкрябуєте, розмірковуючи про щось, або під час телефонної розмови. Нейрографіка має бути дещо дискомфортою та усвідомленою, оскільки лише виштовхуючи себе за межі звичного, можна створити нові нейронні зв'язки. Тому охайність та естетичність ліній, старанність скруглення перетинів і визначає те, чи сприйматимуть ваші дзеркальні нейрони малюнок як красивий. І відповідно, чи робитемете гармонічними ви себе - одночасно наближуючи бажане майбутнє та приймаючи теперішнє.

11. Рефлексія: «Картки думок».

Ковальська І.О.,
вихователь-методист
ЗДО № 20 «Білочка»

м. Хмельницький, Хмельницька область, Україна

СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН І ФУНДАМЕНТ ЯКІСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В дошкільній освіті України відбуваються динамічні прогресивні зміни, в основі яких лежить актуалізація психолого-педагогічних досліджень соціальної, мовленнєвої та комунікативної сфери дитини. В оновленій редакції Базового компоненту дошкільної освіти акцентовано увагу на розв'язанні окремих завдань мовленнєвого розвитку дітей, а на цілісному підході до формування мовно – мовленнєвої компетентності, як одного з ключових критеріїв і водночас вагомої умови становлення та розвитку мовленнєвої особистості дошкільника. Зазначено, що починати розв'язання проблем (а

саме усунення труднощів комунікації) слід з дошкільного дитинства, оскільки саме в цей віковий період закладається фундамент оптимістичного світобачення [1].

Сьогодення сучасної дошкільної освіти багатоманітне та цікаве. Є можливості обирати різні технології, розробляти власні інновації, підвищувати професійний рівень, користуючись досвідом колег і новітніми досягненнями науки.

Освітня технологія «Стіни, що говорять» - це новий погляд на облаштування предметно-розвивального середовища ЗДО, що дає можливість своєчасно підлаштовувати його під запити дітей, особливості їхнього сприймання та психофізичного розвитку [3].

Технологія «Стіни, які говорять» (оригінальна назва «Talking Walls») – це сучасний інноваційний метод візуалізації, який використовуються у роботі з дітьми в дошкільних навчальних закладах України порівняно нещодавно. Однак позитивні результати дозволяють цій технології зайняти ключові позиції в освітньому процесі, починаючи з дошкільної освіти, де розвиток комунікативних здібностей є «відправною точкою» подальшого спілкування дитини. Технологія забезпечує дитині можливість бути повновладним господарем свого персонального простору.

У засобах масової інформації та Інтернет-ресурсах можна віднайти інформацію, що технологія «Стіни, які говорять» належить колегам із Естонії. Проте інформаційні джерела вказують на те, що технологію розповсюджено в багатьох інших країнах Європи, вона активно використовується педагогами, тому окреслимо найбільш привабливі та раціональні якості зазначеної технології саме для дошкільної освіти. Сутність технології «Стіни, які говорять» в тому, що дитина, отримуючи необхідну інформацію, має право вибору планувати свою діяльність, конструктивно використовувати інформаційний ресурс. Іншими словами технологія «Стіни, які говорять» є системою візуалізації знань і процесом занурення дошкільників і дорослих в освітній простір дитячого садка [2].

Протягом двох останніх років нами здійснювалась потужна методична та педагогічна робота, під час якої педагоги отримували знання, уміння та досвід створення сучасного середовища, більше уваги приділялось саме вивченню, створенню та впровадженню технології «Стіни, які говорять» Результатом роботи стали якісні зміни в середовищі закладу. Створене освітнє середовище закладу відповідає сучасним тенденціям розвитку, конкурентоспроможності в умовах, що відповідають соціальним запитам суспільства. Функціональність освітнього простору забезпечує оптимальні умови для розвитку й саморозвитку дитини, реалізацію пізнавальних процесів, дослідницьку активність набуття компетентностей. Освітній простір закладу як чинник розвитку особистості спрямований на формування у здобувачів освіти стійких життєвих звичок (сталий розвиток) з подальшою перспективою розвитку, та відповідає наступним критеріям: використання поверхонь стін з розвивальною метою; трансформованість і полу функціональність;

дотримання балансу і візуальна стимуляція; доступність і безпечність; гнучкість та естетичність дизайну.

Вищезазначені критерії стали базисом створення і впровадження технології «Стіни, які говорять», яка спрямована на розвиток комунікації, абстрактного мислення, продуктивної діяльності, що сприяє розумінню і появі вербального мовлення.

Щоб технологія працювала ефективно нами було визначено її основні напрями та акценти, про які мають дбати педагоги під час реалізації мети та завдань. Середовище має бути «живим» – мотивувати, активізувати дітей до комунікації, сприяти спілкуванню та взаємодії, збереженню їхнього здоров'я та гармонійному розвитку. Враховуючи те, що більшість часу в закладі діти проводять у груповому приміщенні, ми дійшли висновку, що це буде головний акцент візуалізації, адже групове приміщення центром повноцінного життя дітей.

Крім цього був задіяний простір коридору закладу, оскільки діти йдучи в садочок, повертаючись додому, на заняття, на прогулянку рухаються загальним коридором. Тому було вирішено і коридор зробити середовищем підвищеної мобільності дітей і дорослих.

Під час апробації практичних кроків упровадження технології «Стіни – які говорять», нами визначено позитивну динаміку щодо активності дітей, їх мовленнєвого розвитку. Створений візуалізаційний освітній простір надає дітям право бути суб'єктами його змін, щоб втілити свої ідеї. У такому середовищі у педагога є можливість спостерігати за діяльністю кожної дитини та організовувати взаємодію «дорослий-дитина»; «дитина-дитина».

Візуалізація розкладу занять.

Мета: вчити організований діяльності, орієнтації в послідовності, назвах занять, режимі дня, активізувати словник. Формувати позитивне мислення, розвивати уяву, позитивно-емоційне ставлення до процесу пізнання.

Візуалізація правил поведінки дітей у груповій кімнаті.

Мета: вчити формувати навички культурного спілкування, розвивати навички комунікації та соціалізації та дружніх стосунків між дітьми.

Куточок настрою.

Мета: знайомити з позитивними та негативними емоціями, вчити визначати власний настрій та керувати своїми емоціями, створювати позитивний психологічний клімат. Виховувати бажання мати і примножувати позитивні емоції; розпізнавати свої почуття під час спілкування з іншими людьми

Ранкові вітання.

Мета: створювати позитивну атмосферу, налаштовувати на продуктивну освітню діяльність; розвивати навички спілкування соціальні навички.

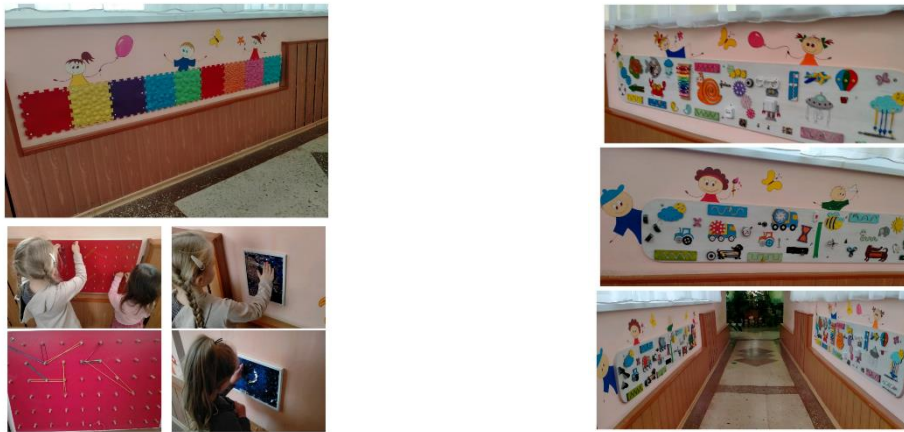
Візуальний алгоритм миття рук.

Мета: вчити дотримуватися правил гігієни, алгоритму миття та сушіння рук, використовуючи автоматичну електросушарку, розвивати пізнавальні процеси.

Коридори закладу.

Мета: спонукати до естетичного пізнання світу, формувати позитивне мислення, творчу уяву, позитивно-емоційне ставлення до процесу пізнання.

Запроваджуючи пропоновану технологію ми зрозуміли, що стіни, які «говорять», так само мобільні (в цілому і в своїх елементах), як і весь освітній простір закладу дошкільної освіти в цілому. Не варто закріплювати їх «раз і назавжди», потрібно подумати про носії, що допускають переміщення і заміну компонентів.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України (нова редакція). — К.: Видавництво, 2021. 46 с.
2. Крутій К.Л. Технологія «Стіни, які говорять», або своєчасне перетворення освітнього простору дошкільного навчального закладу. URL: <http://ukrdeti.com/tehnologiya-stini-yaki-govoryat-abo-svoyechasneperetvorenniya-osvitnogo-prostoru-doshkilnogo-navchalnogozakladu/> (дата звернення 24.09.2021).
3. Крутій К.Л. Стіни, стеля та підлога, які говорять. Дошкільне виховання. 2019. №1 С. 3-5.
4. Крутій К.Л. Стіни, стеля та підлога, які говорять. Дошкільне виховання. 2019. №4 С. 14-16.
5. Крутій К.Л. Шляхи впровадження європейської технології «Стіни, які говорять» у практику закладів освіти України. Молодий вчений, 2019. № 5.2. С.158 - 161.
6. http://kzdnz75ktkmr.blogspot.com/p/blog-page_208.html

Рачинська Н.П.,

вихователь

ЗДО № 14

м. Коростеня, Житомирської області, Україна

ІННОВАЦІЇ В ЗДО: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА НАВЧАННЯ

У сучасній освіті інноваційна діяльність відіграє важливу роль у розвитку закладів дошкільної освіти (ЗДО). Вона дозволяє впроваджувати нові підходи, методики та технології, сприяючи підвищенню якості освіти та розвитку дітей.

Інноваційна діяльність у ЗДО – це процес впровадження нових ідей, методів, технологій та підходів у педагогічну практику, з метою покращення якості освіти та розвитку дітей.

Інновації в ЗДО можуть бути пов'язані з різними аспектами освітнього процесу, включаючи зміст освіти, методи та форми роботи з дітьми, організацію простору та часу, використання інформаційних технологій та інші аспекти.

Інноваційна діяльність у ЗДО спрямована на пошук та впровадження нових підходів, які можуть сприяти більш ефективному навчанню та розвитку дітей. Вона заснована на дослідженнях, досвіді та передових практиках у галузі дошкільної освіти.

Метою інноваційної діяльності в ЗДО є створення умов для розвитку творчого мислення, самостійності, соціальних та комунікативних навичок у дітей, а також підвищення якості освіти та задоволеності батьків.

Інноваційна діяльність вимагає від педагогів гнучкості, відкритості до нових ідей та готовності до постійного навчання та розвитку. Вона також потребує співробітництва та взаємодії між педагогами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу.

Одним із основних значень інноваційної діяльності для розвитку ЗДО є створення умов для розвитку творчого мислення у дітей. Інноваційні практики дозволяють педагогам використовувати різноманітні методи та форми роботи, які стимулюють творче мислення, фантазію та самостійність у дітей. Це допомагає їм розвивати свої здібності, вміння та навички, а також формувати позитивне ставлення до навчання та саморозвитку.

Ще одним значенням інноваційної діяльності для розвитку ЗДО є розвиток соціальних та комунікативних навичок у дітей. Інноваційні практики сприяють створенню ситуацій, у яких діти можуть активно взаємодіяти один з одним, спілкуватися, співпрацювати та вирішувати завдання разом. Це допомагає їм розвивати навички комунікації, вміння слухати та висловлювати свої думки, а також навчатися працювати в колективі та поважати думку інших.

Крім того, інноваційна діяльність у сприяє підвищенню якості освіти. Впровадження нових методів та підходів дозволяє педагогам більш ефективно організовувати освітній процес, враховувати індивідуальні особливості кожної дитини та створювати умови для її повноцінного розвитку. Це допомагає підвищити результативність освіти та досягти кращих показників у різних галузях розвитку дітей.

Інноваційна діяльність заснована на низці принципів, які допомагають створити сприятливе освітнє середовище та забезпечити ефективний розвиток дітей. Ось основні принципи інноваційної діяльності в ЗДО:

1. Орієнтація на потреби та інтереси дітей. Інноваційна діяльність повинна бути спрямована на розвиток індивідуальних потреб та інтересів кожної дитини. Педагоги повинні створювати умови, які дозволяють дітям розвиватися та навчатися відповідно до їх індивідуальних особливостей та уподобань.

2. Активна взаємодія та партнерство. Інноваційна діяльність передбачає активну взаємодію та партнерство між педагогами, батьками та дітьми. Усі учасники освітнього процесу мають бути залучені до прийняття рішень та спільної роботи для досягнення спільних цілей.

3. Компетентність та професіоналізм педагогів. Інноваційна діяльність вимагає високої компетентності та професіоналізму педагогів. Вони повинні бути готовими до постійного навчання та розвитку, а також до застосування нових методів та підходів у своїй роботі.

4. Використання сучасних технологій та методів. Інноваційна діяльність передбачає використання сучасних технологій та методів навчання. Педагоги мають бути готовими до застосування інформаційних та комунікаційних технологій, а також до використання різних інноваційних методик та підходів.

5. Оцінка та аналіз результатів. Інноваційна діяльність вимагає систематичної оцінки та аналізу результатів. Педагоги повинні вміти оцінювати ефективність своєї роботи та вносити корективи до освітнього процесу на основі отриманих даних.

Всі ці принципи взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного, створюючи основу для успішної інноваційної діяльності в ЗДО.

Інноваційні практики в ЗДО можуть бути різноманітними та залежати від конкретних потреб та цілей освітнього закладу. Ось кілька прикладів таких практик:

1. Використання інтерактивних дощок. Використання інтерактивних дощок дозволяє створювати інтерактивні заняття, привертати увагу дітей та робити навчання більш цікавим та ефективним. Педагоги можуть використовувати різні програми для створення інтерактивних завдань та ігор.

2. Організація проектної діяльності. Проектна діяльність дозволяє дітям брати активну участь в освітньому процесі, розвивати свої навички та здібності. Педагоги можуть організовувати проекти з різних тем, наприклад, вивчення природи, історії чи культури.

3. Використання мультимедійних матеріалів. Використання мультимедійних матеріалів, таких як відео, аудіо та інтерактивні презентації,

дозволяє зробити навчання більш наочним і незабутнім. Педагоги можуть використовувати матеріали для пояснення нових понять, демонстрації експериментів чи презентації проектів.

4. Розвиток цифрової грамотності. Цифрова грамотність стає дедалі важливішою у світі. У ЗДО можна проводити заняття з розвитку цифрових навичок, включаючи роботу з комп'ютером, інтернетом, програмами та додатками. Педагоги можуть навчати дітей основ програмування, створення мультимедійних проектів та безпечного використання інтернету.

Це лише деякі приклади інноваційних практик у ЗДО. Важливо пам'ятати, що кожний освітній заклад може розробити власні інноваційні практики, враховуючи свої особливості та потреби дітей.

Інноваційна діяльність у ЗДО має низку переваг, які сприяють розвитку освітнього процесу та підвищенню якості навчання:

- Розвиток творчого мислення та інтелектуальних здібностей дітей. Інноваційні практики дозволяють розвивати у дітей творче мислення, здатність до самостійного вирішення проблем, аналітичного мислення та критичного мислення. Діти навчаються шукати нестандартні рішення, експериментувати та застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

- Активне використання сучасних технологій у освітньому процесі. Інноваційна діяльність дозволяє активно використовувати сучасні технології в освітньому процесі. Це допомагає дітям розвивати цифрові навички, навчатися працювати з комп'ютером, інтернетом, програмами та додатками. Такий підхід дозволяє дітям бути готовими до цифрової доби та використовувати сучасні технології у своєму майбутньому житті та кар'єрі.

- Поліпшення якості освіти та підвищення інтересу до навчального процесу. Інноваційні практики допомагають покращити якість освіти та підвищити інтерес дітей до навчального процесу. Використання нових методик та підходів дозволяє зробити навчання більш цікавим, різноманітним та ефективним. Діти беруть активну участь на заняттях, в проектах та експериментах, що сприяє їх кращому засвоєнню матеріалу та розвитку навичок самостійної роботи.

Проте, інноваційна діяльність також має свої недоліки:

1. Необхідність постійного оновлення знань та навичок педагогів. Інноваційні практики вимагають від педагогів постійного оновлення своїх знань та навичок. Педагоги мають бути готові до використання нових технологій, методик та підходів у освітньому процесі. Це потребує часу, зусиль та самоосвіти з боку педагогів.

2. Необхідність забезпечення доступу до сучасних технологій та ресурсів. Необхідно забезпечити наявність комп'ютерів, інтернету, програм та додатків, а також навчити педагогів та дітей їх використанню. Це може бути викликом для деяких ЗДО, особливо у сільській місцевості.

3. Необхідність адаптації інновацій до особливостей кожного ЗДО. Інноваційні практики мають бути адаптовані до особливостей кожного ЗДО.

Не всі інновації можуть бути придатними для конкретного закладу, тому педагоги повинні вміти обирати та адаптувати інновації відповідно до потреб та можливостей свого ЗДО.

Педагог грає ключову роль інноваційної діяльності в ЗДО. Він є ініціатором, організатором та керівником інноваційних процесів, спрямованих на покращення якості освіти та розвиток дітей.

По-перше, педагог має бути відкритим до нових ідей та готовим до змін. Він повинен постійно оновлювати свої знання та навички, вивчати нові методики та підходи, щоб бути в курсі останніх тенденцій в освіті.

По-друге, педагог має вміти адаптувати інновації до конкретних умов свого ЗДО. Він повинен аналізувати потреби та особливості своїх підопічних, щоб вибрати найбільш підходящі інновації та застосувати їх у своїй практиці.

По-третє, педагог має бути лідером та мотиватором. Він має надихати колег на впровадження інновацій, пояснювати їм їхню користь та ефективність. Він повинен створювати умови для співпраці та обміну досвідом, щоб навчатися один у одного та розвиватися разом.

Крім того, педагог має бути готовим до того, що інновації можуть не завжди бути успішними з першого разу. Він має бути готовим до того, що деякі інновації можуть вимагати часу та зусиль для їх впровадження та досягнення бажаних результатів.

Загалом ефективність інноваційної діяльності в ЗДО залежить від правильного вибору та впровадження інновацій, а також від активної участі та підтримки педагогів, батьків та інших учасників освітнього процесу.

Інноваційна діяльність у ЗДО відіграє важливу роль у його розвитку та вдосконаленні. Вона дозволяє впроваджувати нові підходи, методи та технології, які сприяють підвищенню якості освіти та виховання дітей.

Література

1. Грицишина Т.І. Інноваційна освіта – дошкільнятам. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2017. № 3. С. 65–70.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Піроженко Т. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 136 с
4. Шишолік Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у дошкільній освіті в контексті методичних аспектів. Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадянськстю: тематичний збірник праць / упоряд.: А.А. Волосюк; за заг. редакцією Л.А. Шишолік. Рівне: РОІППО, 2015. 4-8.

Васільєва-Вертелецька Л.П.,

вихователь

ЗДО № 8 «Золотий ключик»

м. Нетішин, Хмельницька область, Україна

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ГРІ ЗА ІННОВАЦІЙНОЮ ІГРОВОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ О.А.БІЗІКОВОЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ 5-6 РОКІВ

Дошкільний вік - це період залучення дитини до пізнання навколишнього світу, період початкової соціалізації. Саме відносини з іншими людьми зароджуються і найбільш інтенсивно розвиваються в дошкільному віці. Досвід цих перших відносин є фундаментом для подальшого розвитку особистості дитини і багато в чому визначає особливості самосвідомості людини, її ставлення до світу, її поведінку і соціалізацію серед людей [3, с. 304].

Дошкільнику для того, щоб легко адаптуватися в соціумі, вміти спілкуватися, необхідно опанувати комунікативною компетенцією, складовою якої є діалогічні вміння. Діалогічні вміння дітей - важлива передумова їх благополуччя в соціальному та інтелектуальному розвитку [1, с. 56].

Участь у діалозі потребує складних умінь: мовленнєві вміння (вступати у спілкування, підтримувати і завершувати спілкування; говорити виразно і в нормальному темпі, користуватися інтонацією діалогу); в мовленнєвому етикеті (звернення, знайомство, привітання, запрошення, прохання, згода та відмова, вибачення тощо); вміння спілкуватися у парі, в групі з 3-5 осіб, у колективі (для планування сумісних дій, досягнення результатів і їх обговорення); невербальні вміння – використання міміки та жестів [2, с. 68].

Актуальність діалогічного мовлення полягає в необхідності вдосконалення культури мовленнєвого спілкування дітей старшого дошкільного віку, навчанні технології ведення діалогу, а також у формуванні адекватного ставлення до співрозмовника.

Недостатня розробленість проблеми розвитку діалогічного мовлення, епізодичний характер роботи над діалогом у дитячому садку не дозволяє максимально повно й успішно розв'язувати це завдання [4, с. 7].

Враховуючи, актуальність проблеми зумовила мене розпочати роботу щодо впровадження інноваційної технології О.А. Бізікової «Розвиток діалогічного мовлення дошкільників в грі» для підвищення рівня сформованості комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку.

Ідея інноваційної технології полягає в тому, що організація ігрової діяльності дітей пов'язана з активною мовною практикою дітей, а тому є засобом, що реалізує завдання розвитку діалогічного мовлення дошкільників.

О. Бізікова пропонує використовувати різні види ігор при навчанні дітей діалогічному мовленню: ігри-інсценування, режисерські, дидактичні та

рухливі ігри, ігри з готовими діалогічними текстами, а також ігри, у ході яких ці тексти створюються самими дітьми [4, с. 8].

Перевагою ігор є те, що вони створюють сприятливий емоційний фон, необхідний для організації освітнього процесу. Послідовність використання ігор має узгоджуватись з етапами розвитку мовленнєвих умінь: від сприйняття і запозичення мовленнєвих форм до самостійного їх використання у різних умовах спілкування.

Тому, я вважаю, що процес розвитку діалогічного мовлення дошкільників за допомогою організації різних видів ігор буде ефективним, якщо: підбирати ігри зі змістом, значимим для розвитку і засвоєння різних видів діалогічних реплік; використовувати ігрові прийоми розвитку діалогічного мовлення, засновані на літературних текстах; створювати матеріальні та педагогічні умови для розвитку ігрової діяльності дітей; створювати ігровий простір і забезпечувати час для спільних з вихователем і дітьми ігор дітей; планомірно здійснювати керівництво розвитком ігрової діяльності дошкільнят.

На основі вищесказаного, був створений проєкт «Вчимося спілкуватися в грі» за інноваційною технологією О.А. Бізікової.

Проєкт «Вчимося спілкуватися в грі» розрахований для дітей старшого дошкільного віку і спрямований на оптимізацію процесу розвитку діалогічного мовлення дошкільників через системно-функціональний підхід до організації ігрової діяльності; на освоєння дошкільниками ефективних моделей діалогічної взаємодії з однолітками в різних видах ігор.

При розробці змісту проєкту були враховані лінгвістичні і соціокультурні положення про особливості діалогу.

Учасники проєкту: діти, батьки, педагоги.

Мета проєкту: розвивати вміння дітей старшого дошкільного віку користуватися діалогом, як формою спілкування. Активізувати процес освоєння дітьми діалогічного спілкування через синтез різних видів ігрової діяльності.

Виходячи з мети, були поставлені завдання:

- розвивальні: активізація розвитку діалогічного мовлення дітей в умовах включення їх у різні види ігрової діяльності; засвоєння розвитку умінь підтримувати діалог (відповідні репліки), вступати в діалог (ініціативні репліки) і виконувати правила ведення діалогу; сприяти розвитку умінь розуміти різноманітні ініціативні звернення (повідомлення, питання, спонукання) і реагувати на них згідно з функцією діалогічної єдності; розподіляти ролі та ігрові дії, досягати узгоджених дій в загальній грі за допомогою мови.

- виховні: виховувати у дітей бажання і прагнення брати участь в спільних іграх з однолітками і дорослими; виховувати доброзичливість, культуру поведінки, готовність прийти на допомогу, вміння слухати один одного.

- освітні: вчити висловлювати в соціально прийнятих формах ставлення до отриманої інформації, відповідати на питання і реагувати на спонукання

відповідно до встановлених правил поведінки; вчити вступати в мовне спілкування різними способами: повідомлювати про свої враження, переживання і т.д.; вчити задавати питання і спонукати партнера по спілкуванню до спільної діяльності, дії тощо; вчити дотримуватися правил ведення діалогу і правил мовленнєвого етикету; формувати у дітей уміння доцільно і доречно користуватися інтонацією, мімікою, жестами; формувати вміння орієнтуватися в різноманітних ситуаціях спілкування, засвоєння варіативних формул мовленнєвого етикету, які обслуговують ці ситуації, усвідомлене їх використання відповідно до обставин і завдань спілкування; створити умови для різних видів ігор; підвищити рівень компетентності батьків з розвитку комунікативних навичок у дітей через використання нетрадиційних форм і методів роботи.

При плануванні роботи за проєктом з розвитку у дітей діалогічного мовлення керувалася такими принципами, які враховують закономірності і логіку мовленнєвого розвитку дітей: принцип систематичності педагогічного сприяння розвитку мовлення дітей; поступового ускладнення; взаємозв'язку завдань (наприклад, плануючи завдання з розвитку у дітей уміння користуватися будь-якою ініціативною реплікою, доречно планувати одночасно формування відповідної репліки-реакції і засвоєння будь-якого правила культурного ведення діалогу).

Етапи роботи за проєктом:

I етап – аналітичний (вивчення психолого-педагогічної, науково-методичної літератури по темі та програм з мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку; підбір діагностичного інструментарію та проведення обстеження рівнів розвитку діалогічного мовлення у вихованців).

II етап - підготовчий (розробка та постановка цілей роботи за технологією О.А. Бізікової; забезпечення матеріально-технічної бази, предметно-розвивального середовища для реалізації даної технології; підготовка вихователів і батьків до реалізації даної технології).

III основний етап – практичний (апробація ігрової технології О.А. Бізікової, включаючи комплекс заходів з дітьми, батьками і педагогами; здійснення моніторингу ефективності даної технології в розвитку діалогічного мовлення у дітей).

IV етап - підсумково-аналітичний (підведенню підсумків моніторингу щодо розвитку у дітей діалогічної мови, систематизація методичних і практичних матеріалів по даній технології; презентації матеріалів ігрової технології педагогічній громадськості).

Форми роботи з дошкільнятами за проєктом: заняття; освітня діяльність в режимі дня (дидактичні, рухливі ігри, вправи, читання художньої літератури, дозвілля, розваги); самостійна діяльність (дидактичні, сюжетно-рольові, театралізовані ігри, інсценування); спільна діяльність батьків з дітьми (читання художньої літератури, бесіди, ігри, виконання завдань).

Методи і прийоми: ігрові прийоми, використання ІКТ, ТРВЗ, індивідуально-диференційований підхід, створення і вирішення проблемних ситуацій, театралізація.

Засоби навчання: картки-схеми, атрибути до сюжетно-рольових ігор, маски, ІКТ, літературний матеріал і т.д.

До нових форм організації діалогу дітей з однолітками відносяться: робота з підгрупами; організація простору спілкування; форми залучення й утримання уваги; ігрова і комунікативна мотивація занять.

Зміст роботи за проектом з розвитку діалогічного мовлення представлений у вигляді трьох блоків: перший блок - це комплекс завдань, які передбачають засвоєння дітьми діалогічної єдності «питання - відповідь» і відповідних цій парі реплік форм поведінки; другий блок присвячений діалогічній єдності «повідомлення - реакція на повідомлення» і правилам, пов'язаним з вживанням цього виду реплік; третій блок включає завдання навчання дітей реплікам і мовній поведінці в діалогічній єдності «спонукання - реакція на спонукання».

У кожному блоці передбачені три напрями: освоєння стимулів, освоєння реакцій і освоєння правил поведінки в діалозі.

По кожному блоку передбачено паралельний розвиток умінь, пов'язаних з культурою діалогу, без яких діалог як форма мовлення і поведінки не може існувати.

Процес розвитку у дітей діалогічного мовлення передбачає використання комплексу ігор: словесно-дидактичних, рухливих ігор з діалогічним текстом, режисерських ігор, ігор-драматизацій і сюжетно-дидактичних ігор.

Послідовність використання ігор, підібраних для роботи по кожній діалогічній єдності, підпорядковується логіці розвитку мовленнєвих умінь: від сприйняття і запозичення мовленнєвих форм до самостійного їх використання і перенесення в нові умови спілкування. Це і визначило етапи роботи з дітьми.

На першому етапі роботи, намагаюся збагачувати мовленнєвий досвід дітей різноманітними видами діалогічних реплік, забезпечити багаторазове сприйняття різноманітних діалогічних реплік і їх відтворення дітьми. Заучуючи літературні діалоги і передаючи їх в інсценуванні віршів, діти запозичують різні форми ініціативних і відповідних реплік. Розігруючи за ролями вірші, діти вчаться по черзі «обмінюватися» один з одним різними видами репліками. Запозичення дітьми форм діалогічної взаємодії відбувається також в дидактичних і рухливих іграх з готовими діалогічними текстами.

На другому етапі роботи, навчаю дітей використовувати не тільки завчені репліки, а й самостійно побудовані. Для цього використовую різні види театралізованих ігор: переказ за ролями, інсценування прозових літературних творів і режисерські ігри. Кожну діалогічну єдність відпрацьовую окремо. Для цього спочатку підбираю твори з переважанням якоїсь однієї діалогічної пари. Пізніше беру твори, де різні діалогічні єдності переплітаються. На даному етапі навчаю дітей вести діалог по телефону, знайомлю з етикетом телефонної розмови.

На третьому етапі роботи, спонукаю дітей до самостійної побудови діалогічних реплік. До таких ігор намагаюся віднести словесні ігри без готових текстів, телефонні ігри-імпровізації, творчі види ігор (театральні і режисерські ігри з вигаданими сюжетами, сюжетно-рольові ігри). Особливу роль грають словесні ігри, оскільки вони дозволяють направляти мовленнєву поведінку дітей на створення тих чи інших реплік.

Таким чином, впроваджуючи в роботу з дітьми інноваційну технологію О.А. Бізікової щодо розвитку діалогічної мови в грі, можна зробити наступні висновки: діти навчилися користуватися різними видами ініціативних реплік в діалозі (питаннями, повідомленнями, спонуканнями) і відповідними реакціями, а також володіти різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування, дотримуючись елементарних правил поведінки в діалозі (правила черговості і тематичної єдності реплік). Діти навчилися підтримувати діалог (відповідні репліки), вступати в діалог (ініціативні репліки). Вміють починати розмову (добирати першу репліку діалогу), своєчасно відповідати на першу репліку, використовуючи стверджувальні слова, речення. Виявляють ініціативу в розмові з дорослими та дітьми (форми звертання, перші репліки).

Вихованці стали ставитися один до одного набагато уважніше і доброзичливіше, зменшилася кількість конфліктних ситуацій. Крім того, значно збагатився їх лексичний запас.

У процесі ігор учасники навчилися чути один одного і намагалися бути почутими і понятими однолітками, педагогами та батьками.

Позитивним результатом реалізації ігрової технології стало і те, що у вихованців помітно підвищився рівень розвитку ігрової діяльності: самостійність в розподілі ролей, у виконанні правил гри, в прийнятті ролей і розвитку сюжетів режисерських і сюжетно-рольових ігор.

Отже, можна констатувати, що всі прогнозовані результати досягнуті, що свідчить про ефективність впровадження даної технології щодо розвитку діалогічного мовлення дітей засобами ігрової діяльності.

Література

1. Бізікова О.А. Розвиток діалогічного мовлення дошкільників в грі. М.: «Скрипторій - 2003», 2008. 136 с.
2. Лопатіна Г.О. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. Бердянськ, 2014. 254 с.
3. Любашина В.В. Розвиток діалогічного мовлення старших дошкільників засобами ігрової діяльності. Педагогічний дискурс. Одеса, 2011. Вип. 10. С. 301-305.
4. Федорова М., Катруша І. Особливості розвитку діалогічного мовлення у дітей молодшого дошкільного віку. Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи: зб. наукових праць: в 2-х ч.: Житомир 2022. Ч.2. С. 6-9.

Панасюк І.Б.,

вихователь

ДП «Мрія» КЗ «Ліцей № 24»

м. Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-ЗМІСТОВНИХ ОРІЄНТИРІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУ «ВІД ХЛОПЧИКА ДО ЧОЛОВІКА, ВІД ДІВЧИНКИ ДО ЖІНКИ»

Передумови вибору проєкту. Щоб бути готовою до подолання життєвих викликів сучасного суспільства людина має володіти не тільки знаннями, фаховими вміннями, а й мати розвинене почуття власної гідності, вміти приймати важливі рішення, проявляти ініціативу, покладати на себе відповідальність та віднаходити можливості до посиленої участі в соціальних подіях, спрямованих на покращення спільного життя. Саме тому зміст Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм, Концепція Нової української школи орієнтують освітню спільноту на організацію системної й планомірної роботи, направленої на соціалізацію дошкільників, формування у них ціннісно-змістовних орієнтирів, які є важливими складниками сформованості однієї з ключових компетентностей – соціально-громадянської. Ціннісні ставлення розглядаються на даному етапі як компоненти змісту освіти та складові цілісного світогляду особистості.

З метою забезпечення якості дошкільної освіти, її сталого інноваційного розвитку педагогічний колектив нашого дошкільного підрозділу спрямував свою діяльність саме на формування у дітей системи загальнолюдських цінностей, яка є «фундаментом» ставлення людини до світу.

Шляхи формування у дошкільників цілісної особистості, соціально-громадянської компетентності, особистісного становлення та самореалізації в сучасних умовах мають проходити через збагачення дитячого світогляду певними знаннями, накопичення соціального досвіду у найближчому оточенні, залучення до національної культури, родинних традицій, розвиток духовного потенціалу особистості дитини.

Зміст сучасного виховання старших дошкільників має бути збагачений категоріями особистої та національної гідності, утвердження активної громадянської позиції, виховання ціннісного ставлення до родини як частини свого народу, його історії. Бо саме на цій основі виростає справжній патріотизм.

Усі ці риси закладаються в дитинстві й дуже важливо, щоб близькі дорослі підтримували дитину, поважали її гідність, сприяли розвитку індивідуальних природних задатків, ставали прикладом гідності та честі!

Проектна діяльність – одна з перспективних складових освітнього процесу, так як створює умови для саморозвитку й самореалізації кожного з учасників освітнього процесу, сприяє формуванню необхідних життєвих компетентностей, вмінню самостійно здобувати знання. Їх систематизація,

можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему та віднаходити рішення відбуваються саме через метод проєктів.

Проектна діяльність сприяє реалізації завдань ціннісного та соціального становлення особистості, патріотичного виховання та самореалізації учасників освітнього процесу в контексті реалізації вимог державного стандарту дошкільної освіти, положень Концепції Нової української школи.

Успішна проєктна діяльність в умовах закладу дошкільної освіти повністю можлива, оскільки нині вже створені достатні умови й забезпечена психолого-педагогічна активність працівників щодо її організації.

Реєстраційна картка проєкту «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки»:

1. Автор проєкту: Панасюк Ірина Борисівна, вихователь дошкільного підрозділу «Мрія» Комунального закладу «Ліцей № 24» Кам'янської міської ради Дніпропетровської області.

2. Учасники проєкту: педагогічний колектив старшої групи дошкільного підрозділу «Мрія», вихованці старшої групи, батьки.

3. Характеристика проєкту:

за метою проєктивної діяльності – практико-орієнтований;

за кількістю учасників – груповий;

за тривалістю – довготривалий.

Проект «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки» спрямований на формування соціально-громадянської компетентності старших дошкільників, реалізацію завдань ціннісного та соціального становлення особистості, гендерного та патріотичного виховання дошкільників у контексті реалізації положень Концепції Нової української школи. В ході проєктної діяльності саме з цією метою апробовані нові й залучені традиційні форми роботи. Забезпечується підвищення фахової майстерності педагогів з питань оволодіння вмінням організовувати освітній процес на основі діяльнісного та компетентнісного підходів. Поповниться розвивальне середовище групи. Фахівці інших закладів дошкільної освіти матимуть методичний матеріал за змістом проєкту.

Актуальність. Соціально-громадянська компетентність визначена Базовим компонентом дошкільної освіти як одна з ключових для дитини 6 (7) років. І в умовах війни вона потребує особливої уваги. Це передбачає організацію в закладі дошкільної освіти системної й планомірної роботи з формування у дітей старшого дошкільного віку здатності до прояву особистісних якостей, соціальних почуттів, готовності до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються в дитячих осередках, громаді, суспільстві.

Шляхи формування цілісної особистості, патріотичного виховання дошкільників, їх соціального становлення в сучасних умовах мають проходити через збагачення дитячого світогляду певними знаннями, накопичення соціального досвіду у найближчому оточенні, залучення до його культури, родинних традицій, розкриття та розширення уявлення старших дошкільників про зміст соціальних ролей чоловіка й жінки в родинному та суспільному житті, розвиток духовного потенціалу особистості дитини.

Змінивши пріоритети у вихованні й навчанні дошкільнят, встановлено акценти на компетентнісному та діяльнісному підходах в освітньому процесі.

Метою реалізації проєкту «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки» є організація в групі дітей старшого дошкільного віку планомірної та системної роботи з формування соціально-громадянської компетентності, патріотичного виховання у контексті розвитку морально-духовного потенціалу особистості дитини, її ціннісного й соціального становлення, сприяння позитивному протіканню процесу гендерної соціалізації хлопчиків і дівчаток старшого дошкільного віку, формуванню у них рис мужності й жіночності, підвищення педагогічної культури колективу закладу та батьків вихованців з питань оволодіння вміннями організовувати освітній процес на основі діяльнісного та компетентнісного підходів.

Завдання проєкту:

- розширити знання дітей про специфічні риси зовнішності та якості характеру чоловіка (героїзм, відвага, кмітливість, сміливість, шляхетність, рішучість, уміння долати труднощі, захист слабкого й таке інше) та жінки (доброта, працьовитість, чуйність, уважність, самовідданість, дбайливість, милосердя, бажання опікувати й оберігати малят);
- формувати статеві моделі поведінки;
- задовольнити потреби кожної дитини в спілкуванні;
- формувати основи духовно-морального, ціннісного становлення особистості дошкільника та свідомого патріотизму;
- розвивати у дітей старшого дошкільного віку духовний потенціал, сприяти накопиченню соціального досвіду у найближчому оточенні через залучення до його культури, родинних традицій, виховання любові до рідних людей, Батьківщини;
- стимулювати пізнавальну активність старших дошкільників та сприяти формуванню ініціативності, креативності, самостійності, компетентності, свідомості, прагнення до самореалізації, моральних ідеалів та цінностей;
- розвивати зв'язне мовлення; збагатити й активізувати словниковий запас дітей старшого дошкільного віку, працювати над чіткою вимовою слів і звуків, граматичним складом мовлення;
- сприяти творчому розвитку та самореалізації учасників освітнього процесу;
- виховувати культуру позитивних взаємин хлопчиків та дівчаток, толерантність, розуміння й повагу до ровесників та старших людей протилежної статі;
- забезпечити освітній процес відповідними інформацією, змістом, методичними складниками, практичними порадами;
- поліпшити матеріально-технічний стан освітнього середовища старшої групи;
- забезпечити використання новітніх освітніх технологій у вихованні та розвитку дошкільників.

Концептуальними положеннями реалізації проєкту «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки» є:

- формування усвідомленого розуміння ролі чоловіка й жінки в суспільстві, позитивного емоційного відношення до майбутньої особистої соціальної ролі;
- формування уявлень про Чоловіка - засновника, захисника роду, Жінку - матір, берегиню домашнього вогнища та сімейного затишку; культуру побутових родинних відносин, традиції української родинного виховання, суспільні ролі чоловіка та жінки;
- відповідний рівень професійної компетентності педагогів щодо володіння теоретичними знаннями;
- реалізація освітніх завдань в ігровій формі, через залучення дітей до різних видів творчої та практичної, соціально значущої діяльності;
- організація та залучення всіх учасників освітнього процесу до участі у соціально значущих суспільних акціях;
- занурення кожного педагога в освітню діяльність шляхом використання інтерактивних методів навчання, проєктної технології, забезпечення науково-методичної підтримки, обмін досвідом, перспективність, наступність у роботі, розширення матеріально-технічної бази старшої групи.

Очікувані результати. Організація планомірної й системної роботи в групі дітей старшого дошкільного віку, що забезпечить формування соціально-громадянської компетентності, ціннісно-змістовних орієнтирів, засвоєння гендерних еталонів, розвиток морально-духовного потенціалу особистості, патріотичне виховання старших дошкільників.

Підвищення педагогічної (проєктної) культури та фахової майстерності педколективу з питань оволодіння вміннями організовувати освітній процес на основі діяльнісного та компетентнісного підходів.

Залучення батьків вихованців до активної участі в освітньому процесі, долучення їх до організації та проведення виховних дитячих соціально значущих заходів.

Підтримка ініціатив батьківської громади, взаємодія у розробленні та виконанні рішень щодо соціально-громадянського становлення дітей, їх патріотичне виховання.

Збагачення дитячого світогляду певними знаннями, формування уявлень про особливості зовнішніх ознак, характеру, статево-рольової поведінки людей чоловічої та жіночої статі в родині, суспільному житті, накопичення соціального досвіду життя у найближчому оточенні.

Збагачення духовного потенціалу особистості дитини старшого дошкільного віку, ціннісне становлення.

Оновлення та поповнення матеріально-технічної бази старшої групи.

Шляхи реалізації проєкту. Упровадження в практику роботи дошкільного підрозділу моделі роботи щодо формування у дітей старшого дошкільного віку соціально-громадянської компетентності, ціннісних орієнтирів, основ духовності та почуття патріотизму.

Перспективне планування освітньої роботи щодо формування у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення до себе, основ духовності та почуття патріотизму, використовуючи сучасні освітні технології.

Перспективне планування роботи з кадрами з питань підвищення фахової майстерності педагогів.

Створення в дошкільному підрозділі етнографічного міні-музею «Різнобарвна Україна».

Організація роботи по використанню мобільних експозицій етнографічного міні-музею у реалізації завдань проєкту.

Організація в дошкільному підрозділі роботи народознавчого гуртка «Віночок». Систематизація матеріалів його роботи у відповідності до реалізації завдань проєкту.

Організація роботи консультативного пункту «Осмілене батьківство».

Проведення батьківської толоки з благоустрою території дошкільного підрозділу.

Організація випуску щоквартальної газети «Добрі справи творяться добрими серцями».

З метою популяризації психолого-педагогічних знань організація роботи для батьків «Психологічної вітальні».

Поповнення та оновлення інтер'єру старшої групи, дитячого ігрового майданчика із залученням небайдужих та обдарованих татусів та матусь вихованців до розробки творчих дизайнерських проєктів.

Проведення батьківської конференції «Роль батька та матері у розвитку та духовному становленні особистості дитини».

Організація та участь у колективних творчих справах, соціальних акціях відповідної тематики.

Організація виставок-презентацій родинної творчості «Руками творяться дива».

Залучення батьків до проведення в дошкільному підрозділі родинних майстер-класів.

Оформлення виставки дитячих робіт «Професії наших батьків».

Влаштування групової фотовиставки «Країна добрих справ».

Організація проведення родинного свята.

Висвітлення організованої та проведеної роботи у засобах масової інформації, відкритих соціальних спільнотах Інтернет-мережі.

Популяризація досвіду роботи серед педагогів та батьківської громадськості закладу, міста, області, країни.

Орієнтовна модель

організації діяльності дітей старшого дошкільного віку

Мовленнєва діяльність.

Спільна:

- Розглядання ілюстрацій, перегляд презентацій, відеороликів, що демонструють типову статево-рольову поведінку чоловіка та жінки в родині, суспільстві.

- Розглядання ілюстрацій про професії дорослих.

- Читання творів: М. Познанської «Золоті руки», В. Сухомлинського «Моя мама пахне хлібом», С. Школьника «Бабуся», Е. Саталкіної «Мій тато», Й. Строцюка «Запорізький козак», Р. Завадовича «Ярослав Мудрий», М. Лисич «Механіки», казок Ш. Перро «Червона шапочка», «Спляча красуня» та інших.

- Дидактичні ігри «Піймай – скажи», «Кому, що потрібно для роботи», «Скажи, де правильно».

- Бесіда «Краса людських відносин».

- Літературна вікторина «У світі казок».

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
- Заучування прислів'їв і приказок про сміливість, героїзм, відвагу	- Складання кросвордів, ребусів, шарад, загадок
- Складання кросвордів, ребусів, шарад, загадок	- Розглядання фотомонтажу «Найкращі у світі моя мама, моя бабуся»
- Обігрування проблемної ситуації «Прохання про допомогу»	- Вивчення прислів'їв про доброту, працьовитість
- Екскурсія до пожежної частини	- Обігрування проблемної ситуації «За столом»
- Розглядання фотомонтажу «Мій тато – захисник»	- Мовленнєва гра «Ласкаві слова», «Скажи пестливо»
- Розвага «Козацькому роду нема переводу»	- Розвага «Вправні господині»

Музична діяльність.

Спільна:

- Слухання пісень: Н. Яремчука «Родина», К. Терещенко «Рідний дім», О. Шевченко «Дівчинка-диво», Ю. Чичкова «З чого зроблені хлопчиськи?».

- Ляльковий театр «Гуси-лебеді».

- Інсценівка за казкою К. Чуковського «Муха-Цокотуха».

- Гра-драматизація «Івасик-Телесик».

- Концерт для співробітників.

- Дитяче музикування на улюблених музичних інструментах.

- Концерт для ляльок.

- Розвага «Якого кольору настрої».

- Музично-творча гра «Бюро знахідок».

- «Кривенький» таночок.

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
- Вправа «Запрошення на танок»	- Гурток «Веселий каблучок»
- Розвага «Маленькі принци»	- Розвага «Маленькі принцеси»
- Танок «Мушкетери»	- Таночки «Панянки», «Пустухи»
	- Танцювальні етюди «Бешкетниця», «Модниця», «Сніжинка», «Ялинка»

Рухова діяльність.

Спільна:

- Спортивне свято «Мама, тато, я – спортивна сім'я».
- Ігрові спортивні батли.
- Ігри-забави «Спробуй, попади», «Хто швидше?».

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
- Спортивне свято «Ми маленькі козачата – вправні хлопчики й дівчата»	
- Гурткова робота «Міні - футбол»	- Гурткова робота «Юні гімнастки»
- Спортивне змагання Загону юних пожежників	- Спортивне змагання загону маленьких сестер милосердя
- Рухлива гра «Мисливці та зайці»	
- Школа маленьких снайперів	- Школа вправних господинь

Образотворча діяльність.

Спільна:

- Дидактичні ігри «Неуважний художник», «Малюємо себе в минулому, теперішньому та майбутньому».

- Малювання на теми: «Моя сім'я», «Усі роботи гарні - вибирай на смак», «Мій тато», «Портрет моєї матері», «Запрошення на концерт для рідних», «Я – козачок, а я - козачка».

- Робота з папером у техніці «Орігамі».

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
- Гурткова робота «Школа маленьких народних умільців»	
- Міні-конкурс новорічних костюмів «Я – супергерой»	- Міні-конкурс новорічних костюмів «Я – казкова героїня»
- Розглядання ілюстрацій на тему «Чоловічий образ у мистецтві»	- Розглядання ілюстрацій на тему «Жіночий образ у мистецтві»
- Аплікація «Мій портрет»	
- Виставка дитячих малюнків «Світ очима хлопчиків»	- Виставка дитячих малюнків «Світ очима дівчаток»
- Ручна праця «Академія хатніх господарів»	Ручна праця «Академія хатніх господинь»

Ігрова діяльність.

Спільна:

- Творчі ігри «Школа посмішок», «У магазині дзеркал».

- Дидактичні ігри: «Наша сім'я», «Хто працює в дитячому садку?», «Кому, що потрібно для гри?», «Наші зачіски», «Про Олю й Колю».

- Сюжетно-рольові ігри: «Дитячий садок», «Дитячий садок для ляльок», «Лікарня», «Поліклініка», «Перукарня», «Супермаркет».

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
- Сюжетно-рольові ігри: «Школа юних космонавтів», «Швидка допомога», «Будівельники», «Військові», «Абетка дорожнього руху», «Автопарк», «Аеропорт», «Пожежні», «Подорож у космос», «Моряки»	- Сюжетно-рольові ігри: «Дочки-Матері», «Сім'я», «Салон краси», «Ательє», «Магазин», «Кафе», «Пошта», «Бюро подорожей»

Трудова діяльність

Статеворольова:

Хлопчики	Дівчатка
Господарсько-побутова праця	
- Мінняють воду у відерках, вибивають пил з килимків	- Протирають пил на полицках, миють іграшки, перуть лялькову білизну
Чергування	
- Готують до занять столи, стільці - розставляють їх за вказівкою вихователя, вішають дошки, після занять розставляють меблі на місця. - В столовій допомагають роздавати друге, збирають посуд	- На заняттях розкладають наочний матеріал, збирають його, миють пензлики, розетки для фарб або клею. - В столовій сервірують столи, протирають столи
Праця в куточку природи	
- Переносять горщики з кімнатними рослинами, чистять годівниці, акваріум, мінняють воду в акваріумі, приносять землю для пересадження кімнатних рослин	- Поливають, рихлять земельку в горщиках з кімнатними рослинами, блюдця з-під вазонів кімнатних рослин, готують корм для риб, птахів, миють
Праця на ділянці	
- Підмітають і очищають майданчик, доріжки від опалого листя, узимку - від снігу; в пісочниці роблять гірку з піску, разом з вихователем виготовляють сніжні скульптури; виносять й заносять на ділянку устаткування для ігор і занять спортом; влітку підносять воду в міні-басейн для ігор з водою	- На майданчику поливають пісок у пісочниці, підмітають підлогу в ігрових будиночках, наводять порядок в наметі; протирають пил на лавочках, миють виносні іграшки
Праця на городі, у квітнику	
- Перекопують землю на грядках і у квітниках, підносять лійки з водою, посипають міжряддя піском, підсапують городні рослини	- Сіють насіння, висаджують розсаду, поливають, рихлять, просапують сходи городніх культур і квітів

Ручна праця	
- Майструють вироби з дерева, конструюють із паперу, картону, покидькового матеріалу, дрібного конструктора	- Вишивають серветки, шиють одяг для ляльок, м'які іграшки, роблять сувеніри для малят, хлопчиків, співробітників, батьків

Взаємодія з батьками.

- Участь в організації екскурсій до пожежної частини, ательє, перукарні й таке інше.

- Залучення до оформлення фотоколажів: «Мама, тато, я – дружна сім'я», «Найкраща у світі моя мама», «Мій татусь – моя гордість», «Родинний досуг», «Традиції мого роду».

- Залучення до виготовлення атрибутів до сюжетно-рольових ігор.

- Участь в організації виставок колекцій з урахуванням інтересів хлопчиків і дівчаток (моделі спеціального транспорту, ляльки-мотанки, іграшки з природного чи покидькового матеріалу й таке інше).

- Влаштування днів відкритих дверей («День захисника», «Ми матусь шануємо», «Руками творяться дива») та родинного свята.

- Залучення до впорядкування ігрових майданчиків.

- Круглий стіл «Обмін досвідом виховання сина (доньки) у сім'ї».

Творчий етап. Завершення проєкту.

Спільна та статево-рольова діяльність:

- Гала-концерт «Ми діти твої, Україно!»

Хлопчики	Дівчатка
- Театр козацької слави «Я вправний козачок»	- Модне дефіле «Українка я гарненька»

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що впровадження в практику роботи проєкту «Від хлопчика до чоловіка, від дівчинки до жінки» надає змогу закладу дошкільної освіти розкрити великі потенційні можливості соціального впливу найближчого оточення - членів родини, педагогів, на свідомість дитини, формування її соціально-громадянської компетентності, емоційного й ціннісно-змістовних орієнтирів, патріотичних почуттів.

Висторобець О.М.,
музичний керівник
ДНЗ (ясла-садок) № 4
м. Балаклія, Харківська область, Україна

ДІЛОВА ГРА ДЛЯ ВИХОВАТЕЛІВ «ПРОРОЩЕННЯ МОРАЛЬНИХ ЗЕРЕН У СЕРЦЯХ ВИХОВАНЦІВ»

Мета:

- спонукати педагогів до пошуку умов, необхідних для формування моральних якостей у вихованців дошкільного закладу;
- сприяти підвищенню рівня професійної майстерності;
- спонукати педагогів до творчого самовираження та самовдосконалення.

Метеріал: «вогник доброти», емблеми командам, мішечок надбань із зернятками-правилами, квіточки, дерево очікувань, картки із завданнями для груп, папір, фломастери, згортки зі скриньки із описом знайомої всім казки, пам'ятки по кількості гравців, янголята – сувеніри по кількості присутніх.

Хід заходу

Ведуча: Вітаю, шановні колеги! До вашої уваги доповідь на тему: «Народознавство – могутнє джерело формування морально-етичних норм».

Кожне нове покоління людей живе і розвивається у певному національному середовищі, життя якого залежить від особливостей державного устрою країни. Дитина від народження перебуває під впливом як соціально-економічних умов, так і національної специфіки: побутового життя, культури, народних звичаїв, традицій. Вона переймає від дорослих багатство рідної мови, відчуття прихильності та симпатії до духовності свого народу, поступово при звичається до усталених морально-правових норм. Усе це веде до появи у неї особливих рис національної психології – ментальності, які стають підґрунтям для виховання громадянина-патріота.

Проблема патріотичного виховання виникла давно. В основі її вирішення є відродження національної культури, фундаментом якої являються усталені народні традиції та звичаї, що вироблені народом впродовж усього історико-культурного розвитку.

Кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група має свої звичаї, традиції, що виробилися протягом багатьох століть і освячені віками. Звичаї народу – це ті прикмети, за якими народ розпізнається не тільки в сучасному, але й в його історичному минулому. Традиції – це неписані закони, якими керуються і в щоденних і у всенародних справах. Це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю.

Народознавство орієнтує на те, що українець береже свою культуру, шанує інші, а представник іншого етносу пишається своєю національністю, українським громадянством. Всі дотримуються громадянських обов'язків: конституційного обов'язку поваги до національних і державних символів.

Однією з найважливіших педагогічних задач, визначених Законом України «Про дошкільну освіту», є виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля. Концепція дошкільного виховання в Україні, сповідуючи історичний підхід до патріотичного виховання дітей дошкільного віку, актуалізує його народознавчі, українознавчі напрями. На це орієнтують і сучасні програми дошкільного виховання. Державним стандартом дошкільної освіти є Базовий компонент дошкільної освіти. Його мета – забезпечення життєвої компетентності дитини, до змісту якої входить і поняття «бути громадянином своєї країни, патріотом свого народу».

Опанування народознавством інтелектуалізуватиме націю, створюватиме надійні підвалини громадянського суспільства, адже відірваність від народознавчих традицій створює соціальний дискомфорт, унеможлиблює усвідомлення взаємозалежності інтересів людей, породжує відчуженість, гальмує процеси громадської та міжнаціональної толерантності.

У педагогіці вивчення українського народознавства, тобто українознавства, подається у контексті неухильного дотримання принципу народності (Г. Сковорода, Т. Шевченко, К. Ушинський, О. Духнович, Б. Грінченко, С. Русова, В. Сухомлинський). У даному випадку народність – це втілення в навчання та виховання дітей засобами українознавства ідей, почуттів і прагнень рідного народу, нації.

Належна увага вихователів, батьків, дітей, громадськості до українознавства має надзвичайно велике виховне, пізнавальне, освітнє, розвивальне, а разом з цим і державне значення. Тому ніякого перебільшення не буде, якщо скажемо, що справжнє національне виховання дітей дошкільного віку без українознавства не мислимо. Та й навчально-виховний потенціал його невичерпний.

Українознавство служить дійовим засобом утвердження у свідомості дітей громадських почуттів, української національної гордості й людської гідності українця, вболівання за долю самостійної Української держави, готовності стати на захист незалежності країни, виявляти шанобливе ставлення до державних символів і атрибутів. Завдяки цьому ростимуть національно свідомі громадяни України, горді історією, культурою і мовою українського народу.

Оволодіння українознавством у дошкільних закладах сприяє входженню дошкільників у життя, родинний і громадський побут, виробничу й культурну сферу рідного етносу.

Народознавча робота у дошкільних навчальних закладах повинна спрямовуватись на:

- формування гармонійно розвиненої підростаючої особистості, наділеної національною свідомістю, гідністю, здатністю зберігати і примножувати національну культуру як елемент загальнолюдської культури;

- збереження національної психології, генотипу, який сформувався протягом століть у певних природно-географічних та історичних умовах як сукупність спадкових психічних і фізичних структур, що передавалися нацією з покоління в покоління й зумовили її національне обличчя;
- відродження національної культури за допомогою різних видів мистецтва рідного народу, використання фольклору, національних мотивів у сучасному інтер'єрі, одязі з урахуванням регіональних умов;
- оволодіння дітьми мовою як найбільшим скарбом нації, плекання любові до материнського слова як першого й могутнього духовного наставника людини, як найдієвішого вияву національної культури та історії, додержання статусу української мови як державної;
- ознайомлення з історією рідного народу як джерелом духовності й мудрості, свідченням безперервної наступності поколінь, національної самосвідомості, гордості, основою для формування суверенної демократичної держави;
- розкриття географічних особливостей як багатства рідного краю, як витоків формування в дитини чуття Батьківщини, чуття господаря своєї країни.

Важкі часи, які переживає сьогодні Україна, вимагають не лише реформування освітньої системи, оптимізації різних форм навчання, а й перш за все оновлення змісту навчання та підходів до виховного процесу. Настали важкі часи, але є сприятливі умови для подолання бездуховності нашого суспільства, відродження та розвитку національної культури. Не залишається осторонь і дошкільна ланка освіти. Ще більш активніше в практику дошкільних навчальних закладів залучаються елементи народознавства. Цілком зрозуміло, що такий підхід дає можливість з дошкільного віку формувати не лише уявлення про національну культуру, народні звичаї та обряди, а ще чіткіше формувати почуття патріотизму, морально-етичні норми, дає змогу краще поєднати традиції з сучасністю. У зв'язку з цим, звертання до джерел народної спадщини, використання елементів народознавства в роботі ДНЗ є важливим та актуальним.

1. Вправа «Вогник доброти» (привітання).

Шановні колеги, запрошую вас взяти участь в інтерактивній діловій грі: «Пророщення моральних зерен у серцях вихованців».

Для роботи пропоную:

- обрати журі нашої гри;
- об'єднатися у дві команди;
- обрати командам емблему із зображенням соняшника чи пшеничного колоска – символів плекання та зростання (картки-емблеми лежать малюнком вниз, учасники вибирають спонтанно).

Ось у мене в руках вогник доброти, привітань та найщириших побажань. Прошу передавати його з коротеньким вітанням та побажанням в ланцюжку доброти із рук в руки по колу.

Перед тим, як розпочати гру, хочу нагадати, що нам потрібно дотримуватись певних правил гри. Пропоную вам зачитати розроблені мною правила на зернятках любові, доброти та піклування. Обрані правила складемо у мішечок надбань.

Правила гри:

- Забути про всі неприємності, які є в реальному житті.
- Відчути голос свого серця, поривання душі.
- Налаштуватися на творчу атмосферу, співпрацю.
- Усе сказане вами сьогодні повинно бути щирим.
- Змістовність і чіткість висловлювань.
- Доброзичливе ставлення слухачів одне до одного.
- Під час виступів слухати інших, чітко висловлювати власні думки, виробляти компромісне рішення, брати активну участь у грі.
- Усі думки брати до відома, не критикувати, дотримуватися регламенту.

Ведуча: Може, є доповнення? Якщо ви згодні з цим, то дозвольте продовжити. У кожного з вас є певні очікування щодо нашої гри. Тому запишіть свої очікування ось на цих квіточках. Прикріпіть їх на нашому дереві очікувань. (Звучить музика).

2. До вашої уваги вправа «Моя родзинка» (візитівка педагога). Це було домашнім завданням: продумати і коротко розказати колегам про себе в світлі народознавства. Як варіант, можна почати зі слів «Не хочу хвалитися, але я...». Найцікавіші та найкреативніші принесуть бали своїй команді.

Слово експертам.

3. Вправа «Народна мудрість говорить».

Дане завдання полягає в з'ясуванні вмінь педагогів доносити народну мудрість до дітей в доступній і цікавій формі. Я приготувала завдання, різні по складності і кількості балів, які будуть зараховуватися. Рівень виконання завдань визначатимуть експерти.

Перше завдання на картках. Треба скласти зі слів прислів'я. На завдання відводиться 1 хвилина. Яка команда впорається швидше, отримує 1 бал.

Завдання:

Склади з частин прислів'я чи приказку	
Роду, переводу, козацькому, нема	Козацькому роду нема переводу
Без, людина, Вітчизни, пісні, як, соловей, без	Людина без Вітчизни, як соловей без пісні
Постояти, Батьківщина, за, мати, умій, неї	Батьківщина – мати, умій за неї постояти

Ведуча: Якість рішення завдання оцінюється в 2 бали.

Поясніть дитині прислів'я за допомогою використання цікавої форми, методу, прийому:

«Добре слово краще за цукор і мед», «Додому і кінь жвавіше біжить».

Завдання (теж в 2 бали):

Розіграйте прислів'я чи приказку за допомогою пантоміми	
1. «Любов, як перстень, - немає кінця»	1. «Дитя – що тісто: як замісив, так і виросло»
2. «Не місце людину красить, а людина - місце»	2. «Яке коріння – таке й насіння»

Завдання (1 бал):

Продовжіть прислів'я	
1. «Дружна сім'я ... / гори зрушить»	1. «Без калини... / немає України»
2. «Без сім'ї й без роду.../ хоч з мосту та в воду»	2. «До людей по розум... / до матері по серце»

Слово експертам.

4. Вправа «Мозаїка казок».

Мета: активізувати образну пам'ять і творчу уяву, розвивати швидкість та гнучкість думки, вміння міркувати нестереотипно.

Кожна група по черзі витягує згортки зі скриньки із описом знайомої всім казки (по 3 шт). Група думає над відповіддю, потім зачитує опис казки і свій варіант відповіді. Отже, розпочинаємо.

1) В якій відомій казці сіра особистість мимоходом псує чуже майно, довівши хазяїв майна до розпачу, і лише завдяки своєчасному втручання і обіцянкам виробника майна все закінчується добре? (Курочка ряба)

2) Назвіть казку, в якій різні за своїм соціальним статусом герої займали по черзі помешкання, створене в незвичайному архітектурному стилі. І все було б добре, якби до помешкання не повернувся його попередній власник зі своїм охоронцем. От героям казки й довелося залишити незаконно зайняту територію. (Рукавичка)

3) Герой якої казки постійно виконує забаганки своєї норовливої дружини? Проте, як би він не прагнув задовольнити амбіції супутниці, вона щоразу підвищує рівень вимог. Зрештою, подружжя опиняється на початковому етапі задоволення власних потреб. (Золота рибка; Про липку та зажерливу бабу)

4) В якій казці головна героїня постійно й нахабно обмовляла тих, хто робив їй добро? А коли вона, щоб уникнути покарання, незаконно оволоділа чужим помешканням, то різні впливові особи намагалися провести з нею роботу з подолання її асоціальної поведінки. Вдалося це лише найменшому з усіх учасників експерименту. (Коза-дереза)

5) Назвіть казку, в якій ідеться про спортсмена, котрий вирушає на змагання з бігу з перешкодами. Хитрість і витримка допомогли йому дуже близько підійти до фінішу, проте фінал – трагічний. Проявивши занадто велику самовпевненість, він гине. (Колобок)

6) Назвіть казку, в якій головна героїня могла перевтілюватися в різні образи задля свого нареченого. Проте одного разу його нерозсудливість та імпульсивність у поведінці призвели до довготривалої розлуки закоханих. Та, долаючи різні перешкоди, вони все ж таки єднають свої долі. (Царівна жаба)

Слово експертам.

5. Вправа «Де діти – там і радість».

Ми всі знаємо, що провідна діяльність дітей – це гра. Вони люблять співати, танцювати, просто радіти тому, на що ми, дорослі часом просто не звертаємо уваги. Пропоную під відому руханку в дружньому колі порухатись, придумуючи свої особисті рухи.

6. Вправа «Розгніване серце добра не творить».

Ведуча: Основу комунікативної взаємодії дошкільнят з дорослими і однолітками становить потреба в доброзичливому спілкуванні, проявах доброти, співчуття, піклування, толерантності тощо.

Робота з пам'яткою «Посіяти в дитячих душах доброту».

Ведуча: Візьміть і прочитайте пам'ятку. Які поради, по-вашому, найголовніші, допомагають у вихованні добрих почуттів? Біля тієї поради, яка була на практиці і дала позитивні результати поставте знак «+». Свою думку намагайтесь обґрунтувати прикладами з практики. Біля тієї поради, яку не доводилося використовувати на практиці «-». Над порадою, яка викликає здивування «!».

Які ще поради (що вживаються вами на практиці) ви ще могли б запропонувати?

Пам'ятка для вихователя «Посіяти в дитячих душах доброту», це означає:

1.	Радіти прояву уваги і чуйності дітей.	
2.	Легібно і тільки по імені називати дітей.	
3.	Не обговорювати вчинки при сторонніх, щоб не викликати цим негативних почуттів у інших дітей.	
4.	Читати вірші, казки, оповідання на дану тему.	
5.	Вчити з дітьми вірші про доброту.	
6.	Складати з дітьми казки про доброту.	
7.	Використовувати прислів'я про доброту.	
8.	Створювати ситуації, що кличуть до добра і співчуття.	
9.	Не принижувати дитину.	
10.	Після зауваження доторкнутися до дитини і дати зрозуміти, що ви йому співчуваєте.	
11.	Розповідати батькам про добрі вчинки дітей.	
12.	Знайти сильні сторони у кожної дитини.	
13.	Особливу увагу приділяти тим дітям, які не отримують визнання серед дітей.	
14.	Не читати довгих нотацій.	
15.	Обговорювати з дітьми ситуації позитивного характеру, наприклад: «Як нас виручив Мишко», «За що я люблю свою подругу», «Наші добрі справи»	
16.	Піклуватися про молодших (робити подарунки, іграшки, допомагати одягатися і т.п.)	
17.	Для зняття стресових станів дітей у групі можна повісити грушу для биття, у відокремлене місце поставити «сердате» дзеркало.	

Слово експертам.

7. Бліц -турнір «Кодекс ввічливості».

Говорять, що батьки – замовники освітніх послуг. Чи слід у такому випадку залучати батьків до участі в освітньому процесі?

Так, батьки, дійсно, є нашими замовниками: вони довіряють нам найцінніший скарб світу – свою дитину, свою надію, своє майбутнє. І батьків, як і педагогів, турбують проблеми виховання. Тому залучати батьків до участі в освітньому процесі слід через різні форми роботи.

В кожного свої традиції, звичаї, віросповідання, національність. Але ми, педагоги, повинні співпрацювати без конфліктів, підбирати доцільні методи і прийоми індивідуально до ситуації, до родини чи конкретної особи. Зараз протягом 1 хвилини кожна команда обдумає проблемну ситуацію народознавчого змісту. Команді суперників від 1- особи, перевтілившись в педагога і родину, презентувати дану ситуацію.

Команда суперників, використовуючи педагогічні методи й прийоми, досвід роботи, коректний стиль спілкування, розв'язує ту чи іншу ситуацію.

Ситуації з батьками:

Педагогічна ситуація № 1.

Ранок. Роздягальна кімната дитячого садка наповнюється дитячими голосами. Заходять бабуся з онукою.

- Ну зніми ж! Зніми зараз же! Не хочу сама, - ця вередлива команда звернена до бабусі, і та, нахилившись біля онуки, знімає їй черевики, розстібає гудзики кофтинки.

- Дарина в нас усе робить сама. Вона ж велика. Наступного року до школи! - Ця фраза вихователя звернена і до бабусі, і до внучки. – Вона і малюкам завжди допомагає. Мабуть вона і дома хороша помічниця?

- Мала ще в помічниках ходити. От підросте – тоді ж... А зараз іди грай!
- Даринина бабуся невдоволено надула губи і відвернувшись від вихователя, прямує до виходу. А дівчинка, пританцьовуючи біжить до групи.

- А я ж вважала тебе нашою помічницею, - каже їй вихователь.

- Помічниця я лише у дитячому садку, - відповіла Дарина.

- А вдома?

- А вдома є бабуся!

Проаналізуйте цю ситуацію. Чим можна пояснити подвійність у поведінці дівчинки у дитячому садку і вдома? Що б ви зробили, щоб переконати бабусю в помилковості її погляду на виховання дитини?

Педагогічна ситуація № 2.

Арон вже другий рік ходить в садок і досить тривалий час розповідає, що його б'є хлопчик Славко. Арон у групі найменший за віком, Славко — найстарший, ходить до секції з основ боротьби і відчуває свою перевагу над однолітками, часто вирішує конфлікти по-своєму і на свою користь. Для кожної матері своя дитина найрідніша, найулюбленіша та найвихованіша. У такій ситуації ініціативу взяла мати Арона і вирішила сама поговорити з тим, хто ображає її дитину. Бесіда з дитиною-кривдником та його мамою почалася чемно, а закінчилася взаємними претензіями. Мати Арона зауважила матері

Славка, що потрібно ліпше виховувати дитину. Матусі почали з'ясовувати стосунки між собою. На шум вийшла до роздягальні вихователька і спробувала вирішити ситуацію.

Проаналізуйте цю ситуацію. Що б ви зробили, щоб загасити конфлікт і розв'язати проблему?

Слово експертам.

8. Вправа «Від мудрих ідей – до наших дітей».

Всім учасникам пропонується поповнити Банк ідей, відповівши на питання:

Як побудувати партнерські відносини з батьками вихованців з питань морального виховання дітей, які заходи ви можете запропонувати? (Обговорення)

Рекомендації. Взаємодія між вихователем та батьками в рамках педагогіки партнерства включає використання правил спілкування:

➤ Визначте мету спілкування ➤ Правильно викладайте свої думки ➤ Прагніть до співпраці ➤ Проявляйте впевненість ➤ Уточнюйте, перефразуйте ➤ Використовуйте паузу ➤ Використовуйте сильні аргументи ➤ Частіше називайте за іменем ➤ Дві третини дивіться в очі	➤ Дві третини слухайте ➤ Щиро цікавтеся співрозмовником ➤ Щиро посміхайтесь ➤ Проявляйте почуття гумору ➤ Даруйте компліменти ➤ Приймайте компліменти ➤ В кінці розмови піднімайте значимість співрозмовника!
--	---

9. Вправа «Спочатку люби – потім виховуй».

Засобом уваги, схвалення, проявом любові є комплімент. Чи важливо, щоб діти чули компліменти від вихователів, батьків, однолітків? Вам пропонується написати якомога більше компліментів за наступними напрямками:

1. Схвалення зовнішності.
2. Схвалення особистісних якостей.
3. Схвалення ділових якостей.

Слово експертам.

10. Підсумок ділової гри. Слово журі.

Підбиваючи підсумки гри, експерти враховують винахідливість, оригінальність, обізнаність, креативність членів кожної команди та злагодженість дій.

Ведуча заходу пропонує учасникам гри поділитися враженнями, розповісти, чи виправдались їхні очікування.

Кінець гри.

Подарунки – янголята всім учасникам гри.

Скоп А.С.,
асистент вихователя
ЗДО № 56 «Усмішка»
м. Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З МАТЕМАТИКИ НА ТЕМУ «СНІЖИНКИ-ВЕСЕЛИНКИ» У СТАРШІЙ ГРУПІ

Програмовий зміст: Ознайомлювати з цифрою 8, дати поняття про утворення числа 8, формувати вміння лічити прямою та зворотною порядковою лічбою, удосконалювати вміння визначати числа сусіди та порівнювати суміжні числа, розв'язувати прості арифметичні задачі на додавання та віднімання,

Закріпити знання про площинні геометричні фігури, знання про дні тижнів: орієнтуватися на аркуші та виконувати завдання на слух,

Вправляти у вирізанні симетричних форм, складанням паперу навпіл.

Вчити створювати композицію, заповнюючи всю площину аркуша, ознайомлювати із правилами безпеки під час роботи з ножицями. Розвивати логічне мислення, пам'ять, увагу, творчу уяву та творчі здібності.

Виховувати інтерес до пізнавальної діяльності, уважність, охайність.

Матеріал: Іграшки-тваринки, смужки, гра «Сусіди числа», цифри, знаки, сніговички, морквинки, аркуші паперу, геометричні фігури, дидактична гра «Порівняй».

Хід заняття

1. Привітання з гостями.
2. Відеоповідомлення від Снігуроньки, яка просить про допомогу дітей (загубились подружки сніжинки-веселики).

Вихователь: Діти допоможімо Снігуроньці?

Треба знайти сніжинки-веселинки та скласти їх в рукавичку, яку залишила Снігуронька.

Снігуронька красуня

Пісеньку співала, своїх подруг закликала

Гей, сніжиночки маленькі,

Знайдемо Вас всіх швиденько!

По групі ми пройдемо

В рукавичку покладемо!

Вихователь: Діти, ми з вами спочатку зробимо розминку. Тож порахуємо прямою лічбою та зворотною.

Діти спочатку рахують прямою, а потім зворотною лічбою.

- Молодці. А ось і перша сніжинка.

Сніжинка №1: Діти, ви повинні викласти групи множин на смужках та порівняти їх, встановити кількість предметів та визначити цифрою.

Вихователь: На верхню смужку зліва на право діти викладіть 7 сніговиків, та покладіть відповідну цифру.

- Скільки сніговиків? (7)

Вихователь: Тепер на нижню смужку викладемо морквини, на 1 морквину більше ніж сніговиків, та порахуйте.

- Скільки морквин? (8)

- Чого більше сніговиків чи морквин?

Відповіді дітей.

Вихователь: На скільки? (на одну морквину)

- Тож скажіть на скільки число 8 більше від числа 7? На одну одиницю, а 7 на скільки менша від числа 8, теж на одну одиницю.

- Я хочу ознайомити з цифрою та числом 8

- На письмі число 8 складається з двох кругів. А на що схожа цифра 8? (бублик, сніговик, окуляри).

Тож давайте з вами заштрихуємо цифру 8. Молодці завдання виконали.

Вихователь: А ось і друга «Сніжинка».

Сніжинка № 2: Назвіть сусідів відповідного числа.

Вихователь: Ось будиночки непрості, з цифрою, а чисел сусідів немає, тож вам треба уважно дивитесь, та числа сусіди говорити.

Діти виконують, називають.

- Молодці.

Підемо далі ми по групі сніжинки шукати.

Сніжинка № 3: Вирішити задачу: «У дівчинки було чотири рибки. Вона купила ще три рибки, та поклала в акваріум. Скільки рибок стало в акваріумі?»

Вихователь: Діти це задача. Задача складається з умови, питання та рішення. «У дівчинки було 4 рибки, а потім вона купила ще 3» - це умова задачі. А до умови завжди ставиться питання.

Вихователь: Може хтось з Вас скаже питання нашої задачі? (Діти відповідають)

Вихователь: Діти, після умови та питання іде рішення задачі. Кожен вирішить задачу, та скажіть відповідь. (Діти кажуть відповідь задачі)

- Молодці, вірно.

Вихователь: Як ви гадаєте, задача на додавання чи на віднімання? (Діти відповідають)

Вихователь: Якщо ми збільшуємо, то це на додавання задача? (Діти відповідають)

Вихователь: Якщо ми зменшуємо, то це на віднімання задача? Тож давайте повторимо з вами структуру задачі (з яких частин задача складається?) Молодці, гарно ви працюєте.

Вихователь: Далі сніжинки будемо шукати, та завдання виконувати. Ось і сніжинка-веселинка четверта

Сніжинка № 4: Снігуронька хоче дізнатися, чи ви знаєте знаки більше, менше, порівну.

Вихователь: Ви повинні порахувати, встановити кількість предметів, позначити та пояснити:

- Як ти визначив?

Діти відповідають (2-3 дитини).

- Молодці! Ходили ми бродили на сніжинку наступили.

Сніжинка № 5: Снігуронька забула всі дні тижня, тож ми з вами нагадаємо:

Вранці ми добрим ділом

День вітали (понеділок),

Ніченька минула скоро

Зустрічаємо (вівторок).

Далі спритна, молода

Поспішає (середа).

Четвертий день тепер

Називається (четвер).

Діло добре ладиться

Як настане (п'ятниця).

Дома крізь кипить робота,

Як починається день (субота)

А субота з хлібом з сіллю

Привела сестру (неділю)

Ось і тижневі кінець,

Хто трудився молодець. (Тож давайте повторимо)

Вихователь: Пішли далі сніжинки шукати. А ось і шоста сніжинка, а завдання в нас таке: «Назвати предмети в нашій кімнаті, які схожі на геометричну фігуру» (вихователь називаю геометричну фігуру)

- А ще на аркуші паперу викладемо з геометричних фігур малюнок. Я вам буду говорити, а ви будете слухати уважно та накладати геометричні фігури:

1. По середині викладемо коло.

2. В правий верхній кут трикутник.

3. В лівий нижній кут прямокутник.

4. В правий нижній кут квадрат.

5. В лівий верхній кут овал.

- Всі завдання виконали молодці!

Подивіться у нас рукавичка повна сніжинок-веселинок.

Аплікація: Вихователь пропонує дітям оздобити рукавички, нагадує прийоми вирізання та приклеювання, спонукає виконувати роботу охайно.

Практична робота дітей.

Підсумок.

Вихователь: Подивіться які гарні вийшли у вас рукавички, покажіть один одному свої аплікації. Молодці!

Григоренко Г.В.,
вчитель-дефектолог
КЗДО (ясла - садок) КТ № 238
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

РОЗВИТОК ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ЗАСОБАМИ ТРВЗ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Дошкільний вік є важливим етапом розвитку в житті кожної дитини. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нової редакції наголошує на тому, що «дошкільний вік є фундаментом розвитку базових компетентностей і навичок, необхідних людині протягом життя» [2, с. 35], він «є невід'ємним складником та першим рівнем у системі освіти (нульовим рівнем Національної рамки кваліфікацій), стартовою платформою особистісного розвитку дитини» [2, с. 1]. У цей період дитина долучається до загальнолюдських цінностей, встановлює перші взаємини з людьми, в неї нестримно розвивається емоційна сфера, яка впливає на її подальший особистісний розвиток, на опанування нею різноманітними видами діяльності.

Упродовж дошкільного віку відбувається величезне збагачення й упорядкування чуттєвого досвіду дитини, опановування специфічно людських форм сприйняття та мислення, бурхливий розвиток уяви, формування паростків довільної уваги та смислової пам'яті. Усі ці надбання маленької особистості є результатом розумного навчання та виховання з любов'ю до неї.

Дошкільна освіта забезпечує цілісний розвиток дитини, розвиває її фізичні, інтелектуальні, творчі здібності через виховання, навчання, соціалізацію, формування необхідних життєвих навичок [1, ст. 11]. Важливі не стільки самі по собі знання дошкільників, скільки здатність використовувати їх у різних життєвих ситуаціях, розсудливо поводитися, проявляти високу пізнавальну активність, кмітливість, гнучкість мислення, самостійність суджень, тобто, уміння поводитись, відповідно до своїх вікових можливостей, індивідуального життєвого досвіду та вимог життя. Дошкільна освіта повинна бути спрямованою на забезпечення рівного доступу до дошкільної освіти всіх дітей раннього та дошкільного віку, зокрема дітей з особливими освітніми потребами, що сприяє забезпеченню різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних можливостей дитини в найбільш оптимальній для кожної дитини формі. На це спрямовано виконання вимог Державного стандарту дошкільної освіти. Особливості дошкільної освіти дітей із затримкою психічного розвитку зумовлені специфікою структури дефекту, яка характерна для зазначеної аномалії розвитку – зниження інтелекту, недостатність пізнавальних процесів, незрілість емоційно-вольової сфери. При затримці психічного розвитку найбільш недосконалим є не саме мислення (здатність до абстрагування та узагальнення), а недостатність «передумов» мислення (К. Ясперс): пам'яті, уваги, просторового гнозису,

інших вищих коркових функцій, темпу, переключення психічних процесів, недостатність регуляційних процесів, які забезпечують ініціювання, програмування, контроль діяльності позначаються на опануванні вміннями й навичками у різних видах діяльності.

Окреслені чинники негативно позначаються на мотивації дитини до засвоєння знань, вироблення умінь і навичок відповідно до вікового етапу розвитку. За умови раннього корекційного впливу можливе суттєве підвищення рівня інтелектуального розвитку. Від якості освіти, яку отримає дитина в перші роки життя, залежить динаміка її особистісного зростання, життєвої установки, а відтак, й успішна інтеграція у суспільство.

Метою спеціального навчання і виховання дітей із затримкою психічного розвитку дошкільного віку є корекційний розвиток пізнавальної, емоційно-вольової сфер, позитивних якостей особистості, що дає можливість значній частині з них після виховання і навчання у дошкільному закладі навчатися в звичайних умовах початкової загальноосвітньої масової школи, або продовжити навчання у школі інтенсивної педагогічної корекції, або в умовах інклюзивного чи інтегрованого класу загальноосвітньої масової школи і здобути ценовий рівень освіти.

Дослідженнями Л. Буркової, Т. Кондратенко, С. Ладивір, Л. Лохвицької, В. Суржанської, Г. Стадник, Т. Ткачук та ін. доведено, що саме у дошкільному віці відбувається передумова інтенсивного становлення пізнавальної активності, навчально-пізнавальної діяльності. Науковці вказують на тісний взаємозв'язок активності й діяльності.

У працях К. Крутій, С. Ладивір, В. Лозової, К. Щербакової, та інших вчених зазначено, що у розвитку пізнавальної активності виділяють три рівні: репродуктивний (низький), інтерпретивний (середній) та творчий (високий). В такій же послідовності відбувається та зростання пізнавальної активності.

Дітям із затримкою психічного розвитку властивий репродуктивний рівень розвитку пізнавальної активності, який характеризується нестійким інтересом дітей до пізнання, нестійкою увагою, виконанням завдань за зразком або наслідуванням дорослого, небажанням, відмовою від самостійного пошуку. Такі діти важко запам'ятовують вказівки і пояснення дорослого, важко переключаються з рухової активності на розумову, байдуже ставляться до результатів своєї діяльності. В роботі з дітьми з низькою пізнавальною активністю педагог має враховувати те, що таким підопічним необхідно більше часу на обдумування відповіді та переключення з однієї діяльності на іншу [5, с. 52].

За твердженням В. Котирло, заклад дошкільної освіти повинен здійснювати відповідно віку дітей розумову підготовку до школи. За її словами одним із трьох компонентів, з яких складається розумова підготовка до школи є формування елементарних математичних уявлень та дій.

Логіко-математичний розвиток складається з двох взаємопов'язаних основних ліній: логічної (тобто підготовки мислення до способів міркування) і математичної (тобто формування математичних уявлень).

Корекційно-розвивальні завдання з формування елементарних математичних уявлень і пов'язаних з ними логічних операцій, які спрямовані на розвиток логіко-математичних понять, якісних змін в пізнавальній діяльності, інтегруються в усій дитячій життєдіяльності. Ознайомлення дошкільнят із ЗПР з математичним матеріалом сприяє розвитку та корекції недоліків мислення, а саме: вміння виділяти істотні ознаки предмета; синтезувати різні ознаки у ціле уявлення про предмет; порівнювати різні предмети і виявляти розбіжності між ними; осмислювати зміст життєвих ситуацій, наслідувати й програвати їх із заміною одних об'єктів іншими тощо.

Науковці А.М. Богуш, Н.В. Гавриш, О.І. Білан вважають, що здійснення освітнього процесу за «старими» методами не призводить до бажаних результатів. Тому перед педагогами стоїть завдання пошуку нових підходів до змісту корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Одним із ефективних та цікавих є «теорія розв'язання винахідницьких завдань» (ТРВЗ). Уперше ТРВЗ була усвідомлена в 1946 році ученим-дослідником, письменником-фантастом Генріхом Альтшуллером (1926—1998). Методика ТРВЗ хоч і походить із технічної галузі, але її принципи видалися настільки ефективними і привабливими, що цю систему було адаптовано для роботи з дітьми у закладах дошкільної освіти. Метою ТРВЗ-педагогіки є формування сильного мислення і виховання творчої особистості, підготовленої до вирішення і розв'язання складних задач в різних сферах діяльності з використанням винахідницьких завдань.

Це методологія пошуку нових розв'язань, що дає стабільні позитивні результати. В концепції ТРВЗ понад усе стоїть принцип природовідповідності. Завдяки цьому принципу педагог, включаючи дитину в навчально-пізнавальну діяльність, враховує її природні вікові особливості і закони розвитку.

Саме тому ця технологія ТРВЗ зацікавила педагогів, які працюють з дошкільниками з особливими освітніми потребами. Тому що, ці діти потребують індивідуального та диференційованого підходу, з урахуванням особистих, вікових особливостей та за ступенем самостійності дітей при виконанні завдань. Основа технології – ігри-заняття, під час яких діти знайомляться з навколишнім світом, вчаться виявляти суперечності в предметах і явищах та розв'язувати їх.

Суть цієї технології полягає у формуванні системного діалектичного мислення, розвитку творчої уяви, винахідницької кмітливості. Використання її має не просто розвинути фантазію дітей, а навчити їх мислити системно, творчо, розуміти єдність і протиріччя навколишнього світу, бачити і вирішувати проблеми.

В основі ТРВЗ-педагогіки лежать:

1. Методики і технології, які дозволяють оволодіти способами активізації пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, мотивації до навчальної діяльності.

2. Методологія, в основі якої особистісно-орієнтований підхід організації освітнього процесу та синергетичний підхід в підборі навчального матеріалу.

3. Виховна система, яка побудована на теорії розвитку творчої особистості.

В організації освітнього процесу педагогу необхідно дотримуватися певних принципів стимулювання творчої активності дитини. Ці принципи передбачають:

- створення для дитини комфортної психологічної атмосфери, в якій вона може радісно дивуватися власним відкриттям у процесі пошуків нестандартних рішень;

- неприпустимість несхвальних оцінок творчих спроб (педагог повинен забути слова «невірно», «ні це не так», а створити свій власний арсенал стимулюючих до роздумів висловів на кшталт: «Давайте поміркуємо над цією пропозицією», «А яку думку мають інші» і т. п.);

- терпимість до незвичних ідей і запитань, необхідність відповідати на всі запитання дітей тощо.

ТРВЗ докорінно змінює стиль роботи з дітьми, робить їх вільними, вчить думати, шукати, розв'язувати свої проблеми самостійно, а головне, - допомагає педагогам винахідливо збуджувати інтерес дітей до творчості, виховує душу, здатну робити добрі і прекрасні вчинки. У педагога, який використовує цю теорію під час освітнього процесу, діти займаються із захопленням, без перевантажень освоюють нові знання, розвивають мовлення й мислення [6, с. 9]. Ця методика є активним засобом розвитку пізнавальної активності, формування пізнавальної діяльності та мотивації у дітей дошкільного віку. Пізнавальна мотивація в свою чергу є результатом сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетенції - здатності дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності [2, с. 10].

Для того, щоб цей процес був успішним, педагоги мають створити відповідне розвивальне середовище, в якому перебуває дошкільник. Важливо, щоб воно було варіативним, різноманітним, надавало дитині можливості почуватися відкривачем нових знань, було доступним для ознайомлення. Організуючи роботу з формування логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку з ООП важливо залучати дітей до всіх активних форм роботи, які сприяють логіко-математичному розвитку. К.Й. Щербакова зазначала, що «діти виконують з великим бажанням і інтересом, краще запам'ятовують те, що набули в активній діяльності, на конкретних прикладах» [7, с. 29].

Тому своєчасно поданий розвивальний матеріал, що стимулює уяву, захоплює і вабить, дозволяє як найповніше розкрити можливості кожної дитини. Крім того, важливо пропонувати дітям різноманітні форми пізнавальної діяльності: дослідження, трансформування, експортування, ігри. Тому матеріал необхідно подати так, щоб дитина сама захотіла працювати, щоб процес навчання став частиною її щоденних ігор. Логічні ігри та цікаві завдання математичного змісту сприяють розвитку у дітей

пізнавального інтересу, здібностей до творчого пошуку, бажання і уміння вчитися, швидко сприймати пізнавальні завдання і знаходити для них вірні рішення. Діти починають розуміти, що для правильного вирішення логічного завдання необхідно зосередитися. Всі перераховані вище факти пояснюють інтерес до цієї теми і характеризують її актуальність.

Відповідно Базового компонента дошкільної освіти на момент випуску у дошкільника повинна бути сформована пізнавальна мотивація, базис логіко-математичних набутих дитиною умінь та навичок (аналіз, порівняння, узагальнення, здійснення самоконтролю), пізнавальний досвід, що накопичується і використовується в різних видах дитячої діяльності [2, с. 10].

Упровадження інноваційної технології ТРВЗ сприяє розвитку у дошкільників готовності до навчально-пізнавальної діяльності, здатності до нестандартного рішення; формує пошуково-проблемний стиль мислення; забезпечує готовність самих педагогів до нововведень; уміння створювати проблемні, нестандартні навчальні і виховні ситуації; оригінальність у всіх сферах своєї діяльності.

Література

1. Закон України «Про освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), затверджений наказом МОН України від 12.01.2021 р. №33. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Гагаріна Н.П., Ревенець О.О. Використання ТРВЗ на інтегрованих заняттях в роботі вихователя дошкільного закладу. Наукові записки Серія: Педагогічні науки. Випуск 156, - 142 с.
4. Дорошенко Таїса. Розвивальні ігри як засіб логіко-математичного розвитку дошкільників – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10682/1/7.pdf>
5. Ельконін Д.Б. Пізнавальна активність дітей старшого дошкільного віку. К.: 1984. - 56-61 с.
6. Сходінками творчості. Методика ТРВЗ в початковій школі / Авторі-упорядники: О.В. Лесіна, В.П. Телячук. — Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. — 112 с. — (Серія «Педагогічні інновації. Майстерня»)
7. Щербакова К.Й. Цікава математика (Методичні рекомендації). – Запоріжжя, 1992. – 48 с.

Демідова А.М.,
вчитель-логопед першої категорії
ДНЗ (ясла-садок) КТ № 112
м. Харків, Харківська область, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІГРАШКИ «POP IT» В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Дітям необхідно весь час щось досліджувати, вивчати, отримувати враження. Відома іграшка «Pop it», яка подобається дітям, заспокоює, концентрує увагу, зацікавлює. З нею вигадують різноманітні логопедичні ігри на одного або парні, навіть і у домашніх умовах.

Не варто забувати і про інше призначення «Pop it» — роботу з моторикою. Це частина відомої педагогіки, яка передбачає пізнання світу через тактильні відчуття, дослідження простих предметів. Залучаючи кінчики пальців, активується мозкова діяльність, що дуже важливо для розвитку дитини. Натискати на бугорки не лише захоплююче, але й корисно. Тому і перетворили це на своєрідну гру з виконанням завдань.

У ході зайнять з «Pop it» у дітей формуються артикуляційні, вимовні, лексичні навички.

Цілі. Ігри з іграшкою різноманітні і на логопедичних заняттях дозволяють:

- розвивати тактильно-кінетичну чутливість і дрібну моторику рук;
- розвиток зорової уваги;
- знімати м'язову та емоційну напруженість;
- вдосконалювати візуально-просторове орієнтування;
- розвивати мовні можливості;
- фонематичний слух і сприйняття;
- артикуляційний праксис;
- виховання та автоматизація звуків;
- подолання лексико-граматичних порушень;
- розширення словникового запасу;
- розвиток зв'язного мовлення;
- запам'ятовування мовного матеріалу.

Задача полягає в тому, щоб зуміти поринути в світ дитини, зацікавити її. Методи навчання мають бути цікавими, сучасними і зрозумілими для дітей. Саме тому, що іграшка «Pop it» стала популярною і вона є практично у кожної дитини - я вирішила застосувати її під час логопедичних занять.

Отже, під час гри дитина позасвідомо, без напруження засвоює, закріплює і формує мовні навички. І заняття проходить як гра — цікаво та весело.

Звук «Р» промовляй, Pop it натискай.

Портрет літери «Р».

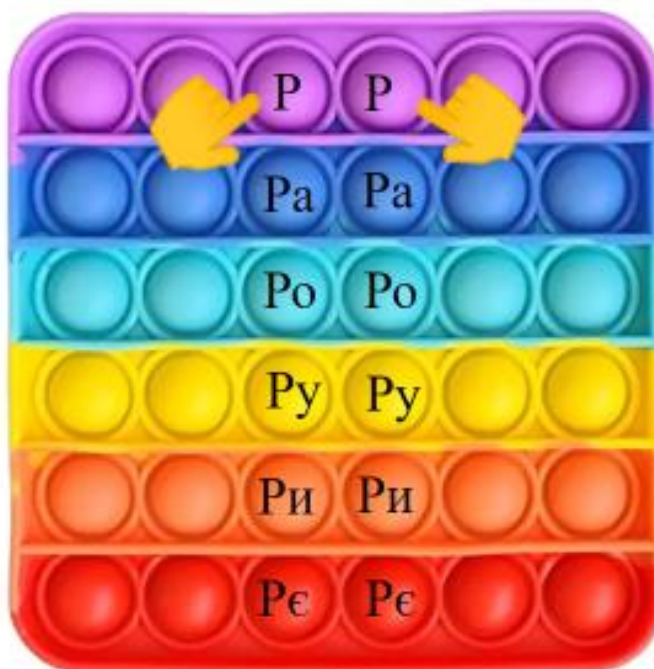
Натискай і запам'ятай.

Зроби на своєму Pop it портрет літери «Р» та промовляй чітко цей звук.

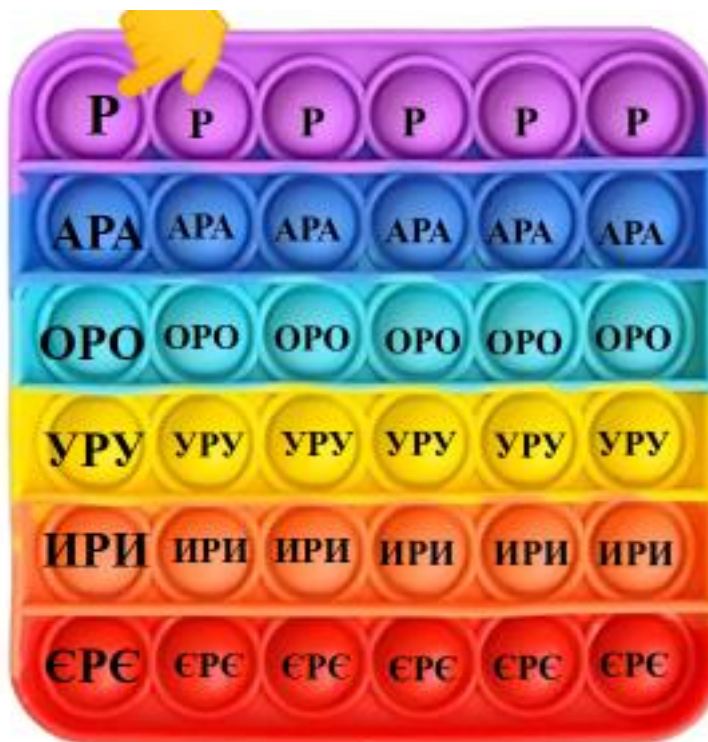
Веселі склади. Натискай і промовляй.

Промов склади, чітко промовляючи звук «Р» і натискай на своєму Pop it бульбашки двома пальчиками обох рук одночасно.

Натискай і промовляй.

Натискай бульбашки на своєму Pop it і промовляй чітко звук «Р» у складах продовжуючи ряд.

Натискай і промовляй.

Назви, що зображено на малюнках, промовляючи чітко звук «Р» у словах.

Відповідно до розташування малюнків натискай у своєму Pop it бульбашки.

Слова

Ручка, сир, ракета

Парус, риба, повар

Корова, кенгуру, дерево

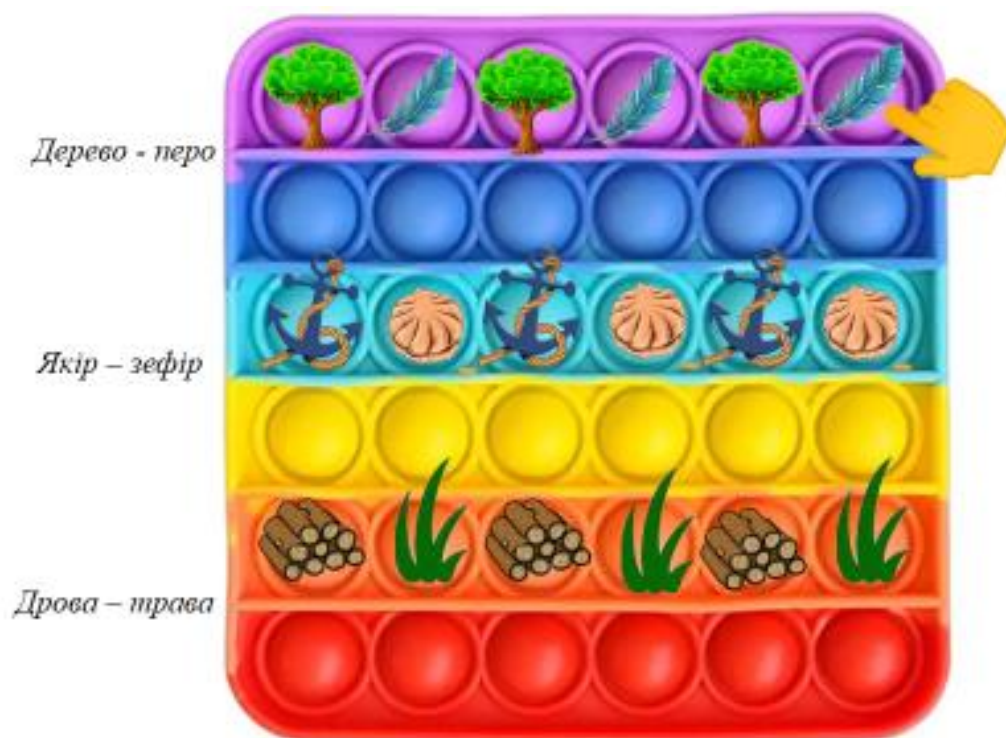
Морква, комар, перець

Черепашка, перо, корона

Якір, цукор, зефір

Веселі доріжки. Натискай і називай.

Натискай бульбашки на своєму Pop it і називай, що зображено на малюнку, чітко промовляючи звук «Р».

Веселі хованки. Натискай і промовляй.

Назви, що зображено на малюнках, промовляючи чітко звук «Р» у словах.

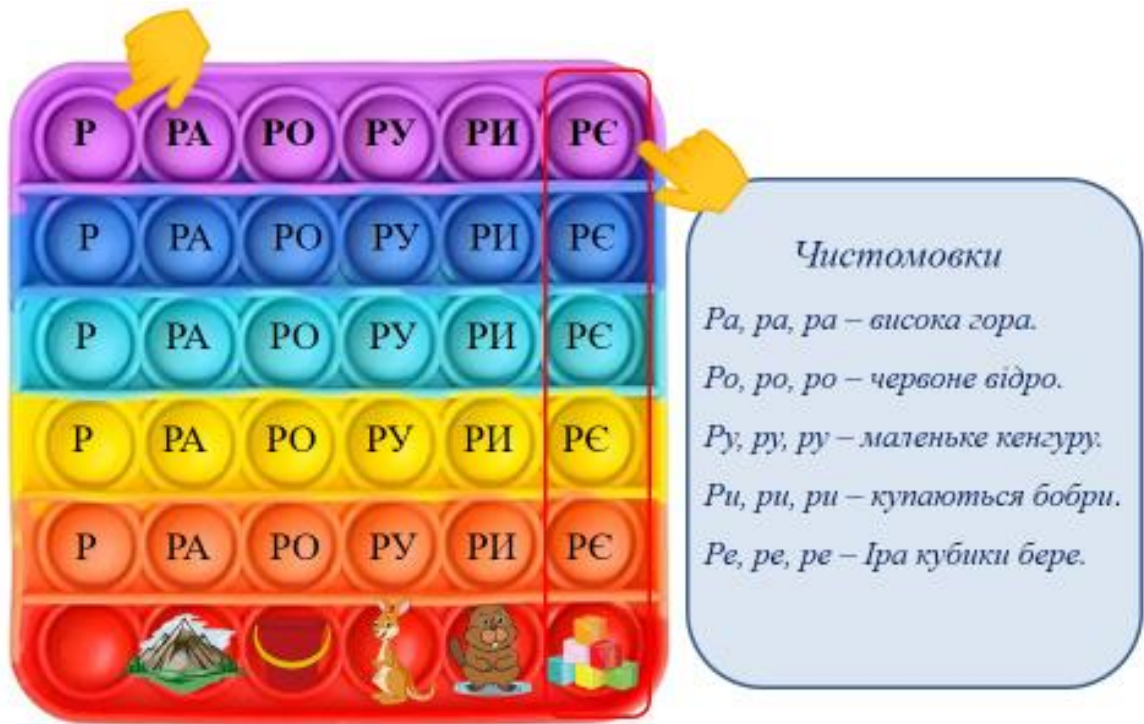
Знайди слова в яких є звук «Р» відповідно до розташування малюнка, натискай на своєму Pop it бульбашки.

Слова
Парус, равлик, лев
Яблуко, драбина, серце
Труба, лис, тигр
Лопата, морж, риба
лист, сир, мило
Ручка, лимон, ракета

Веселі чистомовки. Натискай і повторюй.

Натискай бульбашки на своєму Pop it і повторюй склади та чистомовки.

Непомняща Л.Ю.,

вихователь

Авангардівський ЗДО "Берізка"

м. Одеса, Одеська область, Україна

ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ. ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ЧИТАННЯ В. СУХОМЛИНСЬКОГО «СОРОМНО ПЕРЕД СОЛОВЕЙКОМ»

Мета: вчити розуміти текст, виділяти в ньому головне, аналізувати, правильно оцінювати вчинки дійових осіб; розширити уявлення про добрі і погані вчинки; виховувати доброту, людяність.

Очікувані навчальні результати з БКДО «Природничо-екологічна компетентність» - це здатність дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності.

Емоційно-ціннісне ставлення: виявляє інтерес до пізнання природи рідного краю, близького оточення, своєї держави України. Емоційно реагує на природне довкілля; демонструє повагу до різних форм життя; позитивно реагує на ситуації взаємодії з різними об'єктами природи. Виявляє інтерес і готовність до діяльності, що забезпечує пізнання природи і формування навичок доцільної поведінки.

Сформованість знань: усвідомлює, що життя людини неможливе без природи; обізнана з позитивним і негативним впливом людини на природне

довкілля, орієнтується в діяльності людини, спрямованій на збереження, відтворення й охорону природи.

Навички: демонструє дотримання правил природодоцільної поведінки, навички бережливого ставлення до ресурсів; відгукується на пропозиції дорослого зберігати й покращувати природне довкілля чи надавати допомогу живим об'єктам природи.

Участь батьків: дотримання правил природодоцільної поведінки, навички бережливого ставлення до ресурсів; участь в толоці, сортування сміття.

Ключові складові громадянської компетентності: громадянська свідомість дескриптори компетентностей для культури демократії долучається до захисту навколишнього середовища, може висловити власну думку.

Обладнання: лист від жителів Марсу-марсиків, Д/г «Що добре і що погано для природи» оповідання В. Сухомлинського «Соромно перед соловейком», ілюстрації до оповідання. Дидактична гра: «Впізнай пташку за голосом» аудіозапис голосів пташок, картинки відповідних птахів. Дидактична гра «Сортуємо сміття» (скло, папір, пластик).

Хід заняття

Крок 1. Психогімнастика.

- Ставаймо у коло, подаруйте свої посмішки. Весняні промінці подарували гарний настрій.

- Кому потрібні ще лагідні весняні промінці?

- Подивіться кому вони найбільше потрібні?

- Як ми можемо підтримати?

- Підтримайте добрими словами.

- Дітки, погляньте, якийсь незвичайний конверт лежить у нас на підвіконні. Давайте відкриємо і поглянемо, що там.

Звернення від жителів Марсу-марсиків до маленьких землян садочка:

- Ми на своїх космічних кораблях часто відвідуємо вашу Землю, нам дуже подобається краса вашої природа. Такої краси ми ще не зустрічали ні на одній планеті. Але зараз відбуваються якісь страшні речі: у ваших лісах ми бачимо багато сміття, випалені ділянки, зламані гілочки та злякані звірята. Що відбувається, чому земляни хочуть знищити свою красу? Якщо ви можете чимось допомогти, зробіть щось.

- Діти, нам треба вирушити до лісу та подивитися, що там відбувається. Але спочатку, пригадаймо, яка зараз пора року? (Весна)

- Які ознаки весни ви можете назвати? (сонечко зігріває землю, природа прокидається, з'явилася травичка, квіти, квітнуть дерева, повернулися птахи з вирію, ведуть активне життя звірята).

- Ви молодці! Все пригадали. Залишилося лише повторити правила поведінки в лісі.

Дидактична гра «Що добре і що погано для природи» (повторити, чого не можна робити в лісі).

- Тепер ми готові вирушати. Вирушаймо!

Ось вузька доріжка,
У нас веселі ніжки.
На вузьку доріжку
Ступають наші ніжки.
Підем на носочках,
Тепер як ведмедики,
трохи пострибали
І до лісу дістались.

- Ось ми і в лісі. Скільки різних голосів чути. Чиї це голоси?

Дидактична гра «Впізнай пташку за голосом»

- У нас гість, як називається цей птах? (Соловейко). Він хоче нам щось розповісти. Сідайте на килим та уважно слухайте.

Крок 2. Читання оповідання В. Сухомлинського «Соромно перед соловейком».

Оля й Ліда, маленькі першокласниці, пішли до лісу. Після втомливого шляху вони сіли на траві відпочити й пообідати.

Витягли з сумки хліб, масло, яєчка. Коли дівчатка вже пообідали, недалеко від них сів на дерево соловейко й заспівав. Зачаровані прекрасною піснею, Оля й Ліда боялись поворухнутись.

Соловейко перестав співати.

Оля зібрала недоїдки й шматки газети, кинула під кущ.

Ліда забрала недоїдки, загорнула в газету й поклала в сумку.

- Навіщо ти забрала сміття? - запитала Оля. - Це ж у лісі... Ніхто не бачить...

- Соромно перед соловейком...- тихо відповіла Ліда.

Крок 3. Обговорення оповідання.

- Чому дівчатка зробили зупинку в лісі?

- Хто співав їм чарівну пісню?

- Що зробила Оля?

- Що зробила Ліда?

- Перед ким Ліді було соромно?

- Щоб ви порадили друзям, як би вони хотіли залишити сміття?

- Що можна зробити з сміттям?

Дидактична гра «Сортуємо сміття» (скло, папір, пластик).

Крок 4. Підсумкове обговорення-рефлексія.

- Діти, як ви думаєте, що буде, якщо сміття залишати в природі, викидати на вулиці? Що можемо робити ми кожен день, щоб зберегти природу та чистим довкілля?

Освітній напрям «Дитина в соціумі».

Тема: читання казки М. Пляцковского «Як Крячик свою тінь загубив».

Мета: вчити розуміти текст, аналізувати, правильно оцінювати вчинки дійових осіб; зіставляти вчинки літературних героїв з поведінкою дітей, на основі чого формувати узагальнені уявлення про норми і правила поведінки людей; допомогти дітям набутти життєвого досвіду через осмислення дій персонажів в описаних подіях.

Очікувані навчальні результати з БКДО:

1. Результат сформованості соціально-громадянської компетентності: засвідчує ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, наявність уявлень про правила і способи міжособистісної взаємодії іншими людьми та вмінь дотримуватись цих правил в соціально-громадянському просторі.
2. Емоційно-ціннісне ставлення: демонструє інтерес до цінностей спілкування, діяльності; вміє співпереживати та співчувати, оптимістично ставитися до труднощів та визначати шляхи їх подолання.
3. Сформованість знань: усвідомлює необхідність дотримання соціальних норм моралі й виявляє повагу до прав і свобод людини. Розуміє переваги розв'язання конфліктів, суперечок мирним шляхом. Демонструє відкритість до спілкування.
4. Навички: ідентифікує себе та діє відповідно до соціальної ролі; демонструє елементарні навички емоційної саморегуляції, виражає почуття за допомогою слів, міміки, жестів; пояснює причину своїх емоцій, усвідомлює те, що інші люди переживають різні емоційні стани, їм буває радісно, боляче, образливо тощо. Звертається по допомогу до однолітків та знайомих та/або надає її, вміє отримувати задоволення від надання допомоги іншим. Дотримується соціальних правил та норм поведінки.
5. Участь батьків: обговорення різних прикладів і моделей поведінки, зокрема з власного досвіду про взаємини з іншими людьми.
6. Громадянська компетентність: відкритість до інших переконань і світогляду інших людей.
7. Дескриптори компетентності для культури демократії: дає можливість іншим висловлювати свою думку, може спілкуватися зі сторонами конфлікту з повагою.

Обладнання: казка М. Пляцковского «Як Крячик свою тінь загубив», ілюстрації до казки; дидактична гра «Чи вмієш ти дружити»; сюжетні ілюстрації. «Правила дружби».

Хід заняття

Крок 1. Зустріч у колі.

Діти присядьте у коло і виберіть піктограму, яка відповідає вашому настрою. (Який настрій? Чому?)

Психогімнастика "Сонячні промінці".

Подивитися уважно один на одного.

Простягніть руки вперед і з'єднайте їх в центрі кола.

Тихо постійте так, відчуйте себе теплим сонячним промінцем, який дарує своє тепло і любов всім.

Посміхніться один одному, подаруйте посмішку в кого її не має.

Крок 2. Текст казки «Як Крячик загубив свою тінь».

Одного теплого ранку йшло по дорозі каченя Крячик. Йшло і позіхало. Але не тому позіхало, що не виспалося, а просто від нудьги.

«Погано бути самому, - думав Крячик. - От якби в мене був друг...».

Каченя подивилося навсбіч і раптом помітило збоку якусь темну пляму, що рухалася вслід за ним. Крячик рушив далі - і пляма полинула поруч, ніби на мотузці.

«Та це ж моя тінь! - зраділо каченя. - Тепер я не один. Тепер нас двоє. Тепер я не нудьгуватиму!».

І так йому сподобалося гуляти разом зі своєю тінню, що воно вирішило навіть ні з ким більше не дружити. Правда, з тінню розмовляти не можна, але це, може, навіть і на краще: говори що хочеш - ніхто тобі не заперечуватиме. Каченя на radoщах навіть склало пісеньку. Склало і заспівало: Ах, як весело співати!

З тінню йдемо ми гуляти!

З тінню ми тепер в союзі

Не потрібні мені друзі.

Йде Крячик, співає на все своє качине горло. А назустріч йому козеня скаче. Привіталось козеня і питає:

- Можна ме-ме-мені з тобою погуляти? Ме-ме-мене Марме-меладиком звать... І я всякі солодощі дуже люблю...

- Ну то й що? Ну й люби собі на здоров'я? - відмахнувся крильцем Крячик.

- Але ж ти сам-один, і я сам-один. Давай дружити? - наполягало козеня.

- Це ти сам-один, - відповідає Крячик. - А я з тінню гуляю. Тож іди своєю дорогою... Мармеладику!

Нічого не сказало козеня, образилося і пішло геть.

Зустріло каченя курча Ф'ю і запропонувало:

- Будь моїм другом.

- А навіщо? - запитав Крячик.

- Хіба можна жити самому? - здивувалося курча.

- У мене тінь є. А ти мені зовсім не потрібен, - гордо промовило каченя.

- Ф'ю... - від обурення курча Ф'ю навіть присвиснуло і застрибало собі далі.

Тут Сонечко не витримало. Йому так ніяково стало за каченя, що воно від сорому сховалося за велику волохату хмару. Шукає Крячик свою тінь, а її ніде немає.

- Кря-кряул! Вкря-кря-кряли! - закричав він. - Мою тінь вкря-кряли!

Від страху каченя побігло куди очі дивляться, та не помітило, як впало до глибокої ями. Дереться, підстрибує Крячик, а вибратися ніяк не може.

- Рятуйте! Допоможіть! Гину! - перелякалося каченя. Почули козеня з курчам і поспішили на допомогу.

- Треба ме-ме-мерщій допомагати, - зітхнуло козеня.

- А ти зможеш? - пискнуло курча Ф'ю.

- Один, звичайно, не зможу, - сказало козеня. - А разом ми обов'язково впораємо-ме-месья!

- Я згоден, - кивнув дзьобом Ф'ю. - Займемося ф'юзкультурою?

- Тримайся, каченя! Поме-ме-менше нервуй! Ми тебе витягнемо! - став заспокоювати Крячика безжурний Мармеладик.

Козеня з курчам приловчилися і витягли каченя з ями. А воно опустило очі і жалібно каже:

- Негарно вийшло. Я вас вигнав, а ви мені допомогли. Може, хтось із вас ще не передумав дружити зі мною?

- Я... не передумав... - сказав Мармеладик.

- І я теж не передумав, - підтримало козеня курча. - Але що ти вирішиш... зі своєю тінню?

- Її вкря-кряли... - сумно промовив Крячик.

І всі троє пішли по дорозі поруч, як належить справжнім друзям.

Крок 3. Питання до змісту.

- Чому Каченятко раділо?

- Чому він відмовив у дружбі Мармеладику і Фю?

Питання про бажані зміни у поведінці героїв історії:

- Що б ви зробили на місці Крячика?

- Як би відбувалися події, якби Крячик погодився гратися з Мармеладиком і Фю?

- Що б ви порадили Крячику?

Дидактична гра «Чи вмієш ти дружити» мета: за сюжетними ілюстраціями оцінити дії дітей.

Колективне складання «Правила дружби».

Крок 4. Підсумкове обговорення-рефлексія:

- Як ви відчуваєте себе зараз?

- Чи траплялися ситуації, коли вам відмовляли в дружбі?

- Що ви робили в той момент?

- До кого можна звернутися за допомогою?

Голуб В.І.,

вихователь

ЗДО (ясла-садок) № 222

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ СПІЛКУВАННЯ З ПРИРОДОЮ

Світ природи діти починають пізнавати ще у ранньому віці. Природа приваблює дітей з перших кроків життя: дитина тягнеться до яскравої квітки, стежить за рухами пташки, імітує голоси тварин. З віком інтерес до природи стає все більш осмисленим.

Формування особистості через спілкування з природою починається з дитинства. Тоді ж формуються перші уявлення про навколишній світ, про живу і неживу природу. Дітей вчать спостерігати, виділяти окремі прикмети рослин, тварин, порівнювати об'єми, групувати їх по зовнішніх ознаках. В процесі засвоєння знань у них утворюються більш високі форми пізнавальної діяльності.

Можливість і успішність вивчення законів природи в дошкільному віці доведено численними психологічними та педагогічними дослідженнями (Я. Коменський, Й. Песталоцці, І. Хайдурова, М. Поддяков, З. Плохій, Л. Міщик, П. Саморукова та ін.).

У старших дошкільників формуються вища форма наочно-образного мислення. Вони можуть засвоювати узагальнені знання. Дітей вчать виділяти особливості будови рослин, тварин і установлювати їх залежність від умов проживання [2, с. 57].

Важливо також зазначити, що відповідно до освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» БКДО [1] в дитини до кінця дошкільного віку важливо сформувати уявлення про природу планети Земля та космосу, зокрема, про живі організми, природне середовище, розмаїття явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки в природному оточенні, взаємозалежність природних умов, світу рослин, тварин, людської діяльності як позитивний або негативний чинник впливу на природу. Знання та уявлення дошкільнят будуть слугувати основою для формування та розвитку емоційно-ціннісного та відповідального ставлення до природи, дотриманні правил природокористування, вираженому ставленні до рослин і тварин.

У дошкільному віці вперше з'являється можливість відображення важливих залежностей живої й неживої природи [4, с. 261]. Так дослідник О. Запорожець зазначав, що діти старшого дошкільного віку вже не обмежуються пізнанням окремих конкретних фактів, а прагнуть проникнути в сутність речей, зрозуміти зв'язок явищ. Тому в цьому віці стає можливим формування уявлень і елементарних понять, що можуть стати ядром системи знань.

У дітей дошкільного віку можна сформувати розуміння залежності між зовнішньою будовою тварин і умовами їхнього існування. Досить легко у дітей формується уявлення про основні умови росту й розвитку рослин. Однак таке пізнання здійснюється дітьми не в понятійній, а здебільшого в наочно-образній формі, у процесі предметної діяльності з об'єктами, що пізнаються.

Формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до природи можливе лише за умови безпосереднього спілкування з природними об'єктами й базується на отриманні уявлень про них. Таке ставлення спричинює виникнення інтересу й усвідомлення цінності, незвичайності, унікальності кожного із об'єктів природи [3, с. 81].

У дітей старшого дошкільного віку повинна бути розвинута елементарна форма логічного мислення, здатність до аналізу і синтезу, уміння виділяти індивідуальні та загальні ознаки рослин і тварин, робити узагальнення. Також у дітей повинна бути розвинута спостережливість, допитливість, любов і дбайливе відношення до природи, здатність знаходити в ній красу.

Тобто, знання про природу сформовані у дошкільників не повинні представляти суму розрізнених фактів, а повинні вибудуватись в дитячих голівках у взаємозалежний, послідовний ланцюжок уявлень, що розкривають найбільш важливі зв'язки та закономірності світу природи. Причому діти молодшого дошкільного віку можуть простежувати поодинокі зв'язки, діти 5-

го року життя здатні засвоїти зв'язки й залежності між явищами природи й життям тварин, діти 6-го року життя здатні зрозуміти й більш складні зв'язки між життям тварин та інших живих істот, що знаходяться в одному природному угрупованні, а також причинно-наслідкові залежності між діяльністю людини і природою [2, с. 27].

Коли в дитини сформовані знання про зв'язки між об'єктами і явищами природи, вона доходить висновку про неможливість існування живих організмів без навколишнього середовища, залежність якості життя людини від стану природного середовища. Розуміння самоцінності природи неможливе без знання взаємозв'язку всіх її компонентів.

Інноваційні підходи до формування особистості дітей дошкільного віку через спілкування з природою ґрунтуються на сучасних методах формування екологічно-природничих уявлень, серед яких: метод формування мислеобразів, метод екологічної лабіалізації, метод екологічних асоціацій, метод художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії, ігровий метод [5, с. 48].

В арсеналі сучасного вихователя обов'язковими мають стати заняття з милування природою, заняття-дослідження, заняття-відкриття, заняття-подорожі, заняття-мрії на яких дітям надається можливість ділитися своїми почуттями, самотійно, але під керівництвом вихователя здобувати знання, мріяти. Такий підхід до організації занять забезпечує усвідомленість і міцність засвоєння дітьми знань. Бажано, щоб вони відбувалися на лоні природи, з використанням музики, праці, елементів валеології.

Людина та природа невід'ємні одне від одного, тісно пов'язані між собою. Природа і природне багатство це підґрунтя, на якому живе і розвивається людське суспільство, першоджерело задоволення його духовних і матеріальних потреб. Тому її потрібно берегти і примножувати.

Таким чином, процес формування еколого-природничої компетентності зачіпає всі сфери розвитку особистості дитини: інтелектуальну, мотиваційну, емоційно-вольову, надаючи сприяння повноцінному розвитку дошкільника в гармонії з суспільством і природою.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Богуш А.М. та ін.; наук. кер. А.М. Богуш. Київ, 2021. 26 с.
2. Богініч О.Л., Беленька Г.В. Природа і рух: [посіб. для батьків дошкільнят та соціальних педагогів] / за заг.ред.С. Чередниченко. – К. Кобза, 2003. – 192 с.
3. Горопах Н.М. Виховання екологічної культури дітей: посіб. Для вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів/Н.М. Горопах. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – 212 с.
4. Дерябо С.Д., Ясвин В.А. Экологическая педагогика и психология. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.-480 с.

5. Плохій З.П. Виховання екологічної культури дошкільників: Метод. посіб./ З.П. Плохій. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.

Демченко Н.А.,
вихователь
ДНЗ (ясла-садок) «Фіалка»
м. Глухів, Сумська область, Україна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У контексті суспільно-політичних подій в Україні особливо актуальним стає патріотичне виховання підростаючого покоління, яке любило б Батьківщину, знало б її історію, цінувало б звичаї і традиції, здатне було б захистити її інтереси. Одним із пріоритетних завдань закладів освіти в наш час є відродження духовно-моральних цінностей, виховання патріотизму особистості. У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що розвиток України у демократичному руслі, приєднання її до європейського простору передбачають зміни і у структурі дошкільної освіти. Простежується гуманізація її змісту, завдань та принципів з акцентом на розвиток моральних якостей людини [1].

Основні аспекти патріотичного виховання дітей і молоді знайшли своє відображення в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», «Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ ст.», Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності та інших нормативних документах, які встановлюють основні напрями патріотичного виховання, в тому числі і дошкільників.

Українською державою на законодавчому рівні визнано дошкільну освіту обов'язковою первинною ланкою системи безперервної освіти та наголошено на її пріоритетності.

Питання патріотичного виховання належить до кола наукових інтересів сучасних дослідників психолого-педагогічних аспектів формування особистості. Так, поняття «патріотизм» як базове в національно-патріотичному вихованні охарактеризовано у працях І. Бежа, А. Богуш, Т. Поніманської, Ю. Руденко та ін. Дослідники П. Кононенко, К. Чорна, Г. Шевченко та ін. підґрунтям національно-патріотичного виховання визначають національну свідомість. У дослідженнях Н. Борисової, М. Єпіхіної, Н. Курило, С. Тесленко, Л. Шкрєбтієнко та ін. розкрито засоби національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

У дошкільному віці формуються базові якості особистості, що має свої потенційні можливості для формування вищих соціальних почуттів, до яких відноситься і почуття патріотизму. Визначимо передумови його формування. Якщо трактувати патріотизм як прихильність, відданість, відповідальність

своїй Батьківщини, то дитину ще в дошкільному віці треба навчити бути прив'язаним до чогось, бути відповідальним у виконанні будь-якої справи.

Формування патріота, який був би здатний відчувати почуття патріотизму та любові до Батьківщини, а відтак і діяти відповідно до них значною мірою залежить від формування національної свідомості як основи патріотичного виховання, розуміння своєї національної та історичної приналежності і є важливою ознакою морального здоров'я, духовного та інтелектуального ресурсу індивіда.

Національна свідомість – це комплексне поняття, яке включає в себе любов до своєї держави і народу, віру в його духовний потенціал, місію, розуміння своєї відповідальності за місце держави в культурному світі, уміння аналізувати історію, культуру, мистецтво, цінності, моральні канони, звичаї, традиції, обряди, символіку свого народу, нації, рідного краю, певні вчинки, які керуються любов'ю до Батьківщини, готовність діяти в інтересах української держави [3].

Патріотичне виховання – складна система соціально-педагогічного впливу. Вона передбачає передачу життєвого досвіду від покоління до покоління, соціалізацію дитини, формування в неї духовно-моральних цінностей, зокрема любові до Батьківщини, прагнення зберігати й примножувати традиції свого народу та його культурні цінності, почуття власної гідності, поваги до культури інших націй.

У процесі патріотичного виховання у закладах дошкільної освіти необхідно враховувати вікові особливості дітей дошкільного віку. Рівень уявлень вихованців про рідний край багато в чому обумовлюється змістом (доступність і кількість матеріалу про рідний край, Україну для сприймання і розуміння), відібраним вихователем, використанням різних методів і прийомів організації предметно-розвивального середовища в групі, в ЗДО.

Патріотичне виховання дітей дошкільного віку – це процес педагогічного впливу дорослих на дітей в рамках єдиного ціннісно-сміслового простору, наслідком якого є сформованість у вихованців патріотичних цінностей на основі діяльнісного прояву почуття любові до рідних і близьких людей, рідного дому, краю, держави.

Результатом патріотичного виховання є патріотична вихованість, а патріотом є особа, яка любить свою країну, прагне бути вірною їй, готова захищати чесноти, притаманні українській нації, в тому числі, повагу до українських народних традицій, високу духовність; закладення фундаменту знань і громадської думки розпочинається в сім'ї і продовжується в ЗДО.

Вагомими чинниками впливу на розвиток особистості дитини дошкільного віку є родинне середовище, друзі, однолітки, освітній простір ЗДО. У дошкільному віці стає складнішою система взаємин з однолітками, дорослими. Вихованці продовжують вивчати норми поведінки, прагнуть зайняти свою позицію у дитячому соціумі і реалізовувати себе за допомогою діяльності. Поступово дошкільники, спостерігаючи за іншими, прагнуть підпорядковувати свої дії суспільним нормам і правилам поведінки, зокрема,

у процесі їх прилучення до народних традицій, що особливо гармонійно для розвитку в цьому віці. Таким чином відбувається патріотичне виховання.

Однією з актуальних ліній патріотичного виховання дошкільників є вивчення побуту, культури, традицій українського народу, за допомогою яких важливо поступово ознайомлювати вихованців із духовними цінностями свого родоводу, народу, досліджувати на основі прикладів взаємовідносини людей різних поколінь, цінність життя людини, розвивати інтерес до сімейних народних традицій і звичаїв, позаяк вони є цінним досвідом поколінь різних аспектів життя нації (зокрема, поважливе ставлення до старшого покоління, турбота про дітей, відзначення особливих дат, важливих для конкретної родини чи спільноти тощо).

З метою використання українських народних традицій у процесі патріотичного виховання дітей дошкільного віку виховну роботу доцільно організовувати за такими напрямками:

1) сім'я, родина, родовід та рідний край (важливо, щоб дитина знала своє походження та історію роду, саме народні традиції дають змогу вивчити їх ненав'язливо, в доступній формі);

2) культурна спадщина народу (ознайомлення з культурною спадщиною та цінностями народу за допомогою українських народних традицій допомагає зрозуміти зв'язок між минулим та сьогоденням і майбутнім, норми поведінки українців, що сприятиме національній ідентифікації);

3) вивчення історії України, державних і народних символів (використання українських народних традицій допомагає ознайомити дітей з основними історичними подіями, символами, їхнім значенням для нашого народу в житті і побуті);

4) суспільні явища, довколишній світ (патріотичне виховання в ЗДО тісно переплітається із сприйняттям дитиною навколишнього світу, участю у суспільних процесах, тому разом із накопиченням знань важливо доповнювати їх позитивними враженнями й моральними оцінками) [2].

Уявлення про суспільні явища у дітей дошкільного віку формуються за двома напрямками:

- індивідуально, під впливом різноманітних подій, ситуацій життя;
- комплексно, у процесі організованого освітнього процесу в ЗДО.

Важливо, щоб цей процес був наповненим позитивними яскравими емоціями, і разом з тим допомагав узагальнювати враження і робити підсумки.

Патріотичне виховання у ЗДО здійснюється відповідно до однієї з чинних освітніх програм і ґрунтується на таких принципах:

- природовідповідності (врахування специфіки вікового, фізичного і психічного розвитку вихованців);
- культуровідповідності (опора на кращі зразки культури української держави);
- етнізації (врахування етнічного компоненту в різних формах роботи);
- гуманізму (повага до особистості дитини, її інтересів, нахилів, талантів, здібностей, бажань);

- демократизму (взаємодія на засадах партнерства, із повагою до автономності кожного учасника освітнього процесу);
- інтегративності (активна взаємодія ЗДО, сім'ї і соціуму в освітньому процесі);
- безперервності (забезпечення неперервності і наступності патріотичного виховання дітей, орієнтація на формування в них першооснов національної свідомості) [5].

Окреслимо засоби патріотичного виховання: природа рідного краю, рідна мова, державна і народна символіка; фольклор; народні ігри та іграшки; національне мистецтво; народний календар; родинно-побутова культура; народні традиції та ін.

У 2016 році в Україні створено програму національно-патріотичного виховання дошкільнят, автори: І. Кичата, О. Каплуновська, Ю. Палець. Програмові завдання охоплюють такі напрями роботи педагога:

- формування любові до рідного краю (почуття причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);
- ознайомлення дітей з історією, життям і побутом народу України у минулому і сьогоденні;
- сприяння усвідомленню важливості духовно-моральних взаємин між людьми;
- виховання поваги до культурної спадщини народу та сучасного мистецтва;
- формування розуміння власних національних особливостей та толерантного ставлення до представників інших народів, культур і традицій, до однолітків, батьків, сусідів, інших людей;
- культивування кращих рис української ментальності – волелюбства, справедливості, доброти, чесності, працелюбності, бережного ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури.

Особливість програми – орієнтація на сучасне життя й реалії, у яких живуть нинішні діти [4].

Отже, патріотичне виховання дітей дошкільного віку – одна з актуальних проблем системи дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Вивченню спектра дієвих засобів, методів та прийомів виховання патріотичних почуттів присвячено роботи багатьох сучасних науковців. Незважаючи на це, проблема виховання діяльнісного патріотизму в дошкільників продовжує перебувати у фокусі наукових досліджень та практичних пошуків.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні.
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>.
2. Бех І., Кириченко В., Петрович Ж. З Україною в серці (тренінг з

патріотичного виховання дітей та молоді). Харків: Друкарня Мадрид, 2016. 140

3. Загородня А. Сучасне розуміння патріотичного виховання молоді. Теорія та методика управління освітою. 2013. № 10. С. 4.

4. Каплуновська О. Створено програму національно-патріотичного виховання дошкільнят [Текст] / Олена Каплуновська // Дошкільнє виховання. – 2016. - № 8. – С.11.

5. Притулик Н. Підготовка майбутнього вихователя ДНЗ до роботи з патріотичного виховання дошкільників у процесі опанування етнопедагогіки. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки». Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. № 4. С. 220-226.

Гавриленко-Ковальова М.М.,

практичний психолог

КЗДО (центр розвитку дитини) № 7

м. Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

Мармуров В.В.,

спеціаліст з англійської мови

КЗДО (центр розвитку дитини) № 7

м. Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

НОВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (АНГЛІЙСЬКА МОВА І НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНІ ВПРАВИ)

Майбутнє України визначається насамперед рівнем розвиненості й освіченості дітей дошкільного віку. За часів незалежності в Україні законодавчо визнано дошкільну освіту обов'язковою первинною ланкою системи неперервної освіти. На виконання Закону «Про дошкільну освіту» та Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.) в Україні розроблено низку комплексних та парціальних варіативних програм, які, по суті, охоплюють різні напрями становлення і розвитку особистості дитини. Одним із таких напрямів є мовленнєвий розвиток дітей.

Вченими України (А. Богуш, Н. Гавриш, А. Гончаренко, Л. Зданевич, К. Крутій, Н. Маліновська, Т. Піроженко та ін.) розроблено методичне забезпечення (підручники, навчальні посібники, серії сюжетних картин, альбоми, плакати, тощо) з розвитку мовлення і навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови.

Водночас входження України в європейський освітній простір висуває нагальну потребу оволодіння особистістю крім рідної та державної мови ще й однієї з іноземних мов.

Проблема навчання дітей раннього і дошкільного віку другої іноземної мови досліджувалась як у зарубіжній педагогіці (Н. Імедадзе, В. Леопольд, В. Пенфільд, Л. Робертс, Ж. Ронже, А. Табуре-Келлер та ін.), так і

українськими вченими (С. Збандуто, Т. Полонська, А. Паніматко, З. Футерман, О. Ханова, Т. Шкваріна та ін).

Сучасна педагогічна наука знаходиться в постійному активному пошуку шляхів вдосконалення й оптимізації процесу навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Нові наукові дослідження особливостей роботи головного мозку та його активації, сприяють розвитку нових педагогічних методів та технологій у навчанні іноземним мовам.

У 80-ті роки ХХ століття з'явився новий напрям в освіті, що отримав назву "нейродидактика". Уперше цей термін було введено Г. Прайсом у 1988 році для позначення нової наукової міждисциплінарної галузі, що поєднує дослідження мозку і дидактику. Нейродидактика являє собою певний зв'язок між нейронауками (нейропсихологією, нейрофізіологією, нейробиологією) дидактикою та психологією. Основою нейродидактики є організація та підвищення якості навчання на основі знання структури та функцій мозку, сенсорних уподобань, відмінностей функцій півкуль головного мозку, стилів навчання, реакцій на стресові ситуації та різних типів пам'яті. Нейродидактика по-новому розглядає різні аспекти викладання, приділяючи особливу увагу типу пам'яті. Наукові дослідження відділів головного мозку Брока та Вернеке та їх близького розташуванням до постцентральної звивини, що відповідає за шкірну та кінестетичну чутливість, тому збудження в задній центральній звивині може передавати цим центрам мовлення

На нашу думку практичні методи нейропсихології стануть на допомогу у процесі навчання. Сучасні діти, порівняно з поколінням, навіть, минулого десятиріччя, мають свої психологічні особливості сприйняття матеріалу та механізми його засвоєння. Сучасні вчені схильні до думки, що у дітей дошкільного віку, в зв'язку з тотальною комп'ютеризацією, переважає «кліпове» мислення. Вони більш схильні до імпульсивних, випадкових реакцій, зазнають труднощів у засвоєнні інструкцій та правил, часто відволікаються і не утримують увагу, «застрягають» і не можуть переключитися з неправильного способу виконання завдання на правильний.

Нейропсихологічні вправи, що сприяють збудженню, спрямовані на розвиток у дітей можливостей довільно (цілеспрямовано) планувати, регулювати та контролювати свої дії. Також вони дозволяють покращити концентрацію та розподіл уваги. Вони також сприяють мовній регуляції своїх дій.

За допомогою спеціально розроблених кінезеологічних вправ і розвиваючих ігор стимулюється формування нових нейронних мереж, особливе значення в яких мають так звані синапси - спеціалізовані зони контакту між відростками нервових клітин та іншими збудливими і незворушними клітинами, що забезпечують передачу інформаційного сигналу у вигляді імпульсів.

Вправи нейропсихології універсальні. Дуже прості у виконанні, вони не вимагають спеціальної фізичної підготовки. Регулярне виконання цих вправ позбавляє втоми, підвищує концентрацію уваги, сприяє підвищенню фізичної та розумової активності, стимулює мовленнєві процеси. Тому використання

таких вправ у вивченні іноземної мови сприяє швидшому запам'ятовуванню та, в подальшому, кращому відтворенню мовних конструкцій.

Фактично, можна взяти будь-яку нейропсихологічну гру та адаптувати її під англійську мову.

Наприклад, беремо гру «Заєць та мисливець». На лівій руці вказівний та середній пальці підняті догори у формі літери V. На правій руці вказівний і середній пальці зімкнені разом у формі рушниці. Спочатку показуємо лівою рукою зайця, а правою мисливця, та проговорюємо слова «заєць - мисливець», потім робимо навпаки – правою рукою показуємо зайця, а лівою мисливця. Далі адаптуємо цю гру під англійську мову і використовуємо англійські слова «rabbit - hunter». Процес гри можна навантажити іншою лексикою: «слабкий заєць – хитрий мисливець», а потім розширювати словник «слабкий заєць на полі – хитрий мисливець під кущем» Так само адаптуємо і інші нейропсихологічні ігри під англійську мову.

Гарно використовувати вивчення мовного матеріалу під час вправ на балансування та координацію рухів на балансирах.

Робота, з використанням нейропсихологічних ігор, забарвлює заняття в позитивні емоції, породжує цікавість та мотивування дітей. Ефективність засвоєння матеріалу збільшується, приблизно на 2/3.

СЕКЦІЯ 3.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОБОТИ ЗДО

Кравченко С.А.,
практичний психолог
КЗДО (ясла-садок) № 6 «Бджілка»
м. Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

ІГРИ ТА ВПРАВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Одним з актуальних завдань виховання, які впливають із особливостей емоційної сфери дітей дошкільного віку, є забезпечення психологічного комфорту малюків, стабілізація їх позитивного емоційного стану. Ефективним шляхом розв'язання цієї проблеми є залучення дошкільників до участі в таких видах діяльності, які виконують функцію позитивно-емоційного збагачення, викликають емоції радості, захоплення, натхнення, що сприяє витісненню тривожності, напруження, почуття безпорадності.

Дібрані ігри, вправи, творчі завдання - запитання мають на меті розвинути чутливість дитини, її здатність відгукуватися на життєві події, переживати їх, не бути байдужим до людей і пов'язаних із ними ситуаціями.

Ігри спрямовані на навчання дітей орієнтуватися в назвах та специфіці проявів основних емоцій (радість, любов, гнів, страх, сум), стримувати імпульсивні прояви, оптимістично ставитися до життя, бути привітним, приязним, щирим.

Вересень.

Гра «Яке буває серце?»

Психолог пропонує дітям поміркувати і сказати, хто для них найдорожчий з людей (мама, тато, сестра, брат, дідусь, бабуся).

- Яке серце у ваших рідних?

- Кажуть, що серце буває добрим, золотим, як у ваших рідних. А ще яким буває серце?

Психолог демонструє малюкам ілюстрації до казки «Лисичка-сестричка» і пропонує визначити хто з персонажів казки яке серце має.

- Добре серце має...(Хазяйка та хазяїн)
- Турботливе серце має... (свекор, свекруха)
- Безстрашне серце має...(собака)
- Любляче серце має...(син)
- Підступне, зле серце має... (лисичка - сестричка)
- Яке серце має бути у людей всього світу?

Перегляд лялькової вистави «Дитячий майданчик» з героями «Іскорки-суперсили».

Малюки отримують уявлення про базові емоції, як сприймати та розрізняти емоції однолітків. Вистава допоможе розвинути вміння просити

пробачення, якщо когось скривдив/скривдила чи заподіяв/заподіяла шкоду, а також сформує цікавість до спільної гри з іншими дітьми.

Гра «Відшукай себе».

Дітям роздають предметні картинки, на яких зображені обличчя з різним настроєм. Треба дібрати ту картинку, яка відповідає їхньому настрою.

Гра «Калейдоскоп емоцій».

Психолог називає певні ситуації, а діти повинні за допомогою міміки і жестів зобразити їх і особливу увагу приділити емоціям, які виникають у тій чи іншій ситуації. Наприклад: ти загубив улюблену іграшку, побачив старого друга, тебе налякав злий пес, ти посварився з найкращим другом, ти помирився з другом.

Вправа «Відшукай».

Діти разом із психологом пригадують відомі народні казки («Колобок», «Лисичка і Журавель», «Три поросятко», «Червона Шапочка», «Вовк та 7 козенят», тощо).

Треба відшукати негативного персонажа (лисичка хитра, вовк злий тощо).

- Чи можна так робити? Чому?

- А щоб було, якби негативні персонажі перетворилися на добрих звірятко? (Припущення дітей)

Жовтень.

Гра «Веселка настрою».

Дітям роздають площинні фігурки хлопчиків і дівчаток із сумним та веселим виразом на обличчі, кольоровий папір, ножиці, клей. Діти обирають для фігурок одяг такого кольору, який відповідає настрою.

Гра «Кого любить сонечко».

Кожна дитина отримує намальоване сонечко з промінцями, предметні картинки, на яких зображені тварини (їжак, вовк, зайчик і т. д.).

Треба викласти промінчики на тих тварин, яких любить сонечко.

- Чому не відвернулося сонечко від їжачка, вовка?

- Чи мають люди думати, хто гідний любові або не гідний її?

- Чи можна бути не вартим любові?

Гра «Я здивуюся, якщо...».

Психолог пропонує дітям вигадати кумедні ситуації, які можуть викликати подив.

Наприклад, я здивуюся, якщо ти одягнеш моє плаття. Я здивуюся, якщо тато повернеться додому в костюмі супергероя тощо. Гра допомагає дітям зрозуміти, що таке «очікуване» і «несподіване».

Гра «Чому він плаче?».

Психолог заносить до групи іграшку і каже, що вона плаче. Діти визначають причину та заспокоюють її. Психолог підказує дії: біль - звернутися до лікаря; образа - поспівчувати, пояснити.

Листопад.

Гра «Три настрої».

Діти слухають три музичні п'єси: Г. Фрід «Сумно», А. Кабалевський «Весела казочка», О. Пер «Темний ліс». Разом із психологом дають оцінку суму, страху. Порівнюють ці стани із настроєм радості.

Потім психолог пропонує намалювати настрої цих музичних п'єс.

Ігрова вправа «Як правильно?».

- Чи завжди доречно виявляти радість?
- За яких обставин цього не варто робити?

Вправа «Лінії емоцій».

Психолог пропонує дітям на свій смак намалювати сумну лінію, радісну, скривджену, гнівну, щасливу тощо та порівняти малюнки.

- Чи однакові ці лінії?
- Чи однаково люди сприймають емоції.

Гра «Малюємо емоції пальцями».

Дітям пропонується намалювати свої емоції пальцями за допомогою фарб.

Грудень.

Гра «Перетвори злі слова на добрі».

Психолог заносить в групу повітряну кульку на якій на стікерах написані «злі» слова та пояснює малятам, що кулька не може злетіти у повітря тому, що «злі» слова тримають її на землі. Психолог пропонує дітям допомогти повітряній кульці перетворити «злі» слова на «добрі» (добрати антоніми).

- Злий – добрий
- Сумний – веселий
- Байдужий – чуйний
- Жадібний – щедрий
- Нечемний – ввічливий
- Брехливий – чесний
- Підступний – щирий
- Жорстокий - милосердний

Вправа «Вгадай настрої за голосом».

Психолог вимовляє фразу з тембровим відтінком, що відповідає вираженню однієї із емоцій. Дитині пропонують набір піктограм, з яких вона повинна вибрати ту, на якій вираз обличчя відповідає даній емоції.

Читання пізнавальної казки «Яким буває дощик».

- Які настрої дощу вам до вподоби?
- Які з описаних настроїв бувають у вас?
- Які з них вам більше до вподоби?

Запропонувати дошкільникам придумати власну історію про «настрій» дощу.

Вправа «Можна - не можна».

- Робити комусь зле, якщо ніхто не бачить.
- Галасувати, коли хтось відпочиває.
- Насміхатися з чужого горя.
- Допомогати друзям у біді.
- Ображати інших, кривдити.

Правила: якщо відповідь правильна - кладуть синю фішку справа, а якщо ні, то - червону зліва.

Січень.

Творче завдання «Мій настрій».

Діти розглядають малюнки, на яких зображені обличчя, що передають різні почуття.

- Який вираз обличчя характерний для людини доброї, веселої, злої, грубої тощо. Намалюйте обличчя, настрої якого відповідає вашому.

Вправа «Добери».

Дітям пропонують розглянути зображення дітей з різним настроєм, станом і дібрати протилежний.

Наприклад: дівчинка весела - дівчинка сумна; хлопчик спокійний - хлопчик наляканий і т. д.

- Чи буває так, що настрій змінюється?

- Чому так трапляється?

Гра «Чарівна веселка».

Зі стрічок зроблена веселка. Треба, проходячи під веселкою, подумати і назвати позитивну рису свого характеру. В кінці веселки діти усміхаються та отримують «сердечко».

Гра «Портрет моєї сім'ї».

Дітям пропонують намалювати портрет одного зі своїх рідних.

- Чи схожі портрети?

- Чим відрізняються?

Терапевтична інтерактивна гра за Світлоною Ройз «Обійманці».

Психолог пропонує дітям обрати будь-яку «обіймальну» картку випадковим чином чи якусь певну, за бажанням. Це будуть обійми, які малята відтворюють у парах. Потім малята виготовляють поробки за бажанням.

Лютий.

Творче завдання «Мій улюблений персонаж».

Дітям пропонують розповісти про головні особливості образів Колобка, Котигорошка, Баби-Яги, Кози-Дерези та ін., виліпити персонаж своєї улюбленої казки, підкресливши головні риси його характеру.

Гра «Пухнася».

Лялька Пухнася «приносить» ігрові завдання для дітей.

Під час відповідей дітей Пухнася стежить за їхньою поведінкою відповідно «змінює» вираз обличчя (веселий на сердитий і навпаки).

- Чому Пухнася змінювала настрій?

- Чи корисно це для здоров'я?

Гра з картками Світлани Ройз «Картки сили».

Психолог пропонує дітям обрати картку, яка подобається. Поміркувати, яку силу цей образ дає тому, хто її обрав? Коли ти маєш цю силу, то як і де можеш її застосувати?

Березень.

Вправа «Зав'яжи вузлик».

Діти називають позитивні і негативні риси. Якщо вчинок когось засмутив, образив - зав'язують вузлик.

Гра «Створи собі настрій».

Дітям пропонують створити собі гарний настрій:

- усміхнися в дзеркало;
- спробуй розсміятися;
- зроби добру справу;
- згадай щось хороше.

Творче завдання «Малюємо злість».

Дітям пропонують «намалювати» злість, а потім зіжмакати аркуш паперу і викинути у відро для сміття.

- Що ви відчували, коли малювали злість?
- Які почуття з'явилися у вас, коли злість ви викинули у сміття?

Вправа «Скажи добре слово».

Діти говорять одне одному добрі слова дивлячись один одному у вічі:

- Я думаю, всім було приємно: і тим, хто дарував, і тим, хто отримав добре слово?

- Як змінився ваш настрій?
- Від кого залежить, щоб нам було затишно і добре у групі?
- Ще раз усміхніться одне одному.

Квітень.

Творче завдання «Місто Любові».

Дітям пропонують уявити, що вони знаходять у місті Любові та намалювати це місто.

- Хто живе у цьому місті?
- Кого б ви запросили до свого міста Любові?
- Чому вам сподобалося у цьому місті?
- Що ви відчуваєте?

Гра «Вмій дражнитись».

Діти промовляють дражнилки.

Психолог пропонує знайти щось привабливе у тому образливому слові, яким тебе дражнять. Наприкінці цієї вправи діти один одному посміхаються та дарять «повітряні» поцілунки.

Гра «Я і мій настрій».

Дітям пропонують заплющити очі і підставити личко сонечку. Яке воно?

- Ви дарували комусь гарні, добрі слова? Як це було?
- Але буває навпаки. Хтось образив. Як ви почуваетесь?
- Яким ще може бути настрій?
- Коли ви почуваетесь краще: якщо у вас веселий чи сумний настрій?

Вправа «Комплімент».

Психолог і діти стоять у колі, по черзі торкаються руки чи плеча сусіда і промовляють про нього лагідні слова.

Травень.

Ігрова вправа «Острів плакс».

Лялька Пухнася приїхала на острів, де живуть плакси. Намагалася втішити їх, але її намагання були марними, і вона усміхнулася.

Дітям пропонують виразити емоції, протилежні тим, які можуть переживати плакси.

Наприклад: міміка і виразні рухи: брови підняті та зведені, рот напіввідкритий, весела усмішка, стрибки, сміх.

Творче завдання «Уяви себе квіткою».

Діти вдають, ніби вони на галявині квітів, і кожен себе малює квіткою. Із малюнків викладають галявину квітів.

Бесіда за казкою В. Сухомлинського «Півень».

Діти дають моральну оцінку персонажам і називають почуття, які ті переживають.

Уявна ситуація «Зустріч друзів».

Діти в ігровій формі зображують зустріч друзів, використовуючи знайомі ситуації.

Шокодько Л.В.,

вихователь

КЗДО № 272 «Тополинка»

м. Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ВИХОВАТЕЛЯМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні процес навчання стає більш мобільним, диференційованим та індивідуальним. Впровадження цифрових технологій в освітній процес є однією з найбільш важливих тенденцій розвитку освіти. Вони позитивно впливають на якість засвоєння навчального матеріалу здобувачами освіти. Сучасні реалії життя в світі та останні події, які відбуваються в нашій країні, сприяють більш інтенсивному використанню цифрових технологій. Їх вплив на дітей не можна ігнорувати, але варто використовувати для гармонійного розвитку дитини.

Сучасний педагог працює з дітьми ХХІ сторіччя. Такі діти народжуються і живуть в умовах, де в будинку є і комп'ютер, і багато інших технічних засобів. Їх знайомство з комп'ютерною технікою відбувається раніше, аніж навчання читати. Вони мають яскраво виражене «кліпове» мислення, при якому сприйняття інформації іде по частинах у коротких роликах і яскравих картинках. Ці діти не можуть довго зосереджуватись на одному об'єкті і постійно перескакують від одного до іншого [1, 2].

В освітньо-виховній діяльності у педагогів виникає необхідність постійно створювати яскраві сюжети картин, щоб привернути увагу малюків. За допомогою сучасних комп'ютерних технологій педагоги можуть урізноманітнити заняття з дітьми яскравими й зрозумілими наочними матеріалами та зацікавити дітей з першої хвилини.

Саме тому перед вихователем стоїть завдання постійного пошуку можливостей створити цікаві заняття для сучасних дітей та залучити усіх

дошкільнят та їх батьків до освітнього процесу навіть якщо вони знаходяться за межами України.

Кожен педагог має можливість зробити відеозапис свого заняття. Але одна справа зняти відео на смартфон, а інша – це саме відео обробити і додати до нього різноманітні графічні об'єкти, анімацію, звуковий супровід чи ефекти, зробивши його більш цікавим та яскравим.

Сучасні комп'ютерні технології надають величезні можливості для розвитку процесу освіти. Із-поміж численних видів сучасних комп'ютерних технологій, які набули нині широкого застосування, найпопулярнішими серед вихователів, безумовно, є мультимедійні презентації. Використання на заняттях з дітьми мультимедійних презентацій дає можливість оптимізувати педагогічний процес, індивідуалізувати навчання дітей з різним рівнем пізнавального розвитку і значно підвищити ефективність педагогічної діяльності. Такі мультимедіа як слайд, презентація або відео презентація вже доступні протягом тривалого часу [3 с. 143].

Мультимедійні презентації педагогічними працівниками використовуються з метою виготовлення наочності, створення відеороликів, інтерактивних посібників та забезпечення взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Мультимедійні презентації та слайди викликають у дошкільників живий інтерес, є прекрасним наочним посібником і демонстраційним матеріалом, що сприяє гарній результативності освітнього процесу.

Використання мультимедійних презентацій дозволяє занурити дошкільнят у певну ігрову ситуацію, зробити заняття більш змістовним, цікавим та динамічним. Застосування слайдів з об'єктами природи, що супроводжуються живим звуком або музичною оформленням, викликає позитивні емоції і переживання. Така презентація дає можливість відчувати ніжність, здивування й захоплення світом живої природи. У дітей неодмінно виникає бажання розглядати, діяти, грати. За умови використання мультимедійних презентацій у поєднанні з традиційними методами навчання значно підвищується ефективність заняття та засвоєння матеріалу.

Для більшої ефективності презентація будується з урахуванням вікових особливостей дошкільників, в неї включаються цікаві питання, картинки, ігри, звук. Основа будь-якої сучасної презентації — полегшення процесу зорового сприйняття і запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів. Форма і місце використання презентації залежить від змісту і мети, які ставить педагог.

Як показує практика, використовувати комп'ютерні презентації можна на будь-яких видах організованої діяльності. Структура заняття при цьому не повинна принципово змінюватися. На занятті із презентацією, як і в будь-якому іншому, мають бути наявні всі основні етапи, змінюватися може лише їх тривалість.

На етапі пояснення нового матеріалу можна використовувати фото-, аудіо-, відеофрагменти для зміни послідовності показу, що дає змогу на свій розсуд змінювати хід бесіди, акцентувати увагу на найскладніших моментах теми залежно від сприйняття матеріалу дітьми і від ситуації на занятті. На слайдах доцільно подати лише основні думки, ключові питання.

Виділити ті елементи, до яких слід привернути увагу малечі. Подати той самий матеріал у різних формах, на різних прикладах. Для етапу закріплення знань можна дати ілюстровані запитання, завдання для групового або індивідуального виконання, запропонувати дітям самостійно прокоментувати вже показані слайди, які педагог демонстрував на етапі пояснення нового матеріалу [4].

Таким чином, ми бачимо, що у порівнянні з традиційними формами навчання дошкільнят, використання мультимедійних презентації та слайдів в освітньому процесі має низку переваг:

- спонукає дитини до діалогу;
- подає інформацію на екрані комп'ютера в ігровій формі викликає у дітей підвищений інтерес, а, отже, сприяє розвитку пізнавальної активності;
- рух, звук, мультиплікація надовго привертають увагу дитини;
- дозволяє побачити життєві ситуації, які дитина не могла бачити у повсякденному житті (політ ракети, повінь, виверження вулкана тощо).

Грамотно підібраний матеріал допомагає відстежити рівень знань дітей та спланувати подальшу роботу. Опановуючи навички створення презентацій, педагог поступово входить у світ сучасних технологій.

Найпростішою й найпоширенішою на сьогодні програмою, яка допомагає педагогу урізноманітнити навчальну діяльність дітей, є програма Microsoft Power Point, в якій є можливість створювати інтерактивні ігри для дошкільнят. Гра має бути головною діяльністю дітей дошкільного віку. Гра – це природна потреба дитини, в процесі якої діти пізнають світ, отримують нові знання та враження.

Розглянемо, як створити інтерактивну гру «Четвертий зайвий» засобами Microsoft Power Point. Припустимо, що на слайді є кілька зображень, серед яких потрібно вказати зайве. Наприклад, всі зображення фруктів, а щось одне – овоч. Отже, овоч – зайве зображення (рис.1).

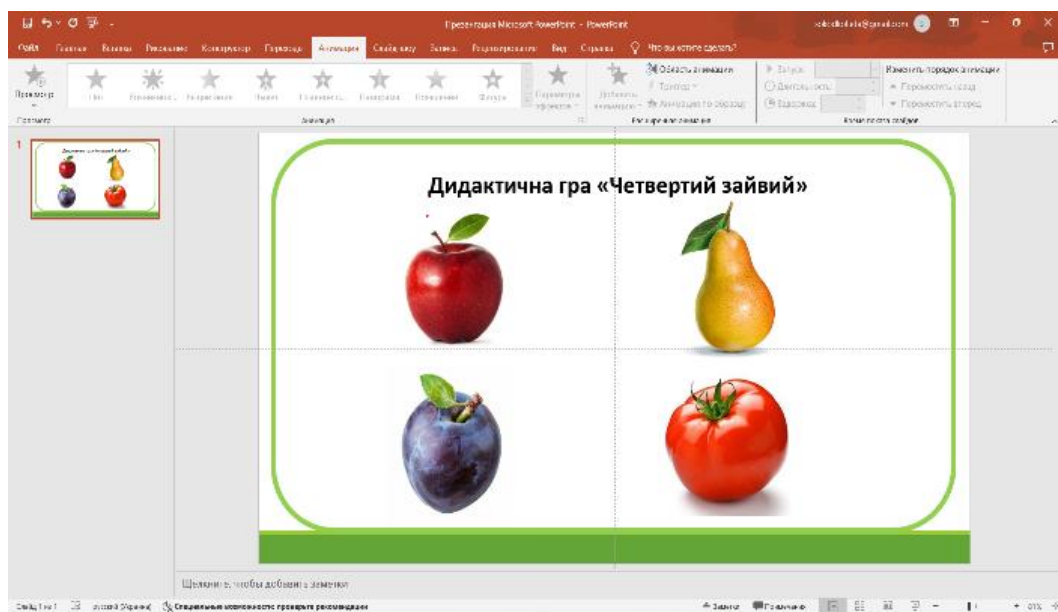

Рисунок 1

текст, музику або відео. Шаблони Canva мають унікальний дизайн і складаються з декількох елементів: фон, текст, додаткове зображення та інше. Розмір шаблону залежить від вибраного формату.

Але, як і на кожному схожому сайті, платформа пропонує різні тарифні плани із доповненим інструментарієм. На головній сторінці особистого кабінету Canva зустрічаємо однойменну вкладку «Тарифні плани та ціни», у яких виділено три: Canva Free (безкоштовний, який підключається одразу при реєстрації), Canva Pro та Canva для команд (доступний при оплаті тарифу).

Редактор Canva дозволяє користувачам створювати відео де й коли завгодно. Щоб зробити якісне професійне відео не потрібні складні інструменти відеоредагування. Canva пропонує велику бібліотеку шаблонів, стандартних відео, анімованих елементів і композицій, щоб було можливо швидко створити коротке відео і завантажити його на пристрій [6].

Цифровий світ впевнено входить в освітній процес дошкільників. Сьогодні педагогічні працівники добре розуміють, що цифрові технології підтримують комунікацію, співпрацю та інноваційність в усіх формах педагогічної взаємодії з дітьми.

Література

1. Діти покоління Альфа. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dity.in.ua/statti/rozvitok-i-vikhovannya/diti-pokolinnya-alfa-khto-ce-ta-yak-ikh-vikhovuvali>.
2. Корольчук М. Чим небезпечне «кліпове» мислення? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://learning.ua/blog/201902/chym-nebezpechne-klipove-myslennia/>
3. Жилкіна Є. Використання мультимедійних презентацій у навчанні дошкільників рідної мови як психолого-педагогічна проблема / Збірник наукових статей учасників Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції "Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, 46 перспективи розвитку" (23 жовтня 2020 року) / за заг. ред. проф. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С.289-293[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ndu.edu.ua/storage/2020/2020_23_10_zbirnuk.pdf
4. Створюємо презентації. Power Point [упорядкув. І. Скляр]. К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/osnovi-microsoft-powerpoint-2010-124996.html>
5. Практикум з інформаційних технологій у професійній діяльності БУГАЄЦЬ Н. О., ЛИСЕНКО І. М. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 65 с.
6. Платформа графічного дизайну Canva. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/alternatyva-powerpoint/

Ящерицина І.О.,
практичний психолог
КЗ ДНЗ (ясла-садок) № 112 КТ
м. Харків, Харківська область, Україна

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

З кожним днем суспільство все більше починає розуміти, що його основи закладаються у дитинстві, а найбільш цінний його здобуток – це психічне здоров'я дитини, її почуття, емоції, душа. Саме для збереження морально-духовного світу дитини, її психічного здоров'я, актуальним постає питання про пошук нових методів психотерапевтичних впливів, які допомогли б дитині «зняти тягар з тендітної душі», знайти вихід з певної життєвої ситуації, розв'язувати конфлікти з самим собою та світом, що нас оточує, знизити стреси та втому і наповнювати свою душу позитивними емоціями, приємними враженнями; сприяти творчому самовираженню, розвитку уяви.

Тому, провідне місце у проблемі збереження психічного здоров'я підростаючого покоління відводиться арт-терапії – терапії мистецтвом.

На сьогодні все частіше застосовують арт-терапевтичні технології для оздоровлення дітей. В даний час багато дітей, які страждають на психічні розлади, мають невиражені, затамовані відчуття гніву, тривоги, відчуття власної неспроможності, незадоволеності і безвихідності та самотності. Також, вони відчують потребу у спілкуванні, прийнятті та розумінні. Але не завжди у своєму повсякденному житті діти можуть подолати самотійно ці негативні стани та задовольнити свої потреби.

Використовуючи арт-терапевтичні технології дітям старшого дошкільного віку можна вирішити ці питання і сприяти задоволенню потреб, таких як: спілкуванні, обміні досвідом, позитивному сприйнятті самого себе, емоційній підтримці і самовдосконаленні, подоланні відчуття самотності, освоєнні нових моделей поведінки, а також у співвідношенні своїх відчуттів і думок з реальністю, визнанні і розумінні іншими, а також в тому, щоб бути самим собою. Тому застосування різних арт-терапевтичних технологій у формуванні особистості є актуальною проблемою на сьогодні.

Розглядаючи поняття арт-терапевтичні технології необхідно зазначити поняття, арт-терапія – це створення та використання різних засобів мистецтва для дослідження гармонізації тих сторін внутрішнього світу людини, для вираження яких слова не підходять.

Використання арт-терапевтичних технологій у навчально-виховному процесі забезпечує створення унікального єдиного арт-терапевтичного простору, що позитивно впливає на становлення й особистісному зростанні дітей.

Завдяки арт-терапевтичних технологій дитина навчається спілкуватись з навколишнім світом, використовуючи образотворчі, рухові та звукові засоби, дозволяє здійснювати позитивний вплив на формування емоційної сфери,

спонукає до подальшого розвитку компенсаторних властивостей збережених функціональних систем, має змогу самотійно висловлювати свої почуття, потреби та мотивацію своєї поведінки, діяльності і спілкування, необхідні для її повноцінного розвитку та пристосування до навколишнього середовища.

Старший дошкільний вік – один з найважливіших, відповідальний період у житті дитини. В дитячому садочку дитина отримує перший досвід взаємодії з іншими людьми, намагається знайти своє місце серед них, вчиться жити у злагоді з самим собою та оточуючими і отримує перші елементарні знання. У цей період відбувається бурхливий розвиток всіх пізнавальних процесів, тобто дитина активно пізнає себе та навколишній світ, психіка дитини в цей період дуже ранима і вимагає дбайливого до себе ставлення, адже, розвивається відчуття і сприйняття, через маніпуляцію з предметами практичні дії. За допомогою малювання, конструювання, ліплення, аплікації, дитина виробляє продукт, відображаючи в ньому враження і життєвий досвід.

Специфіка використання арт-технологій у роботі з дітьми старшого дошкільного віку дуже важливо використовувати гнучкі форми психотерапевтичної роботи, що вони можуть ставити перед собою творчу задачу, придумати, скласти, зробити щось самотійно, комбінувати свої враження, знаходити варіативні рішення при виконанні завдань. Арт-терапевтичні технології надають дитині можливість програвати, переживати, усвідомлювати конфліктну ситуацію, яку-небудь проблему найбільш зручним для психіки дитини способом, тобто занурюватись у ситуацію наскільки дитина готова до її переживання.

Для ефективного розвитку вищих психічних процесів у старшому дошкільному віці формується загальний емоційний фон психічного життя дитини, розвиток сенсорно-перцептивної сфери, моторики. Серед сучасних можливостей подальшого удосконалення належна увага надається таким арт-технологіям, як монотипія (на склі, пластмасовій дошці, робиться малюнок гуашовою фарбою), малювання пальцями, малювання на мокрому папері, краплетерапія, ниткографія, піскава терапія, ізотерапія, ліплення з глини, солоного тіста, пластиліну, малювання «Чарівними фарбами», «Каракулі», гри з пальчиковими ляльками, виготовлення таких ляльок, складання мозаїк, аплікацій та інше.

Важливо ще й те, що на заняттях з елементами арт-терапії дитина може висловлювати і негативні емоції, як би «виплескуючи» їх на продукти своєї діяльності. Він може порвати якщо до недовподоби малюнок, деформувати і трансформувати роботу з тіста або глини, бруднитися, розкидати, розмазувати, образотворчими матеріалами, повністю зафарбувати свою роботу і створити на її місці нову. Це хороший спосіб зниження емоційної напруги та стимулювання на направлену активність дитини.

Дітям з емоційно високою тривожно потрібно вибирати ті матеріали, що вимагають широких, вільних рухів, які включають все тіло, а не тільки область кисті і пальців. Таким дітям слід пропонувати фарби, великі кисті, великі листи паперу, прикріплені на стінах, глину і пластиліну. Найбільший ефект

для ослаблення емоційної напруженості і тривожності мають завдання «малювання пальцями», «чарівні плями».

Для проведення арт-технологій в дошкільних навчальних закладах, такі показання: упертість, агресія, страхи, заїкуватість, часта зміна настрою, затримки мовного та психічного розвитку, спілкування з однолітками або дорослими, зміна місця проживання, підготовки до школи, сором'язливість і невпевненість в собі, агресивність, гіперактивність.

У занятті мистецтвом завдяки простими й екологічними засобами арт-технологія здатна активізувати внутрішній світ дитини, дуже важливо, щоб вона відчувала свій успіх в цій справі. Якщо дитина бачить, що має успіх у виявленні і відображенні своїх емоцій, створенні унікальних виробів, малюнків, до нього приходить успіх у спілкуванні, а взаємодія зі світом стає більш конструктивним. Успіх у творчості в його психіці несвідомо переноситься і на звичайне життя. Арт-технологія дозволяє зробити цей процес радісним, цікавим, успішним, індивідуальним для кожного.

Водночас особливості використання арт-терапевтичних технологій у процесі з оздоровчою роботою дітей даного віку полягає в тому, що вона створює позитивний емоційний настрій, дає можливість на символічному рівні експериментувати з різними почуттями, сприяє творчому самовираженню, розвитку уяви, естетичного досвіду, підвищує адаптаційні здібності дитини до повсякденного життя. Знижує стомлення, негативні емоційні стани та їх прояви, пов'язані з навчанням.

Особливість використання арт-терапевтичних методик полягає у розв'язанні низки діагностичних, психотерапевтичних, виховних, розвивальних, корекційних завдань:

1. Діагностика. У процесі арт-терапевтичної роботи ми маємо можливість отримати інформацію про розвиток та індивідуальні особливості кожної дитини. Саме в процесі арт-терапевтичних занять легко виявляється характер міжособистісних стосунків, визначаються внутрішні, глибинні проблеми особистості.

2. Психотерапія. «Лікувального» ефекту можна досягти завдяки тому, що у процесі творчої діяльності створюється атмосфера емоційної теплоти, доброзичливості, емпатійного спілкування, визнання цінностей особистості іншої людини, її почуттів, переживань, піклування про неї. У процесі роботи у дітей виникає відчуття психологічного комфорту, захищеності, радості, успіху, в результаті чого мобілізується цілющий потенціал емоційної сфери дитини.

3. Виховання. При виконанні завдань з елементами арт-терапії у груповій, колективній формі роботи діти вчаться працювати й взаємодіяти в колективі, набувають навичок коректного спілкування, співчуття, взаєморозуміння, взаємоповаги, взаємодопомоги, що позитивно впливає на формування міцного, дружного колективу, морально-етичних загальнолюдських цінностей. У процесі спільної арт-терапевтичної роботи створюються відкриті, довірливі стосунки як з однолітками, так і з психологом.

4. Розвиток. Завдяки використанню різноманітних форм художньої експресії створюються умови, за яких кожна дитина переживає успіх у тій чи іншій діяльності, самостійно справляється з поставленими завданнями. При цьому виникає «ситуація успіху», внаслідок чого в дітей формується почуття задоволеності, віри у власні сили, гідності та самоповаги.

5. Корекція. Достатньо успішно відбувається корекція образу «Я», який раніше міг бути деформованим, покращується самооцінка, зникають неадекватні форми поведінки, налагоджуються способи взаємодії з іншими людьми. Особливо позитивні результати можуть бути отримані в роботі з дітьми старшого дошкільного віку, в яких спостерігаються відхилення у розвитку емоційної та вольової сфер, оскільки арт-терапевтична діяльність сприяє зниженню рівня тривожності, агресивності, страхів, сором'язливості та гіперактивності дітей.

Аналізуючи потенціал використання арт-терапії у навчально-виховному процесі закладу освіти, особливу увагу варто відвести різноманіттю форм його організації:

1. Казкотерапія розвиває творчі можливості, розширює світогляд, допомагає розвитку самопізнання й самовдосконалення, покращує взаємодію з оточуючим світом, формує здатність до протистояння негативного емоційного впливу соціального середовища.

2. Лялькотерапія надає можливість визначити мотиви, підсвідомі бажання, риси характеру та моделі поведінки; позитивно впливає на саморозвиток особистості, підвищує самооцінку, корегує емоційну сферу, спонукає до розвитку внутрішньої мотивації та гнучкості у прийнятті рішень.

3. Ізотерапія – спонтанний творчий малюнок, який допомагає відчувати, зрозуміти себе і вільно виражати свої думки й почуття, відображає теперішнє та допомагає моделювати майбутнє; позитивно впливає на активізацію взаємодії абстрактно-логічного і конкретно-образного мислення, розвиває психічні процеси (зір, увагу, пам'ять, уяву, рухову координацію, мову).

4. Фототерапія – процес творчого самовираження, який сприяє розвитку, зціленню й адаптації, покращує взаємодію з соціумом, призводить до досягнення тих або інших позитивних психосоціальних ефектів, особистісного саморозкриття та самовиявлення.

5. Тілесно-рухова терапія (активні рухові вправи, вербальні способи вивільнення емоцій, різні техніки тілесної дії) відкриває розуміння свого тілесного стану та неусвідомлюваних тенденцій, потреб і конфліктів, розвиває взаємодію та груповий контакт, сприяє розвитку самосвідомості й самодослідження, покращує самопочуття і зміцнює психічне здоров'я.

6. Музикотерапія використовується для стимуляції психічного розвитку (підвищення соціальної активності, набуття нових форм емоційної експресії, полегшення засвоєння позитивних установок), регулювання психовегетативних процесів, корекції темпу діяльності.

7. Драматерапія надає можливість самовизначитись та відтворити нові ролі, альтернативні поведінкові стилі через драматичну дію-гру.

Вищезазначені технології можуть бути як групові, так і індивідуальні, де перевага надається роботі арт-терапевтичними методами саме в групі, яка дозволяє розвивати ціннісні соціальні навички, формує адекватну самооцінку і веде до зміцнення особистісної ідентичності. Завдяки взаємній підтримці, групова робота дозволяє спостерігати результати своїх дій і їх вплив на оточуючих, засвоювати нові ролі, розвиває навички прийняття рішень, комунікативні навички та здатність до адаптації.

Щоб арт-терапевтичні методи застосовувались на занятті в закладі освіти успішно, потрібно, щоб техніки були простими, ефективними, щоб діти не відчували труднощів у виконанні тієї чи іншої техніки. В той же час вони мають бути цікавими, оригінальними та приємними для дітей, нетрадиційними, щоб мотивувати їхню діяльність.

1. Арт-терапевтичні технології – це найбільш м'який, цікавий та ефективний метод роботи, контакту з дітьми на сьогоднішній день. Дитина може не говорити, або не може визнати свої проблеми своїми, але при цьому ліпити, рухатися і виражати себе через рухи тілом. Майже кожна дитина (незалежно від свого віку, культурного досвіду чи соціального статусу) може брати участь в арт-терапевтичній оздоровчій роботі.

2. Арт-терапевтичні технології представляє собою застосування образотворчого мистецтва, що передбачає взаємодію між автором художньої роботи, самою роботою і фахівцем. Створення візуальних образів розглядається як важливий засіб міжособистісної комунікації і як форма пізнавальної діяльності особистості, що дозволяє йому висловити ранні або актуальні «тут-і-тепер» переживання, які йому непросто висловити словами.

3. Таким чином, арт-терапевтичні технології, доцільно використовувати для дітей старшого дошкільного та з їхніми батьками. Використання цього напрямку дозволяє здійснювати більш ефективний вплив на формування емоційної сфери, спонукає до подальшого розвитку компенсаторних властивостей збережених функціональних систем, покращує соціальну адаптацію дитини та батьків.

Узагальнюючи вищесказане, можна констатувати, що використання у навчально-виховному процесі засобів арт-терапії має неабияке значення для збереження і зміцнення психічного здоров'я дітей дошкільного віку; формування у них психологічної стійкості; подолання різного плану труднощів: навчальних, комунікативних, емоційних, перед якими вона почуває себе слабкою і незахищеною; звільнення від страхів і бар'єрів, стресів, тривожності, сором'язливості, замкнутості, гіперактивності, нестриманості. Застосування методів терапії мистецтвом на заняттях забезпечує розвиток творчого потенціалу дітей, збагачення емоційної сфери дітей, поглиблення їх світогляду, відбувається активізація уяви та мислення дітей. Арт-терапевтичні техніки допомагають малечі знайти та зрозуміти себе, світ у якому вона живе, адаптуватися до будь якого нового середовища, вміти налаштовувати стосунки та спілкування з однолітками, педагогами, батьками. Саме засоби арт-терапії у навчально-виховному процесі допомагають у формуванні всебічно розвиненої особистості, яка психологічно стійка, здорова

та духовно збагачена. В мистецтві немає заборон і протипоказань, воно доступне для кожного, ефективно і головне – безпечне.

За сучасним педагогом же стоїть створення необхідних умов для гармонійного розвитку особистості, формування її соціального здоров'я, орієнтування на досягнення морально-психологічної, духовної рівноваги, гармонії із собою і навколишнім світом.

Література

1. Бойко А. Використання арт-педагогічних технологій як засобу творчого самовираження молодших школярів у позашкільних навчальних закладах. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» [Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя] / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2014. № 5. С. 68-73.
2. Булах М. Образотерапія: зняття психологічного напруження та стресових станів у дітей. Психолог. 2012. № 13 (14). С. 68-72.
3. Власюк М. Арт-терапія: лікування мистецтвом. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2008. № 7 (8). С. 90.
4. Ілійчук Л. Педагогічні умови використання арт-терапії в освітньо-виховному просторі початкової школи. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. 2016. № 2. С. 114-118.
5. Мірошніченко Т. Запровадження арт-терапії в освітньо-виховний простір початкової школи: історико-методичний аспект. Педагогічні науки. 2012. Вип. 3. С. 26-30.
6. Яценко Т.С. «Психологічні основи групової психокорекції». Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. - 264 с.

Лугова Т.В.,

вихователь

ЗДО № 247

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Зміни, що відбуваються в процесі становлення незалежної держави, вимагають нових підходів до виховання майбутніх громадян, здатних жити і діяти в умовах ринкової економіки.

Усім нам доводиться вирішувати багато економічних проблем у наш час. І те, як ми це робимо, залежить від рівня нашої культури, вміння визначати нагальні потреби серед інших, вміння організовувати своє життя і стосунки з людьми тощо.

Економічне і культурне виховання - це, серед іншого, виховання особистісних якостей людини, її ставлення до предметів, побутових благ і

природних ресурсів (бережливість, ощадливість, дбайливість) та ставлення до інших людей.

Починаючи з дошкільного віку, діти починають мимоволі брати участь в економічному житті дорослих і отримувати широкий спектр економічної інформації. Однак їм важко розібратися в явищах, що їх оточують, у тому числі в природі економічних відносин.

Слід зазначити, що чим раніше діти стикаються з соціальними реаліями і повсякденним життям, тим більше у них виникає питань і тим активніше вони включаються в економічні відносини. Повсякденне життя, сім'я, спілкування з однолітками та навчально-виховна робота в дошкільному закладі формують той емпіричний досвід, який є основою для подальшого залучення до економічної освіти, а педагоги дошкільного закладу мають бути для дітей авторитетною особою, яка допомагає їм розібратися в нових явищах, фактах та поняттях.

Зрозуміло, що чим раніше дитина отримає економічну освіту, тим більш свідомою, раціональною та розумною буде її поведінка та мовлення. Дітям слід пояснювати: чому дорослі повинні працювати, чому діти повинні допомагати батькам (наприклад: прибирати, готувати їжу), чому діти повинні бути ощадливими, що означає цей термін і т.д.

Економічна освіта має бути систематичною, і тільки тоді вона дасть позитивні результати. Тому цей процес повинен починатися з дошкільного віку і поступово розширюватися та поглиблюватися в початковій та середній школі. Гра має вирішальне значення для загального розвитку дитини. Саме під час гри розвивається мова і мислення дітей, формуються їхні почуття і сприйняття світу. Через гру діти розуміють і пізнають світ та змінюють своє реальне життя відповідно до власних уявлень.

Рольові ігри допомагають дітям краще зрозуміти економіку. Граючи в різні професії, діти можуть зрозуміти особливості роботи, повторити трудові процеси дорослих і водночас дізнатися про економіку. У рольових іграх "Сім'я", "Магазин", "Ярмарок", "Аптека" та "Ательє мод" моделюються життєві ситуації, такі як купівля - продаж, надання послуг тощо.

Економіку можна ввести в математичний розвиток та природу у вільній час дітей. Поєднання навчальної, ігрової є найбільш ефективним для засвоєння дошкільниками економічних знань. Знання дітей краще засвоюються в грі коли ускладнюються завдання. Такі ускладнення потребують створення проблемно-ігрових, проблемно-практичних, проблемно-пізнавальних ситуацій, які дозволяють виявити глибину розуміння дітьми понять з економіки.

У процесі сюжетно-рольових, дидактичних ігор встановлюється зрозуміла ситуація спілкування. Педагог формує чіткі питання, а діти навчаються висловлювати свої думки, розвивається мова, мислення. Коли спілкуєшся з дітьми індивідуально в спільній ігровій діяльності це супроводжується позитивними емоціями, які розвивають пізнавальну активність, сприяють розвитку мислення. Поєднання навчальної, ігрової й

реальної діяльності найбільш ефективно застосовується для засвоєння дошкільниками економічних знань.

Одним з найефективніших способів роботи з дітьми у сфері економічної освіти є економічні ігри. Вони допомагають закріпити та розширити знання про економічну діяльність. Ігри не тільки вирішують проблеми, але й розвивають психологічні процеси та інтелект дітей, покращують їхні особистісні якості. Щоб розширити уявлення дітей про життя в сучасному суспільстві та допомогти дошкільникам зрозуміти природу економічних відносин, можна запропонувати дітям дидактичні ігри, рольові ігри, та економічні бесіди з використанням різних ситуацій з повсякденного життя, казок та їх вирішення. Це допомагає дітям зрозуміти економіку. Розуміючи її, діти знайомляться зі світом речей, людей і природи.

Вони дізнаються, що таке професія, що таке робота, що таке товар і що таке гроші. Виконуючи багато дій в іграх та вправах, діти можуть закріпити важливі соціально-економічні знання в цікавій для них формі. Такі ігри допомагають дошкільникам зрозуміти економіку і дають можливість дітям органічно вступати в економічні відносини.

Економічні казки – це один з освітніх текстів, який можна використовувати для взаємодії з дітьми. Ті з них, які можна аналізувати з соціально -економічної точки зору, називаються економічними казками. Для цього підходить більшість відомих народних казок та авторських творів. За потреби педагоги можуть самостійно доопрацювати казки відповідно до навчальних цілей теми.

Соціально-побутові та сімейні казки засновані на реалістичних подіях. Вони відображають реальні події. Сюжети цих казок дуже різноманітні і охоплюють майже всі аспекти життя. Основними мотивами є вирішення соціально - економічних протиріч, прагнення до справедливості, гармонійних стосунків між окремими людьми та між представниками різних поколінь і соціальних груп, виявлення найважливіших рис, що забезпечують досягнення цілей.

Аналізуючи сюжет економічної казки, можна зосередитися на таких аспектах цієї теми:

1. Визначення особистісних рис персонажів, які є важливими в конкретній економічній ситуації. Наприклад, винахідливість, рішучість, наполегливість, працьовитість, щедрість, балакучість, впевненість у собі тощо.

2. Виявлення міжособистісних якостей (наприклад: суперництво і партнерство, конкуренція, співпраця, взаємодопомога, підтримка і переслідування власних інтересів), які розвиваються в різних економічних ситуаціях.

3. Висвітлюють конкретні економічні відносини між суб'єктами та правову базу, яка гарантує ці відносини.

4. Казки відображають суспільні тенденції та соціальну дійсність через їх прояви в умовних (казкових) ситуаціях, використовуючи такі прийоми, як алегорія (перенесення), перебільшення(гіпербола), затримка (уповільнення, повторення), порівняння, контраст, іронія, гротеск, образ від протилежного,

алогізм, саморозкриття та самореклама, а також складні вивчаються складні економічні поняття, категорії та закономірності.

У художню тканину казки органічно вплітається народна мудрість, що передається з покоління в покоління: прислів'я, афоризми, загадки, пісні, приказки, лічилки.

Щоб допомогти дітям швидко та усвідомлено засвоїти певні економічні категорії, вихователям та батькам необхідно знайомити дітей з ними під час спостережень, екскурсій та розв'язання проблем у природних та техногенних ситуаціях.

Завдання економічної освіти також можна певною мірою вирішити, вміло поєднуючи або підкреслюючи невидимі для дитини елементи діяльності дорослих, але ці знання повинні відіграти важливу роль у подальшому житті дитини в оволодінні досягненнями цивілізації. Але чи завжди те, що діти можуть бачити і спостерігати на власні очі, можна назвати ірраціональною діяльністю? Звісно, що ні. Тому поряд з короткостроковими завданнями, спрямованими на набуття економічних знань, умінь і навичок, необхідно розробляти і впроваджувати довгострокові завдання. І для дітей, які підростають вдома, і для груп дітей необхідно ходити на екскурсії, прогулянки і подорожі, використовувати розповіді відповідного змісту, робити сценки і проводити заняття і уроки для подачі і закріплення економічних знань в групах дітей.

Батькам і педагогам слід пам'ятати, що економічною освітою потрібно займатися з раннього віку - за словами Я. Коменського, це той час, коли немає потреби у перевихованні чи перенавчанні. Виховувати з розумом, забезпечувати розумну активність у всьому, що пізнають і вивчають діти, враховуючи особливості їхньої пізнавальної діяльності, зокрема доцільність і послідовність дій, наочну демонстрацію пропонованих економічних знань, активне засвоєння і перетворення, аспекти дослідження і перетворення, цілісність і завершеність будь-якої дії тощо.

Отже, економічна освіта – це безперервний процес навчання, виховання саморозвитку, спрямований на формування системи наукових і практичних уявлень, навичок, ціннісних орієнтацій, способів поведінки та діяльності, які дають змогу людині активно функціонувати як повноправному члену суспільства та відповідальному громадянину держави.

Економічна освіта полягає у перетворенні ідей на переконання в норму поведінки і, в першу чергу, стосується формування у дітей ставлення до економічних знань, умінь, навичок, праці, її результатів, часу, довілля та грошей. Розвиток такого ставлення до певних видів діяльності веде до участі в економічному житті суспільства.

Сучасна дитина дошкільного віку - це майбутній учень, студент, працівник і, зрештою, громадянин України. Тому знання, вміння та навички, сформовані в дошкільні роки, є основою для успішної майбутньої економічної діяльності. Формування економічного досвіду дітей дошкільного віку є одним з найважливіших напрямів діяльності на цьому етапі.

З вище сказаного можна зробити висновок, що сформований первинний економічний досвід є показником компетентності дитини в економічній сфері життя, і чим багатший цей досвід, тим легше керуватися ним у повсякденному житті.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти. 2021. (оновлений)
2. Васюта О.А. Проблеми екологічної стратегії України в контексті глобального розвитку. - Тернопіль, 2001.
3. Висоцька О.Є. Освіта для сталого розвитку: Дніпропетровськ, «Роял Принт», 2011.
4. Григоренко Г. Щоб навчати треба знати: Дошкільне виховання. – 2013. – № 8 – С.26-28.

Відомості про авторів

Акімова Ілона В'ячеславівна, вихователь, КЗДО (ясла-садок) КТ № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Аношина Ірина Петрівна, інструктор з фізкультури, ЗДО (ясла-садок) КТ (санаторний) № 26, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Бабенко Світлана Іванівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 4 "Водограй", Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

Бахурська Світлана Василівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Безпала Ольга Леонідівна, практичний психолог, ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 7 "Соняшник", Бердичів, Житомирська область, Україна

Берегова Ірина Анатоліївна, вихователь, Хмельницький ЗДО № 20 «Білочка», Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Бортнік Наталія Іванівна, вихователь, ЗДО № 8 "Золотий ключик", Нетішин, Хмельницька область, Україна

Буйвал Олена В'ячеславівна, вихователь, Кролевецький ЗДО (ясла-садок) № 7, Кролевець, Сумська область, Україна

Васільєва-Вертелецька Лідія Павлівна, вихователь, ЗДО № 8 "Золотий ключик", Нетішин, Хмельницька область, Україна

Висторобець Олександра Миколаївна, музичний керівник, Балаклійський ДНЗ (ясла-садок) № 4, Балаклея, Харківська область, Україна

Гавриленко-Ковальова Марина Миколаївна, практичний психолог, ЗДО (центр розвитку дитини) № 7, Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

Гаврилюк Марія Іванівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Голуб Валентина Іванівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 222, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Горбуліна Валентина Сергіївна, вчитель-дефектолог, КЗДО КТ № 241, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Григоренко Ганна Владиславівна, вчитель-дефектолог, ЗДО (ясла-садок) КТ № 238, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Демідова Аліна Миколаївна, вчитель-логопед, ДНЗ (ясла-садок) КТ № 112, Харків, Харківська область, Україна

Демченко Наталя Альбертівна, вихователь, Глухівський ДНЗ (ясла-садок) "Фіалка", Глухів, Сумська область, Україна

Дідиченко Валентина Михайлівна, музичний керівник, ЗДО (ясла-садок) "Ромашка", Кагарлик, Київська область, Україна

Донченко Олена Володимирівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Драгунова Аліна Вікторівна, вихователь, Антонівський ЗДО КТ № 4, Херсон, Херсонська область, Україна

Зикова Олена Миколаївна, вихователь, Сумська початкова школа № 14 Сумської міської ради, Суми, Сумська область, Україна

Івлєва Олександра Ростиславівна, вихователь, ДНЗ (ясла-садок) № 294, Харків, Харківська область, Україна

Ільчук Наталія Петрівна, вихователь, ЗДО № 24 "Барвінок", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Келеберда Ірина Станіславівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ (санаторний) № 26, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Кириченко Світлана Іванівна, вихователь, ЗДО "Веснянка", Гадяч, Полтавська область, Україна

Ковальська Інна Олексіївна, вихователь-методист, Хмельницький ЗДО № 20 "Білочка", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Комаровська Оксана Василівна, вихователь, КЗДО "Калинка", Першотравенськ, Дніпропетровська область, Україна

Котвіцька Руслана Михайлівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Кошман Лариса Григорівна, вихователь, Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 8 "Космічний", Суми, Сумська область, Україна

Кравченко Олександра Юріївна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 247, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Кравченко Світлана Арнольдівна, практичний психолог, ЗДО (ясла-садок) № 6 "Бджілка", Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

Лега Галина В'ячеславівна, вихователь, ЗДО № 20 "Білочка", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Легарєва Марина Олександрівна, практичний психолог, Сумська початкова школа № 11, Суми, Сумська область, Україна

Лугова Тетяна Василівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 247, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Ляшенко Ірина Ігорівна, вихователь-методист, ЗДО (ясла-садок) "Ромашка", Кагарлик, Київська область, Україна

Максюта Тетяна Борисівна, музичний керівник, ЗДО (ясла-садок) № 305, Київ, Київська область, Україна

Мармуров Віталій Валерійович, вихователь, ЗДО (центр розвитку дитини) № 7, Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

Марчук Ірина Миколаївна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Молочна Катерина Тимофіївна, вихователь, Височанський ЗДО (ясла-садок) КТ, смт Високий, Харківська область, Україна

Неділько Надія Миколаївна, вихователь, ЗДО "Веснянка", Гадяч, Полтавська область, Україна

Непомняща Людмила Юріївна, вихователь, Авангардівський ЗДО "Берізка" Авангардівської селищної ради, Одеса, Одеська область, Україна

Никитенко Ірина Євгенівна, вчитель-дефектолог, ЗДО (дитячий садок) КТ № 102, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Паляниця Катерина Володимирівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 21 "Волошка", Суми, Сумська область, Україна

Панасюк Ірина Борисівна, вихователь, ДП "Мрія" КЗ "Ліцей № 24" Кам'янської міської ради, Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

Періг Наталія Миколаївна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Процюк Людмила Миколаївна, соціальний педагог, ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 7 "Соняшник", Бердичів, Житомирська область, Україна

Рачинська Надія Петрівна, вихователь, ЗДО № 14, Коростень, Житомирська область, Україна

Ремінна Вікторія Миколаївна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 112, Харків, Харківська область, Україна

Репетіло Світлана Вікторівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) № 305, Київ, Київська область, Україна

Рогова Оксана Миколаївна, вчитель-логопед, ДНЗ (ясла-садок) № 112 КТ, Харків, Харківська область, Україна

Рогузко Тетяна Володимирівна, вчитель-логопед, Житомирський ДНЗ № 43, Житомир, Житомирська область, Україна

Руда Любов Володимирівна, вихователь, Хмельницький ЗДО № 24 "Барвінок", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Саликова Марина Олеговна, вихователь, Сумська початкова школа № 14, Суми, Сумська область, Україна

Селіна Ірина Анатоліївна, вихователь, Сумський санаторний дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 24 "Оленка", Суми, Сумська область, Україна

Скакун Марина Володимирівна, музичний керівник, Красноградський ЗДО (ясла-садок) № 5, Красноград, Харківська область, Україна

Скоп Альона Семенівна, асистент вихователя, КЗДО № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Скринська Ольга Євгеніївна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) "Ромашка", Кагарлик, Київська область, Україна

Соколовська Лариса Ярославівна, вихователь, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Стахєсва Марина Іванівна, вихователь, КЗДО № 62, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Ткачук Наталія Іполитівна, вихователь, ЗДО № 24 "Барвінок", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Топал Людмила Володимирівна, музичний керівник, ЗДО (ясла-садок) КТ № 293 "Багряні вітрила", Запоріжжя, Запорізька область, Україна

Чигрин Галина Іванівна, вихователь, ЗДО КТ № 10 "Росинка", Чорноморськ, Одеська область, Україна

Шаршонь Леся Михайлівна, вихователь, Хмельницький ЗДО № 30 "Журавлик", Хмельницький, Хмельницька область, Україна

Шаткова Марина Вікторівна, вихователь, ЗДО КТ № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Шашко Ганна Миколаївна, вчитель-дефектолог, ЗДО КТ № 56 "Усмішка", Нікополь, Дніпропетровська область, Україна

Шестопал Світлана Олександрівна, вихователь-методист, ЗДО (ясла-садок) № 305, Київ, Київська область, Україна

Шмельова Наталія Федорівна, вихователь, ДНЗ (ясла-садок) № 33, Харків, Харківська область, Україна

Шокодько Людмила Вадимівна, вихователь, ЗДО № 272, Дніпро, Дніпропетровська область, Україна

Юзвішин Емілія Генріхівна, інструктор з фізкультури, ЗДО (ясла-садок) КТ № 37, Тернопіль, Тернопільська область, Україна

Ярошенко Марина Олексіївна, вихователь, ЗДО № 62, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Ящеріцина Ірина Олегівна, практичний психолог, ДНЗ (ясла-садок) КТ № 112, Харків, Харківська область, Україна

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

Інновації та стратегії розвитку в дошкільній освіті: адаптація до сучасних викликів

26 вересня 2023 р.

Видавник: Центр прогресивної освіти «Генезум»

Електронна пошта: mail@genezum.org

сайт: genezum.org

tel: +38 (096) 277 14 16

Підписано до друку 24.12.2023 р. Здано до друку 25.12.2023 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 7,91.

Тираж 100 прим.